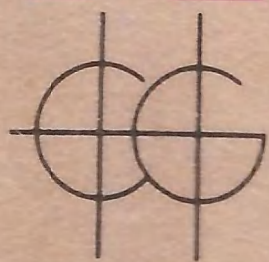

DESMOND
BAGLEY

Zburătorul

Colecția GLOBUS / Editura Univers

*

Lector: DENISA COMĂNESCU
Tehnoredactor: VICTOR MAȘEK

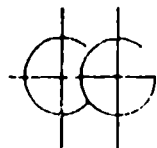
Nr. colilor de tipar: 14,5
Bun de tipar : 18.06.1982

*

Comanda nr. 20 242
Combinatul poligrafic „Casa Scîntei”,
Piața Scîntei nr. 1, București,
Republica Socialistă România

GLOBUS

Desmond Bagley

Zburătorul

Traducere
de
ALFRED NEAGU

EDITURA UNIVERS

**București
1983**

COPERTA COLECȚIEI DE ION STATE
Grafica de Nicolae Sîrbu ; Ilustrația de Doina Botez

Desmond Bagley
FLYAWAY

© Literary Publications Limited
1978
William Collins Sons and Co. Ltd. Glasgow

Toate drepturile asupra acestei versiuni sînt rezervate
Editurii UNIVERS

1

Trăim într-o epocă a promptitudinii. Chi-miști inspirați au inventat cafeaua la minut, studenți ieșiți să demonstreze pe stradă strigă cu voci de puștani : „A noastră să fie lumea, și vrem să fie a noastră *acum* !“, iar familia Stafford a născocit scandalul turbat la minut, un fel de ciorovăială cumplită fără sens și fără motiv.

Căsnicia noastră se cam ducea de rîpă și o știam amîndoi. Fierbințeala stîrnită de frecuşuri devenea iute de tot de nesuportat. Iar în acea dimineață de luni o umbră de curiozitate din partea mea privind preocupările Gloriei în timpul weekendului a fost primită cu furie și socotită drept un amestec necuviincios în viața ei personală. Și uite așa, din una într-alta, am ajuns la birou cam șifonat. Cînd am intrat, Joyce Godwin se uită la mine și mă salută bine dispusă :

— Bună dimineața, domnule Stafford.

— 'Neața, i-am răspuns eu scurt, și am trînit ușa biroului în urma mea.

Cînd m-am trezit înăuntru, mi-a fost puțin cam rușine. Un șef care-și varsă nervii în capul subalternilor nu e de prea bună calitate, iar

Joyce nu merita una ca asta. Am apăsat nervos butonul interfonului.

— Joyce, vrei să vii pînă la mine ?

Fata se arată înarmată cu instrumentele ei de secretară — carnetul de stenograme și un creion ascuțit. I-am spus îndată :

— Iartă-mă. În dimineața asta nu-s în apele mele.

Pe buzele ei lunecă un zîmbet ușor :

— Mahmureala de după chef ?

— Cam așa ceva, am încuviințat eu.

„O mahmureală de vreo șapte ani.“

— Ce distracții în dimineața asta ?

— Domnul Malleson vrea să stea de vorbă cu dumneavoastră în legătură cu consiliul de conducere de după-amiază.

Am încuviințat dînd din cap. Adunarea generală anuală a *Societății Stafford de consilieri pentru probleme de securitate* era o pură formalitate legală : trei indivizi reușiți într-o încăpere cocoțată în vîrfurile unui bloc din City și împărțindu-și între ei profiturile. O glumă financiară.

— Altceva ?

— A sunat domnul Hoyland. Vrea să stea de vorbă cu dumneavoastră.

— Hoyland ? Cine mai e și ăsta ?

— Șeful serviciului de securitate de la *Franklin Engineering* * din Luton.

Într-o vreme știam pe fiecare angajat după numele mic, iar acum nu-mi puteam aminti nici măcar numele de familie al oamenilor din linia

* Uzinele Franklin.

întîi. Era o situație cam proastă și trebuia îndreptată îndată ce-mi făceam ceva timp.

— De ce pe mine ?

— L-a căutat pe domnul Ellis, dar el e în Manchester pînă miercuri, iar domnul Daniel e încă bolnav de gripă și nu-i aici.

M-am silit să zîmbesc.

— Eu am fost deci abia a treia soluție. Era vorba de ceva important ?

Pe chipul secretarei am citit că, după părerea ei, mahmureala mă cam doborîse. Un șef al unui serviciu de securitate știe să se descurce, sau cel puțin așa se presupune, și, dacă și-a sunat superiorul, mai mult ca sigur că era vorba de ceva al dracului de important.

— A spus că are să revină cu telefonul, îmi răspunse ea sec.

— Altceva ?

Fără să spună nici o vorbă îmi arată mapa de corespondență burdușită. M-am uitat la mapă cu silă.

— Ești un vătaf de sclavi. Dacă mă sună Hoyland să știi că-s în biroul domnului Malleson.

— Dar domnul Fergus dorește contractul cu *Electronomics* * semnat încă astăzi, se lamentă ea.

— Domnul Fergus e un moșneag cam tare de cap, i-am răspuns eu. Vreau să discut cu domnul Malleson despre treaba asta. *Electronomics* nu pățește nimic dacă mai așteaptă încă jumătate de oră.

* Întreprinderea de aparataje electronice.

Am luat dosarul cu *Electronomics* și am șters-o, simțind cum privirea dezaprobatoare a secretarei mă săgeta din spate.

Charles Malleson bineînțeles că avea mai mult chef de lucru decât mine — mapa lui era aproape pe jumătate goală de-acum. Mi-am săltat dosul pe marginea biroului lui și i-am plasat dosarul drept în față.

— Mie nu-mi prea place.

Se uită la mine și oftă.

— Ce nu-ți place în cazul ăsta, Max ?

— Vor câini de pază, dar fără însoțitori. E împotriva regulilor.

Ridică din sprâncene.

— Eu nu înțeleg.

— Nici Fergus n-a priceput, deși ar fi trebuit. Știi care-i părerea mea. În jurul fabricii poți ridica ditamai zidul, dar unui țînc năstrușnic tot o să-i vină în cap să treacă peste el noaptea, numai așa de-al dracului. Iar atunci se trezește nas în nas cu un câine nelegat care-l sfîrtecă sau... poate să-l și omoare.

Charlie deschise dosarul.

— Uită-te la paragraful douăzeci și opt.

Verifică la punctul indicat.

— În contractul pe care l-am răsfoit eu nu era. Probabil l-or fi strecurat în ultimul moment.

— Atunci să-l și scoată iute de acolo, altfel *Electronomics* n-are decât să se ducă în altă parte. Voiai să mă vezi în legătură cu consiliul de direcție ?

— Înălțimea sa va sosi acasă la ora patru azi după-amiază.

Înălțimea sa era lordul Brinton care deținea douăzeci și cinci la sută din acțiunile *Societății Stafford*. M-am ridicat, m-am dus la fereastră și am rămas cu ochii lipiți de *Inter-City Building* — bîrlogul lui Brinton. De la ultimul etaj contempla Cityul, ieșind numai din cînd în cînd pentru a înghiți ici o companie, dincolo perfec-tînd o avantajoasă fuziune între firme.

— Ora patru îmi convine. Am s-o anunț pe Joyce. Restul e în ordine ?

— Ca pe roate, îmi spune Charlie cîntărin-du-mă din ochi. Nu prea arăți în formă. Te-a ajuns cumva vreo gripă ?

— M-a cam ajuns altceva. În dimineața asta mi s-a pomenit numele unui individ și eu n-am știut că lucrează la noi. Nu prea-i bine.

Charlie îmi zîmbi.

— Atîta muncă ne cam depășește numai pe noi doi. E neajunsul succesului.

Am încuviințat dînd din cap.

— Stau bătut în cuie la biroul ăsta afurisit șapte ceasuri din opt. Uneori jinduiesc să trăim din nou vremurile grele de odinioară cînd noi făceam și toată alergătura. Acum foiesc afurisit de multe hîrtoage de colo colo.

— Dar multe dintre ele, cu hîrtie mai scor-țoasă, sînt bancnote de cîte cinci lire, spuse Charlie vînturînd cu mîna spre priveliștea de afară — Cityul Londrei în toată măreția sa. Nu ucide succesul pe acest pămînt sfințit... E imoral.

Sună telefonul, Charlie ridică receptorul, apoi mi-l întinse mie. Era Joyce.

— Domnul Hoyland vrea să vorbească cu dumneavoastră.

— Fă-mi legătura cu el.

Am acoperit cu mîna microfonul și i-am spus lui Charlie :

— Poate ai chef să asculți și tu ce zice. Ar cam fi timpul să știți și voi ăștia din administrație ce se petrece și în partea mai neplăcută a treburilor noastre.

În receptor se auzi o pocănitură.

— Domnul Stafford ?

— Aici Max Stafford.

— Aici Hoyland de la...

— Vă cunosc, domnule Hoyland, i-am răspuns eu simțindu-mă ca un infractor. Care-i problema ?

— Am dat peste o treabă cam caraghioasă, sir, spuse el. Acum o săptămînă a dispărut un individ pe nume Billson și nu-i dau cu nici un chip de urmă.

— Cît de periculos e Billson ăsta ?

— Nu lucrează în sectorul tehnic, ci la serviciul contabilității. Dar...

— Ai verificat conturile ?

— Balanța e perfectă pînă la ultimul șfant, spuse Hoyland. Nu asta-i problema, sir, ci atitudinea companiei. Nu mă sprijină deloc.

— Dă-mi detalii.

— Ei bine, Billson ăsta e cam terchea-berchea, dar primește un salariu mult prea mare față de cît merită. Are pe an opt mii de lire și de fapt face o muncă de stagiar. Cînd l-am întrebat pe Isaacson de ce-i plătit atît mi-a răs-

puns cam în doi peri. Mi-a spus că schema de salarizare nu privește pe nimeni din serviciul de securitate.

Hoyland era supărat și avea dreptate. Și eu eram cam supărat pentru că, atunci când încheiam un contract, se stabilea de la bun început că orice putea fi de competența serviciului de securitate.

— Chiar așa ți-a spus ? Cine-i Isaacson ăsta ?

— Șeful contabil, răspunse Hoyland. Nu poți pune mîna pe înfumuratul ăsta ca să-l mai dați pe brazdă ? Pe mine nu mă prea bagă în seamă.

— O să-l fac eu băiat de treabă, i-am răspuns eu pe un ton amenințător. Să ne întoarcem la Billson. Cum adică a dispărut ?

— Săptămîna trecută nu s-a mai întors la serviciu și nici n-a trimis nici o vorbă. Cînd am început să ne interesăm, am aflat că și-a părăsit locuința fără nici un fel de explicații.

Hoyland făcu o pauză.

— Nu e nici o crimă în asta, domnule Stafford.

— Nu, numai dacă n-a luat și altceva cu el. Spui că individul nu prezintă pericol ?

— Cu siguranță. De cincisprezece ani lucrează în același loc la serviciul contabilității. N-a avut acces la nimic important.

— În măsura în care știm noi.

Am stat și m-am gîndit cîteva momente.

— Domnule Hoyland, e în regulă. Am să stau de vorbă cu Isaacson ăla. Între timp însă verifică trecutul lui Billson. Niciodată nu știi peste ce poți să dai.

— Așa voi face, domnule Stafford.

Hoyland părea mai ușurat. Prefera să nu aibă el de-a face cu conducerea. Am pus receptorul jos și i-am expediat un zîmbet lui Charlie.

— Ai văzut ! Cum te-ai descurca în situația asta ?

— La *Franklin Engineering*... făcu el gînditor. Au contracte pentru apărare, nu-i așa ?

— Lucrează puțin pentru armată. Sisteme de suspensie pentru tancuri... nimic important.

— Ce-ai de gînd în situația asta ?

— Am să fac eu să fie scuturat amarnic mai-muțoiul ăla de Isaacson. Nu un numărător de bani ca el o să-i spună unui ofițer de-al meu unde să-și vîre nasul securitatea și unde nu.

Charlie se lăsă cu scaunul pe spate și mă privi gînditor.

— De ce n-o faci chiar tu, cu mîna ta ? Tot te plîngeai că ești țintuit de biroul tău, așa că de ce să nu te smulgi să faci puțin teren, ducîndu-te pînă la Luton ? Și poți să te întorci repede, să fii la timp la ședința de consiliu. Șterge-o din birou, Max. Poate așa o să-ți dispară și acreala de pe mutră.

— Se vede chiar așa de rău ?

Ideea mi s-a părut interesantă.

— În regulă, Charlie. La dracu și cu biroul ! Am sunat-o pe Joyce.

— Ia legătura cu Hoyland, la *Franklin Engineering*, spune-i că mă îndrept spre Luton și să-și facă timp pentru o întîlnire cu mine.

I-am retezat strigătele de protest.

— Da, știu cum stăm cu mapa de corespondențe, o rezolv eu mîine.

După ce-am pus receptorul jos, Charlie îmi spuse :

— Nu cred că-i o treabă chiar atît de importantă.

— Nici eu n-aş crede. Sau o fi luat-o razna cu vreun chef, sau a dat vreo maşină peste el, sau o fi păţit altceva de genul ăsta. Asta-i zi de vacanţă, Charlie, pe spezele firmei.

2

Ar fi trebuit să-mi amintesc numele lui Hoyland fiindcă atunci cînd l-am văzut i-am recunoscut imediat faţa onestă, de om priceput în meseria lui. Era un om de nădejde, fost poliţist, ca mulţi dintre ofiţerii noştri de securitate. Era mirat că mă vedea : nu se întîmpla prea des ca grangurii din conducerea Societăţii Stafford să apară în linia întîi. Cu atît mai rău ! Surpriza lui era amestecată cu nervozitate în vreme ce încerca să înţeleagă de ce venisem personal.

— Nici un motiv de îngrijorare, l-am liniştit eu. Am avut chef să mai scap de biroul acela. Spune-mi acum ce cunoşti în legătură cu Bilson.

Hoyland îşi frecă bărbia încurcat.

— Nu prea cunosc mare lucru. Doar ştiţi că-s aici numai de trei luni. Am fost transferat după pensionarea lui Laird.

Nu ştiam nici asta, afurisit de multe treburi de-ale firmei mele nu le ştiam. Ajunsese o firmă prea mare şi se cam depersonalizase.

— Da ! i-am răspuns eu.

— Am preluat dosarele lui Laird și am verificat felul în care le-a clasat. Billson e clasat în categoria verde — e sigur ca buzunarul. Era tocmai la fundul sertarului de priorități.

— Dar ai verificat totul de la dispariția lui? Hoyland dădu din cap.

— Patruzeci și patru de ani, lucrează aici de cincisprezece ani. Personalitate cât un iepuroi castrat. Locuiește la doamna Harrison, în târg. E văduvă doamna.

— Întră el și doamna Harrison nici o legătură ?

Hoyland rânji.

— Are șaptezeci de ani.

Asta nu însemna mare lucru. Ninon de l'Enclos era tîrfă la optzeci.

— Dar prietene are ?

— Nu e cazul la Billson. Din cîte am auzit fetele nu se prea dădeau în vînt după el.

— Bine, bine, atunci prieteni ?

— Nici din ăștia nu are. Nu era el genul.

— Nu pare să fi fost mare lucru de capul lui în nici o direcție, am spus eu caustic.

— Asta e ! spuse Hoyland. E atît de neînsemnat în toate încît mai că nici nu există. Puteai trece pe lîngă el fără să-l vezi.

— Originalul om invizibil, am comentat eu. Are toate calitățile unui spion de rezervă.

— Nu credeți că cincisprezece ani în situația asta e prea mult ! îngăimă Hoyland. În plus a și lăsat totul în ordine în urma lui.

— Doar în măsura în care știm noi. Cei din secția specială știu ceva de el ?

— Au adulmecat și ei ici și colo și au ajuns la aceeași concluzie ca și mine.

— Mda, am făcut eu. Billson o fi pe la vreun spital, și-o fi pierdut posibilitatea de a-și arăta identitatea. Dar e totuși un mister în treaba asta. De ce-o fi fost plătit mai mult decît merita și de ce conducerea e atît de discretă în privința asta ?

Hoyland dădu din cap.

— Prima dată am vorbit cu Stewart despre treaba asta — el e șeful direct al lui Billson — și m-a trimis la Isaacson. Iar de la el n-am scos nimic.

— Am să văd ce-i de făcut, am spus eu.

Și m-am dus să-l caut pe Stewart, care se dovedi a fi un scoțian blond sandré, aparținînd noii generații de contabili : nici urmă de dosare prăfuite, în jurul lui cifrele dansau electronic în măruntaiele calculatoarelor.

Nu, n-avea habar unde s-ar fi putut duce Billson. De fapt nu știa nimic despre el și cu asta punct.

— Nu e puțin cam nepotrivit pentru un șef de compartiment ? Precis că știi dumneata cîte ceva despre subalternii dumitale.

— E un om cam ciudat, spuse Steward. De cele mai multe ori rezervat, dar în stare uneori de niște izbucniri nemaipomenite. Cîteodată poate fi tare dificil.

— În ce sens ?

Steward ridică din umeri.

— Îl apucă criza cu nedreptatea, turuie că omului nu i se recunoaște valoarea așa cum se cuvine. Asta-l amărăște.

— Se referă la sine ?

— Nu. Totdeauna s-a întâmplat în legătură cu alții care ar fi fost nedreptățiți sau păcăliți.

— Vreo aluzie politică ?

— Nicidecum, răspunse Steward cu convingere. Nu-l intresează politica deloc.

— Treaba și-o făcea ca lumea ?

Steward îmi aruncă o privire prudentă și-mi răspunde cu multă precauție.

— Treaba pe care i-o ceream noi și-o împlinea mulțumitor.

— Vrei să spui că era om de ispravă ? am întrebat eu zîmbind. Era pus pe lista de avansări sau ceva asemănător ?

— Nu.

Steward păru îndată să-și dea seama că-l luase gura pe dinainte și vorbise prea convins.

— Nu era un gen de om prea dinamic.

— Domnule Steward, de cînd ești la firmă ?

— De acum patru ani. Cînd în serviciul acesta s-au introdus calculatoarele am fost adus de la Glasgow.

— Ai încercat vreodată să-l concediezi pe Billson sau să-l transferi în alt sector ?

Steward tresări.

— Aăăă... am... am încercat, da. Dar s-a hotărît să fie menținut mai departe.

— De către domnul Isaacson, după cîte înțeleg.

— Da. Trebuie să-l întrebați pe dumnealui, îmi spuse el cu un aer de ușurare.

Așa am și făcut. Isaacson s-a arătat a fi un tip de contabil și mai rafinat decît Steward. Steward făcea cifrele să sară prin cercuri, dar

Isaacson știa să aleagă cercurile prin care să-reau cifrele. Era expert în ce privește legea companiilor, mai ales partea referitoare la impozite.

— Billson ! făcu el și zîmbi. În idiș există un cuvînt numai potrivit pentru a-l zugrăvi. Un *nebbish*

— Adică ?

— Adică un nimeni. Să vă spun atunci altfel. Dacă cineva iese din încăpere și ție ți se pare că a intrat înăuntru atunci dumnealui e *nebbish*.

M-am lăsat pe rezemătoarea scaunului și m-am uitat țintă la Isaacson.

— Și uite că aici avem un *nebbish* care scoate opt mii de lire pentru o treabă care nu face decît două. Cum îți explici treaba asta.

— Nu eu trebuie s-o fac, îmi spuse el iute. Puteți discuta treaba asta mai bine cu directorul nostru general, domnul Grayson.

— Și unde-l găsesc eu pe domnul Grayson ?

— Regret, dar va fi cam greu, îmi spuse el cu o voce care nu exprima deloc regretul. Acum e în Elveția, la schi.

Arăta atît de încîntat încît mi-a venit să-l cîrlesc, dar mi-am ținut fire și i-am spus tărăgănat :

— Domnule Isaacson, numai firma mea e singura răspunzătoare de securitatea firmei *Franklin Engineering*. A dispărut un om și mie mi se pare tare ciudată lipsa voastră de chef de a coopera cu noi. Nu-ți pare și dumitale ciudat?

Își desfăcu brațele neputincios.

— Domnule Stafford, repet, numai directorul meu general poate răspunde la întrebările care-l privesc pe Billson.

— Care lunecă frumușel la vale pe o pereche de scîndurele.

M-am uitat țintă în ochii lui Isaacson.

— Steward a vrut să-l concedieze pe Billson, dar dumneata te-ai opus. De ce ?

— Nu eu. Domnul Grayson El a zis că Billson trebuie să rămînă.

— Precis că l-ai întrebat dumneata din ce motive.

— Bineînțeles, răspunse Isaacson scuturînd din cap. Dar nu mi-a oferit niciunul.

Rămase o clipă tăcut.

— Domnule Stafford, despre Billson nu știu mai nimic, decît că... că... era protejat, am putea spune.

Am stat și m-am gîndit. Ce motiv ar fi avut Grayson să fie zîna cea bună a lui Billson ?

— Știai că Billson era protejat atunci cînd Steward a vrut să-l concedieze ?

— Bineînțeles, spuse Isaacson și zîmbi puțin cam trist. Am vrut să-l concediez și eu încă de acum zece ani. Cînd Steward a venit din nou cu ideea asta m-am gîndit să mai încerc să văd în ce ape se scaldă domnul Grayson.

Omul ridică din umeri.

— Situația era aceeași.

— Poate că e mai bine să ridic problema mai sus, poate să vorbesc cu președintele

— Cum poftiți, îmi răspunse Isaacson cu răceală.

M-am hotărît să scad și eu temperatura.

— Încă o chestiune, domnule Isaacson. Când domnul Hoyland îți va mai cere informații, dumneata să nu-i mai răspunzi — repet — să nu-i mai răspunzi că ceea ce dorește să afle nu privește problemele de securitate. Să-i furnizezi toate informațiile așa cum mi le-ai oferit și mie. Cred că am fost destul de limpede.

— Foarte limpede, răspunse Isaacson strângându-și buzele.

— În regulă atunci. Să-i îngădui domnului Hoyland accesul la orice îl privește pe Billson, mai ales la statele lui de salariu. Înainte de a pleca am să vorbesc și cu el.

M-am ridicat în picioare.

— Bună ziua, domnule Isaacson.

Am trecut apoi din nou în revistă datele cu Hoyland, i-am spus ce doream, apoi am pornit în căutarea văduvei Harrison și am descoperit că era o femeie destul de în vîrstă, cu un aer matern, care-și completa pensia de bătrînețe cu ceea ce încasa din chirie. După părerea ei, Billson era un domn foarte drăguț, care nu deranja pe nimeni în casă și n-o făcuse să aibă probleme cu tot felul de femei ușoare. Habar nu avea de ce plecase, încă și acum se întreba cu îngrijorare ce avea să facă mai departe cu camera lui fiindcă mai avea acolo o mulțime de lucruri personale.

— Fiindcă, la urma urmei, trebuie să-mi câștig și eu traiul, spuse ea. Pensia nu-mi ajunge mare lucru în ziua de azi.

I-am plătit femeii chiria pe o lună înainte și am trecut cheltuielile în contul firmei *Franklin Engineering*. Dacă Isaacson cîrtește și pentru asta o să-i trag un perdaf. Femeia nu băgase de seamă nimic neobișnuit la Billson înainte de a pleca.

— Nu, nu se schimbase deloc. Da, bineînțeles, cîteodată era în stare să se înfurie cumplit, dar așa era el. Îl lăsam într-ale lui și nu-l prea băgam în seamă.

— Lunea trecută trebuia să se ducă la slujbă, dar nu s-a dus. Cînd l-ați văzut dumneavoastră ultima oară, doamnă Harrison ?

— Luni seara. Am crezut că fusese la serviciu, ca de obicei. Nu mi-a spus că nu s-a dus.

— Atunci arăta supărat cumva ?

— Oarecum. Tot spunea că nu exista dreptate pe lumea asta, nici măcar în fața justiției. Spunea că revistele cu bani gîrlă puteau să-și permită să angajeze avocați care costau o groază de bani, așa că oamenii fără o lețcaie, ca el, nu aveau nici o șansă dinaintea lor.

Femeia rîse.

— Era așa de nervos că a răsturnat sticla cu lipici. Dar așa era el uneori, domnule Stafford.

— Dar ce făcea el cu lipiciul ?

— Lipea ceva în albumul lui cu tăieturi din ziare. Ala în care adunase tot ce se scria despre tatăl lui. Tot timp se gîndea la taică-su, deși nu-mi vine să cred că și-l aducea aminte. E la mintea cocoșului nu ? Era doar un puști cînd fusese omorît taică-su.

— V-a arătat vreodată albumul lui cu decupaje ?

— Da, bineînțeles. Acum opt ani cînd a venit aici, printre primele lucruri pe care mi le-a arătat a fost albumul. Asta s-a întîmplat la vreun an după ce mi-a murit bărbatul. Era plin de poze de prin reviste și ziare, toate numai cu taică-su. O groază de avioane, din alca de tip vechi, cam cum erau cele din primul război mondial.

— Cu două aripi ?

— Cu o mulțime de aripi, răspunse ea nesi-gură. Nu mă pricep eu mare lucru la avioane. Da' nu erau ca cele cu reacție din ziua de azi. Mi-a povestit despre taică-su de toate, o groază, că cică fusese un fel de erou sau cam așa ceva. Dar după o vreme n-am mai ascultat ce-mi tot zicea despre taică-su, că pe o ureche îmi intra și pe alta îmi ieșea ce-mi tot spunea el. Mi se pare că socotea că taică-su fusese tras pe sfoară nu știu cum.

— Pot să mă uit și eu pe la el prin cameră ? Vreau să văd și eu albumul acela.

Femeia se încruntă.

— Nu mă deranjează să vă uitați prin cameră, dar, dacă mă gîndesc bine, cred că albul nu-i aici. E totdeauna pe toaletă la el și cînd am făcut curat acum nu l-am mai văzut.

— Totuși aș vrea să-i văd camera.

Nu era o încăpere prea grozavă pentru un bărbat. Nu era lipsită de confort, dar cu siguranță păstra un aer mohorît. Avea mobila mult prea mare, în stil edwardian, sau caracteristică anilor 30, colțuroasă, cu un covor curat, dar foarte jerpelit. M-am așezat pe pat și arcurile au scos un țipăt de protest. În vreme ce mă uitam

la o reproducere ȝipătoare după tabloul lui Holman Hunt „Lumina Lumii“ mă întrebam de ce un om cu un venit de opt mii de lire pe an era nevoit să locuiască într-o hardughie ca aceea.

— Albumul ? am făcut eu.

— Nu mai e. Probabil că l-a luat cu el.

— Mai lipsește și altceva ?

— Și-a luat aparatul și pămătuful de bărbierit, spuse doamna Harrison. Și peria de dinți. Cîteva cămăși curate, ciorapi și alte lucruri. Numai atît cît să încapă într-o valijoară. Poliția a făcut o listă.

— Poliția știe și de album ?

— Nu mi-a trecut prin minte să le spun.

Deveni deodată nervoasă.

— Credeți, că ar fi trebuit să le spun și lor ?

— Nu vă necăjiți, am liniștit-o. O să le zic eu.

— Sper să-l găsiți pe domnul Billson, spuse ea și șovăi oarecum. N-aș vrea să fi pățit ceva. Ar trebui să se însoare, să aibă și el pe cineva care să-i poarte de grijă. Sora lui venea în fiecare lună, dar numai atît nu ajunge.

— Are și o soră ?

— Nu soră bună... soră vitregă, cred eu, poartă alt nume, deși nu-i măritată. Are un nume, străin, caraghios, nu mi-l pot aminti niciodată. Vine și-i ține de urît uneori seara, cam de două ori pe lună.

— Ea știe că a dispărut ?

— Nu prea-mi vine să cred, că n-avea de unde, doar dacă i-or fi spus cei de la poliție. Nu-i cunosc adresa, dar știu că stă în Londra.

— O să-i întreb, i-am zis eu. Domnul Billson are vreo prietenă ?

— O, nu domnule.

Femeia scutură din cap.

— Știți, cine să se căsătorească cu el ? Nu zic cumva că nu-i bărbat întreg, adăugă ea în grabă. Dar nu știu cum că nu avea trecere la femei.

În vreme ce mă îndreptam spre secția de poliție tot frământam în minte treaba asta. Suna foarte mult a epitaf.

Sergentul Kaye nu se arătă prea tulburat.

— Dacă unui bărbat în toată firea îi trece prin minte să dispară de-acasă nu-i nici o încălcare a legii, îmi spuse el. Dacă ar fi fost vorba de un copil de vreo șase ani, atunci s-ar schimba problema, și am fi răscolit peste tot, dar Billson e om în toată firea.

Se chinui să găsească o comparație.

— E ca și cum ne-ați spune că vă pare rău că-i un biet orfan, dacă mă-nțelegeți ce vreau să spun.

— O fi el om în toată firea, am replicat eu, dar din câte am auzit s-ar putea să nu fie în toate mințile.

— Eu nu știu, spuse Kaye. Avea slujbă bună la *Franklin Engineering* și era plătit binișor. Pentru o treabă ca asta trebuie să fii om întreg la minte. Și pe deasupra atunci când a șters-o, fiindcă a șters-o, a avut el grijă și de bănișorii lui.

— Dă-mi amănunte.

— Ei bine, omul a strîns bani — nu glumă. Și-a alimentat regulat contul de la bancă cu aproape tot salariul lui lunar și avea în bancă cam douăsprezece mii de lire. Marțea trecută dis-de-dimineață și-a lichidat tot contul îndată ce s-a deschis banca.

— Ei, fir-ar să fie ! Ia stai o clipă, sergent. Ca să-ți lichidezi un cont trebuie să trimiți un preaviz cu șapte zile înainte.

Kaye zîmbi.

— Treaba nu se aplică atunci cînd ai fost un client bun, care nu ridică bani toată ziua vreme de zece ani sau chiar mai bine și deodată îl strîngi pe directorul băncii cu ușa.

Sergentul dădu cep izvoarelor înțelepciunii proprii.

— Oamenii se dau la fund dintr-o mie de motive. Unii fug să scape de vreo muiere, iar alții aleargă să se arunce în brațele alteia. Unii se cam satură pînă peste cap de traiul lor cel de toate zilele și o rup deodată cu toate, fără multă zarvă. Dacă ar fi să ne apucăm să dăm fuga să cercetăm cazul ori de cîte ori se întîmplă una ca asta, n-am mai avea vreme să facem și altceva, iar toți pehlivani de care ar trebui să ne ocupăm noi ar muri de rîs. Dar, sir, bănuiesc că omul n-a călcat legea, nu-i așa ?

— Nu prea știu. Ce zic cei de la serviciul special ?

— Băieții ăia care se joacă de-a spionajul ? glăsui Kaye și în vocea lui se simți o umbră de dispreț. Ei spun că omu-i curat ca lacrima... și-mi vine să cred că au dreptate de data asta.

— Bănuiesc că v-ați interesat pe la spitale.

— Pe la cele din zonă. Așa-i rutina.

— Are și o soră. Știe ea ceva ?

— Soră vitregă, răspunse el. A fost pe aici săptămîna trecută. Pare femeie cu scaun la cap. N-a făcut prea mare zarvă în legătură cu treaba asta.

— Ți-aș rămîne îndatorat dacă mi-ai da adresa ei.

Omul mîzgăli ceva pe un carnet și smulse foaia. În vreme ce o puneam în portofelul meu, m-am spus :

— Să nu uiți cumva de album, bine ?

— Pun și asta la dosar, spuse Kaye docil.

Dar mi-am dat seama că nu dădea prea mare importanță faptului.

Am luat prînzul destul de tîrziu și apoi i-am telefonat secretarei la birou.

— Nu mai trec pe acolo, i-am spus eu. Ai ceva să-mi comunici ?

— Doamna Stafford mi-a telefonat că în seara asta nu va fi acasă, spuse Joyce cu o voce deosebit de reținută și fără nici o inflexiune.

Sper că m-am stăpînit îndeșt și nu mi-am arătat enervarea. Mă cam săturasem să mă tot duc într-o casă goală.

— În regulă. Acum am ceva de lucru pentru tine. Toate ziarele din 2 noiembrie. Scoate orice se referă la un anume Billson. Întîi încearcă cu presa internă, și la Luton există un ziar de duminică. Dacă nu găsești nimic atunci caută în toate cotidienele din săptămîna de dinainte.

Vreau să le găsesc mîine dimineață pe biroul meu.

— Dar asta-i adevărată pedeapsă !

— Dacă ai nevoie, cheamă pe cineva să te ajute. Și spune-i domnului Malleson că am să-l întîlnesc la ora patru la *Inter-City Building* pentru adunarea consiliului.

3

Nu prea-mi dau seama dacă-mi plăcea Brinton sau nu. Era un individ pe care cu greu reușeai să-l cunoști. Nu prea ducea o viață de societate, și dacă ar fi să-l cîntărim cu obiectivitate, era o mașină de făcut bani și încă una foarte eficientă. Nu părea să judece ca toți ceilalți. De obicei asculta argumentele pro și contra unui proiect expuse de avocații și contabilii pe care-i angaja cu carul, după care lua o hotărîre. Adesea, hotărîrea lui nu avea nici o legătură cu ceea ce i se spusese, sau poate că el era în stare să dibuie chichițe pe care nimeni nu le întrezărea. În orice caz, cîteva dintre loviturile lui fuseseră uluitoare, semănînd cu isprăvile unui scamator care scoate iepurele din pălărie. Dar cînd te gîndeai după aceea la isprava lui, vedeai că ceea ce făcuse era cît se poate de logic, și îți dădeai seama că avusese inspirație, iar asta îl făcuse pe el om bogat.

Cînd eu și Charlie Malleson ne-am pus necazurile laolaltă și am durat ceea ce avea să devină *Societatea Stafford* de consilieri pentru

probleme de securitate, ne-am izbit de dificultățile pe care le întâmpină orice firmă mărunță atunci când încearcă să devină mare, ratînd o groază de ocazii care numai că nu te trag de mîneacă doar pentru că nu ai bani. Lordul Brinton ne-a sărit în ajutor cu o transfuzie masivă de fonduri, motiv pentru care și-a adjudecat douăzeci și cinci la sută din acțiuni. În schimb și noi am preluat toate problemele de securitate ale imperiului Brinton.

Pe vremea cînd afacerea era în curs, am fost destul de îngrijorat de faima lui Brinton de a fi om al marilor lovituri. Așa că i-am spus ferm, de la început, că aveam să ne ocupăm numai de acțiuni legale, și că treaba noastră privea numai problemele de securitate și nicidecum reversul medaliei, adică spionajul industrial. Mi-a zîmbit ușor, mi-a replicat că-mi stima integritatea morală și că urma să conduc firma așa cum credeam de cuviință.

Și s-a ținut de cuvînt și nu s-a amestecat niciodată, deși șnapanii lui de băieți isteți uneori mai făceau apropouri că ar fi fost cazul să mai renunțăm la unele mofturi. Dar nici unul nu s-a mai arătat după ce i-am adus la cunoștință lui Brinton demersurile lor.

Spionajul industrial e o plagă socială, asemănătoare cu bolile venerice. Pe nimeni nu deranjează să recunoască faptul că ia măsuri împotriva lui, dar nimeni nu va admite că s-a molipsit de el. Totdeauna am bănuir că Brinton e vîrît pînă în gît în spionaj, ca oricare pungaș de financiar nemilos, și am folosit posibilitățile firmei pentru a-i adulmeca puțin afacerile.

Avusesem dreptate : omul angaja cîteodată oameni de la o firmă sau alta pentru a-și băga nasul în treburile altora. În ce mă privește treaba nu mă deranja atîta timp cît nu-mi cerea mie să fac una ca asta, dar mai curînd sau mai tîrziu avea să încerce șmecheria asta la una sau alta dintre firmele la care eram angajați și atunci avea să dea de dracu : cele douăzeci și cinci de procente în acțiuni se duceau ca nimica. Pînă în momentul acela nu-mi picase la mînă.

La adunarea consiliului am ajuns puțin cam devreme și l-am găsit pe Brinton în biroul lui din vîrfurile clădirii, de unde domina peste City. Încăperea nu era cu mult mai mare decît o sală de bal, iar unul dintre pereți era în întregime din sticlă, așa că-și putea privi nestingherit terenul de vînătoare. Nu se vedea nici urmă de birou, avea el ați oameni pe care-i punea în spatele birourilor. Se ridică greoi, făcînd fotografiul să scîrțîie.

— Mă bucur că te vād, Max. Ia uite ce avem noi aici !

Își făcuse rost de o nouă jucărie — un șemineu în care ardea vesel un foc la care să frigi un taur.

— Încălzirea centrală e minunată, spuse el. Dar niște oase bătrîne ca ale mele nu se mai încălzesc ele decît la un pojar zdravăn. Parcă ar mai fi un suflet în încăperea asta, îmi ține de urît și nu-mi răspunde obraznic.

M-am uitat la șemineul plin cu cărbune bituminos.

— Nu ți se pare că încalci legile privind zona nepoluată ?

— În șemineu e instalat un purificator electrostatic. Nu iese nici fir de fum.

Nu m-am putut abține să nu zîmbesc. Când Brinton se apuca să facă o treabă o făcea elegant. Era încă un exemplu al felului în care gîndea. Vrei foc care să nu scoată fum ? În regulă. Instalează o șmecherie ce costă mai multe mii de lire care să te scape de fum. Și probabil că nici nu-l costase prea mult, doar a lui era fabrica ce producea instalația și m-am gîndit că prețul ei își făcuse loc în catastifele companiei la rubrica Cercetare-dezvoltare-controlul produselor.

— Bei ceva ? întrebă el.

— Da, i-am răspuns eu. Se pare că ziua de lucru s-a terminat.

Apăsă pe un buton de lîngă șemineu și, ca prin minune, apăru un bar. Pe fața lui ridată de bătrîn apăru un zîmbet de puștan.

— Pentru dumneata reuniunea consiliului nu înseamnă muncă ?

— E distracție.

Turmă niște Talisker într-un pahar, adăugă o cantitate egală de apă Malvern și-mi întinse paharul.

— Da, n-am avut niciodată prilejul de a regreta banii pe care i-am băgat în firma dumitale.

— Mă bucur să aud una ca asta.

Am degustat whisky-ul.

— Anul ăsta ați cîștigat bine ?

I-am răspuns cu un zîmbet.

— Să-l întrebi pe Charlie. El jonglează cu cifrele și omoară terfeloagele.

Știam pînă la ultimul ban cam cît beneficiu aveam, dar bătrînului Brinton se părea că-i plăcea să amestece afacerile cu gluma. Privi peste umărul meu.

— Uite-l și pe el. Atunci am să aflu repede dacă am cu ce-mi spori pensia de bătrînețe.

Charlie nu refuză nici el un pahar și ne-am apucat de treabă în frunte cu Charlie, care arunca emfatic termeni ca amortizare, circulația fondului de scont, beneficiu, și toți ceilalți termeni pe care-i întâlnești în pagina financiară a ziarelor. El împlinea și funcția de secretar al companiei și pe cea de contabil șef, pentru că duceam o politică de reducere a cheltuielilor suplimentare, iar Charlie își adjudecase și el o felie din acțiunile firmei, motive pentru care devenise un veritabil zgîrie-brînză și refuza să edifice un imperiu administrativ care nu aducea beneficii. Se părea că avusesem parte de un an bun, așa că puteam să-i dau calului icre negre și șampanie. Am mai discutat niște planuri de dezvoltare în viitor și posibilitatea de a ne extinde și în Europa sub legislația Pieței Comune. În cele din urmă, am ajuns la *diverse* și am început să mă gîndesc la întorsul acasă.

Binton stătea cu mîinile pe masă și părea preocupat să-și studieze petele de ficat. Glăsui :

— Domnii mei, pe cerul domniilor voastre se arată un nor. Am necazuri cu Andrew McGovern.

Charlie ridică din sprîncene.

— Din *Grupul Whensley* ?

— Exact, spuse Brinton. Cu domnul Andrew McGovern, președintele *Grupului Whensley*.

Grupul de societăți Whensley însemna o bună parte din acțiunile lui Brinton. Pe moment nu-mi aduceam aminte așa pe dinafară dacă deținea controlul asupra sa sau nu. M-am trezit spunând :

— Care-i buba ?

— Andrew McGovern găsește că serviciul lui de securitate costă prea mult. Zice că el e în stare să organizeze unul care să-l coste mai puțin.

I-am trimis lui Charlie un zîmbet cam acru.

— Dacă vrea lucruri ieftine atunci nu-i bine deloc. În treburile astea nu prea poți pune banii la ciorap, e o chestiune în care nu se descurcă decît oameni cu experiență care știu ce au de făcut. Dacă încearcă să se descurce singur o să dea în bară.

— Știu și eu treaba asta, spuse Brinton, continuînd să-și studieze mîinile. Dar mă cam strînge cu ușa.

— Se ridică la vreo cinci la sută din acțiunile noastre, spuse Charlie. Nu-mi prea convine să pierd atît.

Brinton își ridică privirea :

— Nu cred că o să-i pierdem pentru multă vreme...

— Vreți să spuneți că o să-l lăsați pe McGovern să facă așa cum crede de cuviință ? întrebă Charlie.

Brinton zîmbi, dar fără nici un fel de veselie.

— O să-l las slobod, să întindă funia cît vrea el, dar... mai repede decît socotește el. S-ar

putea ocupa de problemele securității grupului începînd cu sfîrșitul acestei luni.

— Păi, am exclamat eu, pînă atunci nu-s decît zece zile.

— Exact, spuse Brinton și ciocăni cu degetul în masă. O să vedem și noi ce ispravă e-n stare să facă atunci cînd nu i se dă prea mult răgaz. Apoi, după o vreme, și nu după prea multă, am să smucesc de funie și o să vedem dacă s-a prins bine în laț.

— Dacă o să vrea ca serviciul lui de securitate să fie la fel de bun cum e acum, atunci va trebui să plătească mai mult. E un domeniu specializat și oameni pricepuți nu se găsesc pe toate drumurile. Dacă o să-i găsească atunci va trebui să-i plătească bine de tot. Dar n-o să-i găsească... Și eu m-am izbit de problema asta în legătură cu programul de extindere, iar eu știu ce caut, pe cînd el nu prea. Așa că serviciul lui de securitate va avea de suferit, și va avea niște găuri de să treci prin ele cu un batalion de spioni industriali.

— Exact așa ! spuse Brinton. După cîte știu, eu, dumneata îți pui la încercare oamenii din cînd în cînd.

— E o treabă esențială, am zis eu. Totdeauna facem teste pentru a verifica sistemele de securitate.

— Știu, spuse Brinton zîmbind malițios. În trei luni de zile am să angajez o firmă specializată în probleme de securitate — nu a voastră — să pună pe picioare o acțiune împotriva serviciilor de securitate ale lui McGovern și atunci

o să vedem dacă scoate el capul destul de mult ca să i-l retezăm un pic.

Charlie spuse :

— Vrei să spui că o să-i iei capul de-a binelea ?

De data asta nu mai zîmbea.

— Putem arunca în balanță și contul și problema securității. M-am cam săturat de Andrew McGovern. O să vă pice afacerea asta înapoi, ba chiar sporită.

— Sper să ai dreptate, spuse Charlie. Contul celor de la *Grupul Whensley* se ridică la numai cinci la sută din globalul nostru, dar la capitolul profit reprezintă mult mai mult, fir-ar să fie. Iar cheltuielile noastre nu se vor reduce nici măcar cu atît. S-ar putea ca din cauza asta planul nostru de dezvoltare să se cam poticnească.

— O să fie bine, spuse Brinton. Vă promit.

Trebuia să ne mulțumim și cu atît. Dacă un client nu mai dorește serviciile tale, atunci nu i le poți vîrî pe gît cu sila. Charlie se scuză și își luă valea, pe mine însă Brinton mă mai reținu o clipă. Mă luă de braț și mă conduse spre șemineu unde se opri să-și încălzească mîinile.

— Ce mai face Gloria ?

— Minunat, i-am spus eu.

Probabil că nu mi-am dat silința pentru a împrumuta un ton suficient de convingător, deoarece pufni pe nas și-mi aruncă o privire tăioasă.

— Sînt un om care a avut succes pînă acum, spuse el. Iar secretul e că atunci cînd o afacere ajunge pe drojdie mă retrag și plătesc oalele

sparte. Nu te supără un sfat din partea unui om bătrîn, nu-i așa ?

I-am zîmbit.

— Sfaturile au o parte foarte bună : nu trebuie neapărat să le și urmezi.

Așa că l-am lăsat singur și m-am îndreptat cu liftul lui personal spre strada înțesată de lume și m-am pierdut în mulțimea care se grăbea, nerăbdătoare, să ajungă acasă după o zi de muncă. Eu însă nu eram deosebit de nerăbdător pentru că nu mai aveam casă. Doar niște pereți și un acoperiș. Așa că m-am îndreptat spre club.

4

A doua zi dimineată, cînd am ajuns la birou, mă simțeam oarecum mai în formă. De multă vreme nu mă mai dusesem pe la clubul meu, și două ceasuri de exerciții cu spada grea mă eliberaseră de sentimentele de frustrare, ba chiar mi-au făcut bine și la șalele care se cam înțepeniseră de prea mult stat pe scaun la birou. Dar biroul mă aștepta, așa că m-am așezat și m-am apucat să caut informațiile despre Billson pe care i le cerusem secretarei să mi le procure. Negăsindu-le, am chemat-o pe Joyce în biroul meu.

— N-ai găsit nimic despre Billson ?

Se uită la mine și clipi des din ochi ca un reflex de apărare.

— Se află în mapa de corespondențe.

Le-am găsit îngropate tocmai la fund, într-un

plic pe care era scris *Billson*, m-am uitat la ea și i-am zîmbit.

— Joyce, șmecheră treabă, dar să știi că am și eu prioritățile mele.

După transfuzia de fonduri a lui Brinton, firma noastră s-a dezvoltat cu o forță aproape explozivă, dar m-am hotărît ca totuși să mă străduiesc să mă ocup de cîte un caz pe teren la fiecare șase luni, ca să nu pierd contactul cu băieții care lucrează acolo. Dar, luat de treburi care nu sufereau amînare, și hotărîrea asta a avut soarta tuturor hotărîrilor frumoase, așa că de cincisprezece luni nu mai tatonasem direct terenul. Poate că acest caz *Billson* era un prilej pentru a vedea dacă munca de birou mă tocise sau nu. Am zis pe nepusă masă :

— Am să-i transfer o parte din lucrările mele domnului **Ellis**.

— N-o să-i facă prea mare plăcere, spuse Joyce.

— Dacă ar fi dat o mașină peste mine și mi-aș fi rupt un picior ar fi trebuit să le preia, i-am spus eu. O să-i facă și bine pe deasupra. Adu-mi aminte să discut eu cu el chestiunea asta după ce se întoarce de la Manchester.

Joyce ieși, iar eu am deschis plicul și am dat la iveală un articol de vreo patru pagini — o relatare concentrată a vieții și epocii lui Peter Billson, pionier al aviației — la rubrica din *Sunday Supplement*, unde îți puteai face, fără chinuri, cultură. Avea titlul : *Ciudatul caz al lui Peter-Zburătorul*, ilustrat cu niște fotografii care la origine fuseseră făcute în alb-negru,

dar acum erau ciudat boite în nuanțe de albastru și galben, pentru a mai înviora paginile publicației care se presupunea a fi o revistă color.

Pe scurt, articolul relata că Billson, un canadian, se născuse normal pe la 1903, anul în care s-a ridicat la ceruri primul aeroplan. Fiind prea tânăr pentru a se înrola în primul război mondial, Billson s-a hrănit cu povești despre luptele aeriene de pe frontul de vest care i-au stîrnit imaginația încît a devenit nebun după aviație. A învățat mecanica și, pe la vîrsta de 21 de ani, și-a construit cu mîna lui un aeroplan. Dar n-a fost prea reușit, s-a prăbușit.

N-a prea avut noroc. Începuse epoca de aur a aviației, iar el n-avea nici aripi și nici măcar tiulee. Pionieratul în aviație necesita bani sau un protector cu bani, iar el n-avea nici una nici alta. Pe la sfîrșitul deceniului al treilea, Alan Cobham zbura spre Extremul Orient, Australia și Africa de Sud, în 1927 Linbergh traversa în zbor solitar Atlanticul, iar apoi Byrd, cu un coechipier, și-a adjudecat Polul Nord și Polul Sud. Apoi veni începutul deceniului al patrulea, iar Amy Johnson, Jim Mollison, Ameia Earhart și Wiley Post doborau recordurile unul după altul, și Billson nici nu se arăta.

Dar în epoca următoare și-a făcut și el apariția. Perioada de doborîre a recordurilor fusese minunată, dar acum venise epoca de verificare a rutelor, care preceda cea de-a treia fază : zborul regulat al avioanelor de transport. Ziarele prosperau financiar pe seama interesului cititorilor pentru aviație și organizau curse pe distanțe lungi ca, de exemplu, cursa Anglia-

Australia din 1934, câştigată de Scott și Campbell-Black. Billson a ieşit al doilea într-o întrecere de la Vancouver pînă în Hawai și primul într-o cursă poştală de probă Vancouver-Montreal. În fine, reuşise : ajunsese un zburător eroic și întreprinzător. E greu de imaginat de cîtă venerație se bucurau acei primi zburători. Nici măcar cosmonauții de azi nu se bucură de aceeași atenție.

Cam în vremea aceea, un ziarist șugubăț i-a pus porecla de Peter-Zburătorul, parodiind un vers dintr-un joc de copii. Porecla era o bună publicitate și Billson dădu apă la moară acestei glume încît își boteză feciorul Paul ,iar în 1936, cînd participă la cursa Londra Cape Town, aeroplanului Northrop Gamma îi puse numele de *Zburătorul*. Era unul dintre primele aeroplan construite numai din metal.

Cursa fusese organizată de un ziar care bătuse toba în toate chipurile și anunțase că toți participanții aveau să beneficieze de o asigurare de o sută de mii de lire, în caz de accident mortal. Cursa a început. Billson a aterizat la Alger pentru a-și face plinul de combustibil și apoi a decolat din nou, îndreptîndu-se spre sud. De atunci nimeni n-a mai auzit de avionul lui.

Soția lui Billson, Helen, bineînțeles că a suferit un șoc și au trecut cîteva săptămîni bune înainte de a se adresa ziarului pentru asigurare. Ziarul a trimis-o la societatea de asigurări care s-a ținut tare și a început să se cam agite. În 1936, o sută de mii de lire însemnau o groază de bani. În cele din urmă, compania a declarat

fără șovăire că nu se va plăti nimic, iar doamna Billson aduse cazul în fața instanței.

Tribunalul s-a înviorat deodată atunci când un martor al apărării, un oarecare Hendrik van Niekirk, din Africa de Sud, a declarat, sub prestare de jurământ, că l-a văzut pe Billson teafăr și nevătămat în Durban, la vreo patru săptămîni după ce s-a încheiat cursa. Mărturia a făcut senzație, iar tirajul ziarului a crescut brusc. Acuzarea l-a scuturat pe Niekirk cît a putut, dar omul a rezistat. Făcuse o vizită în Canada și-l întâlnise pe Billson acolo, și n-avea nici o îndoială asupra identității sale. Stătuse de vorbă cu Billson în Durban ? Nu, nu vorbise cu el.

Cît se poate de limpede.

Judecătorul expuse pe scurt cazul, care fu preluat de juriu și acesta deliberă pe îndelete și apoi se pronunță în favoarea companiei de asigurări. Doamna Billson nu va primi o sută de mii de lire, motiv pentru care ea făcu recurs. Curtea de Apel răsturnă hotărîrea primei instanțe din cauza unei chichițe tehnice : judecătorul ce instruisese cazul fusese puțin cam prea precis în indicațiile pe care le dăduse juriului. Compania de asigurări se prezintă atunci în fața *Camerei Lorzilor*, dar aceasta refuză să aibă de-a face cu procesul. Doamna Billson își încasă cele o sută de mii de lire. Cel care scrisese articolul nu spunea dacă după aceea ea a trăit fericită au ba, pînă la adînci bătrîneți.

Cam acesta era subiectul articolului, tonul pe care fusese scris era cu totul altceva. Fusese făcut de un ziarist cu experiență, și otrăvea

reputația unui om care nu putea răspunde, fie că era viu, fie că era mort. Duhnea de la o poștă invidia de care era ros un individ îngust la minte ce se mai sălta improșcînd oameni mult mai de vază decît el. Dacă Paul Billson citise și el articolul, atunci nu-i de mirare că-l lovise strechea. Articolul se încheia pe un ton speculativ. După ce arăta că societatea de asigurări pierduse din cauza unei chichițe tehnice, articolul continua : „Este foarte probabil ca Billson să fi supraviețuit, prăbușirii avionului, dacă a fost vorba de prăbușire, și ca Hendrik van Niekirk să-l fi văzut în Durban. Dacă așa stau lucrurile, și eu cred că așa, atunci a fost comisă o mare fraudă. O sută de mii de lire înseamnă o groază de bani oriunde și oricînd. O sută de mii de lire în 1936 reprezintă echivalentul a trei sute cinci zeci de mii de lire demonetizate din ziua de azi.

Dacă Peter Billson mai e în viață atunci are șaptezeci și cinci de ani și a trăit o viață de huzur. Oamenii bogați trăiesc mult și există toate șansele ca omul să mai fie în viață. Probabil că va citi și aceste rînduri. S-ar putea să-i treacă prin minte că aceste cuvinte sînt calomniatoare. Doresc să-mi asum acest risc. Peter Billson, Zburătorule, întoarce-te, întoarce-te !“

Tocmai gustam obrăznicia asta cînd intră în birou Charlie Malleson.

— Am făcut niște calcule preliminare privind consecințele pierderii *Grupului Whensley*, făcu el și zîmbi acru. O să supraviețuim.

— Brinton ! am exclamat eu, lăsîndu-mă cu scaunul pe spate. El deține un sfert din ac-

țiunile noastre și înseamnă cam o treime din afaceri. L-am lăsat să-și treacă în coșul lui prea multe din ouăle noastre. Vreau să știu cât de tare ar putea să ne doară dacă se descotorosește cu totul de noi.

Am făcut o pauză și apoi am continuat :

— Sau dacă ne descotorosim noi de el.

Charlie se arătă alarmat.

— Dumnezeu ! Ar însemna să ni se taie un picior... fără anestezie.

— S-ar putea să fie chiar așa.

— Dar de ce vrei să te descotorosești de el ? Doar cu banii lui ne-am căpățuit noi la început.

— Știu foarte bine și asta, am spus eu. Dar Brinton e un rechin al finanțelor. El înfulecă o afacere fără să se mai gîndească, dintr-un reflex la fel de primitiv ca și cel al rechinului adevărat care apucă o halcă gustoasă. Charlie, îmi vine să cred că sîntem vulnerabili.

— Nu știu de ce te-ai înfierbîntat așa de odată, îmi răspunse el pe un ton plîngăreț.

— Nu știi ?

M-am lăsat înainte și picioarele scaunului s-au lovit de covorul gros cu o bufnitură înfundată.

— Aseară, într-o discuție care n-a durat nici patru minute, ne-au scăpat din mînă cincisprezece la sută din afacerile lui Brinton. Și de ce le-am pierdut ? Pentru ca el să-i poată pune mîna-n gît lui Andrew McGovern, care nu mai vrea să stea în banca lui. Sau cel puțin așa spune Brinton.

— Nu prea crezi ce spune ?

— Nu contează dacă spune adevărul sau nu. Contează faptul că am fost amestecați în una din manevrele particulare ale lui Brinton cu care noi nu aveam nici în clin nici în mînecă.

Charlie glăsui rar :

— Da, acum înțeleg.

M-am uitat țintă la el.

— Crezi c-ai înțeles ? Mă cam îndoiesc. Ia cîntărește tu pe îndelete ce s-a întîmplat ieri. Am fost jucați pe degetul cel mic de un acționar care nici nu deține majoritatea.

— Ah, pentru Dumnezeu, Max ? Dacă McGovern nu mai vrea să aibă de-a face cu noi, nouă nu ne rămîne nimic de făcut.

— Știu și eu atîta lucru, dar am fi putut face ceva ce n-am făcut. I-am fi putut obliga pe cei de la *Grupul Whensley* să-și respecte contractul care încă n-a ajuns la un an. Însă noi, în cadrul consiliului anual, am fost de acord să ne retragem în zece zile. Charlie, am fost jucați. Brinton ne-a făcut să dansăm pe sîrmă cum a vrut el.

Charlie rămase tăcut. Eu am rupt tăcerea.

— Și știi de ce am fost de acord ? Ne-am speriat foarte tare să nu pierdem cumva banii lui Brinton. Dacă puneam la vot îl scoteam din cursă, fie singur, fie împreună cu tine, dar n-am făcut-o.

— Nu, răspunse Charlie tăios. Cu votul tău îl dădeai gata, pentru că deții cincizeci și unu la sută din acțiuni. Dar eu nu am decît douăzeci și patru față de cele douăzeci și cinci de procente ale lui.

Am oftat.

— Da, Charlie, e vina mea. Dar, azi-noapte, stînd întins în pat, m-a apucat spaima. M-am înspăimîntat cînd am văzut cîte lucruri n-am făcut. Și cel mai tare m-am înspăimîntat cînd m-am gîndit ce fel de om am devenit. Eu nu m-am apucat de afacerea asta pentru ca să ajung să mă joace cineva pe sîrmă, și tocmai de asta spun că trebuie să ne descotorosim de Brinton dacă se poate. Tocmai de aceea vreau să te uiți și să vezi dacă nu mai există și alte surse de finanțare. Acum avem destulă greutate pentru a căpăta banii ăștia.

— S-ar putea să ai dreptate, spuse Charlie, dar eu tot zic că tragi semnalul de alarmă fără un motiv temeinic. Max, reacționezi exagerat. Ridică din umeri.

— Eu totuși am să văd ce posibilități de a apela la alte surse financiare avem, fie și numai ca să te împiedic să-ți chinui mintea.

Se uită la decuplajul de revistă de pe biroul meu.

— O relatare despre viața tatălui lui Paul Billson. Contabilul acela de la *Franklin Engineering* care a dispărut.

— Ce se mai aude cu treaba asta ?

Am clătinat din cap.

— Nu știu prea mare luccru. La început l-am etichetat pe Paul Billson drept o minte mediocră care nu face nici două parale, dar au apărut o serie de fapte care nu se prea leagă.

— Ei, de-acum nu mai trebuie să-ți bați capul cu chestia asta. *Franklin Engineering* face parte din *Grupul Whensley*.

M-am uitat la el surprins.

— Deci așa stă treaba.

Uitasem cu totul.

— Am să-i transmit tot ce-ai găsit pînă acum lui sir Andrew McGovern, și am să-i urez drum bun și cale bătută.

M-am gîndit puțin, la treaba asta și am clătinat din cap.

— Nu... Billson a dispărut pe vremea cînd noi răspundeam de problemele de securitate și pînă la sfîrșitul lunii mai sînt cîteva zile.

— Păcatul tău e că ai un simț al datoriei mult prea dezvoltat.

— Cred că am să soluționez eu personal afacerea asta, i-am spus. Eu am început să mă ocup de ea, și tot eu am să-i dau de capăt. Aici la birou îmi poate ține locul Jack Ellis. A venit vremea să-și asume mai multă răspundere.

Charlie dădu din cap în semn de încuviințare.

— Crezi că e ceva important în legătură cu dispariția lui Billson... din punctul de vedere al securității firmei lui ?

I-am zîmbit cu toată gura.

— S-ar putea să descopăr că a fugit cu nevasta unuia... și sper să fie a lui Andrew McGovern.

5

Am luat-o pe Fleet Street să-l caut pe Michael English, ziaristul care scrisese articolul despre Peter Billson. Cei de la biroul lui credeau că putea fi găsit la *Clubul Presei*, cei de la *Clu-*

bul Presei mi-au sugerat să încerc la *El Vino*. În cele din urmă l-am dibuit într-o crîsmă de pe lîngă Strand. Era un individ înalt, suplu, blond care mi-a dispăcut de la prima vedere, deși eram conștient că sentimentele mele față de el s-ar fi putut să fie influențate de cele scrise despre Billson. Juca poker cu zaruri împreună cu cîțiva ziariști de-ai lui și s-a uitat la mine oarecum plin de îndoială atunci cînd i-am întins una dintre cărțile mele de vizită de serviciu pentru a-i stîrni curiozitatea.

— Probleme de securitate ? făcu el.

Se arată cuprins de o ușoară nervozitate. I-am zîmbit încurajator.

— Aș vrea să discutăm despre Billson.

— Aiuritul ăla ! De ce te-o fi pus pe urmele mele ?

Teama începu să-l cuprindă pe English ca o ceață.

— L-ai văzut în ultima vreme ?

— Bineînțeles. A venit la birou să facă scandal. A amenințat că ne dă în judecată.

English pufni într-un rîs lipsit de veselie.

— Avocatul nostru, care-i un deștept, l-a făcut s-o șteargă și să renunțe la idee.

Dinadins m-ăm arătat mai greu de cap.

— Mă mir că a îndrăznit să vă mai bată la cap. Dacă articolul dumatăle e corect atunci are toate șansele să se aleagă cu vreo condamnare la pușcărie, deși părul lui cărunt ar putea să-l salveze întrucîtva, zic eu.

English se uită la mine surprins.

— Dar nu bătrînul a venit. Ci altul, unul care cică-i fiul lui... zicea că-l cheamă Paul Billson. A făcut un tărăboi...

M-am uitat în jur și am văzut o masă liberă într-un colț.

— Aș vrea să stau puțin de vorbă cu dumneata despre chestia asta. Uite colo-i mai liniște. Ce bei ?

English șovăi puțin, dar apoi ridică din umeri :

— N-am nimic împotriva. Fie și un scotch dublu.

În vreme ce eu comandam băuturile, el îmi spuse :

— Bănuiesc că faci investigația asta pentru societatea de asigurare.

Am mîrîit ceva nedeslușit și individul continuă :

— Am crezut că au renunțat de multă vreme. Pentru o infracțiune de genul ăsta nu există termen de prescriere ?

I-am zîmbit doar în vreme ce individul se făcea că-și toarnă apă în pahar de ochii soacrei.

— Dosarul e încă deschis.

La o zi după apariția articolului, cu o zi înainte de a dispărea Billson, English fusese chemat în biroul redactorului șef. Îl văzuse pe redactorul șef că încerca să se înțeleagă cu un individ furios care profera tot felul de amenințări fără cap și fără coadă. Gaydon, redactorul șef, spusese cu voce tare : „Uite-l și pe domnul English, care a scris articolul. Stai jos, Mike, să vedem dacă ne descurcăm cu afacerea asta“. Apă-

sase pe butonul interfonului și spusese : „Spune-i domnului Harcourt să vină în biroul meu“.

English văzuse că se arată necazuri la orizont. Harcourt era juristconsultul, iar prezența lui nu prevestea lucruri prea plăcute. Își dres glasul și spuse :

— Dar care-i necazul ?

— Dumnealui e domnul Billson, spusese Gaydon. Se pare că articolul despre tatăl său care a apărut în numărul de ieri l-a cam supărat.

English îl privi pe Billson și văzu un individ greu de zugrăvit care în clipa aceea arăta foarte tulburat. Era alb la față, dar în obraji îi ardeau pete roșietice și striga pițigăiat :

— E o calomnie ! Cer o dezmințire și scuze publice.

Gaydon spuse pe un ton care voia să calmeze lucrurile :

— Sînt sigur că domnul English a scris numai adevărul, așa cum l-a înțeles el. Mike, tu ce-ai de spus ?

— Bineînțeles că ai dreptate, spuse English. Fiecare element a fost verificat pe baza dosarului tribunalului și a relatărilor din presa vremii.

— Eu nu mă plîng împotriva faptelor, protestă Billson. Ci a insinuărilor cu privire la tatăl meu. N-am citit nimic mai josnic în viața mea. Dacă nu se cer scuze în mod public mă voi adresa justiției.

Gaydon se uită la English și apoi spuse calm :

— Nu trebuie să ajungem pînă acolo domnule Billson. Sînt sigur că putem ajunge la o

soluție, sau la o înțelegere convenabilă tuturor părților.

Își ridică privirea în clipa în care Harcourt intră în birou și spuse cu o oarecare ușurare :

— Domnul Harcourt, de la oficiul nostru juridic.

În câteva cuvinte îi explică motivul discuției și Harcourt spuse :

— Aveți cumva o copie a articolului ?

Se așază și citi suplimentul pe care-l dădu la iveală Gaydon, și în birou se lăsă o liniște ne-firească pînă cînd termină el. Gaydon bătea nerăbdător cu degetul în birou, English nu mișca aproape deloc, sperînd să nu i se vadă broboanele de sudoare de pe frunte, Billson se foia pe scaun tot mai evident pe măsură ce nervozitatea își făcea tot mai mult loc în sufletul lui. După o veșnicie, Harcourt lăsă revista din mînă.

— De fapt de ce anume vă plîngeți, domnule Billson ?

— Dar nu e limpede ca lumina zilei ? făcu Billson. Tatăl meu a fost denigrat în scris. Cer imediat dezmințire, dacă nu, voi da vinovatul în judecată.

Îl arată pe English cu degetul :

— Am să-l dau în judecată pe dumnealui, precum și ziarul.

— Înțeleg, făcu Harcourt gînditor, și se aplecă înainte. Ce crezi dumneata că i s-a întîmplat tatălui dumitale ?

— Avionul în care era s-a prăbușit, spuse Billson. Iar el a murit, asta cred eu ! spuse izbînd cu palma în revistă. Iar aici e curată calomnie.

— Nu cred că vei putea da pe cineva în judecată, spuse Harcourt. Nu poți deschide acțiune în tribunal decît dacă e în joc propria dumitale reputație. Vezi dumneata, există un principiu juridic care spune că nu poate fi calomnie atunci cînd e vorba de un răposat.

Se lăsă un moment de tăcere înainte ca Billson să răspundă șovăielnic :

— Dar dumnealui zice că tatăl meu nu e mort.

— Dar dumneata socoți că e mort, și tocmai dumneata vrei să vii cu cazul în fața justiției. N-o să iasă nimic din treaba asta, domnule Billson. Bineînțeles că nu trebuie să mă crezi pe cuvînt. Poți să-l întrebi și pe avocatul dumitale. Ba chiar te sfătuiesc cu insistență să-l întrebi și pe el.

— Dumneata deci îmi spui că orice ziarist de două parale poate tîrî numele tatălui meu în mocirlă fără să pățească nimic ?

Billson tremura de mînie, Harcourt îi spuse apăsător :

— Ar trebui să fii mai atent la ce spui, domnule Billson, și atunci s-ar putea ca rolurile să se inverseze. Cu un limbaj atît de necontrolat poți da de bucluc.

Billson răsturnă scaunul cînd se ridică în picioare :

— Am să mă consult cu un avocat, puteți fi convinși, strigă el și-l fulgeră pe English cu privirea. Iar pe tine te jupoi eu, fir-ai să fii !

Ieși trîntind ușa în urma lui. Harcourt luă revista și o lovi cu degetul în dreptul articolului lui English. Evită să se uite direct la English și-i spuse lui Gaydon :

— Vă sugerez ca în viitor, dacă mai aveți intenția să publicați astfel de articole, să vă sfătuiți cu oficiul juridic înainte, nu după apariția lor.

— Dar acum am ieșit basma curată ? întrebă Gaydon.

— Din punct de vedere legal... aproape, îi răspunse Harcourt, adăugînd în silă : Nu-i de competența mea să judec aspectul moral.

Făcu o pauză.

— Dacă însă văduva ar deschide acțiune ar fi cu totul altceva, bineînțeles. Din articol reiese limpede că ea e implicată și că s-a înțeles cu bărbatul ei să înșele soietatea de asigurări. Cum ar fi putut Peter Billson să profite de bani decît prin înțelegerea cu nevastă-sa ?

Gaydon se întoarse spre English :

— Ce știi despre văduvă ?

— E în regulă, spuse English. A murit acum mai bine de un an. Helen Billson s-a măritat cu un norvegian în timpul războiului și și-a schimbat numele în Aarvik. Atunci am dat eu peste cazul ăsta și m-am hotărît să scriu povestea lui Billson.

Harcourt pufni și ieși, iar Gaydon îi zîmbi lui English.

— De data asta am scăpat ca prin urechile acului, Mike...

Luă un condei.

— Ia fii tu băiat de treabă și ridică scaunul înainte de a ieși.

I-am mai oferit lui English un pahar.

— Deci Paul Billson n-are nici o șansă.

English rîse.

— Nici o șansă. Vezi, nu reputația lui am atacat-o. Dumnezeuule, și uitasem că mai există și individul ăsta.

— Pe mine nu Paul Billson mă interesează, am spus eu pe un ton echivoc. Chiar crezi cu adevărat că Peter Billson a pus la cale matrapazlîcul cu moartea lui pentru a jefui societatea de asigurări ?

— Ar fi putut-o face, îmi răspunse English. Și a ieșit un articol grozav.

— Dar dumneata crezi că așa s-au întîmplat lucrurile ?

— Contează ce cred eu ?

Sorbi din pahar.

— Nu, bineînțeles că nu cred. După părerea mea Billson a murit în accident.

— Așa că atunci cînd îl invitai să apară erai sigur că n-are cum.

— Mie îmi plac certitudinile, spuse English și zîmbi. Dacă a tras compania de asigurări pe sfoară nu prea văd cum ar putea să se arate la lumină, nu-i așa ? Pînă cînd s-a ivit fecior-su, aveam o poziție de nezdruncinat.

— Dar despre asigurare, am zis eu. O sută de mii de lire înseamnă, o groază de bani. Probabil că premiul era și el al dracului de ridicat.

— Nu chiar. Ar trebui să-ți amintești că în 1936 aeroplanele nu mai erau o drăcovenie fragilă, numai sîrme, cum erau cele din deceniul al treilea. Nu mai existau chiar atîtea îndoieli că un avion n-o să ajungă la destinație, pro-

blema era doar cît de repede. Și la vremea respectivă în toată povestea era vorba de ofensiva unui ziar : cotidienele erau în stare să se sfîșie unul pe altul numai să cîștige cît mai mulți cititori. Orice premiu ar fi fost doar o picătură într-o căldare întreagă în comparație cu ceea ce se cheltuia în alte chipuri, iar o sută de mii de lire făceau frumos într-un titlu.

— Billson avea vreo șansă în cursa asta ?

— Bineînțeles... era unul dintre favoriții ei. *Zburătorul* — modelul acela Northrop al lui — era unul dintre cele mai bune avioane ale timpului, iar el era un pilot grozav.

— Cine a cîștigat cursa ?

— Un neamț, unul Helmut Steiner. Cred că ar fi cîștigat Billson dacă n-ar fi murit. Steiner a cîștigat numai pentru că l-au ajutat o groază de noroace.

— Da ? Ce fel de noroace ?

— Eu nu-mi aduc prea bine aminte vremurile acelea, spuse English ridicînd din umeri, că nu-s atît de bătrîn, dar am citit. Era pe vremea naziștilor. Olimpiada de la Berlin era în plină desfășurare, iar Raliul cel Mare nu era menit decît să demonstreze puterea lor. Mașinile de curse nemțești cîștigau toate traseele pentru că firma *Auto Union* era subvenționată de stat. Alpiniștii nemți făceau minuni pe toate culmile Alpilor, cred că vreo cîțiva s-au și prăbușit de pe Eiger pe vremea aia. Asta nu demonstra că erau alpiniști grozavi, ci că erau buni naziști. Nemții trebuiau să-i învingă pe toți, indiferent care era prețul victoriei.

— Și Steiner ?

— Era subvenționat de guvernul lui Hitler, bineînțeles, i se dăduse un avion militar dezarmat și o echipă de tehnicieni nemaipomeniți, sprijiniți de *Luftwaffe*. Era și el destul de bun, dar eu cred că individul știa că Billson era mai bun ca el ; a riscat foarte mult și echipa lui a câștigat. Și-a forțat aparatul pînă la maximum, iar motorul i-a explodat chiar la aterizare la Cape Town. A avut noroc că nu i s-a întîmplat una ca asta mai înainte.

Și eu m-am gîndit la fel.

— S-ar putea cumva ca Billson să fie victima unui sabotaj ?

English se uită țintă la mine.

— Nimănui nu i-a trecut ideea asta prin minte pînă acum. Știi că e grozav !

— Ce zici de una ca asta ?

— Oh, Dumnezeu ! Pînă unde vrea compania de asigurări să meargă ! Ce-o să faceți dacă Billson a fost victima unui sabotaj ? Dați în judecată guvernul german pentru suma de o sută de mii de lire ? Mă îndoiesc că Bonnul o să înghită gălușca. Nimeni n-a mai văzut avionul lui Billson. Nu există nici o șansă în direcția asta.

Am băut ce mai aveam în pahar. De la English nu mai era mare lucru de stors, drept care mi-am pregătit cuțitul pentru lovitura de grație.

— Deci socoți că din partea lui Paul Billson n-o să mai ai necazuri.

— Nici unul, spuse el în zeflemea. Harcouri s-ar putea să fie plin de milostenie, un sfînt, dar știu că pe Billson l-a priponit bine de tot. Un

mort nu poate fi victima calomniei, iar Billson jură că taică-su e mort.

Am zîmbit plin de blîndețe.

— Un anume Wright a scris cîndva despre William Ewart Gladstone, reproșîndu-i că fusese un ipocrit, mai ales în ceea ce privea problemele sexuale. Treaba s-a întîmplat în 1927 și Gladstone era mort de multă vreme. Dar fiul său, lordul Gladstone din acea epocă, s-a simțit ofensat și s-a adresat unui avocat. Ca și lui Paul Billson i s-a spus că morții nu pot fi calomniați, dar cu toate astea nu s-a lăsat pînă nu l-a răstignit pe Wright.

English se uită la mine cu niște ochi umezi.

— Ce-a făcut ?

— L-a calomniat pe Wright în fiecare împrejurare. L-a făcut mincinos, nebun, poltron, și asta în public. A făcut în așa fel încît Wright a fost dat afară din clubul în care era. În cele din urmă, Wright a fost nevoit să-l cheme pe Gladstone în fața justiției pentru a-și salva reputația. Gladstone l-a angajat pe Norman Birkett care s-a prezentat în locul lui, iar Birkett l-a zdrobit pe Wright în fața întregului tribunal. Cînd s-a sfîrșit procesul, și Wright era sfîrșit iar reputația lui profesională la pămînt.

Apoi am răsucit cuțitul în rană.

— Ți s-ar putea întîmpla și dumitale una ca asta.

English clătină din cap.

— Nu face Billson una ca asta, nu e omul ăla !

— Ar putea, i-am spus eu. Dacă l-ar ajuta cineva.

Am mai răsucit cuțitul.

— Și mie o să-mi facă mare plăcere să apar ca martor al lui în tribunal și să declar, sub prestare de jurământ, că mi-ai spus că-l socotești pe taică-su mort, în ciuda celor spuse în articolul acela murdar.

M-am ridicat și l-am lăsat în plata Domnului. În ușa localului m-am oprit și m-am uitat înapoi. Rămăsese tot în colțul acela, și arăta de parcă l-ar fi izbit cineva drept în burtă, luându-i piuitul.

6

La prînz am mîncat mai devreme și apoi, cu întîrziere, mi-a venit ideea de a o suna pe sora vitregă a lui Paul Billson. Fiind la mijlocul unei zile de lucru, nu mă așteptam s-o găsesc acasă, dar cineva ridică receptorul telefonului la cel de-al treilea apel și o voce plăcută răspunse :

— Aici Alix Aarvik.

I-am spus cine sînt și cu ce mă ocup, după care am adăugat :

— Bănuiesc că n-ați mai auzit de fratele dumneavoastră, domnișoară Aarvik.

— Domnule Stafford, n-am mai auzit nimic de el.

— Aș vrea să vorbesc cu dumneavoastră despre el. Pot să vă fac o vizită ?

— Acum ?

În vocea ei se simți o undă de șovăială.

— În treburile astea, timpul e un lucru esențial, domnișoară Aarvik.

Era o banalitate, dar știu că banalitățile au calitatea de a câștiga încrederea oamenilor.

— Prea bine, răspunse ea. Vă aștept.

— În jumătate de ceas.

Am închis telefonul și am luat un taxi spre Kensington. La un nume ca al ei mă așteptam să văd o scandinavă zdravănă, cu părul cînepiu, dar ea era din contră scundă, brunetă și arăta a avea doar ceva peste treizeci de ani. Avea un apartament confortabil, chiar dacă era mai puțin mobilat, și cînd am văzut că totul era pregătit de plecare, faptul mi-a trezit curiozitatea. În hol erau două geamantane, iar pe masă se afla un altul deschis, pe jumătate plin cu lucruri. M-a văzut că mă uit și mi-a zis :

— M-ați prins tocmai cînd îmi făceam bagajele.

I-am zîmbit.

— Ați găsit un alt apartament ?

Ea scutură din cap.

— Plec în Canada. Firma la care lucrez m-a trimis într-acolo. Plec cu avionul mîine după-amiază.

Făcu un gest de om neajutorat, patetic de elocvent.

— Nu știu dacă acum, cînd a dispărut și Paul, e lucrul cel mai nimerit care-mi rămîne de făcut, dar trebuie să mă gîndesc și la slujba mea.

— Înțeleg, am zis eu, fără să înțeleg mare lucru.

Maică-sa se împiedicase de o sută de mii de lire sterline, dar mare lucru din banii aceia nu se prea vedea, nici pe la Paul Billson, dar nici

pe la Alix Aarvik. În vreme ce o studiam, întrețineam cu fata un fel de conversație fără importanță. Nu era prea grozav îmbrăcată, dar se vedea că reușea ca, din puținul pe care-l avea, să facă tot ce se putea, și nu exagera nici când era vorba de machiaj. Pe stradă vedeai mii ca ea — un exemplar tipic din familia *Stenographica Londiniensis*, dactilografa londoneză.

Cînd m-am căsătorit cu Gloria nu aveam para-chioară și o dată cu ascensiunea mea amețitoare spre culmile succesului, am devenit conștient de subtila deosebire care există între femei după flecuștețele muieresti, de la rochia ieftină de gata la ultima creație a modei pariziene. Nu vreau să zic că Gloria a pierdut prea multă vreme în zona de jos a articolelor de îmbrăcăminte, ci, din contra, și-a dezvoltat rapid talentul de a cheltui banii mai iute decît îi cîștigam eu, fapt la ordinea zilei în discuțiile noastre. Știam însă destul ca să-mi dau seama că Alix Aarvik nu era îmbrăcată așa cum s-ar fi cuvenit să fie o moștenitoare. M-am așezat pe scaunul pe care mi-l oferi și i-am zis :

— Vorbiți-mi de Paul.

— Ce vreți să știți ?

— Ați putea începe povestindu-mi despre el și tatălui lui.

Îmi aruncă o privire mirată.

— Ați ajuns de-acum atît de departe cu investigațiile ?

— N-a fost prea greu.

— Îl venera pe tatăl lui, ca pe un erou, îmi spuse fata. Cu toate că nici nu-și aducea aminte

mare lucru despre el. Peter Billson a murit pe cînd Paul avea doar doi ani. Știți de accidentul de avion ?

— Se pare că în legătură cu accidentul acesta există unele mici îndoieli, am spus eu.

În privirile fetei am citit suferință.

— Și dumneavoastră aveți îndoieli ?

Fata clătină din cap.

— Tocmai nesiguranța asta i-a chinuit mintea lui Paul. Dorința lui era ca taică-su să fie mort : mai bine un erou mort decît un escroc viu. Înțelegeți situația, domnule Stafford ?

— Spuneți-mi dumneavoastră.

— Am făcut în așa fel ca Paul să beneficieze de un tratament psihiatric. Psihiatrul mi-a spus că tocmai asta îl sfîșia pe Paul în două. E o stare îngrozitoare să venerezi pe cineva — mai ales cînd acesta e tatăl tău, socotindu-l un mare erou, și, în același timp, să dorești să fie mort.

— Deci avea o nevroză. Ce formă îmbrăca ?

— De obicei turba în fața nedreptății, știți, genul acela de nedreptate comisă de indivizi siguri de ei și șmecheri, care-și însușesc realizările altora. Pur și simplu strîngea tot ceea ce înseamnă nedreptate. Parcă este și o carte care se cheamă *Cel ce adună nedreptatea* ? Acesta-i Paul.

— Asta vorbind în general. Dar cum se purta el în mod concret ?

— În ceea ce privea amintirea tatălui său, socotea că Peter Billson fusese nedreptățit, fusese calomniat după moarte. Ați auzit despre proces ?

Am încuviințat dînd din cap și fata continuă.

— Voia să reabiliteze numele tatălui său.

I-am replicat cu delicatețe :

— De ce vorbiți despre Paul la timpul trecut ?

Ea tresări din nou și se făcu palidă.

— Nu... nu știu de ce...

Începu să-și frîngă degetele și murmură :

— Cred că în sufletul meu bănuiesc că e mort.

— De ce socotiți așa ?

— Nu știu. Nu văd nici un alt motiv pentru care să fi dispărut.

— Ideea asta fixă cu nedreptatea și-o aplica și sieși ? Socotea că și el avusese parte de nedreptate ?

Se uită drept în ochii mei și spuse fără ezitare :

— Niciodată ! Nu se preocupa decît de ceilalți. Uitați care-i problema, domnule Stafford. O să fiu cinstită și o să recunosc — fata se poticni puțin — Paul nu era grozav de deștept. Dumneavoastră vă ocupați de problemele de securitate ale firmei *Franklin Engineering*, dar eu vă pot spune că Paul nu e nici hoț, nici altceva de genul ăsta. S-ar putea să nu fie un om foarte echilibrat dar să știți că de cinstit e cinstit.

— Domnișoară Aarvik, nu am nici o îndoială în privința asta, am zis eu. Cercetările mele sînt în aceeași măsură întreprinse pentru *Franklin Engineering* și pentru Paul. Conducerea firmei e foarte preocupată de ceea ce li se întîmplă angajaților ei.

Era o pioasă vorbă-n vînt pe care speram ca fata s-o înghită. Nici Stewart nici Isaacson nu vădiseră nici un fel de îngrijorare în privința lui. Fata reluă :

— Paul știa... știe că n-o să ajungă cine știe ce mare lucru pe lumea asta, dar niciodată nu i-a păsat de asta. Îi venea destul de greu să se descurce cu numai două sute de lire pe lună, dar nu s-a plîns niciodată.

Am deschis gura ca s-o contrazic, dar am închis-o iute la loc. Am stat așa zece secunde înainte de a spune :

— Numai atît cîștiga ?

— Două mii patru sute de lire pe an, doar la atît îl apreciau, spuse ea puțin cam tristă. Probabil că ați și verificat.

— Da, i-am răspuns eu cam încurcat. Uitasem cifra exactă.

Deci Paul își mințea sora. Îi spusese că cîștiga numai două mii patru sute pe an, cînd el primea de trei ori pe atît, deși, după cum spunea Hoyland și acum și soră-sa, munca lui nu făcea mai mult. Îți închipui că tu cunoști perfect un om, viața lui e dinaintea ochilor tăi ca un fluture prins cu bolduri în insectar și, deodată, descoperi că ceva nu se potrivește. Am întrebat-o :

— L-ați ajutat vreodată financiar ?

Ea șovăi.

— Nu chiar direct.

Încet încet am făcut-o să-mi povestească. Ea o ajutase pe maică-sa în ultima perioadă de boală. Doamna Aarvik fusese bolnavă de cancer și avusese o agonie lungă și chinuitoare. Alix

îi plătise o soră care o îngrijea, tratamentul la un spital particular și chiar și, spre sfârșit, un specialist, îngrijiri pe care nu le acopereau eforturile minimale ale *Serviciului Național de Sănătate*. Toate costaseră foarte mult și economiile ei se duseseră.

— Apoi și Paul a avut nevoie de tratament, spuse ea. Specialistul de care v-am spus.

Psihiatrul era și el tot de la un cabinet particular și costase și el mult. Domnișoara Aarvik avusese noroc de un director de bancă foarte înțeleghător care-i permisesse să împrumute o sumă destul de considerabilă, în ciuda contului ei redus de mai înainte.

— Acum plătesc datoria cât pot de repede.

Fata zîmbi cam tristă.

— De asta am fost încântată de misiunea mea în Canada. Mi se plătește un salariu mult mai mare.

Paul Billson nu dăduse un ban.

— Știam că el nu avea cum face economii, spuse ea. Așa că ce-mi rămînea de făcut ?

Într-adevăr, ce-i mai rămînea de făcut ? Mă gîndeam la cele douăsprezece mii de lire dosite în contul bancar al lui Paul și mă minunam de perfidia acestei lumi. Uite un individ în privința căruia toată lumea e de acord că e o nulitate, un individ fără coloană vertebrală, cu o mutră după care cu greu îl deosebești de o meduză, și care, în cele din urmă, se dovedește a fi totuși om ca oricare altul. Destul de uman ca să pîndească ocazia cea mare și să prospere pe spinarea surorii sale. Ceea ce arată, de aseme-

nea, că părerea mea despre oameni e cel puțin părtinitoare.

Toate astea explicau interiorul destul de modest al domnișoarei Aarvik, ca și rochia îngrijită, dar cam veche. Când are de plătit un împrumut atât de mare nu-i mai vine să cheltuiască și pe fleacuri costisitoare. Ceea ce era păcat... fiindcă merita mai mult. Am zis :

— Și tratamentul acela i-a folosit cât de cât lui Paul ?

— Cred că da. În ultima vreme a fost mai liniștit pînă cînd...

Pînă cînd English și-a scris articolul lui veninos și atunci Paul a explodat, și-a făcut curaj încît s-a dus la redactorul șef al unui ziar și apoi a dispărut.

— Vă rog să vă gândiți bine, am zis eu. Vă cunoașteți fratele mai bine decît oricine. Să zicem că și-a ieșit din balamale dintr-un motiv sau altul. Ce credeți că ar fi făcut ?

— Nu-mi vine nimic în minte. Numai dacă nu...

Fata se opri și clătină din cap.

— Nu, e o prostie.

— S-ar putea să nu fie, am zis eu încurajator.

— Ei bine, de pe cînd era doar un puști, visa mereu să reabiliteze numele tatălui său, descoperind avionul, să se ducă în Africa și să-l caute. Avionul acela n-a mai fost găsit, doar știți. Nu era un vis prea realist, mi-e teamă, dar Paul n-a fost niciodată un om practic.

Mă gîndisem și la treaba asta. Avea de căutat undeva la sud de Mediterana și la nord de Congo. În Sahara. Nu prea realist.

— Bineînțeles că a renunțat la ideea asta de multă vreme, spuse ea. Chiar și Paul a înțeles că era inutil să se mai gândească. Ar fi avut nevoie de o groază de bani, știți, iar el n-a avut nici-odată banii ăștia.

Ar fi însemnat să fiu crud fără nici un motiv dacă i-aș fi spus că frate-su era cu buzunarele doldora de parale. Acum aveam însă un indiciu, fără să știu cât de mult valora.

— Din 1936 și pînă acum e multă vreme, am zis eu. Mă îndoiesc că ar mai găsi cineva ceva. Ce spuneau părinții dumneavoastră de obsesia asta a lui Paul ?

— Mama spunea că renunță el la idee odată cu vîrsta, dar nu s-a întîmplat așa. Ea locuia cu mine și nu avea ocazia să-l întâlnească prea des. Ei nici nu-i făcea mare plăcere să-l audă vorbind despre tatăl său. Zicea că nu-i făcea prea bine. Și bănuiesc că așa s-a întîmplat. Vedeți, nu și-a cunoscut tatăl.

— Dar tatăl dumneavoastră, el ce credea ?

Ea zîmbi cam strîmb.

— O să credeți că sîntem o familie ciudată. Nici eu nu l-am cunoscut pe tata. A murit înainte de a mă naște eu. Mama s-a căsătorit cu el în timpul războiului, iar el a murit într-o luptă. Era norvegian, știți.

— Mămica dumneavoastră a avut mult ghinion, am spus eu.

Să ai doi bărbați și amîndoi să moară, lăsîndu-te cu cîte un copil mic nu era chiar o mare fericire.

— Dar ea a fost totdeauna plină de veselie... pînă la sfîrșit.

— Un singur lucru mă nedumerește, am făcut eu. Mama dumitale, prin hotărîrea tribunalului, a primit o sută de mii de lire. Ce s-a întîmplat cu banii aceștia ? Trebuie să mai fi rămas ceva din ei ca să aibă cu ce trăi la bătrînețe.

— Nu prea știu, spuse domnișoara Aarvik întunecîndu-se. Și eu m-am întrebat, dar mama nu vorbea niciodată despre subiectul ăsta. Trebuie să înțelegeți că eu am aflat numai mulți ani mai târziu, pe cînd aveam cam treisprezece ani. Pe vremea aceea problema nu mă preocupa prea mult. Copiii nu-și bat capul cu lucruri care s-au petrecut înainte de a se naște ei, prezentul pentru ei e mult prea interesant.

— Dar mai târziu n-ați întrebat-o ?

— Am încercat, dar ea nu dorea să vorbească. Se uită drept în ochii mei.

— Cred că eu semăn cu tatăl meu, Torstein Aarvik. E drept că nu l-am cunoscut, așa că nu pot fi chiar sigură de tot. Dar Paul seamănă cu mama, seamănă în multe privințe. Uneori era tare zăpăcit și nu se gîndea prea mult. N-avea voință, înțelegeți, dar uneori făcea cîte un lucru fără să se gîndească prea mult. Probabil că s-a întîmplat ceva în legătură cu banii și-i era jenă să vorbească. Nici ea nu era o minte prea sclipitoare, dar eu o iubeam foarte mult.

Deci Paul era un fiu nu prea isteț al unei mame nu prea istețe nici ea. Asta nu mă ajuta prea mult. M-am ridicat.

— Domnișoară Aarvik, vă mulțumesc mult pentru informațiile furnizate. Ați fost deosebit de sinceră cu mine.

Ea se ridică o dată cu mine.

— Domnule Stafford, trebuie să vă mulțumesc pentru interesul pe care-l arătați.

Îmi zîmbi tristă.

— Investigațiile dumneavoastră au fost mult mai amănunțite decît cele ale poliției. Credeți că o să-l găsiți pe Paul ?

Întrebarea asta m-a pus în fața unei dileme morale. Din punctul de vedere al firmei *Franklin EGINEERING*, cazul era închis : Billson nu delapidase sumele mărunte pe care ar fi putut să și le însușească, nici nu încălcase consemnul privind secretele întreprinderii, după cîte știam eu, așa că cheltuielile nu mai puteau fi puse în cîrca firmei. Nu le puteam trece nici în contul *Societății Stafford Security*, fiindcă n-ar fi fost cinstit față de Charlie Malleson sau Brinton, care nu făceau afaceri din motive de caritate.

Și nici eu. După părerea mea, Paul Billson era un dezechilibrat, despre care aflasem că nici nu avea chiar atît de multe scrupule și, după cît puteam vedea, Alix Aarvik se descurca mai ușor fără el. M-am hotărît să predau informațiile pe care le dețineam poliției și să-mi închei investigațiile pe ziua aceea. Așa că am răspuns diplomatic :

— Informațiile dumneavoastră vor ușura găsirea lui.

— Dacă am să vă dau adresa mea din Canada o să-mi scrieți ? mă ispiti ea. M-am întrebat tot timpul dacă acum, cînd Paul e dispărut, e bine să mă duc sau nu.

Prin minte mi-a trecut ideea că acum Canada era cel mai nimerit loc pentru ea, cît mai departe de fratele care o cam storcea de bani.

— Dacă rămîneți aici tot nu puteți face mare lucru, am spus eu. O să vă scriu negreșit.

Scrise o adresă pe un carnet de stenograme.

— Deocamdată nu am adresa locuinței unde voi sta, dar aceasta e a firmei la care voi lucra.

Mi-am aruncat ochii la foaia de hîrtie. Se părea că va lucra pentru *Kisko Nickel Corporation* din Vancouver. Nu auzisem niciodată de firma asta. Am împăturit foaia și am pus-o cu grijă în portofel, în vreme ce gazda mă întovărășea spre ușă. Afară se aprinseseră luminile odată cu lăsarea serii. Mă gîndeam la tăria de caracter și seninătatea cu care Alix Aarvik înfrunta o viață nu prea fericită. Nu făcuse paradă de necazurile ei în fața mea. Fusesem nevoit să fac uz în bună măsură de nemaipomenitul meu talent pentru a scoate de la ea multe amănunte. Speram ca în Canada să fie mai fericită, și o merita.

Mă gîndeam cum să găsesc mai ușor un taxi și m-am îndreptat spre Kensington High Street. Cînd am pornit într-acolo, dintr-o mașină oprită lîngă trotuar s-a arătat un bărbat. M-a așteptat pînă cînd am ajuns în dreptul lui și atunci a glăsuț :

— Te cheamă Stafford ?

Avea un accent de mahalagiu londonez sadea. De partea cealaltă a mașinii se auzi trîntindu-se o ușă și se arăta un al doilea bărbat.

— Da, Stafford mă cheamă.

— Am o vorbuliță să-ți șoptesc, gagiule. Nu-ți mai vîrî nasul ăla scîrbos unde nu-ți fierbe

oala. Și ca să nu uiți așa de repede, ține una drept amintire !

Și-mi arse pe neașteptate una la plex, chiar sub stern. Am icnit, m-am îndoit din mijloc și mi s-a tăiat suflarea. După lovitura aceea mare lucru n-am mai fost în stare să fac. Erau trei indivizi, și după ce am căzut jos au început să mă piseze cu picioarele. N-a durat mult pînă să-mi pierd cunoștința, dar destul de mult pentru a gusta din plin chinul durerilor.

7

Multă lume a venit la spital să mă vadă, apariția unora m-a mirat chiar. S-a arătat, bineînțeles, și poliția, dar după ei a venit și un tip de la serviciul special, interesîndu-se asupra lui Billson, deoarece *Franklin Engineering* se ocupa și de niște lucrări pentru ministerul apărării. Nevastă-mea n-a sosit, dar s-a chinuit săraca să-și piardă două minute la telefon, comandînd flori ca să-mi fie trimise la spital, ceea ce m-a surprins, dar nu prea tare.

A venit chiar și lordul Brinton care a intrat ascunzînd ceva la spate :

— Să nu bei cumva apa asta din Londra, îmi spune el și așeză pe noptiera de lîngă pat o sticlă de apă *Malvern*. Strică gustul scotch-ului.

Lîngă sticla de *Malvern* a apărut și una de *Talisker*. Am zîmbit, treabă foarte chinuitoare în momentele acelea.

— S-ar putea ca doctorul să nu fie de acord cu asta.

— Mai bine așa decît niște afurisiți de struguri.

Își trase un scaun și se așeză în așa fel încît să-și încălzească bătrînele lui oase la radiatorul din perete.

— Nu-i la fel de bun ca un foc adevărat, mormăi el.

— În spitale nu se prea îngăduie focul deschis.

— Ei, făcu el, ia spune Max ce s-a întîmplat ?

— M-au cam mardit ! am răspuns eu indiferent.

— Asta văd și eu, făcu el fără nici o expresie pe față. De ce ?

— Habar n-am. Se pare că-mi băgasem nasul unde nu-mi fierbea oala, ca să-l citez pe purtătorul de cuvînt al comitetului de mardeiași. A uitat să dea și alte amănunte.

— Te-au confundat cu altcineva ?

Am început să clatin din cap, dar m-am răzgîndit iute de tot de teamă să nu se desprindă cu totul de la locul lui.

— Întîi și-ntîi s-a asigurat omul că eu sînt cel căutat.

— Ce făceai în Kensington ?

— Investigam un caz.

I-am povestit de Billson și tot ce făcusem.

— Domnișoara Aarvik e în Canada de-acum, am zis eu.

— Frumoasă țară, replică el. Acolo m-am născut.

Rosti fraza asta de parcă faptul că se născuse acolo conferea Canadei un prestigiu în plus.

— Nu văd cum se leagă toate astea cu bătaia pe care ai încasat-o.

— Nici eu. Nici poliția, nici serviciul special. Îmi aruncă o privire tăioasă.

— Ei ce amestec au ?

— *Franklin Engineering* produce și piese pentru tancuri.

— Și-l urmăresc și ei pe Billson ?

— Așa se pare... dar nu dau în brînci pentru treaba asta. Oricine poate constata că n-a comis nici o crimă... deocamdată.

— Crezi că totuși s-ar putea să fi comis ?

— Cine știe de ce-i în stare un om ca Billson. Vreme de cel puțin cinsprezece ani a zăcut ca un cufăr, iar acum, așa netam-nesam, a luat-o razna, Dumnezeu știe unde. E în stare de orice.

— Ei, în orice caz ai isprăvit cu afacerea asta, spuse Brinton. La vremea cînd o să ieși din spital de problemele de securitate ale firmei *Franklin Engineering* se va ocupa Andrew McGovern.

— Ia spune-mi cît cam de multe acțiuni deții la Grupul Whensley ? am întrebat eu.

— Cam treizeci la sută. De ce ?

— Atunci înseamnă că ești om cu destulă influență pentru a-i întreba de ce Billson era plătit de trei ori mai mult decît merita și de ce atîta mister în jurul chestiunii ?

— Am să mă interesez, spuse Brinton. Acționarii nu pot fi sfeteriți în felul acesta. Bine, dar dacă n-ai fost tăvălit din cauza lui Billson, atunci de ce altceva te ocupai în ultima vreme pentru a da de bucluc ?

— Viața mea e fără pată.

Brinton mîrîi din gît.

— Nu încerca să fraierești un păcătos bătrîn. Nimeni nu e fără pată. Ești sigur că n-ai nimerit din greșeală în patul altuia ?

M-am uitat drept în ochii lui, iar el a adăugat :

— Nu că te-aș condamna pentru asta în situația de față.

N-a mai stat mult și a plecat.

A venit să mă vadă și Charlie Malleson. A cercetat îndeaproape vînatăile cu care eram garnisit și-mi spuse :

— Deocamdată mai bine să nu te arăți pe stradă. Cei de la serviciul relațiilor rasiale s-ar putea să te umfle pentru că încerci să-ți schimbi culoarea.

Am oftat.

— Charlie, tu de obicei ești mai isteț. Dacă tot te strădui să faci glume, atunci poate nimerești una mai reușită. Cum merg afacerile ?

— Ne descurcăm. Cîtă vreme crezi că o să zaci pe-aici ?

— Nimeni nu vrea să-mi spună nimic... doar știi cum sînt spitalele astea. După cum mă simt eu în clipa asta cred că o să am nevoie de vreo șase luni de zile, dar probabil că mă pun pe picioare în cîteva săptămîni.

— Nu te grăbi, mă sfătui Charlie. Jack Ellis se chinuie să-ți umple fotoliul.

— E-n regulă... dar asta o să mă învețe minte să mă mai țin de profeții.

Charlie ridică o sprînceană iar eu i-am explicat :

— I-am spus secretarei că Jack urma să preia o parte din lucrările mele. Cînd Joyce a început să bombăne i-am zis că dacă dă careva peste mine pe stradă tot o să fie nevoit să facă treaba asta. Dar nu mă gîndeam nici pe departe că o să dea cineva peste mine în chipul ăsta.

M-am gîndit la Jack Ellis și am zis :

— A cam venit vreme să-l numim director. A început să se descurce foarte bine, și nu vrem să-l pierdem.

— De acord, spuse Charlie. Cred că și bătrînul Brinton va fi de acord. Max, cînd ți-ai luat tu ultima dată vacanță ?

Am zîmbit.

— Cuvîntul ăsta vacanță sună foarte caraghios. Poate acum vreo doi ani.

— Patru, îmi spuse Charlie în cunoștință de cauză. Nu te-ai cruțat pînă n-ai dat în brînci. Sfatul meu e să-ți iei și tu un concediu acum că tot ai un motiv destul de serios ca să-ți amăgești subconștientul. Dă o fugă pînă-n Caraibe și vreo cîteva luni stai cu burta la soare.

Mi-am aruncat ochii pe fereastră la ploaia care bătea pieziș.

— Sună tare ispititor.

Charlie zîmbi și el.

— Adevărul e că nu vreau să se mai împiedice lumea de tine acum că Jack încearcă să vadă cum e cînd ai o funcție de conducere.

Avea mare dreptate în ce spunea, și cu cît mă gîndeam mai mult la treaba asta cu atît mi

se părea mai atrăgătoare. O să plec împreună cu Gloria undeva departe și poate că în vremea asta o să reușim să mai cârpinim găurile apărute în căsnicia noastră. Știam că atunci când o căsnicie ajunge la punctul limită de rezistență, numai rareori e doar unul singur de vină, iar eforturile mele obstinate de a pune firma pe picioare proprii contribuiseră și ele la aceasta. Poate că încă mai puteam face ceva ca să împiedic despărțirea.

— Am să mă mai gîndesc, i-am zis eu. Dar mai întîi să-l văd pe Jack. Înainte de a intra la apă trebuie să cunoască și el cîteva lucruri.

Mutra lui Charlie se făcu numai zîmbet de plăcere, zîmbet care-i dispăru cînd spuse :

— Max, cine te-a atacat ?

Am întors amîndoi cazul Billson pe-o parte și pe alta o vreme, dar nu am ajuns nicăieri. Charlie a plecat, promițindu-mi să-l trimită pe Jack Ellis la mine.

Dar cel mai neașteptat vizitator a fost Alix Aarvik. Cînd a intrat pe ușă am rămas cu gura căscată și abia apoi i-am zis :

— Luați loc, domnișoară Aarvik... mă iertați că nu mă ridic în picioare. Am crezut că sînteți în Canada.

Se așeză în fotoliul mare din piele, fotoliu de club, adus din dispoziția lui Brinton pentru propria lui folosință.

— M-am răzgîndit, spuse ea. Am refuzat slujba aceea.

— Dar de ce ?

Ea mă cercetă din ochi.

— Îmi pare rău pentru cele ce vi s-au întâmplat, domnule Stafford.

Am izbucnit în rîs. De-acum puteam să rîd fără ca să simt cum mi se freacă coastele una de alta.

— Accident profesional de muncă.

Chipul ei rămase serios.

— Cu asta v-ați ales din cauza investigațiilor în legătură cu Paul ?

— Nu văd ce legătură ar fi.

— Cei de la poliție au venit din nou... ba chiar și alții care nu erau de la poliția obișnuită.

— Serviciul special. Paul lucra la o firmă ce avea relații cu apărarea.

— N-am știut ce să cred. Indivizii erau atît de ferecați la gură.

Am dat din cap :

— Meseria lor e să pună întrebări, nu să ofere răspunsuri. În plus, se bucură de o aură de mister. Pot să vă întreb de ce ați refuzat slujba aceea din Canada ?

Ea șovăi.

— La un sfert de oră după plecarea dumneavoastră am ieșit din apartament ca să pun o scrisoare la poștă. Nu departe de ușa mea era o ambulanță și dumneavoastră erați tocmai urcat în ea, zise fata, și-și umezi buzele. Am crezut că sînteți mort.

Am zis încet :

— Probabil că ați trăit un șoc. Îmi pare rău.

Avea un fel de înțepeneală care trăda o stare de tensiune deosebită. Deschise gura și înghiți

de cîteva ori în sec de parcă nu putea articula cuvintele, apoi făcu un efort și spuse :

— Ia-ți văzut cumva pe cei care v-au atacat ?
Mi-a căzut fisa.

— Dacă asta vă interesează, să știți că nu era fratele dumneavoastră.

Răsuflă ușurată din adîncul sufletului și se relaxă vizibil.

— Trebuia să știu, spuse ea. Nu puteam pleca fără să știu, iar cei de la poliție nu voiau să-mi spună nimic.

M-am uitat la ea gînditor.

— Dacă știați că fratele dumneavoastră e în stare să atace cu gînd criminal pe cineva ar fi trebuit să mă preveniți.

— Dar nu m-am gîndit nici o clipă ! strigă ea. În nici un caz atunci cînd am stat amîndoi de vorbă. Abia după aceea, cînd v-am văzut în ambulanță, mi-a trecut gîndul ăsta prin minte.

— Vreau adevărul, i-am spus eu. L-ați mai văzut pe Paul de la dispariția lui ?

— Nu, nu l-am mai văzut... nu l-am mai văzut !

Rostise cuvintele cu atîta tărie că se înroșise la față.

— Vă cred, i-am zis eu blînd.

Ea izbucni în lacrimi :

— Ce-a pățit Paul, domnule Stafford ? Ce face ?

— Nu știu. Cîstit, habar n-am.

Mi-a trebui timp ca s-o liniștesc, iar faptul că zăceam întins pe spate nu-mi era de nici un ajutor. Ca să-i abat gîndurile am zis :

— Ați fost transferată în Canada. Faptul că ați renunțat la oferta asta de serviciu vă afectează într-un fel slujba prezentă ?

— Nu cred, îmi spuse ea. Sir Andrew s-a arătat foarte înțeleghător.

Un fior mi-a străbătut spinarea.

— Sir Andrew ?

— Sir Andrew McGovern. Sînt secretara lui.

— Vreți să spuneți sir Andrew, președintele Grupului *Whensley* ?

— Exact. Îl cunoașteți ?

— N-am avut plăcerea. Dar cum ați ajuns să lucrați la el ?

— Acum opt ani de zile am început să lucrez la Franklin Engineering, spuse ea zîmbind. În serviciul de dactilografie. Îmi face plăcere să mă gîndesc că-mi cunosc bine meseria... oricum, n-am stat mult la dactilografie și, acum patru ani, am fost transferată la Oficiul central al grupului, la Londra, adică la *Whensley Holdings Ltd.*

— Da, știu, doar noi ne ocupăm de problemele lor de securitate.

Dar nu pentru multă vreme de acum încolo.

— Ah, vreți să spuneți că ai dumenavoastră sînt oamenii aceia care dau tîrcoale ca să se convingă că am distrus panglica mașinii de scris a direcției ?

— Cam așa. Dar cum ați ajuns la *Franklin Engineering* ? Cum ați obținut slujba asta ?

— Lucram la o firmă care a dat faliment, spuse ea. Aveam nevoie de o altă slujbă și Paul

mi-a sugerat la *Franklin*. Lucra acolo de multă vreme și spunea că e o firmă bună.

Pentru Paul Billson era, într-adevăr. Văzînd că nu aveam decît de cîștigat băgîndu-mi nasul în oala asta, m-am gîndit că nu era rău să-i dau capacul la o parte cu totul. De exemplu, salariul domnișoarei Aarvik era la fel de umflat ca și al fratelui ei ?

— Domnișoară Aarvik puteți să-mi spuneți cît cîștigați acum ?

Se uită la mine oarecum surprinsă.

— Sigur. Venitul meu anual e de patru mii două sute de lire... cu taxe cu tot.

Am respirat ușurat. Era venitul obișnuit al unei secretare din vîrfurile ierarhiei, cu siguranță nu era exagerat. Și era lucrul cel mai firesc din lume ca să fie adusă la firmă de fratele ei.

— De ce v-au transferat în Canada ? am întrebat-o. Nu era oarecum ciudat ca secretarei unui financiar atît de însemnat să i se ceară să lucreze în altă țară ? Sau urma să plecați acolo împreună cu sir Andrew ?

Ea clătină din cap.

— După cum mi-a explicat sir Andrew, îi făceam o favoare acceptînd. Compania la care mă duceam — *Kisko Nickel* — e în curs de refacere. Eu urma să organizez secretariatul, dar stăteam acolo numai un an.

— Probabil că v-a încîntat treaba asta. Nu însemna un pas mai departe în meseria dumneavoastră ? Transferul din serviciul secretariatului în cel executiv ?

— Am fost fericită, recunosc. Dar apoi povestea cu Paul..., spuse ea cu glas pierdut.

— Când vi s-a oferit slujba asta ?

— A venit pe neașteptate... luna trecută.

M-am încruntat. În ziua aceea mă sunase Hoyland pentru a-mi aduce la cunoștință dispariția lui Billson. Era o treabă afurisit de încurcată, dar nici în ruptul capului nu vedeam cum se legau toate astea între ele. Am zîmbit.

— Ei, după cum vedeți, sînt încă destul de viu. După părerea poliției și a colaboratorilor mei de la *Stafford Security* atacul împotriva mea nu are nici o legătură cu fratele dumneavoastră.

Se uită drept în ochii mei.

— Dar după părerea dumneavoastră ?

— Și eu sînt de aceeași părere, am mințit eu. Dacă vreți să-mi ascultați sfatul, atunci eu în locul dumneavoastră m-aș duce drept la sir Andrew McGovern și i-aș spune că mi-am schimbat intențiile și că primesc slujba aceea în Canada.

— Și cu Paul ce fac ?

— Dumneavoastră nu puteți face nimic pentru Paul, așa cum v-am zis și mai înainte. O să fie el găsit pînă la urmă, dar e mai bine ca de treaba asta să se ocupe oamenii de meserie. O să vă scriu eu în Canada.

Ea încuviință din cap :

— Probabil e lucru cel mai bun care-mi rămîne de făcut.

— Dar rețineți un lucru : eu un i-aș spunc lui sir Andrew că sfatul vine din partea mea, și nici

măcar că m-ați zărit vreodată. În momentul de față firma mea și cu cea a lui sir Andrew nu sînt în relații tocmai cordiale. El a renunțat la serviciile firmei *Stafford Security* și acum își organizează propriul serviciu de securitate pentru *Whensley*, așa că socotesc a fi o lipsă de tact să-i pomeniți de mine, ca să nu zic mai mult.

Ea făcu ochii mari.

— Din cauza lui Paul ?

— Nicidecum. S-a întîmplat înainte...

Dar m-am oprit deodată. Nu se întîmplase înainte de a auzi eu de Billson. Brinton ne aruncase pastila la întrunirea consiliului, în după-amiaza în care tocmai mă întorsesem de la *Franklin Engineering*. Dar m-am redresat îndată.

— Afacerea asta nu are nimic de-a face cu fratele dumneavoastră, domnișoară Aarvik.

După ce plecă, am stat uitîndu-mă în plafon multă vreme. Apoi am deschis ușa noptierei, am desfăcut sticla de scotch adusă de Brinton, și mi-am turnat cam trei degete în pahar. Brinton s-ar fi putut să aibă dreptate cînd spunea că băutura asta avea un gust mai bun cu apă Malvern, dar goală avea un gust și mai bun. Am simțit deodată nevoia să beau ceva tare.

8

Curînd m-am săturat amarnic de spital și mai ales de mîncarea de acolo. Tocmai mi se adusese un așa-zis prînz care debuta cu o supă, mai mult

zeamă chioară, semănînd cu niște lături stătute, și se încheia cu o cremă de ouă la fel de chioară ce nu mai semăna cu nimic și nu avea nici un dumnezeu. Și taman atunci intră la mine doctorul plin de acea falsă bonomie, socotită de școlile medicale drept o bună comportare la capul bolnavului. I-am vîrît tava cu mîncare sub nas.

— Dumneata ai mîncea din asta ?

O cercetă, strîmbă dezgustat din nas.

— Dar ce are mîncarea ?

— Nu asta te-am întrebat eu ! am mîrîit.

Începu să clipească mărunț.

— Ei, s-ar putea să nu mă omor după ea, fu el de acord.

— Mie-mi ajunge ce-ai spus. Eu îmi fac singur ieșirea.

— Dar nu sînteți restabilit.

— Și nici n-o să fiu vreodată dacă mai mănînc lăturile astea. Mă duc acasă să bag în mine niște mîncare ca lumea.

Lăsînd la o parte greșelile ei, Gloria nu era o bucătăreasă rea.

— Mîncarea nu poate fi chiar atît de proastă dacă ați început să vă simțiți atît de în putere.

I-am aruncat o căutătură urîță și individul a ridicat din umeri.

— Bine, bine, dar să știți că vă prescriem încă o săptămîină de odihnă la pat, după care doresc să veniți la noi la control.

— Unde naiba îmi sînt pantalonii ? am zis eu.

Și așa s-a făcut că m-am dus acasă cu un taxi și am găsit-o pe Gloria în pat cu un bărbat. Erau

amîndoi goi puşcă, individul îmi era necunoscut, nu-l mai văzusem în viaţa mea, după cîte îmi aduc aminte, dar Gloria avea o şleahtă întreagă de prieteni aiuriţi. Nu s-a lăsat cu nici o demonstraţie. I-am arătat pur şi simplu cu degetul uşa dormitorului şi am zis : „Afară“. Individul şi-a înşfăcat boarfele şi a şters-o, arătînd ca un iepure jupuit.

În liniştea care s-a lăsat, m-am uitat la grămada de cearşafuri mototolite în care dispăruse Gloria. Îşi făcu brusc apariţia, cu o mutră supărată şi puţin speriată :

— Dar cei de la spital spuneau...

— Gura !

S-a vădit destul de proastă şi a arătat că nu mă cunoştea. Mi-a adus la cunoştinţă, pe larg, ce fel de om sînt, sau, mai degrabă, ce fel de om nu sînt. Şi-a înfrumuseţat diatriba cu toate cusururile pe care mi le-a putut găsi, adunate vreme de şapte ani de căsnicie, după care mă informă că individul din pat nu fusese nici pe departe singurul ei prieten. Şi, la urma urmei, a cui era vina ? Pe scurt, Gloria încercă să ridice scandalul la minut al familiei Stafford la puterea n.

N-am stat să mă ciorovăiesc cu ea. Am pleznit-o. Prima oară în viaţa mea cînd loveam o femeie. I-am şters o palmă peste faţă cu toată puterea. A zburat cu totul din pat şi a aterizat plească laolaltă cu toată grămada de cearşafuri lîngă toaletă. Cîteva momente n-a mişcat, apoi şi-a clătinat ameţită capul în vreme ce se proptea cu mîinile de duşumea ca să se ridice. A deschis

gura, dar a închis-o la loc cînd s-a uitat în ochii mei. Își trecea palmele peste dungile roșii de pe obraz, se uită la mine și nu-i venea să creadă.

Nu i-am mai aruncat nici o privire, m-am dus la șifonier, am luat un geamantan de pe raftul de sus și am început să-mi fac bagajul. Deodată am rupt tăcerea :

— O să ia legătura avocatul meu cu tine. Pînă atunci te poți folosi de locuință.

— Unde te duci ? spuse ea cu glas moale și liniștit.

— Te mai interesează ?

Nu a avut ce-mi răspunde, așa că mi-am luat geamantanul și am ieșit din dormitor. Am coborît în biroul meu de lucru și am deschis sertarele. În vreme ce-mi luam pașaportul am simțit că Gloria stătea în ușă.

— Nu mă poți părăsi ! îmi strigă ea disperată.

Mi-am întors capul și am privit-o.

— Pentru numele lui Dumnezeu, cară-te și pune-ți ceva pe tine, am zis. O să faci pneumonie și o să mori.

După ce mi-am pus pașaportul și alte cîteva hîrtii în buzunar, am ieșit în hol și am văzut-o cum se tîrîia neconsolată pe scări în sus. În timp ce mă îndreptam spre ușă a strigat :

— Max, vino înapoi !

Am tras ușa încet în urma mea în vreme ce strigătul ei mai dăinuia încă, închizînd astfel o perioadă a vieții mele. Sic transit Gloria mundi. Un banc ieftin, dar de data asta adevărat.

Bănuiesc că dacă n-aș fi părăsit-o pe Gloria nu m-aș mai fi ocupat de cazul Billson. Billson încetase de a mai fi o problemă de securitate, era socotit doar un maniac care o luase razna împins de cultul strămoșilor. Probabil că, în afară de el însuși și de Alix Aarvik, pe nimeni nu interesa soarta lui.

Dar acum o părăsisem pe Gloria și mă trezisem într-o situație ambiguă. Fusesem de acord să-mi iau o vacanță, în parte pentru mine, în parte pentru a-i lăsa mînă liberă lui Jack Ellis. Nenorocirea era că nu prea aveam chef de vacanță, nu prea mă vedeam eu prăjindu-mă pe plaja din Montego Bay, cum sugerase Charlie. Și uite așa te mînă dracul unde vrea cînd are chef.

În plus, fusesem victima unui atac, și chiar dacă nimic altceva nu mă îndemna să acționez, rămînea onoarea firmei.

L-am rugat pe Jack Ellis să vină să se întâlnească cu mine la club. Ellis începuse să lucreze la noi cu patru ani înainte — un tînăr scăpărtor, dornic să învețe. Era el tînăr, dar asta nu mă deranja. Napoleon n-avea decît douăzeci și șase de ani cînd ajunsese general al armatei din Italia și-i bătuse pe austrieci de-i zvîntase. Jack Ellis avea douăzeci și șapte, un neajuns în cursul tratativelor cu președinții mai scorțoși ai companiilor, dar timpul avea să rezolve și neajunsul acesta. Deocamdată era foarte bun și devenea tot mai priceput.

L-am luat deoparte în salonul unde se jucau cărți de obicei, dar acum, după-amiaza, nu era nimeni. Am discutat o vreme despre slujba lui și apoi i-am adus la cunoștință toate cele aflate despre Billson. Era și el sincer mirat de întreaga poveste.

— Jack, i-am zis eu, vreau să mi-l găsești pe Billson.

Îmi aruncă o privire contrariată :

— Dar acum nu mai e în curtea noastră. În afară de faptul că cei de la *Whensley* au bîlciul lor, Billson nu mai e nici măcar la ei în program.

— Când a fost înființată firma asta s-au stabilit de la început niște reguli, am zis eu. Îți aduci aminte de Westlake, paznicul acela pe care-l aveam noi la *Clennel Enterprise* * ?

Ellis făcu o mină gravă.

— Îmi aduc aminte, era chiar înainte de a veni eu la firmă. A fost împușcat în picior în vreme ce se făceau plățile. I s-a amputat omului piciorul.

— Dar îți aduci aminte ce i s-a întâmplat celui care l-a împușcat ? Noi am pus mîna pe el înaintea polițiștilor. L-am predat Regii intact și neatins, deși mare plăcere mi-ar fi făcut să-i rup și lui un picior. Dar ne-am asigurat ca povestea să circule. Asta-i regula la noi, Jack, noi să avem grijă de oamenii noștri. Dacă vreun bandit îl atacă pe unul dintre ai noștri, atunci el știe că trebuie să aibă de-a face și cu poliția, dar și cu băieții noștri. Și să se țină minte : noi

* Întreprinderca Clennel.

ne sîlim mai mult în direcția asta. Ai înțeles ?

El zîmbi șters și încuviință din cap.

— În genul ăsta de afaceri are mare importanță, fu el de acord.

— Grangurii din poliție nu prea sînt încînțați, am zis eu, fiindcă nu le prea surîde poliția asta particulară. Dar cu polițiștii de rînd ne înțelegem destul de bine. Ei bine, un agent de la *Stafford Security* a fost molestat, și faptul că e chiar șeful firmei nu schimbă cu nimic principiul. Nu am pornit o vendetă personală, dar vreau să-i văd pe băieții ăia cu botul pe labe.

— Bine, bine, dar Billson ?

— Într-un fel sau altul are legătură cu atacul ăsta, așa că ocupă-te de el. Poliția nu se interesează prea mult pentru că nu e nici o crimă să-ți părăsești slujba. L-au trecut pe o listă, și dacă o să dea de el o să-i pună cîteva întrebări pline de politețe, după tipicul poliției. Eu n-am răbdare să aștept pînă atunci. Toți borfașii din Londra știu că am fost tăvălit, și acum mor cu toții de rîs.

— Cred că putem să găsim ceva în legătură cu Billson, spuse Jack. Nu dispăre omul așa, fără nici o urmă.

— Încă un lucru : nimeni nu trebuie să știe nimic de treaba asta în afară de mine, de tine și de omul căruia îi dai misiunea asta.

— Nici Charlie Malleson ?

— Nici el. Bănuiesc că se cam trîncănește undeva printre cei suspuși.

Am văzut mutra pe care o făcea Ellis și i-am spus enervat :

— Nu e vorba de Charlie, pentru numele lui lui Dumnezeu. Dar vreau să tai orice posibilitate de scurgere a informațiilor. Unii dintre marii financiari, clienți ai noștri, se poartă cam ciudat... de exemplu sir Andrew McGovern. Acum vreau să-l puricați cu toată grija, mai ales în ce privesc relațiile pe care ar fi putut să le aibă cu Paul Billson și secretara sa, Alix Aarvik.

— În regulă, îmi spuse Jack. Pun treaba pe roate imediat.

Am stat un moment și am cumpănit.

— Deschide și un dosar, cum facem de obicei. Clienții dumitale sînt *Michelmores*, *Veasey* și *Templeton*, și trimite-le notele de plată pe calea obișnuită.

Văzîndu-l că ridică sprîncenele a mirare i-am precizat :

— Sînt avocații mei.

— În regulă.

— Și succes în noua slujbă.

N-ar fi fost cîstit față de Jack dacă l-aș fi lăsat cu ideea că atunci cînd aveam să mă întorc, lucrurile vor reveni la starea de dinainte, așa că i-am spus :

— Dacă nu te poticnești prea tare, postul ăsta-ți aparține pe veci. Eu sînt sortit unor isprăvi mult mai mari, ca, de exemplu, să mă înfig în Europa.

A plecat fericit nevoie mare.

Nu se topește omul așa de ușor în aer.

Oamenii aceia demni de toată lauda care fondează societăți menite apărării libertăților

cetățenești, sau se alătură acestora, au mare dreptate atunci cînd se preocupă de „banca de date“. Noi, cei de la *Stafford Security*, nu ne omorîm deloc cu libertățile cetățenești. Noi nu facem decît să păstrăm secretul industrial al clienților noștri, ceea ce nu este același lucru. Drept urmare, pentru că protejăm firmele împotriva spionajului, noi trebuie să ne pricepem și la treaba asta și sîntem dotați destul de bine și pentru a face puțin spionaj, dacă am avea chef.

Am dat drumul la copoi în căutarea lui Paul Billson. Într-o așa-zisă societate civilizată, nimeni nu scapă fără să fie înregistrat în diverse hîrtii și documente. Numele și adesea un număr adăugat numelui e trecut pe niște formulare nesfîrșite cu autorizația de conducere, abonamentul radio și TV, autorizația pentru cîine, taxa pe venit și contul pentru gaze și electricitate, cereri de pașaport, cereri de viză, contracte de cumpărare și închiriere, certificat de naștere, certificat de căsătorie, certificat de deces. Parcă jumătate din populație tot învîrte hîrtii care privesc cealaltă jumătate și invers.

E nevoie de un individ cu un simț etic mai nebulos ca să dibuie din toată aiureala asta viața unui om, dar lucrul acesta se poate face, dacă are la dispoziție timp și bani, cu cît mai puțin timp cu atît mai mulți bani. Asta-i tot. Jack Ellis n-a făcut decît să încarce răbojul de la *Michelmores*, *Veasey* și *Templeton* cu cîteva creștături și informațiile au început să curgă.

Paul Billson făcuse cerere de pașaport la o zi după ce a dispărut, arătîndu-se în persoană

la Oficiul de pașapoarte din Londra pentru a completa formularele. În aceeași zi a înaintat o cerere pentru permis de conducere internațional. A doua zi și-a cumpărat un *Land-Rover* nou-nouț de la o expoziție de automobile din Londra, a plătit cu bani gheață pe loc, s-a urcat la volan și dus a fost.

Vreme de vreo cîteva săptămîni nu se știe ce-a mai făcut, pînă cînd s-a dus și și-a ridicat pașaportul ; apoi, un scurt raid pe la consulate, făcut de un om uns cu toate alifiile, a dezvoltat că solicitase vize, care i-au fost acordate, pentru Niger *, Mali, Ciad și Libia. Dar ne-am pus întrebarea ce-a făcut cu mașina. Își ridicase carnetul verde de asigurare pentru călătorie în străinătate, dar un tur al companiilor maritime n-a dat nimic la iveală. Apoi un om de-al nostru de la aeroportul *Heathrow* a dat peste o factură din care reieșea că domnul Billson își expediasse cu avionul un *Land-Rover* la Alger.

Billson se înfuriase rău de tot. După ce o viață întreagă se scandalizase, fără să facă nimic, împotriva nedreptății, s-a lăsat cuprins de o rece mînie, a bombănit fără nici un rezultat, deodată a izbucnit și a început să arunce cu bani de parcă ar fi avut o fabrică proprie de parale. Să expediezi cu avionul o mașină nu e chiar o nimica toată. Iar ceea ce a descoperit Jack despre starea financiară a lui Billson era fantastic. Cele douăsprezece mii de lire ale lui

* E vorba de Republica Niger, cu capitala la Niamey și limba oficială franceză. În roman se reamintește și de Nigeria, stat cu capitala la Lagos, cu limba oficială engleză.

Billson din bancă erau doar partea vizibilă a aisbergului, pentru că tipul dispunea de vreo șaizeci și cinci de mii de lire ca să aibă cu ce se distra și el.

— Habar nu am de unde i-a mai scos și pe ăștia, mi-a spus Jack.

— Eu știu. Din economii. Când s-a topit, avea opt mii de lire pe an și cheltuia două mii cinci sute. Ia fă și tu treaba asta suficienți ani și fii cu băgare de seamă cum îi investești și ai să ai și tu de unde scoate șaizeci și cinci de mii de lire.

— Să-ți mai spun una, Max. Mai e cineva care-l caută pe Billson. Ni s-au încrucișat potecile cu ei.

— Poliția ?

— Nu prea cred. Nu e stilul lor.

— Atunci cei de la serviciul special ?

— S-ar putea. Neștiute sînt căile lor și minunate lucruri fac.

Am întins mîna după receptor.

— Stai că-i întreb.

Pentru că unii dintre clienții noștri, cum sînt cei de *Franklin Engineering*, lucrează pentru armată, era inevitabil să avem dese contacte cu cei de la serviciul special. Nu erau niște relații prea călduroase, iar noi eram tolerați numai pentru că preluam o parte din treaba pe care ar fi trebuit s-o facă ei. Dacă, de exemplu, vedeam semne ale vreunei acțiuni subversive, îi puneam și pe ei în temă și atunci eram lăsați în pace. Erau un fel de relații strict confiden-

țiale, bineînțeles. Dacă ar fi știut, sindicatele ar fi făcut un tărăboi groaznic.

Omul pe care l-am sunat s-a arătat amuzat în chip foarte politicos.

— Billson nu ne interesează. Noi n-am făcut decît să verificăm cele spuse de dumneavoastră. Am stat de vorbă chiar și cu ziaristul acela neprocopsit... ei, e o treabă cam murdară la mijloc. După opinia noastră, Billson e un semi-paranoic care a luat-o puțin razna. Cazul lui s-ar putea să intereseze un psihiatru, dar nu pe noi.

— Mulțumesc.

Am pus receptorul la loc și i-am zis lui Jack:

— Zice că Billson nu-i interesează, dar de unde știm noi că spune adevărul ?

Cînd am răsfoit paginile raportului, m-am încruntat :

— Alger ! De ce n-a cerut Billson o viză algeriană ?

— Nu era nevoie. Cetățenii britanici nu au nevoie de viză pentru Algeria.

Jack dădu la iveală un alt dosar subțirel.

— Despre Andrew McGovern. Relațiile lui cu Billson niciuna — în afară de faptul că *Franklin Engineering* constituie o legătură foarte neînsemnată între ei. Relații cu Alix Aarvik — de nici un fel. Doar relații între șef și subordonat, și nu sînt nici măcar buni prieteni cum s-ar spune. *Kisko Nickel Corporation* e într-un proces de reorganizare ca urmare a contopirii — pusă la cale de McGovern — cu firma aceasta. Dar Alix Aarvik nu s-a dus în Canada, acum e tot secretara lui McGovern.

Am ridicat din umeri.

— Aşa cum i-am spus eu o dată lui Brinton : sfaturile sînt foarte bune pentru că nu trebuie să le urmezi, am făcut eu acru. S-a brodit ca sfatul lui să fie bun, dar ăsta nu-i un motiv ca Alix Aarvik să-mi asculte sfatul.

— În afară de asta, altceva care să ne fie de ajutor n-am găsit la McGovern, spuse Jack. Se pare că Brinton îl are la degetul cel mic...

— Nu chiar aşa, am replicat eu absent. Brinton a avut unele necazuri cu el. De asta am pierdut noi contul celor din *Grupul Whensley*.

Mă gîndeam la Sahara, cît de mare şi pustie era.

Jack pufni :

— Dacă s-au certat cumva, atunci au făcut-o fără să bage nimeni de seamă. Acum două zile McGovern a fost la Brinton acasă unde s-au distrat grozav.

— Dacă Brinton îl bate pe spate pe McGovern n-o face decît ca să pipăie unde să-i înfigă mai bine cuţitul. Mulţumesc Jack. Ai făcut o treabă bună. De aici încolo mă ocup eu de treaba asta.

După ce-a plecat, am sunat la *Whensley Holdings* şi am întrebat de domnişoara Aarvik. Cînd a venit la telefon i-am zis :

— Aici Max Stafford. Deci pînă la urmă n-ai plecat în Canada.

— Sir Andrew şi-a schimbat intenţia.

— Aşa deci ? Domnişoară Aarvik, am nişte informaţii despre fratele dumitale şi cred că ar trebui să le afli. Pot să te invit diseară să luăm cina împreună ?

Ea șovăi puțin, apoi spuse :

— Foarte bine. Vă mulțumesc pentru interesul față de fratele meu.

— O să trec să te iau pe la șapte jumătate, i-am zis eu.

După asta m-am dus la biblioteca clubului, am luat *Atlasul Times* și am studiat harta Saharei multă vreme. Dar nu mi-a trebuit chiar atît de mult timp ca să-mi dau seama că ideea care clocea în mintea mea era absolut fantastică, cu totul aiurită și probabil imposibilă.

10

În seara aceea am luat-o pe Alix Aarvik și ne-am dus la un restaurant franțuzesc fără mari pretenții, dar cu mîncare bună. Numai după ce am comandat meniul am atacat subiectul în vreme ce gustam niște sherry. I-am spus unde se afla fratele ei.

— Deci el încearcă să găsească avionul tatălui său, făcu ea. Dar e imposibil. El nu e omul care...

Se opri brusc.

— Dar de unde bani pentru asta ?

Am oftat. Alix Aarvik avea să aibă un șoc.

— A pus deoparte fără să-ți spună nimic. Probabil face asta de multă vreme, judecînd după banii gheață cu care a întins-o. Primea opt mii de lire pe an de la *Franklin Engineering*.

I-a trebuit o vreme ca să înțeleagă, dar când a înțeles s-a făcut palidă la față și în obraji i-au apărut pete roșietice.

— A fost în stare de una ca asta ! murmură ea. A fost în stare să mă lase pe mine să-i plătesc polițele și să nu dea un ban pentru a o ajuta pe mama.

Se înfurie cumplit. Mi-a plăcut. Era timpul să se înfurie cineva pe Paul Billson. Nici eu nu-l priveam chiar cu indiferență.

— Îmi pare rău, i-am zis, că am fost nevoit să-ți provoc șocul ăsta, dar am socotit că trebuia să afli.

O vreme nu scoase un cuvânt, se mulțumi să se uite în paharul pe care-l învârtea cu totul absentă între degete. În cele din urmă își recăpătă glasul :

— Nu-l înțeleg deloc !

— Se pare că n-a renunțat niciodată la visul lui din copilărie. A pus banii deoparte pentru a și-l înfăptui.

— Pe socoteala mea, se repezi ea.

Rîse nervos.

— Dar cred că te-ai înșelat, domnule Stafford. Eu știu ce făcea Paul la *Franklin Engineering*. N-aveau cum să-i dea atîția bani.

— Aici e un alt mister. Se pare că totuși atît i-au dat. Când a șters-o, fratele dumitale avea pe numele lui aproape șaizeci de mii de lire, fir-ar să fie, și i-a transformat pe toți în valută. Dacă i-a luat cu el la Alger, atunci a încălcat bine de tot legile cu privire la valută. Cred că acum Paul e un infractor.

— Dar e ridicol.

— De acord, dar nu înseamnă că e mai puțin adevărat. Paul s-a dus să caute avionul tatălui său. Nu văd nici un alt motiv pentru care să zboare spre Alger împreună cu un *Land-Rover*. Caută un avion care s-a prăbușit acum mai bine de patruzeci de ani și asta înseamnă afurisit de multă vreme. M-am uitat azi după-amiază la o hartă. Știi dumneata cât de mare e Sahara ?

A clătinat din cap și i-am zis abătut :

— Trei milioane de mile pătrate, cam aceeași suprafață cu a Statelor Unite, dar infinit mai pustie. E ca și cum ai căuta — vorba proverbului — acul în carul cu fîn, cu singura diferență că acul s-ar putea să nici nu fie acolo.

— Ce vreți să spuneți ?

— Ia gîndește-te că Hendrik van Niekirk l-a zărit cu adevărat pe Peter Billson în Durban după acea presupusă prăbușire. Poți paria cu zece contra unu că Billson n-ar fi lăsat el avionul așa ca să-l găsească oricine are chef. Dacă a fost un escroc urmărind banii de asigurare, bănuiesc că a scufundat avionul undeva în largul coastelor Mediteranei, o fi vîslit pînă la mal în vreo barcă pneumatică — în 1936 exista și așa ceva, am verificat — și s-a topit. Așa că Paul s-ar putea să caute în deșert ceea ce nu se află acolo.

— Nu-mi place ce spuneți, îmi replică ea cu răceală. Implicit, înseamnă că o acuzați pe mama mea că a participat la această fraudă.

— Îmi pare rău. Nici mie nu-mi place varianta asta, dar e totuși o posibilitate care tre-

buie luată în considerație. În meseria mea asta fac permanent, domnișoară Aarvik.

Un chelner care ne aduse primul fel ne întrerupse discuția. În vreme ce mîncam supa de ceapă i-am zis :

— Oricum, fratele dumitale se află acolo, pe undeva prin Algeria, dacă nu o fi ajuns de-acum în Nigeria sau Ciad, sau oriunde altundeva.

— Trebuie adus înapoi spuse ea. Domnule Stafford, eu nu am prea mulți bani, dar agenția dumneavoastră de detectivi ar putea cumva să-l caute ?

— Eu nu conduc o agenție de detectivi, am replicat. Eu conduc o organizație care se ocupă de probleme ale securității întreprinderilor. O groază de oameni încurcă cele două profesii. Dar cîstit să fiu, nu văd de ce vrei să-l vezi adus înapoi. Chiar acum ai aflat cum te-a păcălit ani de zile. Cred că o să te descurci mai bine fără el.

— E fratele meu, îmi spuse ea cu simplitate. El e singura rudă pe care o mai am pe lumea asta.

Arăta atît de nenorocită că mi s-a făcut milă de ea. Bănuiesc că atunci m-am hotărît eu. Bineînțeles că mi-am cîrpit hotărîrea cu tot felul de *dacă*, de *poate*, ca un fel de balsam pe conștiința mea dacă m-aș fi răzgîndit, dar decizia a fost luată. Am spus cu multă precauție:

— Există o posibilitate... o posibilitate doar atît, țineți minte, ca eu să ajung probabil în Africa de Nord în viitorul apropiat. Dacă ajung

acolo, am să cercetez, să văd dacă pot să dau de el.

S-a luminat la față de parcă i-aș fi predat cheile Băncii Angliei.

— E minunat din partea dumneavoastră, îmi spuse ea cu căldură.

— Nu vă pierdeți capul de bucurie, am prevenit-o eu. Chiar dacă îl găsesc, necazurile dumneavoastră nu s-au terminat. Să presupunem că nu vrea să se întoarcă, mie ce-mi rămîne de făcut ? Să-l răpesc ? E un om stăpîn pe sine, doar știți asta.

— Dacă dați de el, trimiteți-mi o telegramă și vin cu avionul. Dacă pot sta de vorbă cu Paul, reușesc să-l aduc înapoi.

— Fără îndoială că veți reuși, dar problema principală e să-l găsim. Într-un fel avem și noi niște elemente care ne avantajează. Mai întîi există imense teritorii în Sahara unde precis că n-o să caute el avionul acela...

Am făcut o pauză, după care am zis cu răutate :

— Dacă i-a mai rămas cît de cîtă minte, ceea ce tare pun la îndoială.

— Care zone ?

— Zonele populate... Sahara nu-i numai o pustietate nenorocită. Apoi mai există traseul pe care intenționa să zboare Billson, ceea ce ne poate da, în mare, o idee cam pe unde ar putea fi aeroplanul acela. Dar, după patruzeci de ani, mai există cineva care să cunoască amănuntele astea ?

Ea clătină din cap descurajată, apoi spuse încet :

— La secția de aeronautică a Muzeului de Științe există cineva cu care Paul a stat mult de vorbă. E un fel de istoric al aeronauticii, în fișele lui are tot felul de amănunte. Dar nu-mi pot aduce aminte cum îl cheamă.

— Am să verific eu. Apoi tot în favoarea noastră e și faptul că într-o zonă atît de pustie, un străin e remarcat de la o poștă. Dacă Paul bîrîie cu *Land-Rover*-ul lui prin zonele acelea nu prea umblate, o să lase în urmă o dîră lesne de depistat.

Îmi zîmbi :

— Încă de pe acum faceți să-mi vină sufletul la loc.

— Dar... să nu vă puneți prea multe speranțe. Cînd... dacă am să plec în Africa de Nord, am să vă las o adresă unde să puteți lua legătura cu mine.

Ea dădu scurt din cap și apoi am mîncat mai departe.

Am condus-o acasă destul de devreme și apoi m-am dus iar la club unde m-am ciocnit de Charlie Malleson care tocmai pleca.

— Credeam că te-am pierdut, îmi spuse el. Tocmai treceam și m-am gîndit să vin să te văd.

M-am uitat la ceas.

— Barul e încă deschis. Ce-ai zice de un pahar ?

— Minunat.

Ne-am dus cu paharele în mînă la o masă mai izolată și Charlie îmi spuse :

— Te-am sunat acasă, dar nu era nimeni, așa că am pornit la noroc să te caut aici.

Am dat numai din cap, iar el își dresese stînjinit glasul.

— E adevărat ce se spune despre tine și Gloria ?

— Depinde ce-ai auzit tu, dar bănuiesc eu cam ce. E destul de adevărat. De la cine ai auzit ?

— Brinton spunea ceva ieri. Gloria vorbise cu el.

— Fără îndoială, s-a dus să-și plaseze ea mai întîi istoria. Nu cred că pe Brinton o să-l impresioneze prea tare.

— Îmi pare tare rău că s-a întîmplat așa. Ai pornit acțiune de divorț ?

— Acum treaba se află în mîna avocaților mei.

— Înțeleg, spuse el rar.

Habar n-am ce înțelesese el și nici nu-mi păsa.

— Altfel cum te mai simți ? mă întrebă el. Abia ai ieșit din spital.

M-am uitat la el peste marginea paharului.

— Charlie, ai încasat vreodată o bătaie zdravănă ? O tăvăleală ca la carte în mîinile unor oameni pricepuți ?

— N-aș putea spune.

— E cel mai înjositor lucru pe care-l poate încerca un om, i-am spus eu de-a dreptul. Nu contează atît ceea ce-ți fac fizic, trupul unui om îndură multe. E sentimentul acela de totală neajutorare. Nu mai ești stăpîn pe tine, ești în

mîinile altora care pot face din tine tot ce vor ei. Și tu mă întrebi cum mă mai simt !

— Max, ești amărît tare din pricina asta, așa-i ? Știi, nu mă așteptam de la tine la una ca asta.

— De ce nu ?

— Te bucuri de reputația de a fi un individ foarte rece. Știi ? Îți vezi de treburile tale ca un computer.

— Nu văd nimic nelalocul lui să fii un om logic și să acționezi ca un om logic.

— Nu.

Charlie tăcu o vreme și apoi spuse :

— Bănuiesc că acum cu divorțul rămîi în Anglia.

Mi-am băut paharul pînă la fund.

— Nu văd de ce. Mă gîndesc să-ți urmez sfatul și să mă prăjesc puțin la soare. O să-mi facă plăcere să nu mai văd Londra o vreme.

Charlie arată încîntat.

— O să-ți facă bine. O să te întorci cu totul alt om.

— Cum se descurcă Jack Ellis ?

— Foarte bine. Mă bucur de cele pe care i le-ai spus în legătură cu slujba. Treaba asta o să aeriscască atmosfera și lucrurile o să meargă cu atît mai bine. Cam cît crezi că o să lipsești ?

— Nu prea știu. Apără cetatea, dublează profiturile și pune cîștigul la bancă. Și nu te mai chinui să afli, fiindcă o să mă vezi atunci cînd o să-ți apar dinainte.

Am mai sporovăit o vreme și apoi Charlie și-a luat la revedere de la mine și a plecat. Am

avut o senzație nelămurită că nu venise să mă vadă numai așa în trecere, ci cu un anumit scop, ca să afle niște răspunsuri. În legătură cu divorțul ? Cum stau cu sănătatea ? Am recapitulat discuția avută cu el, întrebându-mă dacă a aflat ce a vrut.

Am avut parte de o noapte neplăcută. Am încercat să văd cum mă privesc ceilalți : Max Stafford — individul cu sînge rece. Nu-mi trecuse prin cap că Charlie se putuse gîndi la mine în chipul ăsta. Fusesem totdeauna prieteni apropiați, și ne înțelesesem bine în materie de afaceri. Uneori cînd te vezi prin ochii altora încerci un șoc puternic.

Am adormit și m-am trezit iarăși din cauza coșmarurilor care, într-un mod nedeslușit, nu prevesteau lucruri plăcute. Am rămas multă vreme cu ochii deschiși și apoi, văzînd că nu mai puteam dormi am aprins veioza de pe nop-tieră și mi-am luat o țigară.

Fusesem mîndru de mine socotind că eram un om care gîndește și acționează logic, dar atunci ce dracu căutam eu la Alger după copite de cai morți ? Un fel de ricoșeu sexual de la Gloria la Alix Aarvik ? Mă mîna dorința de a fi cavalerul fără prihană și fără teamă, călare pe un bidiviu alb, pornit după isprăvi pentru a înmuia inima fecioarei ? Am respins ideea. Alix Aarvik era o fată destul de drăguță, dar fără îndoială nu mă atrăgea nemaipomenit. Poate că, la urma urmei, Max Stafford era rece ca un șarpe.

Atunci ce mă îndemna ?

Poate gândul că eram victima unor mașinații. M-am gândit la Andrew McGovern. El încercase s-o expedieze pe Alix în Canada. De ce ? În cele din urmă n-o mai trimisese. De ce ? Cumva din cauză că eu fusesem destul de iute și o prinsesem din zbor și stătusem de vorbă cu ea chiar în ziua în care ea ar fi trebuit să plece ? Dacă răul se produsese, atunci nu mai avea nici un rost s-o îndepărteze de aici. Eu o încasasem imediat după ce fusesem la ea. Dacă în treaba asta era coada lui McGovern, atunci aveam timp să mă gândesc cum să i-o plătesc cu vîrf și îndesat.

McGovern îmi forțase, prin Brinton, în mod deliberat mîna ? În ziua în care avusese loc reuniunea consiliului Brinton îmi spusese că McGovern îl cam strîngea cu ușa. Cum îl putea strîngea cu ușa McGovern pe un rechin ca Brinton ? Și dacă McGovern era cel care exercita presiuni, de ce o făcea ?

Și mai era și Paul Billson. Înainte de a se arăta el în viața mea, fusesem oarecum fericit, dar, din clipa în care mă sunase Hoyland ca să-mi ceară să-i întăresc prestigiul, nu avusesem parte decît de necazuri. Totul părea să se învîrtă în jurul lui Paul, individul acela cu ideea lui fixă.

Logic ! Dacă totul se învîrtea în jurul lui Paul Billson, poate că atunci cu el trebuia să stau eu de vorbă. Și poate, la urma urmei, ideea de a mă duce la Alger nu fusese chiar atît de aiurită.

Am stins lumina și am adormit.

Trei zile mai târziu eram în avion, în drum spre Alger.

11

Din toate orașele pe care le cunosc, Algerul e singurul unde poșta mare seamănă cu o moschee, iar moscheea cea mare cu o poștă. Nu că am pierdut foarte multă vreme în moschee, dar am crezut că am făcut o greșală de neiertat atunci când am intrat pentru prima oară în clădirea poștei ca să-mi iau corespondența de la post-restant. Mă uitam cuprins de uimire la holul imens și tăcut, cu arabescuri și motive geometrice și am ajuns eu la concluzia că era o încercare a orientului de a se lua la întrecere cu atmosfera pioasă, de catedrală, a principalelor bănci englezești. Am reușit să cunosc poșta destul de bine.

Nu era ușor să găsești urma lui Paul Billson. Deși vorbeam destul de bine franceza, la arabă eram nul, și de aceea nu mi-a fost lesne ca să mă descurc prin labirintul bizantin al birocrației algeriene, un fel de structură amorfă supusă legilor lui Parkinson în cel mai ridicat grad.

Dacă ar fi fost trecute pe o hartă, drumurile mele prin Alger ar fi semănat cu plasa unui paianjen nebun. La cel de-al douăzecelea oficiu, un funcționar bîntuit de suspiciuni mi-a cercețat ca de obicei, vreme de un sfert de oră, pașa-

portul și pentru a douăzecea oară răbdarea mea a ajuns la punctul de fierbere. Nu eram pe terenul meu și algerienii lucrau după altă rutină decît cea cu care eram obișnuit.

Stăteam la hotel în Hamma, în centrul orașului, lîngă Muzeul Național și, într-o seară, pe cînd mă întorceam acasă, m-am simțit la capătul puterilor. După o săptămîină petrecută la Alger, nu făcusem nici un pas, și dacă nu reușisem să dau de urma lui Billson într-un oraș, atunci ce șanse aveam să-l găsesc în deșert ? Se părea că ascuțișul minții mele se cam tocise din lipsă de practică.

În vreme ce traversam holul pentru a-mi lua cheia de la cameră, m-a acostat un arab înalt care purta nelipsita djellaba.

— Dom' Stafford ?

Fără să-mi spună nici un cuvînt îmi înmîină un plic pe care era trecut numele meu și nimic altceva. În vreme ce deschideam plicul m-am uitat curios la arab, și acesta s-a uitat țintă la mine, fără să clipească din ochii lui negri. În plic era o singură foaie de hîrtie, fără nici o formulă de adresare, doar cu două rînduri bătute la mașină.

„Bănuiesc că-l căutați pe Paul Billson.

De ce nu veniți la mine ?“

Dedesubt era o semănătură, dar nu era decît o mîzgăleală indescifrabilă. M-am uitat la arab.

— Cine mi-a trimis asta ?

Mi-a răspuns, făcînd un gest spre ieșirea hotelului.

— Pe aici !

Am stat un moment și m-am gîndit, am încuviințat dînd din cap, și apoi am pornit în urma lui ieșind din hotel, iar arabul a deschis portiera din spate a unui Mercedes imens. M-am așezat și a închis ușa cu dexteritate, după care a trecut la volan. Pe cînd pornea motorul, l-am întrebat :

— Încotro ?

— Bouzarea.

După aceste cuvinte s-a concentrat numai asupra volanului și a refuzat să mai răspundă la vreo întrebare. Am renunțat, m-am lăsat confortabil pe pernele luxoase ale mașinii și am contemplat panorama Algerului care zbura pe lîngă noi.

Drumul spre Bouzarea urca destul de abrupt, ieșind din oraș, mi-am răsucit capul și am văzut prin geamul din spate Algerul desfășurîndu-se, iar dincolo de el Mediterana, întunecîndu-se tot mai mult pe măsură ce soarele scăpăta spre apus. Pe străzi se vedeau șiruri de becuri aprinse.

M-am întors din nou, numai bine ca să văd cum mașina face o curbă și înaintează pe lîngă un zid masiv, lung și întunecat, în care nu se vedea decît o mică ușă. Arabul a coborît din mașină, mi-a deschis portiera și mi-a arătat ușa din zid care tocmai se deschidea. Am intrat și am dat de o grădină înconjurată de ziduri care părea să fie doar ceva mai mică decît Windsor Great Park, dar nu cu mult. În mijlocul ei se vedea o clădire prelungă, cu acoperișul plat care se întindea pe aproape un acru. Locul duhnea a bani.

În spatele meu ușa se închise, lăsînd să se audă țăcănitul unei încuietori, și dinaintea mea s-a arătat un alt arab, de data asta un bătrîn cu fața ridată și măslinie. N-am înțeles o iotă din ce-mi spunea, dar semnul de invitație era limpede, așa că l-am urmat spre locuință.

Am trecut prin casă și am ajuns într-un fel de curte interioară, unde s-a topit ca un fum, dispărînd în vreun ungher ascuns. Pe un șez-long stătea o femeie.

— Stafford ?

— Da, Max Stafford.

Era în vîrstă, șaiszeci bătuți, am cîntărit eu, și îmbrăcată într-un chip care putea fi socotit drept modă veche. Avea părul cărunt și puteai s-o iei drept o bunică oarecare. Dar două lucruri îți săreau în ochi. Mai întîi chipul ei, pe care soarele-l făcuse de culoarea maronie a pantafilor. În jurul ochilor avea o țesătură de zbîrcituri adînci, ce trădau un soare prea generos, în vreme ce ochii aceia erau de un albastru uimitor. Era cu totul neobișnuită combinația de păr cărunt, ochi albaștri și un obraz ca acela. În al doilea rînd, femeia fuma cea mai imensă havană pe care o văzusem eu vreodată.

— Cu ce te otrăvești ? Scotch ? Țuică ? Gin ? Spune.

După glas era negreșit nord americană. Am zîmbit ușor.

— Niciodată nu primesc de băut de la necunoscuți.

Ea rîse.

— Sînt Hesther Raulier. Stai jos, Max Stafford, dar înainte de a te așeza, ia-ți și ceva de băut. Ca să nu mă mai scol eu.

Pe un bar ce se putea deplasa era o garnitură întreagă de sticle, m-am dus și mi-am turnat niște scotch și am adăugat apă dintr-o cană de argint. M-am așezat pe un scaun împletit, și gazda îmi spuse :

— Ce faci dumneata în Alger ?

Vorbea englezește, dar cînd se referi la Alger, se auzi de fapt Djeza'ir. În clipa aceea vorbea în arabă. I-am răspuns :

— Îl caut pe Paul Billson.

— De ce ?

Am băut din pahar.

— De ce vă interesează ?

Îmi zîmbi ștrengărește.

— Dacă-mi spui dumneata îți spun și eu.

Mi-am ridicat privirea spre cer.

— Iarna aici e totdeauna atît de frumos ?

Își puse cu grijă havana într-o scrumieră imensă.

— Stafford, e în regulă. Ești un dur. Spune-mi însă numai un singur lucru : ai venit ca să-i faci rău lui Paul ?

— De ce să-i fac rău ?

— Pentru numele lui Dumnezeu ! exclamă ea scoasă din sărute. Dumneata totdeauna răspunzi la întrebare cu o altă întrebare ?

— Da, sînt nevoit, am răspuns eu scurt. Pînă cînd nu-mi lămuriți ce intenții aveți.

— Așa deci. În regulă. Să renunțăm la duel.

Își dădu picioarele jos de pe rezemătoarea șez-longului și se ridică în picioare. Era destul de corpolentă, o femeie în vîrstă, dar încă voinică.

— Am fost prietenă cu tatăl lui Paul.

Ceea ce-mi spunea suna promițător, așa că am lăsat-o și eu mai moale.

— Sora lui e foarte îngrijorată de soarta lui.

— Sora lui ? vocea deveni tăioasă. N-am știut că Peter Billson a avut și o fată.

— N-a avut. Văduva lui s-a recăsătorit în timpul războiului cu un norvegian care a murit. Alix Aarvik e sora vitregă a lui Paul.

Hesther Raulier păru să se lase furată de gînduri. După o vreme spuse :

— Sărmana Helen, a avut parte de multe ne-cazuri.

— Ați cunoscut-o ?

— Pe amîndoi.

Se duse la bar și-și turnă o porție zdravănă de whisky curat. Dădu dușcă, dintr-o înghițitură, tot paharul și se cutremură puțin.

— Paul mi-a spus că Helen a murit, dar nu mi-a pomenit nici o vorbă de sora vitregă.

— N-a vrut.

Se răsuci brusc spre mine.

— Ce vrea să însemne asta ?

— S-a purtat cu ea destul de urît. Oamenii nu au chef să vorbească despre cei pe care i-au nedreptățit. Nu vă spun decît atît : Paul n-a prea ajutat-o pe maică-sa în ultimii ei ani.

Mi-am luat și eu paharul.

— De ce v-ați gîndit că eu vreau să-i fac rău lui Paul ?

Îmi aruncă o privire scrutătoare.

— Ar trebui să te cunosc mult mai bine înainte de a-ți mărturisi și asta.

— Corect, am replicat eu. Și eu ar trebui să știu mult mai multe despre dumneavoastră.

Ea zîmbi ușor.

— Se pare că o să ne tîrguim pe cinste, multă vreme. Cred că ar fi bine să rămîi la cină.

— Mulțumesc. Dar spuneți-mi un singur lucru : unde-i Paul acum ?

— Vino cu mine, îmi spuse și mă conduse în grădină unde-mi arătă cu mîna spre sud, către dunga unor coline joase care abia se mai vedeau în lumina amurgului.

— Le vezi ? Acolo sînt poalele munților Atlas. Paul Billson a bătut, la naiba, tot drumul pînă acolo și a trecut de-acum de partea cealaltă.

Cînd ne-am dus la masă, atitudinea țeapănă de la început se mai muiase. Femeia aceea în vîrstă, slobodă la gură, care folosea un jargon american de pe vremea bunicii, mă intriga. În fiecare clipă mă așteptam să-mi pomenească ceva despre flașnetă. I-am făcut o relatare bine ticluită și am încheiat cam așa :

— Asta-i. De aceea am ajuns aici.

Bea whisky de parcă în fundul curții ar fi avut distileria ei proprie personală, dar nu i se clintise nici un fir din părul ei cărunt.

— O poveste plauzibilă, comentă ea răutăcios. Un individ cu greutate ca dumneata lasă totul baltă și vine la Alger să-l caute pe Paul. Te-a amețit Alix Aarvik ?

— Abia o cunosc. În plus e prea crudă pentru mine.

— Pentru un bărbat nici o fetișcană nu-i prea crudă... știu eu. Max, trebuie să încropești o poveste mai demnă de crezare.

— A fost vorba de un lanț de împrejurări, i-am zis eu ostenit. Un motiv ar fi că sînt în divorț cu nevastă-mea și am vrut să plec cît mai departe, o vreme.

— Divorțezi, repetă ea. Din cauza surorii vitrege, Alix Aarvik ?

— Pentru că individul cu care am găsit-o în pat nu eram eu, am izbucnit.

— Te cred, spuse ea pe un ton liniștitor. Ei, acum spune-mi cît la sută ieși dumneata ? Ce-ți iese din afacerea asta ?

— Habar n-am despre ce vorbești.

Un ochi rece și albastru mă fixă țintă.

— Ascultă, pungașule, nu mă îmbrobodi pe mine cu poveștile dumitale englezești. Ori îmi spui tot ce vreau să-mi spui, ori nu te alegi cu nimic.

Am oftat.

— Poate și pentru că nu-mi place să fiu altoit de nimeni, am adăugat eu, și i-am relatat și restul.

O vreme nu scoase nici un cuvînt, apoi spuse :

— E o poveste cu ochi și cu sprîncene, fir-ar să fie... dar te cred. Povestea asta e prea aiurită ca să fie scornită la moment.

— Mă bucur că spuneți una ca asta, am făcut eu ușurat. Acum e rîndul meu să întreb. Pentru început spuneți-mi, cum s-a brodit de ați ajuns să locuiți în Alger ?

Se uită la mine surprinsă.

— La naiba, păi aici m-am născut.

Asta explica și vocabularul ei demodat. Pe Peter Billson îl cunoscuse în Canada.

— Bineînțeles era mai în vîrstă decît mine. Ia să vedem, trebuie să fi fost prin 1933, așa că aveam vreo șaptesprezece ani.

Iar Billson avea treizeci. Hesther era în vacanță, în vizită la niște colege de școală, cînd apăru în viața ei Peter Billson. Era musafira lui McKenzie, un canadian bogat interesat de dezvoltarea transportului aerian, cu deosebire spre cele mai depărtate colțuri ale Canadei. Billson tocmai începuse să-și cîștige un nume, așa că McKenzie îl invitase să-și petreacă weekendul ca să-l descoasă. Hesther spuse :

— Pentru mine a fost ca și cum l-aș fi întîlnit pe Dumnezeu în persoană... știi doar cum sînt mucoasele. Acum înnebunesc cînd văd un cîntăreț cu părul pînă la călcîie, dar pe vremea aceea aviatorii erau feții-frumoși.

— Ce fel de om era ?

— Era un bărbat dintr-o bucată, spuse ea cu simplitate.

Rămase cu privirea pierdută, gîndindu-se la trecut.

— Bineînțeles, avea și el cusururile lui — cine n-are ? — dar erau cusururi datorate meseriei. Peter Billson era un bun pilot, un om curajos, dornic de faimă, un fel de acrobat... așa erau toți piloții în acele începuturi, făceau orice numai să fie adorați de publicul idiot.

— Cît de bine l-ați cunoscut ?

Mă privi chiorîș.

— Cam atît cît poate cunoaște o femeie un bărbat. În 1933 am devenit eu femeie.

Era greu să-ți imaginezi, uitîndu-te la acea femeie neîncovoiată, cu pielea tăbăcită de vreme, puștoaica de șaptesprezece ani prinsă în mrejele dragostei.

— Asta s-a întîmplat înainte de a se căsători Billson ?

Hesther clătină din cap.

— Mă simțeam al dracului de prost cînd trebuia să sporovăiesc cu Helen la cîte o ceașcă de cafea. Eram sigură că mi se citea păcatul pe frunte.

— Cîtă vreme ați fost prieteni ?

— Pîna cînd a murit. Eu ar fi trebuit să mă întorc aici în 1934, dar am reușit să-mi mai amîn șederea cu un an... din cauza lui Peter. Venea la mine ori de cîte ori ajungea în Toronto. Apoi în 1935 am fost nevoită să mă întorc fiindcă măică-mea m-a amenințat că nu-mi mai trimite nici un ban. După aceea nu l-am mai văzut pe Peter decît atunci cînd a aterizat aici în timpul cursei aviatice Londra-Cape Town, în 1936. L-am privit decolînd de aici și de atunci nu l-am mai zărit.

În glasul ei se strecură un fel de tristețe cînd adăugă :

— Știi, nu m-am căsătorit niciodată.

După asta nu mai erau prea multe de spus. După cîteva momente am rupt tăcerea aceea stînjitoare.

— Sper să nu vă deranjeze să-mi dați cîteva amănunte. De exemplu, cunoașteți planul lui de zbor ?

— Nu mă supăr, spuse ea, cuprinsă de oarecare oboseală. Dar prea multe nu știu. Nu uita că eram și eu de douăzeci de ani și de tehnică habar nu aveam. El dispunea de avionul acela Northrop, de putere sporită, de fapt proiectat pentru transport de mărfuri. Jock Anderson instalase rezervoare suplimentare de combustibil în spațiul de depozitare a mărfurilor și avionul urma să pornească spre sud, de la Alger la Kano în Nigeria. Traversarea deșertului avea să fie cea mai dificilă etapă, așa că Jock venise și el aici cu o echipă întreagă pentru a verifica cu grijă avionul din nou înainte de a decola Peter.

— Jock Anderson ? Cine mai era și ăsta ?

— Mecanicul de zbor. Peter și Jock lucraseră împreună multă vreme. Peter zbura cu avioanele și nu le cruța deloc, iar Jock avea grijă să mai rămână întregi atunci când amenințau să se desfacă în bucăți. Formau o echipă reușită. Jock era un mecanic grozav.

— Ce s-a întâmplat cu el după aceea ?

— După ce a dispărut Peter, Jock a fost la pământ. N-am văzut om care să se îmbete atât de repede ca el. Trei zile a tot băut întruna, după care s-a dezmeticit și a plecat din Alger. De atunci nu l-am mai zărit.

Am stat și m-am gândit la cele spuse, dar nu vedeam nici un fir.

— Ce părere aveți de Paul Billson, am întrebat-o eu.

— Cred că e cam aiurit. Cam isteric și cam nebun. Nu seamănă în nici un fel cu taică-su.

— Cum ați ajuns să-l cunoașteți ?

— La fel cum te-am cunoscut și pe dumneata. Am iscoade în tot orașul și când am auzit că cineva caută urmele lui Peter Billson am fost curioasă să știu cine e și am trimis după el.

— Bine, am zis eu. Dar acum unde-i ?

— Să-l caute pe tăticu ! Acum cred că a ajuns în Tammanrasset.

— Pe unde vine asta ?

Hesther îmi aruncă un zîmbet parșiv.

— O iei spre sud prin deșert și o ții așa pînă răzbești în partea cealaltă. Acolo-i Tammanrasset, în Ahaggar, cam la vreo două mii de mile de aici. Drept în mijlocul Saharei.

Am scos un fel de șuierat.

— De ce tocmai acolo ?

— Dacă vrei să cauți ceva prin Sahara, din Tammanrasset trebuie să pornești.

— Cam cum arată locurile prin Ahaggar ?

Hesther se uită o clipă la mine înainte de a-mi răspunde.

— Ținut muntos și uscat.

— Cît de mare ?

— Dumnezeu, habar n-am, în ultima vreme n-am mai măsurat ținutul. Dar așteaptă o clipă.

Se duse și aduse o carte.

— Anexa Hoggar — asta-i regiunea administrativă — e de trei sute optzeci de mii de kilometri pătrați, spuse și se uită la mine. Nu prea pricep de ce nu-i dată în mile pătrate, așa că o să fii nevoit să-ți chinui imaginația singur.

Așa am făcut și mi-au ieșit cam o sută cincizeci de mii de mile pătrate, de trei ori suprafața Regatului Unit.

— Paul Billson e nebun de-a binelea, am spus.
Cam ce populație ?

Hesther se uită din nou în carte.

— Aproximativ douăsprezece mii de locuitori.

— Nu pare să fie mare lucru de administrat.
Cam rară populația pe-acolo.

— Dacă o să te poarte pașii într-acolo o să
vezi și singur care-i cauza. Ai de gând să te duci
după el ?

— Ideea asta mi-a trecut și mie prin minte,
am recunoscut. Așa că în felul ăsta ajung la fel
de nebun ca și el.

— Nu chiar. S-ar putea să-l găsești cu destulă
ușurință. Nu e nici o problemă să ajungi la Tam,
în fiecare săptămână sînt cîteva curse de avion
într-acolo.

— Dacă se poate ajunge cu avionul atunci
treaba-i mult mai simplă.

Ea încuviință din cap.

— Și nu-ți mai rămîne decît să stai frumușel
și să-l aștepți la Tam, pînă cînd se arată și el.
Dacă e prin Ahaggar și are nevoie de combustibil,
nu-l poate găsi decît în Tam.

Rămase o clipă pe gînduri.

— Bineînțeles, dacă însă vrei să o iei pe urmele
lui, atunci e altă problemă. Ai nevoie de o călăuză.
La vremea asta Luke Byrne e de obicei în Tam,
și de altfel s-ar putea să-i surîdă ocazia asta.

— Cine-i individul ?

Rîse.

— Alt nebun. S-ar putea să-i placă ideea de
a porni în căutarea unui aiurit.

Își aprinse havana obișnuită de după-masă.

— Dacă ai de gînd să te duci în Tam, ai nevoie de autorizație. De încerci s-o obții singur, o să aștepți două săptămîni, dar eu îți pot face rost de una în două zile. Și cînd dai de Paul Billson ce-ai să faci ?

Am ridicat din umeri.

— Am să încerc să-l conving să se întoarcă în Anglia, numai să pot.

— O să-ți vie tare greu să-l scuturi de obsesia aia.

— Poate că sora lui o să poată mai ușor, și mi-a spus că vine și ea dacă-i nevoie. O s-o ajutați și pe ea cum m-ați ajutat pe mine ?

— Bineînțeles.

— Care-i părerea dumneavoastră, rămășițele lui Peter Billson sînt pe undeva pe acolo ? am întrebat-o eu.

— Precis că sînt... ce-o mai fi rămas din ele. Știu la ce te gîndești. Am citit și eu ce zicea afurisitul acela de sud-african, cum că-l văzuse pe Peter în Durban. M-am întrebat adesea cu cît l-au cumpărat pe nemernic pentru treaba asta. Max, uite ce-ți spun eu. Peter Billson n-a fost un îngeraș, nici pe departe, dar în ce privea banii era cinstit. Helen era suflet curat și să nu-mi spună mie nimeni că a fost în stare să jure strîmb pentru jumătate de milion de dolari. Nu era genul ei.

Oftă.

— Hai să lăsăm acum discuția asta. Bine ? Nu mi-a stat în fire să scormonesc trecutul prea adînc, și n-am de gînd să încep de-acum încolo.

— Iertați-mă, i-am spus eu. Poate-i mai bine să plec.

— Nu asta voiam să zic, la dracu. Mai stai, mai bea ceva și te aduc eu la povești deochiate.

— În regulă, i-am spus eu recunoscător, după care i-am povestit istoria cu elicopterul de Chichester care i-a făcut pe toți sfinții să se cutremure în nișele lor.

De atunci n-am mai văzut-o pe Hesther, dar bineînțeles că s-a pus în mișcare pentru că în numai o zi și jumătate am fost gata de plecare, avînd și autorizație și bilet reținut la avion pe banii ei, toate sosindu-mi la hotel prin șoferul ei arab. În scrisoarea pe care mi-o trimisese cu același prilej scria :

„Sper că n-o să mi-o iei în nume de rău pentru biletul de avion. Vreau să-mi aduc și eu obo-lul față de memoria lui P.B. Dacă dai totuși de aiuritul acela de Paul arde-i vreo două peste tărtăcuță, pune-l într-un sac și expediază-l la Alger.

I-am trimis lui Luke Byrne o telegramă și te așteaptă. O să dai de el la hotelul *Tin Hinan*. Transmite-i salutări.

Nu știu dacă chestia asta are vreo însemnătate, dar mai e cineva care se interesează de Paul... un individ pe nume Kissack. Habar n-am ce hram poartă, fiindcă a șters-o din oraș înainte de a-l putea descoase.

Succes, și întoarce-te să-mi mai faci o vizită“.

Nu prea știam eu cum arăta Tammanrassetul, dar se deosebea cu totul de Alger. Din avion se vedeau niște case risipite într-o mare de verdeață, la poalele colinelor golașe. De la aeroport am mers cu o mașină pe o șosea asfaltată, ce ducea la niște coloane înalte, pătrate, ce reprezentau intrarea în oraș. Semănau cu decorul unui film de mîna a cincea despre legiunea străină.

I-am zis oraș, dar ar fi mult mai nimerit să-i zic sat. Oricum o fi fost, era totuși capitala Ahaggarului. Strada principală era largă, umbrită de acacia, și mărginită de case cu un singur nivel, după cum se vedea făcute din lut și păreau că vor fi luate de apă la prima ploaie nu prea mare. Șoferul mașinii și-a făcut claxonul să ragă ca să-și croiască potecă prin mulțimea de pietoni — bărbați înalți cu veșminte albe și albastre — ce foiau prin mijlocul străzii de parcă motorul cu ardere internă nici n-ar fi fost inventat.

Mașina trase dinaintea hotelului *Tin Hinan*, unde era un fel de curte cu pomi umbroși, plină de mese și scaune șubrede, și o mulțime de oameni stăteau și beau. De la un difuzor plasat deasupra intrării hotelului se auzea văicăreala nazală a unui cîntăreț oriental. Am intrat într-un hol plin de praf și am așteptat să mă bage cineva în seamă, fiindcă nu se zărea nicăieri vreun birou de recepție.

Dar deodată m-a băgat cineva în seamă. Un tip spilcuit, într-un costum alb, nu exagerat de

curat, m-a întrebat într-o franceză chinuită cu ce-mi putea fi de folos. I-am zis :

— Sînt sigur că mi s-a rezervat o cameră la dumneavoastră. Numele meu e Max Stafford.

Se însenină deodată :

— Ah dom' Stafford ! Dom' Byrne vă aşteaptă.

Mă conduse la uşă şi-mi arătă cu degetul :

— *Voilà !* *

M-am uitat la cel care stătea la masă. Avea un halat lung, albastru şi un turban alb, şi nu arăta deloc a fi Byrne. M-am întors din nou spre hotelier şi am văzut că dispăruse în hotel, aşa că m-am îndreptat spre masa respectivă şi am zis, şovăind :

— Mister Byrne ?

Halba de bere pe care o ridicase să şi-o ducă la gură se opri la jumătatea drumului şi apoi ajunse din nou pe masă.

— Da, spuse el, şi se întoarse spre mine.

Nişte sprîncene albe, dese, ochi albaştri, pătrunzători, o faţă tăbăcită, exagerat de slabă, încît nasul îi ieşea în evidenţă ca un cioc, o gură largă, cu buze subţiri, strînse cu hotărîre. Bărbia nu i-o vedeam pentru că-şi înfăşurase un capăt al turbanului în jurul gîtului, iar pe obraz i se vedea o barbă albă. Arăta ca Moise şi de două ori mai bătrîn.

— Mă numesc Stafford, i-am zis eu.

— Stai jos, domnule Stafford. Bere ?

* Uite (în franceză în original.).

Vorbea o engleză cu accent american care, venind de la un astfel de om, suna cu totul nepotrivit. M-am așezat și el făcu semn unui chelner.

— Deux bieres. *

Se întoarse din nou spre mine.

— Hesther mi-a vorbit de dumneata. Zicea că s-ar putea să ai nevoie de o mînă de ajutor.

— Aș avea. Caut un tip.

— Așa ? Cei mai mulți caută tipe.

— Se numește Billson. Și rătăcește pe aici pe undeva.

— Billson, repetă Byrne pe gînduri. De ce ai nevoie de el ?

— Eu nu cred să am nevoie de el, am zis eu, dar soră-sa are. Tipul caută un avion care s-a prăbușit pe-aici. E vreunul pe-aici ?

— Mai multe.

— Cel de care-i vorba s-a prăbușit acum vreo patruzeci de ani și mai bine.

Expresia de pe fața lui Byrne nu se schimbă.

— Nici unul atît de vechi.

Chelnerul se întoarse și puse pe masă două sticle de bere blondă și două pahare. Byrne dădu din cap spre chelner și acesta dispăru. Byrne părea să aibă credit la hotelul *Tin Hinan*. Am turnat berea în pahare.

— Mi s-a spus că Ahaggarul e mare... plin de munți. S-ar putea ca să nu fi dat nimeni cu ochii de rămășițele avionului.

— Ar fi dat, spuse Byrne.

— Dar cînd populația e atît de rară...

* Două sticle de bere (în franc, în orig.).

— Ar fi fost găsit, spuse Byrne, convins. Billson cum a ajuns aici, cu avionul ?

— Are un *Land-Rover*.

— De cînd e pe-aici ?

Am ridicat din umeri.

— Habar n-am. De vreo săptămînă, poate două.

Byrne se uită la forfota străzii fără să clin-tească și o vreme nu scoase o vorbă. Eu m-am rezemat de spătarul scaunului și l-am lăsat să chibzuiască în voie. Îmi venea greu să-l cîntăresc pe omul acela, fiindcă nu-mi dădeam seama care erau resorturile lui interne. Îmi era la fel de străin ca oricare altul dintre cei îmbrăcați la fel ca el ce mișunau pe stradă, în ciuda faptului că vorbea englezește. Deodată îmi spuse :

— Cît de bine o cunoști pe Hesther Roulier ?

— Nu exagerat. Abia acum două zile am întâlnit-o prima oară.

— Ține la dumneata, îmi spuse el. Ai bagaje ?

Am arătat cu degetul în direcția intrării hotelului :

— Acolo.

— Lasă-le acolo că venim și le luăm mai tîrziu. Tabăra mea-i imediat ce ieși din Tam. Hai să facem o plimbare.

Se ridică, meșteri ceva foarte complicat la turbanul lui, adevărat spectacol. Cînd termină, avea fața ascunsă, și țesătura lăsa doar o deschidere îngustă în dreptul ochilor pe unde privea.

Am părăsit hotelul și am luat-o pe strada principală, în direcția opusă terenului de aterizare. Byrne era înalt, dar nu mai înalt decît oricare

dintre ceilalți la fel înveșmîntați, care mergeau alene pe stradă. În ambianța aceea numai eu făceam notă discordantă.

— Totdeauna te îmbraci ca un arab ? l-am întrebat eu.

— Prefer să nu mă îmbrac astfel atunci cînd pot. Nu-mi prea plac arabii.

M-am uitat țintă la el, nedumerit, fiindcă răspunsul lui era de neînțeles.

— Dar...

— Stafford, mai ai multe de învățat. Oamenii ăștia nu-s arabi, ci imazigheni, tuaregi * dacă vrei.

Tabăra lui Byrne era la vreo două mile afară din sat. Era formată din trei corturi mari din piele, așezate în semicerc, cu spatele spre direcția vîntului. Nisipul în fața lor fusese măturat cu grijă, și într-o latură ardea troznind un foc, improșcînd jerbe mici de scînteii, ca un foc de artificii în miniatură. Nu departe de corturi pășteau niște cămile. Cînd ne-am apropiat, s-a ridicat în picioare un om care stătuse ghemuit lîngă foc.

— E Mokhtar, îmi spuse Byrne. Cînd am să fiu plecat, el o să aibă grijă de dumneata.

— Unde pleci ?

— Să văd de aflu ceva. Dar mai întîi mai spune-mi despre Billson.

Byrne se duse spre foc și cei doi avură o scurtă discuție. Și Mokhtar era înalt și își ascundea și

* Tuaregi, targui sau imazigheni — numele unei populații nomade din Sahara, răspîndite mai ales în Niger și Mali.

el fața după vâl. Byrne mi-a făcut semn cu degetul să vin cu el în cortul din mijloc, unde ne-am așezat pe un covor moale. Peretele interior al cortului era din trestie.

— În regulă acum. De ce vrea Billson să găsească resturile unui avion prăbușit de patruzeci de ani ?

— Pentru că în el a murit taică-su, i-am spus eu și i-am relatat toată povestea.

Tocmai terminasem când Mokhtar puse dinaintea lui Byrne o tavă din alamă, un ibric și două cănițe tot din alamă.

— Îți place ceaiul de mentă ? mă întrebă Byrne.

— N-am încercat niciodată.

— Nu-i rău.

Turnă lichidul în căniță și mi-o întinse.

— Și zici că Billson ăsta e zdravăn la minte ?

— Nu, n-aș zice. Are o idee fixă.

— Cam așa mi-am închipuit și eu.

Începu să bea din cănița lui și i-am urmat exemplul. Băutura era foarte dulce și cu gust mentolat.

— Și ce amestec are Hesther în toată treaba asta ?

— L-a cunoscut pe tatăl lui Billson.

— Cît de bine l-a cunoscut ?

M-am uitat drept în ochii lui.

— Dacă o să vrea, o să-ți spună chiar ea.

Zîmbi.

— Stafford, e în regulă. Nu-i cazul să ne obrăznicim. Ți-a spus chiar Hesther ?

După ce am încuviințat dînd din cap, continuă :

— Te-ai lipit de inima ei. De obicei despre ea nu vorbește prea mult.

— Ce șanse are Billson de a găsi avionul ? l-am întrebat eu.

— În Ahaggar ? Niciuna, fiindcă avionul nu-i aici. Sînt totuși cîteva epave împrăștiate mai departe, spre nord.

Fu brusc scuturat de un hohot de rîs.

— Fir-ar să fie, și eu am trîntit unul pe-acolo. M-am uitat curios la el.

— Cum s-a întîmplat ?

— În timpul războiului. Eram la aviație, pilotam un *Liberator* și decolasem de la Oran. Ne-au sărit în spinare o bandă de *Focke-Wolf* care ne-au tăvălit rău de tot. Varză au făcut din cabină, busola nu mai funcționa, și nici dracu nu mai știa unde ne aflam. Apoi ne-au lăsat și motoarele așa că l-am pus pe burtă. Cred că și acum avionul acela-i tot unde l-am lăsat.

— Și ce s-a mai întîmplat după aceea ?

— Am luat-o pe jos, spuse Byrne laconic. Am tot mers o săptămîină jumătate.

Se ridică în picioare.

— În cîteva ceasuri sînt înapoi.

L-am urmărit cu privirea cum se îndepărta, călcînd egal, cu acel mers aproape alene, pe care-l băgasem de seamă la tuaregii sadea și mă întrebam ce dracu căuta el în pustiu.

Îndată Mokhtar veni cu o altă tavă cu ceai de mentă și niște plăcinte mici, rotunde.

Byrne apăru abia după trei ceasuri, și se întoarse călare pe cămilă. Soarele o luase spre

apus și copacii de acacia aruncau umbre prelungi. Animalul se așează, legănându-se, în genunchi, Byrne se lasă să lunece din șa, apoi intră în cort, în mînă cu bagajul meu. Cămila sfomotos cînd Mokhtar o sili să se ridice în picioare și apoi să-l urmeze. Byrne se așează.

— L-am găsit pe flăcăul dumitale.

— Unde-i ?

Îmi arată cu degetul spre nord.

— Într-acolo, undeva prin munți. A plecat acum cinci zile. S-a dus la Fort Lapperine și a cerut o autorizație pentru zonă, dar nu i-au dat-o, așa că a plecat fără ea. E trăznit rău de tot.

— Știu și treaba asta, am zis. De ce n-au vrut să-i dea autorizația ?

— Nu dau. Nu dau ei autorizație în zona asta pentru o mașină cu un singur om.

— Dar o să vină înapoi, am zis eu. Hesther spunea că nu poate face rost de benzină decît la Tam.

— Mă îndoiesc, îmi răspunse Byrne. Dacă ar fi fost să se întoarcă ar fi trebuit să fie aici pînă acum. Un *Land-Rover* e o bestie însetată. Dacă ai nevoie de Billson, trebuie să te duci după el.

M-am rezemat de peretele de trestie al cortului.

— Atunci îmi trebuie mai multe informații.

— Paul Billson e un idiot sadea. Și-a făcut plinul cu benzină și dus a fost. Nici un fel de rezerve. Cinci zile în pustiu înseamnă mult, și

dacă nu și-a luat nici provizii de apă, acum trebuie să fie mort.

— Eu cum ajung la el ? l-am întrebat direct.

Byrne se uită la mine multă vreme și apoi oftă.

— Dacă n-aș ști că Hesther are o slăbiciune pentru dumneata ți-aș zice pe șleau să te duci dracului, zise el și se strîmbă. Și o să fiu nevoit să-mi calc principiile în picioare și să folosesc un țucal împuțit.

Habar n-aveam ce vrea să spună cu vorba asta, dar i-am răspuns :

— Mulțumesc.

— Haide, îmi zise el, să-i dăm o mînă de ajutor lui Mokhtar să facă haleala.

„Haleala“ însemna de fapt niște carne ațoasă de capră, veritabilă încercare pentru dinți și stomac, după care a urmat niște brînză tare, făcută, după cum mi s-a spus, din lapte de cămilă. Byrne nu scoase nici o vorbă și se duse la culcare devreme, gîndindu-se să se scoale cu noaptea-n cap. M-am întins pe spate la intrarea cortului, uitîndu-mă la cerul atît de plin de stele, încît mi se părea că nu-mi rămînea decît să întind mîna și să culeg și eu vreun pumn.

Mă întrebam ce căutam acolo și în ce aiureală mă băgasem. Mă întrebam ce fel de om era Byrne, ce vorbea o engleză la fel de învechită ca și Hesther și care, cînd voia să pomenească de mîncare, folosea termenul de „haleală“, cum se spunea în armata americană din cel de-al doilea război mondial.

Țucalul lui Byrne se dovedi a fi o mașină *Toyota Land-Cruiser*, rău tăvălită, care arăta de parcă ar fi fost victima mai multor accidente de autostradă. Dar cum pe o rază de două mii de mile de jur împrejur nu exista nici urmă de autostradă, se părea că nu acolo își dichisise el mașina în halul acela. Byrne îmi văzu mutra, și-mi spuse :

— Teren accidentat.

Ca și cum numai atât ar fi constituit suficientă explicație. Totuși, motorul mergea rotund, iar cauciucurile arătau destul de bune.

Am pornit în lumina tulbure a dimineții, Byrne la volan, eu lângă el, iar Mokhtar în spate. De jur împrejurul mașinii, oriunde se mai găsea un locușor, fuseseră legate canistre cu benzină și apă, și am băgat de seamă că Mokhtar avusese grijă să strecoare discret și o pușcă în mașină. Mai era înarmat și cu o sabie, un fleac de vreun metru lungime, băgat într-o teacă roșie de piele, dar nu-mi puteam imagina ce naiba făcea cu ea. Byrne o porni spre nord pe un drum destul de anevoios. L-am întrebat :

— Încotro ?

Era o întrebare prostească, și n-am priceput nici răspunsul. Byrne întinse degetul înainte și-mi spuse scurt :

— Atakor.

Apoi m-a lăsat să mă descurc cum oi putea cu răspunsul ăsta. O vreme n-am scos un cuvânt, dar apoi am întrebat :

— Ai căpătat autorizație ?

— Nu ! îmi răspunse el la fel de scurt.

Au trecut cîteva minute bune înainte de a se mai împlîndi puțin.

— N-o să ajung eu să-mi spuie mie vreun funcționar grăsuliu cînd am și cînd n-am voie să mă duc în deșert.

După aceste vorbe, conversația a murit cu totul, și am început să meditez că tot drumul acela alături de Byrne avea să dăinuiască o atmosferă cam înghețată. Părea la fel de ușor să-i smulgi un cuvînt sau să-i scoți un dinte. Dar poate așa era el dimineața devreme. M-am gîndit apoi la ce-mi spusese mai înainte și am zîmbit. Mi-am adus aminte cum reacționasem eu cînd auzisem felul în care fusese tratat Hoyland de către Isaacson. Dar toate întîmplările acelea se petrecuseră în cu totul altă lume, departe, și parcă de atunci trecuseră o mie de ani.

Ținutul își schimbă înfățișarea și am trecut de la cîmpia întinsă și pietroasă la o zonă de coline joase, fără pic de vegetație, după care am început să urcăm. În fața noastră se ridicau munții, munți cum nu mai văzusem niciodată. Cei mai mulți începeau cu o pantă ușoară dinspre poale, dar apoi țîșneau drept în sus, spre ceruri, un peisaj de piscuri inegale. După ce ne-am zgîlțîit noi vreo două ceasuri, am pătruns într-o vîlcea unde era o mică tabără. Aici mai erau urme de vegetație, dar nu prea multe, în schimb am văzut o groază de capre sau oi — n-aș putea să fac deosebire între unele și altele în Sahara, pentru că aici oile au lînă puțină, picioare lungi, așa că am început să înțeleg fraza aceea biblică privind despărțirea

oilor de capre. Niște cămile pășteau printre acacia plină de ghimpi. Se mai zăreau cîteva corturi de piele ale tuaregilor, împrăștiate ici și colo. Mokhtar se aplecă înainte și-i spuse cîteva cuvinte lui Byrne, care dădu din cap și opri mașina. Praful ridicat de mașină fu împins înainte de o adiere ușoară ; Mokhtar coborî și se îndreptă spre corturi. Își aruncase sabia pe spate, cu mînerul în dreptul umărului stîng.

— Oamenii ăștia sînt din neamul Tégéhé Mellet. Mokhtar s-a dus să stea de vorbă cu ei. Dacă prin apropiere a trecut cumva vreun *Land-Rover*, atunci nu le-a scăpat neobservat.

— Dar sabia la ce-i trebuia ?

— Fără sabia aceea i s-ar părea că e gol pușcă, așa cum ți s-ar părea dumitale dacă ai rămîne fără nădragi.

Byrne părea să se fi umanizat oarecum.

— Teg și nu-mai-știi-cum-ziceai e cumva numele vreunui trib ?

— Exact. Confederația tuaregilor din Ahaggar constă din trei triburi : Kel Rela, Tégéhé Mellet și Taitoq. Mokhtar e din tribul Kel Rela, și încă din clanul celor nobili. De asta s-a dus el și nu eu să-i întreb pe oamenii aceia.

— Nobili !

— Da, dar nu în sensul în care înțeleg englezii. Mokhtar e înrudit cu Amenokal, șeful lor, conducătorul suprem al confederației din Ahaggar. E destul să știi că atunci cînd un nobil Kel Rela spune cuiva „aruncă-te“ tot omul se aruncă.

Făcu o pauză, după care adăugă :

— În afară de cazul că e vorba de un alt Kel Rela de viță nobilă.

Ridică din umeri.

— Dar n-ai bătut drumul pînă aici ca să studiezi antropologie.

— S-ar putea să prindă bine și asta, i-am răspuns eu.

— N-o să faci mulți purici prin coclaurii ăștia, îmi zise, aruncîndu-mi o privire piezișă.

Mokhtar se întoarse, însoțit de trei oameni de la tabără. Toți aveau chipul acoperit și purtau veșminte lungi, albe și albastre, ce păreau caracteristice tuaregilor. Mă întrebam cum de reușeau să aibă mereu haine curate în pustietățile acelea stăpînite de praf. Cînd se mai apropiară, Byrne își aranjă în grabă vâlul ca să aibă chipul acoperit. Urmă un ceremonios schimb de saluturi și apoi discutară alene și degajat, fără ca eu să înțeleg nici o iotă, și stăteam degeaba simțindu-mă de prisos. După o vreme, Byrne băgă mîna la spatele mașinii și scoase o cutie mare, rotundă, de biscuiți. Mai scoase niște pachetele mici și le înmînă oaspeților, iar Mokhtar își adăugă și el obolul. Au urmat plecăciuni pline de grație. În vreme ce pornea motorul, Byrne îmi spuse :

— Billson a trecut pe aici acum patru zile. Probabil că înainta al dracului de încet.

— Nu mă mir, am spus eu. Individu-i obișnuit să conducă numai pe șosea. Încotro a luat-o ?

— Spre Assekrem... sau mai departe. Și treaba nu-i chiar de glumă.

— Adică ?

Se uită la mine, gînditor.

— Assekrem e un cuvînt în dialectul tamachek și înseamnă *capătul lumii*.

Mașina zvîcni înainte. Tuaregii făceau cu mîna alene și le-am răspuns și eu cu aceleași semne, bucuros să contribui cu ceva la acest dialog. Apoi m-am lăsat pe rezemătoarea scaunului rumegînd cele comunicate de Byrne. N-aveau darul să mă mîngîie. L-am întrebat :

— Ce le-ai dat oamenilor acelora ?

— Aspirină, ace, sare. Toate necesare.

— Aha !

Trei ceasuri mai tîrziu ne-am oprit din nou. Pătrundeam tot mai adînc în munții cărora Byrne le spunea Atakor, și nu văzusem suflet de om, nimic care să trădeze viață în afară de firele subțiri de iarbă arsă de soare și nelipsiții copaci ghimpoși. Munții arătau cumpliți : pîteni uriași de piatră, spintecînd pielea pămîntului, amețitor de drepti. Și, la un cuvînt al lui Mokhtar, ne-am oprit în mijlocul aceluia pustiu. Coborî din mașină și se întoarse cîteva pași privind atent pămîntul. Byrne se uită înapoi, dar nu opri motorul. Mokhtar se îndreptă de spate și se întoarse la mașină, schimbă cîteva cuvinte cu Byrne, își luă pușca și apoi se îndepărtă. De data asta nu-și luase și sabia. Byrne băgă în viteză și noi pornirăm mai departe.

— Unde s-a dus ? l-am întrebat eu.

— Să împuște ceva pentru cină. Prin apropiere sînt gazele. O să ne oprim ceva mai încolo și-l așteptăm.

Am mai mers vreo trei mile și am ajuns la niște ruine. Byrne opri.

— Am ajuns. Așteptăm aici.

M-am dat jos din mașină și m-am întins să mă dezmoțesc, după care m-am uitat la ruine. Aveau ceva ciudat și, la început, nu mi-am dat seama ce, dar după aceea am avut impresia că acea construcție nu ajunsese în ruină cu timpul, ci fusese făcută într-adins să arate așa. Fusese ruină încă de la început. Byrne îmi arată cu capul în direcția piscului uriaș, care ne domina de la trei mii de picioare.

— Ilamen, îmi spuse el. *Degetul lui Dumnezeu.*

M-am îndreptat spre ruine, dar Byrne îmi spuse tăios :

— Nu te duce acolo !

— De ce ? Ce-i acolo ?

— Tuaregii nu se omoară cu ridicarea de construcții. Și-s mahomedani, cel puțin în teorie. E o moschee, mult mai complicat făcută decît multe altele, fiindcă e loc sfînt. Cele mai multe moschei din deșert nu-s decît un contur format din pietre așezate pe pămînt.

— Pot să mă uit la ea din afară ?

— Bineînțeles.

Se întoarse și se îndepărtă. Pereții moscheei erau din pietre clădite aiurea, la întîmplare, una peste alta. Porțiunea cea mai înaltă de perete nu depășea cred un metru. La unul din capete era o parte mai înaltă, singura cu o în-

chipuire de acoperiș, nu mai mare decît o cabină telefonică, dar nu la fel de înaltă. Acoperișul era susținut de niște stâlpi de piatră. Probabil că reprezenta un fel de altar pentru imam. Cînd m-am întors la mașină, am văzut că Byrne aprinsese un foculeț și încălzea niște apă într-un ceainic minuscul. Se uită la mine.

— Ceai ?

— Ceai de mentă ?

— Aici nu se întîlnește altceva.

Am dat din cap în semn de încuviințare, iar Byrne îmi spuse :

— Stîlpii de colo nu-s construiți bucată cu bucată. Sînt din bazalt curat, dar pe o rază de douăzeci de mile în jur nu găsești urmă de bazalt. I-a adus cineva aici.

— Cam ca Stonehenge, am comentat eu și m-am așezat.

Byrne mormăi :

— Am auzit și eu de ele... dà' nu le-am văzut. N-am călcat în Anglia. Sînt mari, nu-i așa' ?

— Mult mai mari.

Din mașină aduse niște turte și am început să mîncăm. Turtele erau uscate și nu prea gustoase, dar, cu puțină brînză de cămilă, se puteau mînca. În făină mai era și nisip, și-l simțai scrișnind în dinți. Byrne îmi turnă niște ceai de mentă într-o căniță și mi-o întinse.

— Ce hram porți ? mă întreabă el. Ești vreun fel de iscoadă particulară ?

Era prima oară că manifesta vreun fel de curiozitate în ce mă privea. Am pufnit în rîs auzind expresia aceea învechită.

— Nu !

Apoi i-am povestit cu ce mă ocupam în Anglia. Privi spre moschee și spre piscul Ilamen de dincolo de ea.

— Pe aici slujba asta nu prea are căutare. Cum de-ai ajuns în branșa asta ?

— Era singurul lucru la care mă pricepeam, i-am zis eu. Pentru asta am fost pregătit. În armată am fost la serviciul de informații, dar când am fost avansat de la gradul de locotenent-colonel la colonel, am înțeles că de-acum pasiența mi se-nchisese și am șters-o.

Își tremură sprâncenele stufoase la mine.

— În armata voastră dacă te avansează înseamnă că-i de rău ? întrebă el alene.

— În felul ăsta da. În mod obișnuit, dacă urmează să rămâi în funcție de comandă, ofițer superior, de la gradul de locotenent-colonel ești avansat la cel de general de brigadă, de la comandant de batalion la comandant de brigadă. Dacă nu urci decît o singură treaptă e un fel de avertisment că ești dat la o parte și menit unei specialități, am zis eu oftînd. Bănuiesc că numai eu sînt de vină. Am avut ambiția să fiu un bun ofițer de informații și au avut de gînd să mă țină în calitate asta mult și bine. Mi-am dat demisia și am pus bazele firmei pe care o conduc de șapte ani.

— Colonel plin, mustăci Byrne. Eu n-am trecut de gradul de sergent. Și asta acum multă vreme în urmă.

— În vremea războiului, am făcut eu.

— Mda. Îți aduci aminte că ți-am povestit cum am mers pe jos de la locul unde s-a prăbușit avionul ?

— Da.

— Ce-am văzut eu atunci pe cînd băteam nisipurile mi-a plăcut... niciodată nu m-am simțit atît de plin de viață. Ceilalți tovarăși ai mei n-au vrut să vină cu mine. Doi dintre ei nici nu ar fi putut, erau grav răniți, iar ceilalți au rămas să le poarte de grijă. Așa că am luat-o singur la picior.

— Ce s-a întîmplat cu ceilalți ? l-am întrebat eu.

Ridică din umeri.

— Cînd am ajuns la o unitate am dat coordonatele epavei avionului și au trimis un *Fiesler Storch* capturat ca să dea o raită într-acolo. Rablele alea puteau ateriza pe cincizeci de iarzi. Dar n-a făcut nici o ispravă : toți muriseră.

— N-au avut apă ?

Clătină din cap.

— Afurisiții de beduini. Voiau pradă și nu le păsa cum puneau mîna pe ea.

— Și după război te-ai întors aici ? l-am întrebat eu.

Din nou clătină din cap :

— Am lăsat războiul să se descurce fără mine. În vreme ce băteam nisipul deșertului am început să mă gîndesc. Niciodată în viața mea nu văzusem atîta întindere, atîta nemărginire. Și în plus, deșertul e un loc curat. Știi, aici poți umbla multă vreme fără să ai nevoie să te speli și ești tot curat și nu miroși. Mi-a plăcut mie acolo. Dar n-aș putea zice același lucru despre oameni.

Își mai turnă niște ceai de mentă.

— Arabii chaamba*, de prin jur de El Golea nu-s răi, dar blestemații aceia din Maghreb sînt în stare să belească un franc și să-l întindă pînă se face de zece.

— Ce-i Maghrebul ?

— Fîșia de coastă dintre Mediterana și Munții Atlas.

Rămase tăcut o vreme.

— Pe la începutul lui '43 am primit o scrisoare în care eram anunțat că taică-meu murise. Era singura rudă pe care o aveam, așa că nimic nu mă mai îmboldea să mă întorc în Statele Unite. Iar generalul Eisenhower și generalul Patton și o grămadă de alți granguri cu stele aveau de gînd să se ducă în Italia. Mie nu-mi prea convenea aranjamentul, așa că atunci cînd armata a ajuns în nord, eu am luat-o spre sud, căutînd să dau și eu de niște oameni mai cumsecade decît arabii pe care-i știam. I-am găsit și iată-mă-s.

Am zîmbit.

— Ai dezertat ?

— Așa se zice, recunosc el. Dar deșertul, fir-ar să fie, nu tocmai pentru asta-i făcut ?

Am rîs de gluma ticluită așa netam nesam.

— Ce făceai înainte de a intra în armată ?

— Eram pescar, îmi răspunse el. Eu și tata aveam o barcă cu care ieșeam în largul portului Bar. În Maine. Niciodată nu mi-a plăcut mie pescuitul prea mult.

* Chaamba sau chamba — numele unei populații nomade din Sahara de Nord, răspîndită în special în Algeria.

Auzi, pescar ! Își schimbase omul ambianța cu totul, fir-ar să fie ! Bănuiesc că ideea asta avea la bază același principiu după care cel mai bun ținut de recrutare a oamenilor pentru marină ar fi fost Kansas.

— Acum ești cam departe de mare ! i-am zis eu.

— Îhî ! Dar te pot conduce la un loc, în Ténéré, lângă Bilma, vine în jos, în Niger, și la vreo mie de mile de cel mai apropiat ocean, unde poți aduna scoici de mare cu sutele. Unele sînt grozave. Marea a fost ea și pe aici, dar a șters-o. Poate într-o zi se întoarce iar.

— Ai mai fost de atunci în Statele Unite ?

— Nu. Sînt aici de treizeci și cinci de ani și aș vrea să-mi dau duhul tot aici, spuse el liniștit.

Mokhtar a lipsit multă vreme, aproape cinci ceasuri, dar se întoarce ducînd pe umeri leșul unei gazele spintecate și curățate de mațe. Byrne l-a ajutat să o tranșeze, în același timp sporovăind cu el. La un moment dat veni la mine și se uită la soare.

— Se cam face tîrziu, spuse el. Gîndesc să rămînem aici noaptea asta. Billson ori e undeva între noi și Assekrem ori nu mai e deloc. Dacă este, atunci mîne dăm noi de el. Dacă nu mai e, atunci cîteva ceasuri tot nu mai contează.

— În regulă.

— Și în plus avem și carne proaspătă. Mokhtar mi-a spus că a umărit gazela asta preț de douăzeci de kilometri și a dat-o jos cu un singur glonte.

— Vrei să spui că a mers pe jos după ea douăzeci de kilometri ?

— Mai mult de atât. A trebuit să se și întoarcă. A făcut puțin ocol, așa că să zicem ceva mai puțin de treizeci. Pentru un targui nu înseamnă mare lucru. Mokhtar e de modă veche, și a învățat să vîneze cu o pușcă din acelea care se încărcău pe la capătul țevii. Și cu o pușcă din aceea trebuie să-ți dobori vînatul dintr-un singur foc pentru că gazelele se sperie și nu se mai vede una pînă să apuci tu să încarci arma din nou. Dar acum preferă o carabină cu repetiție.

Așa că în noaptea aceea am rămas la poalele muntelui Ilamen. M-am culcat afară, învelit într-o djellaba oferită de Byrne, și mă uitam la stelele uluitoare de deasupra capului meu. Se arată și o lună ca o seceră, dar nu reușea să umbrească minunăția acelor lumini îndepărtate.

M-am gîndit la Byrne. Hesther Raulier îl asemuise cu Billson, spunînd despre el „alt aiurit“. Dar nebunia lui Byrne era de cu totul altă natură decît ideea fixă a lui Billson. Era o nebunie care-i lovise pe mulți albi, americani nu prea mulți, e drept, dar europeni destui : Doughty, Burton, Lawrence, Thesiger. Ispita deșertului. Byrne avea un fel de-a fi atât de sănătos și de împăcat încît îți inspira liniște.

Mă gîndeam uimit la scoicile acelea pe care le puteai culege în mijlocul deșertului la o mie de mile de mare, dar nici nu bănuiam că aveam să le culeg chiar și eu. Noaptea dăinuia netulburată. Deodată mi-am dat seama cît de incon-

secvent cu sine se vădea Max Stafford, omul de afaceri plin de neastîmpăr din Cityul Londrei, care zăcea tolănit într-un loc denumit probabil Atakor, la poalele Degetului lui Dumnezeu, ce nu era prea departe de Capătul Lumii. Deodată Londra a încetat să mai însemne ceva. Nici lord Brinton și nici Andrew McGovern nu mai însemnau nimic. Nu mai însemnau nimic nici Charlie Malleson și nici Jack Ellis. Ba nici Gloria și nici Alix Aarvik.

Toate preocupările meschine ale așa-numitei civilizații păreau să năpîrlească de pe mine ca o piele învechită și m-am simțit deodată necrezut de fericit.

Și am adormit.

M-am trezit abia în lumina puțină a zorilor, simțind în jurul meu mișcare și auzind zgomote. Cînd mi-am ridicat capul l-am văzut pe Byrne făcînd plinul rezervorului de benzină cu o canistră — sunetul acela metalic mă trezise. M-am săltat într-un cot și l-am zărit pe Mokhtar în moscheea deșertului. Se închina spre răsărit, după ritualul de dimineață al Islamului. Nu m-am mișcat pînă ce n-a terminat, fiindcă nu voiam să-l tulbur în momentul acela de rugăciune, și apoi m-am ridicat.

Jumătate de oră mai tîrziu, după un mic dejun cu friptură rece de vînat, pîine și ceai fierbinte de mentă, o pornîrăm din loc, în urma noastră răsfirîndu-se un lung evantai de praf. Încet, încet, piscul maiestuos al Ilamenului se făcu tot mai mic și, în față, ni se iviră noi peisaje cu stînci chinuite în toate chipurile. După

cum spunea Byrne, ne aflam pe un drum destul de bătut, dar unui om obișnuit cu strada orașului și cu șoseaua nu i se părea chiar așa. Numitul drum nu era de fapt decît urma unui drum, și-l dibuiai doar după piatra cu o idee mai mărunță decît piatra ce o vedeai pretutindeni de jur împrejur, iar mașina sălta din greu pe el. Iar cît privește afirmația lui că era un drum destul de bătut, pot spune că atîta vreme cît am fost în Atakor n-am zărit suflet de om mergînd pe drumul ăsta. La aproape trei ceasuri mai tîrziu, Byrne mi-a arătat cu degetul înainte :

— Assekrem !

Era o colină mai mare, sau un munte mai mic, depinde din ce punct îl privești, în vîrfurile căreia părea să fie o clădire.

— E o casă ? am întrebat eu, mirat că cineva își ridicase casă în vîrfurile unui munte așezat în mijlocul pustiului.

— Sihăstria, îți spun eu mai tîrziu.

Am mers mai departe și, în cele din urmă, Byrne a oprit la poalele muntelui. Parcă se vedeau urme de terenuri cultivate cu multă vreme în urmă, delimitarea ogoarelor și canalele de irigație acum secate. Byrne spuse :

— Acum urcăm acolo !

— De ce, pentru Dumnezeu ?

— Ca să vedem ce-i de partea cealaltă, îmi răspunse el în bătaie de joc. Haide !

Și așa ne-am urcat noi pe Assekrem. Nu era o ispravă de alpiniști, poteca mergea șovăind în zig-zag pe munte în sus, destul de pieptiș, dar nu imposibil de urcat, și cu toate astea am

început să-mi dau sufletul și să simt că nu-mi ajunge aerul. La jumătatea drumului, Byrne, milostiv, se opri să-și mai tragă sufletul deși nu arăta marcat de oboseală. M-am rezemat de peretele de stîncă.

— Am crezut că-s mai în formă !

— Altitudinea. Cînd o să ajungi în vîrf o să fii la nouă mii de picioare înălțime.

M-am uitat înapoi spre cîmpia de la poale unde am văzut mașina și pe Mokhtar stînd la umbra ei.

— Dealul ăsta nu are nouă mii de picioare !

— Față de nivelul mării ! spuse Byrne. La Tam eram la patru mii cinci sute de picioare, iar de acolo înapoi am urcat mereu.

Își așază mai bine vîlul așa cum făcea mereu.

— Ce-i cu Sihăstria asta ?

— Ai auzit vreodată de Charles de Foucauld ?

— Nu.

— Un franțuz, călugăr trapist. La tinerețea lui, așa am auzit eu, omul fusese cam zurbagiu, dar în Maroc s-a prins religia rău de tot de el, s-a călugărit și apoi a venit aici să-i ajute pe tuaregi. Cred că în felul lui i-a ajutat. În orice caz, puținul pe care-l cunoaște lumea din afară despre tuaregi lui Foucauld i se datorează.

— Cînd s-a întîmplat asta ?

— Prin 1905. Pe atunci locuia în Tam, dar pe vremea aceea așezarea nu era mare lucru. În 1911 s-a tras înapoi și a ridicat Sihăstria, el cu mîinile lui. Era un mistic și voia să aibă un loc de meditație.

M-am uitat în jur la întinderea pustie.

— Țasta zic și eu loc !

— O să înțelegi de ce și l-a ales atunci când o să ajungem în vîrf. Dar n-a stat multă vreme... locul ăsta mai că l-a dat gata, așa că s-a întors în Tam și abia locul acela i-a venit de hac.

— Cum s-a-ntîmplat ?

— În 1916, un neamț i-a cumpărat pe cei din tribul Sennousi, din Libia, punîndu-i să stîrnească triburile din pustiu împotriva francezilor. Tuaregii din Tassili n'Ajjer s-au unit cu cei din tribul Sennousi și au pus la cale raiduri împotriva așezării Tam. Foucauld a fost prins și împușcat după ce i-au legat mîinile... a fost un accident. Un puștan de vreo cincisprezece ani, nu prea stăpîn pe el, a tras din greșeală cu o armă. Nu cred că aveau de gînd să-l ucidă. Toată lumea știa că era *marabout* — om sfînt.

Byrne ridică din umeri.

— Indiferent cum a fost, omul a murit ca toți morții.

M-am uitat la Byrne mai de aproape.

— De unde știi toate astea ?

S-a aplecat înainte și mi-a spus blînd :

— Stafford, eu știu să citesc.

Dojana din cuvintele lui m-a făcut să roșesc, dar el izbucni deodată în rîs.

— Și în Tassili am stat de vorbă cu bătrîni care au participat la raidul împotriva așezării Tam în 1916. Unele cărți pe care le-am citi se înșală însă, spuse și se întoarse pe jumătate ca și cum ar fi avut de gînd să pornească mai departe, dar se opri. Și pînă nu de mult mai era cineva animat de aceleași intenții ca și de Foucauld, o femeie. Englezoaică. O chema Daisy

Wakefield. Zicea că-i rudă cu un fel de lord englez... unul care avea de-a face cu petrolul. Aveți vreun lord Wakefield ?

— Avem.

— Atunci ăsta-i tipul.

— Ai cunoscut-o ?

— Cum să nu, eu și Daisy ne înțelegeam bine. Așa am aflat eu amănuntele astea fiindcă ea era abonată la *Times*, revista londoneză. Când ajungea aici e drept că era puțin cam veche, dar nu conta.

— Ce s-a întâmplat cu ea ?

— A îmbătrânit, îmi răspunse el simplu. S-a dus în nord la El Golea și a murit acolo. Domnul s-o odihnească. Haide.

— Byrne, i-am zis eu. De ce urcăm noi muntele ăsta ?

— Ca să întâlnim pe cineva, spuse el fără să se mai întoarcă.

Am luat-o și eu pe urmele lui, tîrîș grăpiș, și mă gîndeam în sinea mea : Dumnezeu ! Firma *Wakefield Oil* ! Deșertul ăsta blestemat pare ticsit de oameni la care nu te-ai fi așteptat să umble pe aici. De fapt pe urmele unuia dintre ei mergeam acum. Poate chiar doi, dacă-l puneam la socoteală și pe Paul Billson.

Clădirea de pe culme era destul de simplă : trei încăperi mici, durate din piatră. Acolo am dat peste doi oameni care ne-au invitat înăuntru. Erau tuciurii la piele și cu trăsături negroide. Byrne îmi spuse ca din întâmplare :

— Nu atinge lucrurile de aici, sînt ale lui de Foucauld, relicve sfinte.

În vreme ce el discuta cu cei doi, eu m-am uitat în jur plin de interes. O simplă masă de lemn pe care stăteau cîteva cărți, cîteva condeie metalice de modă veche, o călimară cu cerneala uscată. Într-un colț un pat simplu de lemn cu o saltca de numai un deget grosime care arăta a fi la fel de comod ca cimentul gol. Pe un perete se afla un tablou cu fecioara Maria. Byrne se apropie de mine.

— Billson a trecut pe aici acum trei zile, cred eu. Sau s-ar putea să fie numai acum două zile, fiindcă a mai trecut o mașină între timp, și nu-s sigur care era a lui Billson. Dar a doua mașină s-a întors din deșert ieri.

— Noi n-am văzut-o.

— Poate o fi luat-o prin partea cealaltă, prin Akar-Akar.

Își frecă gînditor bărbia și se uită la mine. Am văzut că în prezența acestor străini nu se chinuia să-și acopere fața cu vâlul. Spuse deodată :

— Vreau să-ți arăt o priveliște care o să te cam sperie, și o să înțelegi de ce și-a construit Foucauld Sihăstria aici.

S-a întors și a ieșit afară, iar eu am luat-o pe urmele lui. Traversă un fel de curte interioară, de fapt numai stîncă, pînă la un parapet de piatră nu prea înalt, și arată cu degetul spre nord.

— Uite, într-acolo-i flăcăul dumitale.

Mi-am ținut răsufierea. Assekrem era un fel de buboi la marginea platoului. Dincolo de parapet erau pereți amețitori de stîncă și țăncurile continuau pînă departe, formînd cel mai

însăimîntător peisaj pe care l-am văzut vreodată. Șirurile de creste muntoase urmau unele după altele, se pierdeau în zarea albăstruie și nu semănau deloc cu munții îmblînziți ai Scoției, sau cu Alpii elvețieni, pe jumătate îmblînziți numai. Aici, cîndva, în trecut, fusese o cumplită convulsie a pămîntului. Piatra nativă sfîșiasse pîntecele pămîntului cu colți de stîncă și colții dăinuiau încă. Nu exista nici o orînduială, ci cît vedeai cu ochii dăinuia un talmeș balmeș de cîmpuri de lavă din care țîșneau siluete de cratere vulcanice ce se coceau sub un soare de aramă. Un tărîm al morții.

— Koudia ! spuse Byrne. Ținutul de dincolo de capătul lumii.

Atunci n-am scos o vorbă, dar mă întrebam la ce s-o fi gîndit Foucauld. Dacă își alesese locul ăsta ca să mediteze, de fapt pe cine venera el, pe Dumnezeu sau pe Satana.

14

Byrne încă tot mai stătea de vorbă cu tuciuirii ce ieșiseră după noi. Tot gesticulau și arătau cu mîna direcția, iar în cele din urmă Byrne ajunsese la o concluzie care-l mulțumea.

— Oamenii ăștia spun că acum vreo două zile au văzut că ardea ceva într-acolo.

— Dumnezeule ! Ce-ar fi putut arde ?

— Habar n-am.

Căută ceva în tolba de piele care-i atîrna legată cu o sfoară de gît și scoase la iveală o bu-

solă prismatică. Se uită la mine și-mi spuse zîmbind :

— Nu sînt chiar împotriva tuturor descoperirilor științifice. Mokhtar, cel de colo, mă socoate un fel de geniu numai pentru talentul cu care dibui drumurile.

Duse busola la ochi și viză.

— Cam la ce distanță era ?

— Nici asta nu știu. Spuneau că era o coloană de fum, un fum negru.

— Ziua namiaza mare ?

Cînd se uită la mine, în ochii lui Byrne am citit uimire.

— Bineînțeles, cum naiba să fi văzut altfel fumul ?

— Mă gîndeam la *Biblie*, am zis eu. La evreii care în pustiu erau călăuziți de o coloană de fum ziua și de una de foc noaptea.

— Nu cred că ai înțeles tocmai bine, îmi zise el blînd. Am citit și eu dar era vorba de un stîlp de nori.

Se întoarse să mai vizeze o dată.

— Cred că mai bine ne ducem să aruncăm și noi o privire pe-acolo. De aici ar veni drept spre nord, după cum arată busola. Nu-mi mai bat capul cu deviația magnetică, cel puțin nu pentru o distanță atît de scurtă.

— Ce înseamnă scurtă ?

— Pînă la vreo cincizeci de kilometri. Deviația magnetică o altă socoteală. Munții ăștia afurisiți sînt burdușiți de fier și trebuie să-ți verifici mereu busola după soare.

Lăsă busola deoparte și din altă traistă scoase două pachetele mici pe care le dădu celor doi oameni. Urmă o întreagă ceremonie de despărțire și Byrne spuse :

— Sare și tutun. Prin părțile astea totul se plătește.

Am pornit la vale pe poteca abruptă și i-am spus :

— Ceva mă nedumerește.

Byrne mîrîi :

— Pe mine mă nedumeresc al naibii de multe, din cînd în cînd. Care-i problema ?

— Vălul ăla al dumitale. Știu că face parte din veșmîntul tuaregilor, dar uneori te îmbrobodești în el de nu ți se mai văd nici sprînce-
nele și alteori îl lași oricum și nu-ți pasă. De exemplu, aici nu ți-a păsat cum stă, i-ai lăsat să-ți vadă chipul. Nu reușesc să pricep care-i motivul.

Byrne se opri.

— Încă tot te mai chinuie jîndul acela antropologic ? În regulă. Am să-ți spun. Face parte din legea politeții pămîntului. Dacă te afli într-un loc și nu faci așa cum fac toți ceilalți s-ar putea să nu scapi cu zile. Să luăm pe unul din neamul targui și să-l lăsăm în mijlocul Londrei. Dacă nu știe că trebuie să treacă strada numai prin anumite locuri și numai atunci cînd e verde, își pierde viața. Așa-i ?

— Cam așa.

Byrne duse mîna la vîlul de pe cap.

— Chestia asta se numește *check*. E un substitut pentru *tagelmoust*, dar n-ai să prea vezi

din astea decît în marile zile de sărbătoare. Sînt foarte preţioase. Ei bine, nimeni nu ştie de ce tuaregii poartă vâl. Eu nu ştiu. Nici antropologii nu ştiu, nici măcar tuaregii, nici chiar ei. Eu îl port pe al meu pentru că-mi vine tare la îndemînă şi mă fereşte să nu-mi intre praful în gît, iar în zilele de uscăciune păstrează umiditatea şi nu mi se usucă nările. În plus, împiedică evaporarea şi organismul nu mai pierde atîta apă.

Se aşeză pe o stîncă potrivită pentru aşa ceva şi-mi făcu semn spre vale.

— I-ai văzut chipul lui Mokhtar ?

— Da. Se pare că nu-l deranjează dacă îi vîd faţa.

— Nu-l deranjează... e nobil Kel Rela, îmi spuse criptic Byrne. Aici societatea e structurată pe clase în cel mai înalt grad şi în jurul vîlului a apărut un întreg ceremonial. În faţa superiorului tău e politicos să-ţi ascunzi faţa, şi în mai mică măsură în faţa celor egali cu tine în rang. Dacă Mokhtar se întâlneşte cu Amenokal atunci n-ai să-i mai zăreşti decît genele.

Făcu cu degetul mare un semn în sus, spre culme.

— Oamenii ăia de colo sînt din neamul *Haratin*, iar haratinii sînt pe meleagurile astea de mii şi mii de ani, cu mult înainte de a se arăta tuaregii pe aici. Dar tuaregii i-au supus şi i-au transformat în sclavi, aşa că nu e nici o îndoială că aceştia nu mi-s superiori în nici un fel, deci nici vâlul nu contează.

— Dar dumneata nu ești tuareg.

— Un bărbat singur e un targui, îmi spuse Byrne. Și am fost targui vreme de zece ani mai mult decît american.

Împunse cu degetul spre mine.

— Ei bine, o să vezi o mulțime de chipuri de tuaregi fiindcă ești doar un biet european fără importanță și deci nu contezi în nici un chip. Ai priceput ?

Am încuviințat dînd din cap.

— Simt că am fost pus exact unde mi-e locul.

— Atunci hai s-o ștergem naibii de-aici.

Dacă socotisem că Atakor era o zonă amar-nică, ei bine nici nu se compara cu Koudia. Singura comparație care s-ar putea face ar fi aceea între purgatoriu și iad. Curînd am înțeles că drumul bătut pe care-l blestemasem eu în Atakor era de fapt o superautostradă în comparație cu ce ne aștepta în Koudia. I-am spus și lui Byrne și el mi-a explicat.

— Treaba-i simplă. Atunci cînd vor să meargă de colo-colo oamenii își fac drumuri, dar cine Dumnezeu mai are poftă să bată locurile astea ?

— Și cine altcineva, decît un mistic ca Foucauld, are poftă să stea în Atakor ?

— Sihăstria e loc de pelerinaj. Vin aici oamenii, și musulmani și creștini. Așa că e ușor de ajuns.

După ce-am părăsit Assekremul și ne-am înfundat în pustiurile Koudiei nu cred că am făcut mai mult de șapte mile în primele două

ceasuri, ritmul în care poți merge pe jos în orice ținut cît de cît accesibil. Koudia numai accesibilă nu era. Nu cred că avea nicăieri un teren drept pe o distanță mai mare de cinci pași. Dacă nu urcam, atunci trebuia precis să coborîm, iar dacă nu făceam nici una nici alta, atunci însemna că ne învîrtim în loc.

De fapt era un talmeș-balmeș de bolovani, care mergeau de la mărimea unui cap pînă la dimensiunile catedralei St. Paul, așa încît suspensia *Toyotei* gemea. Și eu. Sălta din piatră în piatră, și în mașină mă bîțîiam de colo-colo de m-am umplut de răni și vînătăi. Byrne cel puțin avea volanul de care să se mai țină, dar cred că nici lui nu-i venea mai ușor, fiindcă volanul i se răsucea în mîini de parcă ar fi fost viu. Mokhtar, în schimb, mergea mai mult pe lîngă mașină decît în mașină.

În afară de mulțimea bolovanilor mai erau și munții adevărați, și nimeni nu se putea urca pe pereții aceia verticali și atunci începeam noi să ne învîrtim pe loc. Byrne nu-și lua ochii de la busolă ca să nu piardă direcția, cum ne tot suceam într-o parte și-n alta. Se oprea adesea pentru a stabili poziția față de Assekrem, ca să fie sigur că sîntem pe drumul cel bun.

Cum am mai spus, Mokhtar era mai mult pe afară decît în mașină, și nu-i venea prea greu să se țină de noi. Avea un ochi foarte ager și dibuia semnele lăsate de trecerea celorlalți și, la un moment dat, ne-a făcut semn să ne oprim ca să ne arate urme de cauciucuri de mașină pe un petec de nisip. El și cu Byrne s-au așezat

pe vine ca să cerceteze urmele în vreme ce eu îmi examinam julturile. Pe cînd eram pe cale s-o pornim din nou, Byrne spuse :

— Urme suprapuse. O mașină se ducea și cealaltă mai tîrziu și-a lăsat urmele deasupra la întoarcere.

M-am uitat și eu în trecere la urmele acelea, dar n-aș fi putut jura în care parte se îndreptau vehiculele. Ca ofițer de informații în Sahara nu făceam nici cît o ceapă degerată. Am parcurs deci cam șapte mile în două ceasuri, după care ne-am oprit să ne odihnim și să mîncăm. În Koudia nu era nici un fel de vegetație, însă Mokhtar, ca om grijuliu ce era, adunase el un braț de vreascuri de acacia, pe cînd ne aștepta la poalele Assekremului, așa că în curînd am avut parte de foc ca să fierbem apa pentru ne-lipsitul ceai de mentă. I-am zis lui Byrne :

— Cafea nu bei niciodată ?

— Bineînțeles, dar în pustiu ceaiul de mentă e mai bun. Cînd ne întoarcem la Tam poți să bei și cafea, dar prețu-i cam pipărat.

Soarele trecuse de zenit și o luase spre apus, în vreme ce odihneam la umbra *Toyotei*. Era perioada cea mai fierbinte a zilei, iar în Koudia fierbinte însemna fierbinte de tot. Stîncă goală se încinsese atît de tare că puteai coace ouă pe ea, iar cînd te uitai în jur totul dansa în aburii de căldură. I-am spus și lui Byrne, dar el zîmbi.

— Acum aici e iarnă. Ai avea chef să vii pe-aici vara ?

— Dumnezeu, nu !

— De asta nu voiau să-i dea autorizație lui Billson. Iar la lăsarea serii temperatura coboară ca un bolovan. Dacă lași apa afară, pe la ora trei dimineața găsești gheață de un deget. Dacă Billson s-a rătăcit, atunci ori a murit prăjit la soare, ori a murit înghețat bocnă.

— Îmi plac oamenii veseli, i-am zis eu acru.

Mokhtar se făcuse dispărut văzându-și de treburile lui personale, dar apăru deodată în vârful unui bolovan la vreo două sute de iarzi mai departe. Scoase un fluierat care ne atrase atenția, și-și vîntură amîndouă mîinile.

— A găsit ceva, îmi spuse Byrne, săltîndu-se în picioare.

Ne-am îndreptat spre Mokhtar, dar ca să ajungem lîngă el ne-au trebuit zece minute bune de mers prin terenul acela conceput special ca să-ți rupi picioarele. Cînd nu mai aveam decît vreo cincizeci de iarzi, Mokhtar strigă ceva și Byrne îmi spuse :

— A dat de o mașină. Hai să vedem dacă e un *Land-Rover* sau nu.

În vreme ce ne cățăram pe culmea bolovanului care nu era mai mare decît o casă ca lumea de mărime obișnuită, Mokhtar ne arată cu mîna în jos, în spatele lui. Ne-am dus într-acolo și am privit în direcția degetului lui Mokhtar. În spatele bolovanului era o mașină, un *Land-Rover*. Sau cel puțin fusese un *Land-Rover*, pentru că acum se vedeau numai resturile, ceea ce rămăsese după ce arsese complet. Nu se vedea nici urmă de Billson și nici urma altcuiva, și deodată mi-am dat seama că nici nu

l-aș fi recunoscut pe Billson chiar dacă l-aș fi văzut. Fusesem dobitoc sadea și nu aveam nici o fotografie. Byrne spuse :

— Fumul acela negru era de la cauciucurile care ardeau. Să coborîm.

Ca să coborîm a trebuit să ne întoarcem pe unde venisem și să ocolim bolovanul. Când am ajuns să vedem mașina, Byrne, care era în frunte, își depărtă brusc mîinile făcîndu-ne să ne oprim pe loc. Îi spuse iute cîteva cuvinte lui Mokhtar care o luă înainte privind atent pămîntul. Deodată ne făcu semn, Byrne se apropie de el, și avură un scurt consiliu înainte ca Byrne să-mi facă semn și mie să mă apropii.

— Aici a mai fost o mașină, urmele ei se suprapun peste cele ale *Land-Rover*-ului și a luat-o pe aici, spuse arătînd înapoi cam în direcția în care se afla *Toyota* noastră.

— Billson unde-i ?

Mi-am simțit gura uscată. Byrne făcu semn cu capul spre *Land-Rover*.

— Probabil acolo, ... ce-a mai rămas din el. Hai să vedem.

Se ridică în picioare și ne-am îndreptat cu toții spre *Land-Rover*. Era o epavă, fiare carbonizate. Stătea pe pămînt cu gențile roților încurcate în sîrmele întăriturii a ceea ce fusese înainte niște cauciucuri. În aer se mai păstra un iz de cauciuc ars.

Sticla geamului pleznise și parte din ea era topită, iar parbrizul era cu totul opac așa încît nu se prea putea zări nimic înăuntru. Byrne întinse mîna, se opinti în mînerul portierei din

partea șoferului și scăpă o înjurătură când se trezi cu mînerul în mînă. Dădu ocol mașinii și încercă la cealaltă ușa. Reuși s-o deschidă cu o smucitură și se uită înăuntru, în vreme ce eu mă zgîiam peste umărul lui.

Înăuntru era un întreg talmeș-balmeș. Tapiseria arsese, ba chiar și cămașa de plastic a volanului se scrumise, lăsînd să se vadă metalul gol. Însă nimeni înăuntru, nici în față și nici pe scaunele din spate. Am înconjurat mașina și am deschis ușa din spate, unde am găsit cîteva urme din ceea ce se părea să fi fost două valize. Nici aici nimeni.

— Probabil că a plecat cu cealaltă mașină, mi-am dat eu cu părerea.

— Poate, răspunse Byrne fără convingere.

Mai scociorî resturile în jurul *Land-Rover-ului* ars și apoi se îndreptă din șale.

— Paul Billson avea dușmani ?

— Poate să fi avut.

M-am înfiorat când am priceput că noi de fapt vorbeam despre Billson la trecut, așa cum făcuse și sora lui.

— Nu-mi vine să cred că un individ ca el ar putea să aibă niște dușmani în stare să-l urmărească pînă în mijlocul Saharei pentru a-l ucide, am zis eu.

— Hmm !

Byrne scoase un sunet neînțeleș și-și continuă cercetările.

— Am văzut eu o groază de mașini arse, spuse el.

Ridică o canistă aruncată într-o parte, desfăcu capacul și adulmecă.

— Aici a fost benzină. Probabil canistra era acolo la spate, pentru că atunci cînd a plecat nu avea nici o canistră legată în afară. Acum e goală.

— Probabil că a avut loc un accident pe cînd turna benzina în rezervorul principal.

— Și unde-i cadavrul ?

— Așa cum am mai spus, l-au luat ceilalți cu mașina lor.

Byrne se trase înapoi, se uită la *Land-Rover*, și apoi spuse mai mult pentru sine decît pentru mine :

— Să vedem, douăzeci și opt de galoni în rezervor, plus cam vreo patru în canistră, fac treizeci și doi. Pînă aici a consumat cel puțin douăzeci, așa că era în găleată chiar și fără focul ăsta... n-avea benzină suficientă ca să se mai întoarcă la Tam. Au mai rămas doisprezece galoni, opt în rezervor și patru în canistră. Așa zic.

— De unde știi dacă nu cumva canistra era goală ? Ar fi putut să-și toarne benzina în rezervor oriunde pe drum, poate chiar înainte de Assekrem.

— În canistra asta a fost benzină pînă nu demult... miroase prea tare. Iar atunci cînd am ridicat-o capacul era închis. Ei bine, dacă atunci cînd a luat mașina foc canistra era plină cu benzină ar fi trebuit să explodeze... dar nu s-a întîmplat așa.

Argumentația lui Byrne părea să se învîrtă într-un cerc vicios.

— Deci a turnat-o în rezervor, i-am spus eu exasperat.

— Nu, mi-a spus Byrne cu hotărîre. Am văzut eu o mulțime de mașini care au luat foc în deșert, dar nici una nu arăta ca asta, cu toate patru cauciucurile arse scrum, cu partea din față atît de urît distrusă de foc.

Se lăsă în jos ca să examineze rezervorul de benzină, apoi se tîrî chiar dedesubt. Cînd ieși și se ridică în picioare am văzut că tot sălta ceva în palmă.

— Uite asta era acolo pe pămînt.

Era un capac ce se înșuruba, de care atîrna un capăt de sîrmă ruptă.

— E capacul de scurgere de la rezervor. Sîrma care ar fi trebuit să împiedice capacul să se desfacă a fost tăiată. Acum treaba-i limpede. Cineva a turnat benzină din canistră pe mașină, apoi s-a gîndit că n-ar fi rău să folosească mai multă benzină. Așa că a mai scurs încă vreo patru galoni, poate chiar opt din rezervor, ca să aibă parte de un foc pe cînte. Cauciucurile de mașină nu ard ele chiar așa de ușor. Apoi a aruncat un chibrit și a șters-o, iar individul care a făcut o treabă ca asta nu e el omul care să-l salveze pe Billson.

— Ei și atunci unde-i Billson ?

— Habar n-am. Poate că o să-i găsim cadavrul pe undeva pe aici.

Mi-am amintit deodată.

— Omul pe care l-am pus eu în Anglia pe urmele lui Billson mi-a spus că mai era cineva

care îl căuta, am zis și eu și m-am cutremurat. Iar Hesther Raulier...

Mi-am scos portofelul și am dat la iveală scrisoarea pe care mi-o trimisese odată cu biletul de avion. Mi-am aruncat ochii peste el și apoi i l-am dat lui Byrne. El citi pînă la capăt și apoi spuse :

— Pe individul asta, pe Kissak, îl știi ?

— N-am auzit niciodată de el.

— Nici eu.

Îmi dădu scrisoarea înapoi.

— Și încă ceva, am adăugat eu. S-ar putea ca Billson să fi avut o groază de bani la el. Cred că i-a scos ilegal din Anglia.

— Ce înseamnă pentru dumneata o groază de bani ?

— O grămadă de vreo șaizeci de mii de lire. Byrne fluieră.

— Și eu aș zice că erau o groază.

Se întoarse și începu să scormonească prin portbagajul mașinii unde din cele două valize nu mai rămăseseră decît încuietorile, balama-lele, ramele de metal și un maldăr de cenușă.

— N-o să aflăm niciodată dacă banii lui Billson erau aici atunci cînd a izbucnit focul, decît dacă se fac analize la un laborator de expertiză legală, dar pe aici laboratoarele astea sînt cam rare. Știa multă lume că Billson urma să care cu el atît amar de bani peșin ?

— Nu prea cred, i-am zis eu. E doar o bănuială a mea.

— Nu ai dumneata monopol asupra bănuielilor, zise el. Și chiar și pentru mai puțin au murit o mulțime de oameni.

În vreme ce ne depărtam de *Land-Rover* i-am spus :

— Tare ciudat că individul care a făcut toată treaba asta s-a mai ostenit să mai și închidă capacul canistrei goale. Mai ales că avea de gând s-o lase aici.

— Probabil dintr-un automatism, replică el. Și eu fac la fel. Bun obicei.

— Și totuși aş vrea să știu ce căuta Billson aici, am zis eu.

— Căuta rămășițele unui avion, după cum spuneai. Și ar fi dat de ele, că-s la numai cinci mile mai spre nord de aici. Dacă nu descopeream mașina, într-acolo aveam de gând să mergem. Probabil că Billson a auzit de epava asta la Tam, așa că se îndreptase înapoi să arunce un ochi, fir-ar să fie de nebun !

— Doar nu putea fi... am început eu.

-- Bineînțeles că nu putea fi avionul lui tat-su, îmi replică Byrne scîrbit. E un avion militar francez care a aterizat forțat pe cînd se pregăteau să provoace explozia unei bombe atomice la Arak. Au luat echipajul cu elicopterul, apoi s-au întors și au luat motoarele și o parte din instrumente. Apoi au lăsat corpul avionului în părăsire să ruginească singur.

Se duse să stea de vorbă cu Mokhtar, iar eu m-am așezat pe o stîncă amărît. Probabil că Billson era cel mai mare dobitoc din toată istoria Saharei. Probabil că citise manualul fabricii *Land-Rover* și luase drept literă de evanghelie ce scria acolo despre consumul motorului, dar una-i să te fiști pe o șosea și cu totul alt-

ceva să te chinui să răzbești prin Koudia. Mă îndoiesc că noi am făcut mai mult de cinci mile cu un galon de benzină de la Assekrem încoace, și poate abia zece sau douăsprezece mile cu același consum în Atakor. Nu cred că e lipsă de respect față de firma *British Leyland*, dacă aș spune că *Land-Rover-ul* a consumat în medie cam tot atît.

Dar Billson probabil că a măsurat distanța pe o hartă, în linie dreaptă și a pornit la drum pe baza acestui calcul. Dar acum toată chestia era un vax, apă chioară ca să fim mai drepți. Eram în cu totul altă situație, și tîmpenia lui Billson nici măcar nu conta, fiindcă dacă aveam să dăm doar de cadavrul lui, omul o pățise fiindcă fusese ucis de careva, și probabil că acel cineva era un individ cu numele de Kissack.

Și chiar în momentul acela am făcut descoperirea. Probabil că Mokhtar sau Byrne ar fi făcut-o și ei, dar fapt era că nu ei au făcut-o ci eu, și cu asta mi-a mai recîștigat puțin din stima față de mine însumi ca component al acestei aiurite expediții, și m-a făcut să mă simt mai puțin parazit, să nu mi se mai pară că eu stăteam și ceilalți trudeau.

Mă uitam fără vreo țintă anume la stînca pe care mă așezasem cînd, deodată, am băgat de seamă o mică pată maronie peste care alerga o furnică. O clipă m-am întrebat cum Dumnezeu de putea viețui în Koudia chiar și o furnică, dar apoi am mai văzut una și apoi alta și alta. Se formase un șir întreg de furnici, într-un permanent du-te vino între pata maronie și o cră-

pătură a stîncii. M-am ridicat, m-am uitat spre *Land-Rover*, mi-am fixat astfel un reper și am început să cercetez locul mai departe. La zece iarzi mai încolo, fără nici o posibilitate de îndoială, se mai vedea o pată pe o stîncă și puțin mai încolo mai era una. M-am răsucit spre tovarășii mei.

— Hei !

— Ce s-a întîmplat ?

— Cred că am dat de ceva.

Byrne și Mokhtar au venit îndată și le-am zis :

— Țsta nu-i cumva sînge uscat ?

Mokhtar își umezi vîrful degetului mic și frecă puțin pata, apoi își adulmecă cu grijă degetul, se uită la Byrne și spuse un singur cuvînt.

— Mda ! făcu Byrne. E sînge.

— E o dîră întreagă venind dinspre *Land-Rover* încioace.

M-am întors și am arătat spre o rîpă îngustă.

— Cred că într-acolo duce.

— În regulă!.. Mokhtar merge înainte, e mai priceput la lucruri din astea decît noi. E în stare să vadă o urmă și ție nici prin cap să nu-ți treacă ideea că ar exista vreuna acolo.

Billson, dacă era sîngele lui Billson acela, o luase pe rîpă în sus, dar curînd am văzut că nu mersese în linie dreaptă. Și nu din cauza terenului accidentat o luase în zig-zag, iar din loc în loc se reîntorsese chiar pe propriile sale urme. Iar petele de sînge deveneau și mai mari.

— Fir-ar să fie, am exclamat eu. Ce naiba făcea tipul ăsta ! ? Se juca de-a v-ați ascunselea.

— Poate și asta, făcu Byrne mohorât. Dar poate mai degrabă că era urmărit.

În cele din urmă l-am găsit, căzut într-o crăpătură îngustă, între două stînci, unde nu ajungea soarele. Mokhtar scoase un strigăt de triumf și arătă cu mîna în jos unde l-am văzut întins pe nisipul îmbibat de sînge. Nu i se vedea fața, așa că Byrne îl răsuci cu multă grijă.

— Asta-i Billson ?

— Habar n-am, am spus eu. Nu l-am văzut în viața mea.

Byrne mormăi ceva și începu să pipăie trupul celui căzut. Avea fața buhăită, umflată, iar pielea vînată. În schimb purta un costum de oraș obișnuit, ca un englez sadea. Eu cel puțin avusesem atîta minte să mă duc la un croitor să fac rost de unul care, îmi spusese el, constituia o ținută cît de cît potrivită pentru deșert, chiar dacă, în cele din urmă, croitorul se înșelase atît de mult încît se dovedise un aiurit. Așa că era foarte probabil ca cel ce zăcea în fața noastră să fie Billson.

— Indiferent cine-o fi, omul are o gaură în el, spuse Byrne. A fost împușcat.

Își trase degetele, pe care se vedea sînge neîncegat.

— Trăiește, am exclamat eu.

— Dar n-o să mai trăiască prea multă vreme dacă nu facem ceva.

Byrne îi spuse ceva lui Mokhtar care se îndepărtă în grabă. Apoi îl răsuci pe cel căzut într-o poziție cît mai confortabilă, îi băgă mîna în buzunar și-i scoase un pașaport și un porto-

fel din buzunarul de dinăuntru. Cu o singură mână deschise pașaportul.

— E omul dumitale, Paul Billson.

Îmi întinse pașaportul și portofelul. În portofel nu erau decît un teanc de bancnote algeriene, unul mai mic de bancnote de cîte cinci lire englezești, și alte cîteva hîrtii. Nu m-am mai chinuit să le cercetez, după care am băgat pașaportul și portofelul în buzunarul meu.

— Avem necazuri, spuse Byrne. Sau mai bine zis el are. Dacă mai rămîne aici o singură noapte nu mai scapă cu viață. Dacă încercăm să-l ducem cu noi, s-ar putea să moară la fel de bine. Doar știi ce drum afurisit avem pînă la Assekrem. Nu știu dacă în condițiile astea îl putem lua de-aici.

— Din două rele o alegem pe cea mai puțin rea.

— Mda. Așa că o să-l luăm cu noi și să sperăm că rezistă.

Se uită spre Billson.

— Afurisit încăpățînat, săracul de el, făcu el în șoaptă. Mai întreb cît de bine îl cunoștea Hester pe taică-său. În bilețelul pe care ți l-a trimis îți spunea că are să-mi trimită o telegramă. Am uitat să-ți spun că am primit o telegramă de zece pagini, iar indicațiile ei erau foarte detaliate și ferme.

— S-a oprit hemoragia ? l-am întrebat eu.

— Mda. Am îndesat capătul cămășii în rană. Pînă nu se întoarce Mokhtar, mare lucru nu puteam face. Nu mai întîrzie mult.

— Probabil că ai aflat de Paul Billson înainte de a ajunge eu aici.

— Bineînțeles, dar el o și luase din loc.

— Dacă nu m-ai fi așteptat pe mine, ai fi ajuns încoace mai înainte.

— Nu cu mult. Am primit telegrama de la Hesther chiar în dimineața în care ai sosit. Nu știu când a trimis-o ea, dar în țara asta nu poți să ai prea mare încredere în serviciile poștei.

— Și m-ai mai și purtat o vreme cu vorba.

Era ciudat cum stăteam noi acolo și sporovăiam lângă un om care probabil că era pe moarte.

— Aveam nevoie de timp ca să te cîntăresc, îmi spuse Byrne. Nu-mi place să pornesc la drum cu oameni pe care nu-i cunosc. Prin locurile astea te poate costa viața.

— Înțeleg că am trecut examenul, i-am zis eu de-a dreptul.

Îmi zîmbi :

— La un fir de păr.

Cum stăteam, asupra noastră se proiectă o umbră : se întorsese Mokhtar. Adusesse cu el pansamente, apă, două tălpici de nisip. După cum mi-a explicat Byrne mai târziu, tălpicile se puneau sub roțile *Toyotei* când se afundau în nisip. Erau de vreo șase picioare lungime și făcute din țevi zdravene de oțel.

— Numai țucălele astea împuțite au nevoie de astfel de sărăcii, spuse Byrne. Cămilele se descurcă și fără.

Byrne sfîșie o bucată de pînză, o înmuie în apă și o puse în gura lui Billson, avînd mare grijă să nu-l asfixieze. Apoi începu să-i panseze

rana, în vreme ce cu și Mokhtar legam tălpicile una de alta improvizînd un fel de targă.

Ne-a trebuit mai bine de un ceas ca să-l cărăm pe Billson pînă la *Toyota* aflată destul de aproape.

15

La venire făcusem prin Koudia numai două ceasuri, dar din momentul în care Byrne a pornit mașina și pînă am ajuns la poalele piscului Assekrem au trecut patru. A dibuit drumul cu toată atenția de care era în stare prin pustietatea aceea de bolovani, dar chiar și așa Billson a fost scuturat rău de tot. Din fericire, habar nu avea de nimic, nu-și recăpătase cunoștința. Am avut grijă de el cum m-am priceput mai bine, i-am protejat trupul cu trupul meu, i-am umezit fața și am încercat să-i mai restitui din apa pe care o pierduse. N-a făcut nici o mișcare din proprie voință, n-a scos un sunet.

Mă așteptam ca Byrne să se oprească la Assekrem, unde la Sihăstrie puteam primi ajutor de la haratini, dar a condus mașina mai departe, trecînd de poteca ce ducea spre vîrf și ne-am oprit la vreo trei mile mai departe. Mokhtar luă din spatele *Toyotei* o pînză făcută sul și îndată încropi un fel de paravan în spatele căruia l-am întins pe Billson. Se întunecase de-a-cum și Byrne îl pansă din nou la lumina crudă a petromaxului.

Cum stătea în genunchi, se lăsă pe călcâi și-l urmări pe Mokhtar care-i puneă niște alifie pe fața arsă.

— Dacă reușim să-l facem să bea niște apă s-ar putea să trăiască, spuse el. Nu are decît o rană la umăr, glonteale a ieșit prin partea cealaltă fără să-i atingă nici un os. L-a slăbit, dar de omorît nu l-a omorît. A avut de suferit mai mult din cauză că a zăcut în soare și frig decît din cauza răni.

— De nu te-ai oprit la Assekrem ? l-am întrebat eu. S-ar fi putut să aibă și ei cu ce ne ajuta.

— De nici un ajutor, spuse și arată cu capul spre *Toyota*. În trusa mea de prim ajutor am mai multe medicamente decît există în tot Ahaggarul, dacă nu punem la socoteală spitalul din Tam. În plus...

Vocea lui Byrne începu să șovăie, lucru ciudat la el fiindcă de obicei era afurisit de hotărît.

— Ce s-a întîmplat ?

— Ai cumva habar cît de cît de legile algeriene ?

— Nici un pic.

— Ei bine, Billson a încălcat una dintre ele. A venit încoace fără să aibă autorizație în sensul ăsta.

— Dar și dumneata ai făcut la fel.

— Dar eu nici n-am cerut, el da. Poți fi sigur că îndată ce omul a dispărut din Tam, au știut cu toții încotro a luat-o. Pe toate drumurile principale dinspre Tam există posturi de poliție, iar cînd au văzut că omul nu se arată pe la nici

unul dintre ele atunci au fost siguri unde-i. Așa că îndată ce apare la Tam c și arestat.

— Dar cel puțin se va bucura de îngrijiri medicale la spital, i-am zis eu. Iar când iese din spital îi plătesc eu cauțiunea.

— Înseamnă că ești norocos dacă o să accepte, îmi replică Byrne acru. Omul dumitale apare netam-nesam cu o gaură de glonte în el, iar în Algeria sticleții nu se deosebesc de ceilalți de aiurea, așa că nu le plac poveștile cu gloanțe și răni misterioase. O să iasă dandana mare.

Ridică un deget.

— Unu — Billson a încălcat legea, și asta-i infracțiune gravă. Algerienii sînt porniți rău de tot când e vorba de problemele lor de securitate, și nu le convine deloc să vadă că străinii se preumblă nestingheriți printre triburile deșertului. Asta înseamnă pușcărie și nici celui mai mare dușman al meu nu i-aș dori să cunoască pușcăriile algeriene.

Lîngă primul deget ridicat se mai ivi unul.

— Doi — se întoarce și găurit de glonte și polițiștilor n-o să le facă mare plăcere nici treaba asta. Nu e nici o infracțiune să fii împușcat, dar asta înseamnă că mai e cineva care ar trebui să ajungă la pușcărie, deci necazuri în plus, când ar fi mai bine fără ele.

Se ridică al treilea deget.

— Trei — cel împușcat e străin, și asta-i obligă pe algerieni să se vîre cu totul într-o ciorovăială diplomatică. După cîte știu eu, Marea Britanie a rupt relațiile diplomatice cu Algeria de mulți ani. Habar n-am cine-i repre-

zintă pe cetățenii britanici aici, s-ar putea Elveția, dar asta înseamnă o trăncăneală internațională în triumghi, și nimănui n-o să-i facă plăcere.

— Încep să înțeleg, am spus eu gînditor.

— Patru, reluă Byrne fără cruțare. Și e un punct important. Să zicem că-l ducem pe Billson la Tam și ajunge omul la spital. Orașu-i mic și în douăsprezece ceasuri toată lumea o să afle despre individul din spital care a fost găsit împușcat, chiar și cel care l-a împușcat...

— ...și care socoate că omu-i mort ca toți morții, m-am băgat eu în vorbă.

— ...și pe care Billson îl poate identifica. Nu-i mai bine să nu-i dăm prilejul să se apuce iar de tras cu pistolul ca să-și termine treaba ?

— Dacă o mai fi pe aici pe aproape.

— Ce te face să crezi că nu mai e ? spuse Byrne și se ridică în picioare, uitîndu-se la Billson. Individul ăsta e ca un buboi în fundul tuturor, chiar și al meu, adăugă el și scutură din cap. Dacă n-ar fi fost vorba de Hesther...

Nici de data asta nu-și duse gîndul pînă la capăt.

— Mai există și altă soluție în afară de Tam ?

— Mda ! făcu el lovind cu piciorul în nisip. Dar trebuie să mă mai gîndesc.

Se duse la mașină și veni înapoi cu o pușcă, apoi îi spuse ceva lui Mokhtar care scoase la iveală un încărcător întreg din punga pe care o purta legată pe după gît. Byrne băgă tot încărcătorul în magazia puștii, producînd un sunet metalic, acționează închizătorul ca să bage

un cartuş pe țeavă, și apoi puse cu grijă piedica de siguranță.

— Domnule colonel, bănuiesc că știți cum se folosește o armă.

— Într-o vreme mai știam.

— Sar putea să fii nevoit s-o folosești. Trage puțin spre stînga, o idee numai, și puțin în sus. La o sută de iarzi cam cu doi inci spre ora zece din centrul țintei. Iar noaptea facem de pază.

M-am înfiorat.

— Te aștepți la necazuri ? Credeam...

Byrne mă întrerupse.

— Nu chiar. Oricum Billson trebuie vegheat toată noaptea.

Ridică arma în sus.

— Asta-i pentru necazuri neprevăzute.

Mi s-a stabilit plantonul din mijloc, pentru ca ceilalți doi să poată avea parte de un somn neîntrerupt. Habar nu aveam încotro mergem, fiindcă nu mergeam spre Tammanrasset, dar, ori încotro ne-am fi îndreptat, tot cei doi trebuiau să ne ducă acolo, deci ei erau mai importanți decît mine.

Billson încă nu mișcase, dar de respirat respira și mă gîndeam că arăta o idee mai bine decît înainte. În noaptea aia, am avut o clipă cînd m-am gîndit să las totul baltă și să mă întorc la Londra. Așa cum spusese și Byrne, doar cu ceva mai puțină politețe — Billson băga în bucluc pe oricine se apropia prea mult de el, și mi-a trecut într-adevăr prin minte să-l lasă să fiarbă în zeama lui.

Dar cînd m-am gîndit că mă întorceam ca să-i spun lui Alix Aarvik toată treaba asta m-au cam trecut fiorii. Figura n-ar fi fost cinstită nici față de Byrne și Mokhtar care avuseseră parte de multe necazuri pentru a ajuta un om pe care nici nu-l cunoșteau. În plus, trebuia să fiu aproape atunci cînd avea să-și revină Billson, fiindcă cineva trebuia să-l scoată din țara aceea, iar el nu prea mai avea mulți bani. Londra era tare departe și se îndepărta parcă tot mai repede, în plus, mie începea să-mi placă deșertul într-un fel cam masochistic.

Am luat arma și m-am uitat la ea în lumina slabă a focului. Era o armă veche englezească, *Lee-Enfield* 303, și, după numărul foarte mic de serie, probabil că slujise și în primul război mondial și în al doilea. Am scos încărcătorul și am manevrat închizătorul ca să extrag glonte de pe țeavă, după care m-am uitat în lungul ei la lumina focului. Țeava era curată curată și chiar și cel mai al dracului sergent ar fi trebuit să-i dea lui Mokhtar calificativ maxim. Avusesese mare grijă de ea. Am încărcat arma din nou, am pus-o alături și m-am dus să văd ce mai face Billson. Cam pe la sfîrșitul plantonului meu, Billson a început să miște și chiar înainte de a-l trezi pe Byrne se porni să geamă, dar bolboroseala lui nu avea nici un șir. I-am pus mîna pe frunte, nu părea să aibă temperatură. L-am trezit pe Byrne.

— Billson a început să învie.

— În regulă, am eu grijă de el.

Byrne se uită la cer ca să vadă cam cât era ora. Ceas nu avea.

— Încearcă să dormi cât de cât. Pornim de-vreme. Popasul următor e la Abalessa.

Fiind foarte frig, m-am învelit în djellaba, și m-am întins pe jos. N-am mai pierdut vremea întrebându-mă ce-i cu Abalessa, ci am adormit îndată.

Dimineață, Billson arăta vizibil mai bine, dar era încă năuc și mă îndoiesc că știa unde se află și ce i se întâmplase. I-am făcut un fel de pat în spatele *Toyotei* dintr-o pătură din păr de cămilă, cea care slujise drept paravan mai înainte, și vreo câteva djellaba.

— Îndată ce ieșim din Atakor, o să găsim niște lapte de cămilă, îmi spuse Byrne. Și poate încropim noi și niște supă fierbinte. Cu asta îl săltăm în picioare mai iute decât cu orice altceva.

Am mers repede, fiindcă Byrne spunea că aveam drum lung de bătut. După ce-am ieșit din Atakor am dat peste tabăra de tuaregi cu care ne întâlnisem la venire. Tocmai își strângeau lucrurile, urmînd să plece în altă parte, dar am găsit niște lapte cald de cămilă pentru Mokhtar. Byrne aruncase ca din întâmplare în spatele mașinii o djellaba cu care-l acoperi cu totul pe Billson și rămase de pază.

— Mai bine să nu-l zărească nimeni.

Am părăsit tabăra și ne-am oprit pentru scurtă vreme ceva mai departe, ca să-i dăm lui Billson lapte. După asta arătă chiar și mai bine, deși pielea începuse să i se ia de pe față și de pe

dosul palmelor în fîșii lungi. Mokhtar îl unse din nou cu alifie, după care am luat-o din loc, iar Byrne apăsă cu nădejde pe accelerație acum cînd terenul devenise mai ca lumea.

Lucrurile sînt întotdeauna relative. Dacă aș fi venit atunci din Anglia, obișnuit cu pășunile, aș fi socotit locurile acelea o pustietate în care-ți venea să urli. Numai nisip, nici urmă de pămînt, doar cîte un petec de iarbă mai rezistentă, sau un pîlc de copaci spinoși care, oricît de atrăgători or fi fost ei pentru cămile, mie nu mi-ar fi spus nimic. Dar eu nu veneam din Anglia ; veneam din Koudia și Atakor, ceea ce schimba afurisit de mult totul. Acum peisajul mi se părea frumos.

Am călătorit mult și repede, cu foarte puține popasuri, de obicei numai ca să mai turnăm benzină din canistră în rezervor. Billson a terminat laptele și acum putea să bea și apă, lucru care-l întremă și mai mult, deși încă tot cu mintea aiurea umbla, dacă o fi avut minte. La un moment dat, Byrne opri mașina și-l trimise pe Mokhtar înainte. Acesta dispăru după o dună, apoi se arătă din nou și ne făcu semne cu mîna. Byrne slobozi ambreiajul și am țîșnit înainte, am trecut de culme, am coborît panta cealaltă și am traversat ceea ce în Sahara reprezenta un fel de șosea magistrală.

— Principalul drum dinspre Tam, făcu Byrne. Prefer să nu ne vadă nimeni că l-am traversat.

— Încotro mergem ?

— Ocolim localitatea Tam prin cealaltă parte, spre Abalessa.

Nu mai scoase o vorbă și se concentrează asupra volanului.

Cînd am ajuns, am văzut că Abalessa era o colină joasă la orizont. N-am intrat în localitate, ci am poposit la vreo milă înainte. Mai aveam încă niște carne de gazelă, Mokhtar tăie bucăți subțiri pe care le puse într-o oală pentru supa lui Billson, înainte de a pune la foc ceainicul cu ceaiul de mentă. Byrne mîrîi :

— Mîine cînd ajungem la Tam poți să bei cafea. În ce mă privește, eu abia aștept să rad o bere recc.

— Dar eu credeam că...

— Nu, Billson nu merge, spuse Byrne. El rămîne aici cu Mokhtar. Numai noi doi ne ducem. Trebuie să facem în așa fel încît să reintri în legalitate.

Mi-am frecat bărbia. Nu mă mai bărbierisem în ultimele zile și barba mi se asprise. Poate că aveam să-mi las barbă.

— Dar o să trebuiască explicații.

— De fapt ar fi trebuit să te prezinți la postul de poliție de la Fortul Lapperine îndată ce ai ajuns la Tam. Numele dumitale figura pe lista de pasageri ai avionului, așa că de-acum sticleții se cam întreabă pe unde rătăcești.

— Nu mi-a spus nimeni, de fapt nici dumneata nu mi-ai spus.

— Dacă te-ai fi dus la hotel ți s-ar fi spus. Și uite că ți-am spus și eu.

Îmi arată cu mîna spre colina din depărtare.

— Acolo-i scuza dumitale. Mormîntul lui Tin Hinan.

După un moment de tăcere adăugă :

— Și a mea.

— Probabil fostul patron al hotelului ?

Îmi zîmbi.

— Strămoșul legendar al tuaregilor. Am văzut că ai un aparat de fotografiat. Așa-i ?

— Da, am.

Atunci mîine dimineață ne urcăm acolo și facem un film întreg și-l ducem după aceea la Tam să-l developăm. Cu asta dovedim că am fost aici, dacă cineva începe să devină prea curios. N-aș vrea să-i treacă nimănui prin minte că am luat-o în partea cealaltă, spre Atakor. În orice caz nu chiar acum.

— Cam cît zăbovim în Tam ?

— Doar atît cît e necesar să-i convingem pe dolofanii ăia ce stau la birou că ești nepătat, nu mai mult. Povestea-i așa : ai sosit în Tam, ai venit să stai de vorbă cu mine și m-ai întrebat despre mormîntul lui Tin Hinan — despre care auziseși — fiindcă-i faimos, ți-am zis că te duc acolo și am și plecat îndată, iar de atunci pe aici ne-am făcut veacul în vreme ce dumneata scociorai prin jur ca un arheolog. Dar să nu apeși prea mult pe ideea asta fiindcă ai nevoie de autorizație și pentru o adevărată cercetare arheologică. Abia în seara asta am descoperit că nu te-ai înregistrat la poliție așa că te-am adus înapoi ca să îndrepti lucrurile. Ai prins povestea ?

Am repetat punctele esențiale și Byrne mi-a spus :

— Mai e ceva. Dolofanul acela o să te întrebe ce planuri de viitor mai ai, și să-i zici că o pornești spre sud, spre Agadez, în Niger.

M-am uitat la el împietrit.

— Într-acolo mă duc ?

— Mda, răspunse el și arată spre Billson. Trebuie să-l scoatem pe individul ăsta iute din Algeria. Drept peste graniță.

Iar m-am scărpinat în țepii bărbii.

— N-am viză pentru Niger. Întâi n-am avut timp să obțină viza asta, în al doilea rînd nici nu mi-a trecut prin cap să mă duc într-acolo. Cînd eram în Anglia și m-am gîndit la capătul ăsta de lume, mi-am spus foarte hotărît că tot ceea ce pot face are o limită.

— O să te descurci și fără viză dacă te ții de mine.

— Dumneata ai viză pentru Niger ?

— Nici n-am nevoie, eu acolo locuiesc. Am un loc, nu prea mare, dar minunat, în Air ou Azbine, la nord de Agadez. Nu vin la Tam decît o dată pe an ca să rezolv niște treburi pentru Hesther. Are niște afaceri aici.

Mokhtar ne-a servit ceaiul de mentă. M-am așezat, simțind un fel de plăcere în oboseala care m-a cuprins după o zi de călătorie lungă.

— Cum ai cunoscut-o pe Hesther ?

Am sorbit din ceaiul acela și am descoperit că începea să-mi placă.

— Pe vremea cînd era mai tînăra, venea în Ahaggar destul de des. Asta pe cînd mai erau franțujii acolo. O dată, la Tademait — locul e la vreo șapte sute de kilometri la nord de aici,

Hesther a avut niște încurcături. Loc afurisit, într-o zi încinsă îți fierb creierii acolo. Nu erau niște necazuri prea mari, dar putea da de bucluc rău de tot. În fine, eu i-am dat o mînă de ajutor să iasă din necaz și mi-a rămas recunoscătoare. Mi-a oferit o slujbă la Alger, dar i-am zis că nu mă duc eu în Maghrebul acela afurisit, așa că m-a rugat s-o ajut în afacerile ei de la Tam. Așa au trecut vreo cîțiva ani, apoi, o dată, cînd a venit la Tam, am stat de vorbă, iar urmarea a fost că m-a legat de țăruș la Air, în Niger.

— Și cu ce te ocupi acolo ? l-am întrebat eu curios.

Byrne trebuia să-și agonisească și el traiul într-un fel sau altul. Nu putea trăi doar dînd o mînă de ajutor unor străini aflați în impas.

— Cresc cămile, îmi răspunse el. Și mai am și cîteva caravane de sare care traversează deșertul pînă la Bilma.

Habar n-aveam unde era Bilma asta, iar chestia cu caravana de sare suna neconvingător, însă creșutul cămilelor era pe înțelesul meu.

— Și cam cîte cămile ai ?

Se opri, evident ca să socotească.

— Animale de povară și reproducători laolaltă, să zicem cam trei sute. Aveam mai multe, dar seceta asta blestemată m-a lovit tare de tot. Șapte ani slabi, exact ca în Biblie. Dar acum îmi refac din nou turma.

— Și cine are grijă de ele acum ?

— Dacă am fi în Arizona, spuse el zîbind, fratele lui Mokhtar ar fi un fel de supraveghe-tor de fermă. Îl cheamă Hamiada.

Se întinsă.

— Ai film în aparatul acela ?

— Da.

— Atunci e în regulă. Cred că am să mă duc să mă cule.

— Nu mănânci în seara asta ?

— O să mîncăm pe cinste mîine, la Tam. N-a mai rămas mîncare decît atît cît să le ajungă lui Mokhtar și lui Billson pînă ne întoarcem. Să mă trezești la miezul nopții.

Cu aceste cuvinte se răsuci pe-o parte și adormi într-o secundă. Așa că în noaptea aceea am rămas flămînd, dar nu-mi păsa. Am aruncat o privire în jur și am văzut că Mokhtar dormea ca și Billson de altfel. Se părea că fusesem desemnat să fac eu primul de pază. Pe la ora unsprezece, Billson se trezi și, pentru prima oară, vorbi cu șir. La început mormăi ceva, dar apoi spuse limpede :

— E întuneric. De ce-i întuneric oare ?

— Pentru că e noapte, i-am zis eu încet.

— Cine ești ?

Glasul lui suna pierit, dar limpede.

— Mă numesc Stafford. Paul, deocamdată nu-ți bate capul cu asta. Acum ești în siguranță.

O vreme nu mai spuse nimic, apoi glăsui :

— M-a împușcat.

— Știu, i-am răspuns eu. Acum dormi și vorbim mîine.

Rămase tăcut și cînd m-am uitat la el mai îndeaproape, după vreo cinci minute, am văzut că avea ochii închiși și respira adînc și regulat. La miezul nopții l-am trezit pe Byrne și i-am zis și lui despre eveniment, apoi m-am culcat.

Dimineață n-am avut prea mult timp pentru Billson, fiindcă Byrne voia să ajungem și la Tam, dar mai întâi trebuia să ne urcăm pe colina de la Abalessa să facem fotografii. În consecință n-am avut timp decît să schimbăm cîteva cuvinte. Ale mele încercau să-l consoleze, ale lui sunau mai mult a amenințare. Billson era încă foarte slăbit, dar își recăpătase luciditatea. Mai era puțin din supa pe care i-o pregătise Mokhtar și reuși să înghită și cîteva bucățele de carne. Cînd am îngenunchiat lîngă el m-a întrebat :

— Cine ești dumneata ?

— Max Stafford. M-a trimis sora dumitale să te caut.

— Alix ? De unde a știut ea unde sînt ?

— N-a fost prea greu de ghicit, i-am spus eu scurt. Bănuiesc că acum știi ce tîmpenie nenorocită ai făcut cînd ai șters-o așa cum ai șters-o.

Înghiți stînjedit.

— Cred că da, recunosc el cam fără voie, după care se uită dincolo de mine. Cine-s arabii ăștia ?

— Nu-s arabi. Ascultă Paul, ai făcut o mare prostie cînd te-ai dus în Atakor fără să ai autorizație. Știai că nu mai ai destulă benzină să te întorci la Tam ?

Făcu ochii puțin mai mari și clătină din cap.

— Nu-mi mai amintesc mare lucru.

— Lasă, n-are importanță, i-am spus eu cu blîndețe. Să te faci mai repede bine, doar atît

să faci. Paul, dacă dă poliția peste tine te arestează și ajungi la pușcărie. Încercăm să facem în așa fel ca să nu se întâmple una ca asta.

M-am întors auzind că mă strigă Byrne.

— Ești gata ?

În glas i se simțea nerăbdarea.

— Sosesec, am zis și m-am ridicat adresându-mă lui Billson. Odihnește-te și stai liniștit.

Byrne fu însă mai sincer. Un tuareg în veșmîntul lui poate arăta destul de înspăimîntător, dar lui Billson, cum zăcea el întins, probabil că Byrne, care venise alături și-l domina cu statura lui, i se părea să aibă o milă înălțime. Iar un om care te amenință și nu-i poți zări nici măcar fața are ceva deosebit de terifiant. Byrne spuse :

— Ascultă, nătărăule. Rămîi aici cu omul ăsta și să nu te pună dracu' să clintești. De calci numai o singură dată în străchini, Mokhtar îți reteză tărtăcuța. M-ai auzit ?

Paul dădu din cap sleit de puteri. Am băgat de seamă că Mokhtar își luase sabia aceea a lui, iar pușca era la vedere în mod ostentativ.

— Dacă mai faci vreo tîmpenie, numai una, să știi că te lăsăm pradă vulturilor și vulpilor deșertului.

Se îndepărtă cu pași mari, iar eu după el spre *Toyotă*.

Pe culmea Abalessei se aflau ruinele unei clădiri de piatră, care era departe de arhitectura tuaregă.

— Francezii ? am întrebat eu. Legiunea străină ?

— La dracu', nu ! răspunse Byrne. Sînt mult mai vechi. Există o teorie cum că acesta este cel mai sudic fort al romanilor. Are unele asemănări cu forturile mai dinspre nord. Altă teorie susține că a fost ridicat de niște soldați romani, resturile unei legiuni înfrînte, care a fost împinsă pînă pe meleagurile astea. Romanii au pierdut într-adevăr mai multe legiuni în Africa de Nord.

Ridică din umeri.

— Teorii !

— Dar ce-i cu Tin Hinan ?

— Uite colo, îmi spuse el și l-am urmat. Acolo a fost găsită.

Mi-am chinuit ochii să disting ceva într-o încăpere mică, din piatră, care fusese acoperită cu o lespede tăiată de mînă de om ce zăcea trasă alături.

— Și acum e un mister. Tuaregii au o legendă cu Yunis și Izubahil, soț și soție, care au fost trimiși de Bizanț să domnească peste ei. Treaba s-ar fi petrecut pe la o mie patru sute. Unele dintre bijuteriile găsite asupra moartei erau în stilul Imperiului Roman de Răsărit din acea perioadă, însă monedele datau dinainte, din secolele cinci și șase. Și mai erau și niște inele din fier, bizantinii nu purtau din acestea.

Byrne își schimbă însă tonul și-mi spuse deodată :

— Dar n-am venit aici pentru lecții de istorie, dă-i bătaie cu aparatul acela al dumitale. Într-una din poze pune-mă și pe mine, și la rîndul meu îți fac și eu cîteva. Aiuriții ăia de turiști totdeauna fac așa.

Am terminat un film întreg, Byrne mi-a tras câteva poziții și am șters-o, deși eu aș fi vrut să mai stăm puțin. Întotdeauna îmi plăcuseră poveștile frumoase, pline de mister, exact motivul pentru care mă aflam în Sahara, bănuiesc.

Abalessa se afla cam la vreo șaizeci de mile de Tammanrasset, pe care le-am făcut în numai două ore și jumătate, pe ultima porțiune am fost avantajați și de drumul asfaltat de la aeroport. Bucățica aceea de zece mile a fost singurul drum asfaltat pe care l-am întâlnit cu în întreaga Sahară și n-am reușit niciodată să descopăr cum ajunsese acolo și de ce. Byrne trase drept în fața hotelului *Tin Hinan*.

— Intră și împacă-i, îmi spuse el. Eu mă duc să adulesc prin preajmă. Vin și ne întâlnim aici cam într-un ceas. Trage și o bere în timp ce mă așteptați.

— În noaptea asta rămân aici ?

— Nu, o să stai cu mine. Dar s-ar putea să trebuiască să plătești camera reținută. Dă filmul înapoi.

Am scos filmul din aparat, i l-am dat și am ieșit din mașină, iar Byrne o luă din loc claxonând cu putere. În hotel am avut parte de cio-rovăiala la care mă așteptam, de reproșuri pe care le-am mai domolit plătind pentru cameră în întregime, deși nu o folosisem deloc. Fran-ceza patronului era nenorocită rău de tot, dar am reușit totuși să pricep că mă căutaseră de la poliție. Am promis solemn să mă prezint la postul de poliție.

Am ieșit apoi în curte, m-am așezat la o masă și am comandat o bere. În viața mea n-am băut ceva mai bun. De când sosisem cu avionul și privisem totul cu ochii noului venit, nu se schimbase nimic în Tammanrasset. Tuaregii pășeau alene și maiestuos pe strada acoperită cu nisip, sau stăteau discutînd în mici grupuri. Dar ce puteau discuta niște tuaregi ? Poate prețul cămilelor sau cît de greu e să împuști o gazelă. Mulți purtau săbii.

Bineînțeles că nu intervenise nimic pentru ca așezarea să se fi schimbat cît de cît. Eu, însă mă schimbasem. Cele cîteva zile petrecute în Atakor și Koudia însemnau afurisit de mult. Iar acum se părea că aveam să o iau spre Niger, către un loc numit Agadez. Unde o mai fi fost și ăsta ! A, da ! Spre Aïr sau nu știu cum. Habar n-aveam cît de departe era și mă întrebam dacă îmi puteam cumpăra o hartă de undeva.

Și mai erau și alte lucruri de care aveam nevoie. M-am uitat puțin la mine. Spilcuitul meu costum tropical cu care mă potcovise croitorul londonez vădea de pe acum oboseala călătoriei în deșert. Am lovit cu palma în haină și din ea a ieșit un nor de praf. Cu hainele acelea murdare pe mine și cu barba nerasă probabil că arătam ca un vagabond. Orice sticlete din Londra n-ar fi înhățat imediat, dintr-o ochire. Dar nu vedeam cum mi-aș fi putut cumpăra haine europene. M-am gîndit să-l întreb pe Byrne.

Am terminat berea și am comandat o cafea și cînd am gustat-o am simțit-o tare, dulce și foarte mică, era bine și așa, și m-am hotărît să mă opresc mai degrabă la ceaiul de mentă. Ter-

minasem aproape cea de-a doua bere cînd se trînti pe scaun și Byrne. Primul lucru pe care l-a făcut a fost să ceară și el o bere, iar al doilea s-o bea dintr-o suflare. Apoi mai comandă una și-mi spuse :

— Nici un Kissack n-a bîntuit pe-aici.

— Și ?

Byrne oftă.

— Bineînțeles că asta nu înseamnă mare lucru. Oricine își poate da alt nume. A trecut pe aici un grup de nemți, spuse și rîse. Unii aveau chiar și pantaloni de piele.

Pe mine nu m-a făcut să zîmbesc. Pantalonii de piele în deșert nu erau cu nimic mai cara-ghioși decît costumul pe care-l purtam eu. I-am zis :

— Ai vreo hartă ? Vreau să știu și eu încotro mergem.

— Eu nu mă folosesc de hărți, dar îți fac eu rost de una.

— Și aș mai avea nevoie de niște haine.

Mă cercetă atent.

— Așteaptă pînă ajungem mai spre sud, mă sfătui el. Nu găsim mai nimic aici. Poate e mai bine în Agadez. Fotografiile sînt gata într-un ceas. L-am îmbrobodit eu pe fotograf.

Își termină berea.

— Acum haide să-i îmbrobodim pe sticleți.

Cînd am ajuns în fața postului de poliție îmi spuse :

— Ai pașaportul la tine ?

Am scos pașaportul din buzunar și am avut un fel de ezitare.

— Ascultă, dacă le spun că mă îndrept spre Niger o să le pară cam ciudat cînd n-o să vadă nici urmă de viză nigeriană pe pașaport.

— Nu-i nici o problemă, mă liniști Byrne. Nu-și bat ei capul cu asta. Nigerul e altă țară și nu-i doare pe ei necazurile pe care ai să le ai cînd o să ajungi acolo. O să fie fericiți să scape de tine din Algeria. Acum du-te și joacă rolul turistului tîmpit. Eu sînt lîngă tine.

Așa că m-am prezentat la polițistul dolofan, îmbrăcat în uniformă, care stătea la birou și i-am pus dinainte pașaportul.

— Vă cam așteptam, dom'le Stafford, îmi spuse el cu răceală. Ce v-a împiedicat să veniți mai curînd ?

Vorbea o franceză cu accent străin.

— Merde ! exclamă Byrne. Abia acum vreo două zile a venit.

Poate că ar fi trebuit să nu mă mire că Byrne vorbea franceza, dar totuși m-am mirat. Nu prea respecta el gramatica, dar se putea face înțeles.

— Trei zile juma, domle Byrne, spuse polițistul fără ezitare.

— Eu am crezut că s-a prezentat la dumneavoastră, da' abia aseară am aflat că nu, și atunci am venit drept aici.

— Unde ați fost ?

— Abalessa.

După care mai spuse ceva într-o limbă foarte guturală, cu totul deosebită de cea în care vorbea cu Mokhtar. M-am gîndit că era araba.

— În altă parte nu ?

— Unde Dumnezeu să mergi în altă parte ? se miră Byrne.

— Cred că e vina mea, m-am băgat eu în vorbă. Am vrut să profit de ocazia de a merge într-acolo îndată ce l-am întâlnit pe domnul Byrne. Nici n-am știut că trebuia să mă prezint aici și am aflat abia aseară de la dumnealui.

Am făcut o pauză și apoi am mai zis :

— Minunate locuri. Cu toate că nu-s sigur că ruinele acelea sînt vestigii romane.

Polițistul nu zise nimic în legătură cu treaba asta.

— Dom'le Stafford, mai rămîneți multă vreme în Tammanrasset ?

I-am aruncat o ochire lui Byrne.

— Nu. Mă duc spre Agadez și Air.

— Cu domnul Byrne ?

— Da.

Deodată se arată mult mai înviorat și-mi luă pașaportul.

— Avem multe necazuri cu turiști ca dumneavoastră. Nu înțelegeți niciodată că sînt niște reguli foarte stricte pe care trebuie să le respectați. Mai există un englez pe care-l tot căutăm acum. Și trebuie să ne pierdem vremea cu lucruri de astea.

Deschise pașaportul, se uită la mine și la fotografie, apoi dădu foile.

— Nu aveți viză pentru Algeria, spuse el tăios.

— Doar știți bine că nu e obligatorie, îi replică Byrne.

— Sigur că nu, răspunse acesta și când se uită la Byrne ochii i se îngustară. Mulțumesc că mă înveți cum trebuie să-mi fac meseria, după care își puse mâinile pe masă. Mă tot gîndesc la dumneata, domle Byrne. Nu cred că prezența dumitale are o bună influență aici în Ahaggar. S-ar putea să înaintez un raport în ce te privește.

— Nu trece de comandantul poliției din Alger, îi spuse Byrne. Poți să fii sigur.

Polițistul nu-i mai răspunse nimic. Pe chip nu i se putea citi nimic în vreme ce-mi ștampila pașaportul, după care mi-l împinse pe birou.

— O să completați o fișă în trei exemplare. Dacă nu știți cum, sînt sigur că o să vă învețe domnul Byrne.

Îmi arată cu mîna o masă mai într-o parte. Fișa era de fapt un formular mic, mai mic decît o carte poștală obișnuită, pe care era scris în arabă și franceză. Mi-am aruncat ochii peste ea apoi i-am spus lui Byrne :

— Obișnuita birocrație, dar ce naiba trebuie să scriu eu la rubrica *Tribul* ?

Byrne zîmbi :

— Acum mai mulți ani a trecut pe aici un tip din Insula Man. A trecut acolo Manx.

Cînd m-am uitat fix la el, i-a pierit oarecum rîsul.

— E destul dacă tragi o linie.

Am completat toate cele trei exemplare și le-am pus apoi pe biroul polițistului.

— Cînd plecați spre Niger ? mă întrebă el. M-am uitat la Byrne, care-i răspunse :

— Chiar acum. Trebuie să ne mai ducem pînă la Abalessa să luăm niște lucruri.

Polițistul încuviință dînd din cap.

— Nu uitați să vă prezentați la punctul de control din afara orașului. Dom'le Byrne, ai un obicei tare nenorocit de a ocoli punctele astea.

— Eu ? Niciodată ! replică Byrne cu toată sinceritatea.

Am plecat și chiar în fața postului de poliție am trecut pe lîngă un individ cu o pușcă mitralieră. Cînd am ajuns în stradă i-am zis :

— Nu te prea are la inimă. Din ce cauză ?

— Așa în general. Indivizii ăștia din Maghreb nu-i prea îndrăgesc pe străinii care se apropie prea mult de tuaregi. Individu-i arab din Sidi-bel-Abbes. A cam venit vremea să se mai aleagă polițiști și din rîndul tuaregilor.

— Poate să-ți facă necazuri ?

— Nu prea poate el. Hesther îl are pe șeful poliției în buzunar.

Am rumegat gînditor cele spuse și apoi l-am întrebat :

— Ce i-ai spus atunci în arabă ?

Byrne zîmbi.

— Ceva ce nu voiam să-ți spun în față. I-am zis că ești un turist aiurit și afurisit care habar n-are care-i alba care neagra. Am mai reușit să-i strecor că tocmai așteptăm să luăm un film de la developat. Dacă avem puțin noroc, o să se chinuie să verifice și asta.

Apoi ne-am dus la cumpărături. Byrne părea să fie bine cunoscut peste tot așa că am asistat la o mulțime de discuții pline de voie bună și rîsete, și am băut o groază de ceai de mentă. A

cumpărat sare, zahăr și făină, mici cantități din fiecare, în mai multe locuri, devenind client la cît mai multe prăvălii. Mi-a cumpărat și mie o hartă, după care ne-am dus la hotel să bem berea de adio. În timp ce ne așezam mi-a zis :

— Nici urmă de Kissack, dar am lăsat vorbă să fie căutat.

Harta cumpărată de el era o hartă *Michelin* a Africii de Nord și de Vest, la scara de patruzeci de kilometri la fiecare centimetru, cam șaizeci și trei de mile la un inci. Dar chiar și așa era o hartă mare și depășea măsura la care ne așezasem noi. Am mai împăturit-o eu ca să fie mai ușor de manevrat și m-am uitat la zona din jurul așezării Tammanrasset. Porțiunea pe care o bătusem noi în cele cîteva zile arăta uimitor de neînsemnată pe hartă. O puteam acoperi doar cu vîrful degetului mare. Am băgat de seamă o suprafață întinsă pe care nu era trecut nimic și l-am întrebat :

— Încotro o luăm ?

Byrne luă harta și puse degetul pe Tammanrasset.

— Înspre sud, dar nu pe drumul principal. Uite o luăm pe drumeagul ăsta de aici și îndată ce ajungem la Fort Flatters sîntem în Niger, adăugă el și întoarse harta. Deci intrăm în Aïr, prin partea de nord, prin Iferouane și coborîm spre Timia. În apropiere e și sălașul meu. Aïr e un ținut plăcut.

Am măsurat distanța cu degetul mare. În linie dreaptă erau vreo patru sute de mile, pe teren poate că șase sute chiar, după cîte îmi puteam da seama. Aïr părea să fie un ținut muntos.

— Ce-î aia un erg ?

Byrne plescăi din buze.

— După mine, mai nimerit e să-i zici o mare de nisip.

Am observat cu ușurare că pe drumul spre Aïr nu era nici un fel de erg. Ne-am băut berea în tihnă, și apoi am pornit-o alene pe stradă ca să luăm fotografiile. Deodată Byrne îmi dădu un ghiont :

— Uite !

Pe o ușă chiar din fața noastră ieși un polițist care traversă strada și intră la postul de poliție.

— Ce ți-am zis eu, făcu Byrne. S-a dus să vadă fotografiile alea nenorocite.

— Fir-ar să fie ! am exclamat eu. Nu credeam că o va face totuși. Sînt o șleahtă de indivizi cam bănuitori.

Am luat fotografiile, ne-am dus la garaj, ne-am urcat în *Toyota*, căreia i se făcuse plinul cu benzină și i se umpluseră și canistrele de apă, după care am pornit-o spre Abalessa.

Mokhtar ne-a spus că nu se ivise nici o problemă, însă Billson devenise brusc foarte volubil și-l apucase cheful de vorbă. Arăta mult mai întremat și, fiindcă nu putuse să discute cu Mokhtar, părea că acum îl frigea limba. Dar Byrne n-avea chef de el.

— Acum nu e vreme de discuții. Vreau s-o ștergem de-aici. Valea !

Cînd am ajuns la porțiunea de asfalt am luat din nou viteză, dar, fiindcă trebuia să trecem iar prim Tam, Billson a fost băgat în partea din spate și acoperit cu mai multe djellaba. Drumul spre sud pornea din Tam, de la Fort Lapperine,

și când am dat colțul într-acolo, am văzut un individ care stătea în fața postului de poliție, ținând sub braț o pușcă automată, și am răsuflat ușurat când am dispărut din ochii lui.

La vreo patru mile după ce am ieșit din oraș, Byrne a oprit mașina și s-a dus în spate, iar eu după el. Trase învelitorile de pe Billson și-l întrebă :

— Ei, cum te simți ?

— Bine.

Byrne se uită gînditor la el.

— Poți merge pe jos ?

— Să merg pe jos ?

Byrne îmi spuse :

— Chiar după curba aceea e un post de control. Sînt sigur că afuristul acela de polițist le-a spus celor de la punctul de control să mă aibă în vedere, zise și se întoarse spre Billson. Da, pe jos. Nu prea mult, doi sau trei kilometri. Merg și Mokhtar cu tine.

— Cred că am să pot merge, spuse Billson.

Byrne încuviință dînd din cap și se duse să stea de vorbă cu Mokhtar.

— Crezi că poți merge ? l-am întrebat eu pe Billson.

Îmi aruncă o privire amărîtă.

— Am să încerc, zise și se întoarse spre Byrne. Cine-i omul ?

— Unul care ți-a salvat viața, i-am răspuns. Acum se străduie să-ți scape și pielea.

M-am dus și m-am urcat în mașină. Byrne sări și el deîndată la volan și pornirăm. M-am uitat înapoi și i-am văzut pe Billson și pe

Mokhtar dispărînd în spatele unor stînci de pe marginea drumului.

Byrne a avut dreptate. La punctul de control ne-au cercetat așa cum se cade, nu ca de obicei, iar după aceea Byrne chiar mi-a spus că s-au întrecut pe ei înșiși, ca niciodată. Dar nu te apuci să te ciorovăiești cu un om înarmat. Au controlat mașina peste tot, au deschis fiecare bagaj și valiză, fără să-și mai bată capul să strîngă lucrurile la un loc, treabă pe care a trebuit apoi s-o facem noi. Au stat și s-au chiorît la pașaportul meu multă vreme înainte de a mi-l înapoia, după care am fost nevoiți să completăm alte formulare, din nou în trei exemplare.

— E o tîmpenie, am exclamat eu. Chiar azi-dimineață am mai completat un rînd.

— Completează-le din nou, îmi spuse Byrne scurt.

Le-am completat. În cele din urmă, ni s-a îngăduit să ne continuăm călătoria și îndată după ce am părăsit punctul de control, Byrne a sucit volanul și, părăsind șoseaua principală, am intrat pe un drumeag fără nici un indicator.

— Drumul principal duce la Guezzam, îmi spuse el. Dar nu-i prea lesne să vă trec granița pe-acolo. Pe la Fortul Flatters e mai bine.

Mai conduse puțin și apoi opri mașina.

— Îl așteptăm pe Mokhtar aici.

Am ieșit din mașină și ne-am uitat la hartă. După vreo cîteva minute i-am spus :

— Mă miră că n-au ajuns pînă acum aici. Am zăbovit destul la punctul de control și nu e ne-

voie de chiar atît de multă vreme ca să facă trei kilometri.

— Sînt mai degrabă vreo opt, spuse Byrne liniștit. Dacă-i spuneam adevărul s-ar fi putut să dea îndărăt.

— Hmm !

Mokhtar se arată deodată la marginea drumului. Îl purta pe Billson în spinare, aruncat ca un sac. L-am pus la spatele mașinii, l-am aranjat să stea cît mai confortabil, i-am dat apă să-și revină și apoi am pornit mai departe.

17

Am mers spre Aîr în etape lejere, făcînd doar ceva peste o sută de mile pe zi. În perioada aceasta am ajuns să-l cunosc pe Paul Billson, presupunînd că am reușit să-l cunosc cît de cît, fiindcă era un gen de om foarte greu de înțeles. Cred că Byrne ajunsese să-l înțeleagă mult mai bine decît mine.

Cu toate că la Abalessa avea mare chef de vorbă, după ce leșinase pe cînd ocolea punctul de control cheful îi cam pierise, dar în seara aceea, cînd ne-am așezat tabăra, arată cu mult mai bine. Acum aveam și corturi, pe care le căram pe un portbagaj montat pe acoperișul mașinii. Și în vreme ce Mokhtar și Byrne ridicau corturile, eu îl pansam pe Billson. Rana era curată, nu se infectase și începuse chiar să arate semne de vindecare. Am pus peste ea niște praf de penicilină și abia după aceea am schimbat pansamentele. Arăta uimit.

— Nu prea știu ce se întâmplă, glăsui el patetic. Cine ești dumneata ?

— Ți-am zis — Max Stafford.

— Asta nu-mi spune nimic.

— Dacă ți-aș adăuga că am răspuns de problemele de securitate ale firmei *Franklin Engineering* asta îți spune ceva ?

Ridică privirea spre mine.

— La naiba ! Vrei să zici că mi-ai luat urma și ai bătut atîta drum pînă aici numai pentru că am părăsit firma cam în grabă ?

— Nu numai de asta, dar oricum ai început să te luminezi. Tu ai să-mi spui mie foarte multe.

Privi în jur. Tabăra fusese ridicată în partea adăpostită a unei ridicături, chiar aproape de creastă. Îl întrebasesm și pe Byrne de ce alesese tocmai locul acela. După părerea mea ar fi fost mai bine să poposim pe teren drept, pe firul văii, el însă clătinase din cap.

— Niciodată să nu-ți faci tabăra în locurile joase. În Sahara au murit mai mulți oameni înecați decît de sete.

Cînd mi-am manifestat neîncrederea, el mi-a arătat cu mîna spre lanțurile de munți dinspre nord-est.

— S-ar putea ca prin părțile acelea să aibă loc o furtună și noi să nu avem habar. Însă un torent de apă care mătură văile secate poate trece și pe aici.

Am înțeles argumentul lui.

— Unde ne aflăm ? întrebă Billson.

— Cam la vreo cincizeci de mile sud-est de Tammanrasset.

— Încotro mergem ?

— Spre Niger. O ștergem din Algeria. Te caută poliția. Ai cam încălcat legile.

— Și de ce vă chinuiți cu mine ?

Am făcut ultimul nod la bandaj și am tăiat capetele care atârnavau.

— Să fiu al naibii dacă știu, am spus eu. Ai arătat cu prisosință că ești o pacoste nenorocită. Și Nigerul cred că e ultimul loc în care am poftă să mă duc.

Clătină din cap.

— Și eu tot nu înțeleg.

— Ți-ai adus cumva aminte ceva despre individul care a tras în tine ?

— Puțin, replică Billson. Am oprit fiindcă unul dintre cauciucuri începuse să se lase și am crezut că s-ar putea să trebuiască să înlocuiesc roata. Tocmai mă uitam la roată când a apărut cealaltă mașină.

— Automobil sau mașină de teren ?

Nu era de crezut că în Koudia se aventurase un automobil.

— Un *Range-Rover*. Am crezut că individul o să mă ajute așa că i-am făcut semne cu mâna. S-a apropiat cu mașina, a oprit la vreo zece iarzi și de-acolo a tras în mine.

— Chiar așa, fără o vorbă ?

— Uite chiar așa. Am primit lovitura în umăr, m-a trântit jos. N-am simțit durerea, cel puțin nu atunci.

M-am uitat la Billson și-l cîntăream din ochi. Toată povestea mirosea a imposibil, dar mi-am amintit că Billson aduna în jurul lui imposibilul, așa cum un oarecare altul ar aduna timbre

poștale. Și nici o clipă nu uitasem că și eu fuseseam bătut rău de tot pe o liniștită stradă din cartierul Kensington.

— L-ai văzut măcar pe individ ?

— Da. El... amîndoi m-au fugărit.

— Cîți ?

— Doi.

— Arătau a fi băstinași ? Vreau să zic erau arabi, sau tuaregi ?

— Nu, erau albi ca dumneata, ca mine.

— Și n-a scos o vorbă înainte de a trage în tine ?

— Nu, așa cum am spus, a oprit mașina și după aia m-a împușcat.

Am oftat.

— Și ce s-a întîmplat apoi ?

— Păi cînd am căzut jos, nu m-au mai putut vedea fiindcă acum eram în spatele *Land-Rover-ului*. Lîngă mine era o scobitură între două stînci și m-am strecurat acolo. I-am auzit cînd se dădeau jos din mașină așa că am pornit-o printre stîncile acelea și apoi am luat-o printr-un fel de viroagă în sus și am fugit cît m-au ținut picioarele.

A rămas tăcut așa că l-am îmboldit din nou.

— Și deci s-au luat după tine. Au mai tras în tine ?

Dădu afirmativ din cap.

— Numai unul singur trăgea. Nu m-a nimerit, zise, și-și atinse umărul cu cealaltă mînă. Apoi a început să mă doară, am simțit că amețesc. Mai departe nu-mi mai amintesc nimic.

Leșinase și, din fericire, se prăbușise într-o scobitură între stînci, iar urmăritorii nu-l mai

văzuseră. Probabil că urmăritorii îl căutaseră dar nu-l găsiseră, lesne de înțeles în Koudia. Și apoi, dacă-i incendiau mașina, era un alt mod de a-l ucide. Nu-mi puteam nici măcar închipui cum ar fi putut să se salveze din Koudia un om rănit, mergînd pe jos, care nici măcar apă nu are.

— Dar cum m-ați găsit ? mă întrebă el.

— Pentru că te căutam.

Se uită țintă la mine.

— Imposibil. Nimeni nu știa încotro o luasem.

— Paul, după tine a rămas o urmă cît o autostradă cu opt benzi de circulație, i-am spus eu. Și nu mi-a fost greu nici mie, nici altcuiva, după cum s-a văzut, să te găsim. Ai dușmani ? Știi pe cineva care te urăște într-atît încît să vrea să te ucidă ? Atît de mult încît să te urmărească pînă în mijlocul Saharei ca să-ți facă felul ?

— Ești complet nebun ! spuse el.

— Cineva e nebun de-a binelea, dar nu sînt eu acela. Numele ăsta Kissack îți spune ceva ?

— Nici cît negrul sub unghie, răspunse el și rămase pe gînduri. Ce s-a întîmplat cu *Land-Rover-ul* meu ? Unde-i ?

— I-au dat foc.

Rămase împietrit.

— I-au dat foc ! murmură el. Dar ce s-a întîmplat cu...

Se opri deodată.

— Cam cîți bani aveai în valizele alea ? l-am întrebat eu încet.

Nu mi-a răspuns.

— După socoteala mea cam vreo cincizeci și șase de mii de lire, i-am spus tot eu.

Încuviință, dînd supus din cap.

— Acum nu mai contează dacă s-au uitat să vadă ce-i în valizele alea sau nu înainte de a pune focul. Ai pierdut banii oricum, i-am spus, m-am ridicat în picioare și m-am uitat spre el. Ești un mare infractor, Paul. Englezii te pot cetlui pentru că ai încălcat legile privind scoaterea valutei din țară, iar acum te caută și autoritățile algeriene. Dacă te mai găsesc și găurit de glonte, atunci e și mai mare beleaua. Dumnezeu, ești o pacoste ambulăntă.

— Iartă-mă că v-am făcut atîtea necazuri, mormăi el.

Mîna îi tremura, smulgea cu degetele fire din haină. Cîntăream plin de o furie reținută mărturisirea lui trunchiată. M-am aplecat deodată spre el și i-am băgat arătătorul sub nas :

— De acum încolo, Paul, să nu te prind că faci o singură mișcare, nici măcar una, fir-ar să fie, și dacă vrei să te deschei la prohab, mă întrebi mai întîi pe mine sau pe Byrne.

Făcu un semn cu capul spre Byrne.

— El e ?

— El e Byrne. Și pășește ușurel în preajma lui, fiindcă-i la fel de pornit împotriva ta ca și mine.

Terminaseră de ridicat corturile și Mokhtar aprinsese focul. I-am spus lui Byrne ce scosesem de la Billson și glăsui gînditor :

— Doi europeni într-un *Range-Rover*. N-ar fi greu să le dăm de urmă. Și l-au împușcat așa

fără nici o vorbă ? Fără să-l întrebe măcar cât e ceasul ?

— L-au împușcat fără să deschidă gura măcar, după cum spune Paul.

— Greu de crezut. Cine are vreun interes să împuște un individ ca Billson ?

— Se fișia cu cincizeci și șase de mii de mardei în bancnote engleze, burdușiți în valizele lui, i-am răspuns eu obosit. Nu-mi vine să cred că banii au ars o dată cu *Land-Rover-ul*. Probabil că pe drum înapoi l-a luat gura pe dinainte și a stîrnit lăcomia cuiva.

— Mda, s-ar putea să ai dreptate. Dar asta nu explică apariția lui Kissack.

— Nici nu cred eu că există vreun Kissack.

— Există, fiindcă Hesther spunea că el îl căuta pe Paul Billson, îmi replică el convins. Hesther nu greșește niciodată.

În seara aceea am mîncat carne de oaie, fiindcă de dimineață, la Abalessa, Mokhtar cumpărase o oaie de la un targui aflat în trecere pe-acolo. O parte din carne o puse la fript cum se pune chebabul. Am mîncat friptura cu mîna. Era destul de gustoasă. Byrne îl sili pe Billson să mănînce.

— Încerc să te mai întremez, îi spuse el. Cînd o să ajungem la Fort Flatters, o să trebuiască să mergi pe jos ceva mai mult.

— Cît de mult ? întrebă Billson.

— O bucată bunișoară... să tot fie vreo treizeci de kilometri. Trebuie să ocolești postul de control algerian, adăugă, după care se întoarce spre mine. Și dumneata o să trebuiască să o iei pe jos, să ocolești punctul de control nigerian.

Nu mă gîndeam cu mare plăcere la isprava asta.

În seara următoare l-am abordat din nou pe Billson, de data asta nu despre ce făcuse în Africa de Nord, ci în legătură cu părțile mai încurcate ale biografiei sale din Anglia. L-aș fi putut chestiona în vreme ce mergeam cu mașina, dar n-am vrut să-l silesc să vorbească de față cu Byrne. Paul cred că ar fi fost dispus să se confezeze unuia singur, dar în fața mai multora n-ar fi avut chef. I-am schimbat din nou pansamentele. Rana arăta mult mai bine. În timp ce strîngeam bandajul la loc i-am spus :

— Cît câștigai pe lună la *Franklin Engineering* ?

— Două sute de lire pe lună.

— Ești un mincinos nenorocit, i-am spus eu, fără să mă înverșunez prea mult. Dar totdeauna ai fost un mincinos, nu-i așa ? Primeai vreo opt mii de lire pe an, ceea ce înseamnă de aproape patru ori mai mult. Ei, și acum spune-mi și mie cît câștigai tu acolo ?

Rămase mohorît și tăcut.

— Paul, spune-mi, vreau să aud de la tine, am insistat eu.

— Bine, bine, opt mii de lire pe an.

— Și acum vine întrebarea în legătură cu astea opt mii. Crezi că atît merita tu pentru ce făceai la *Franklin Engineering* ?

— Bineînțeles,... altfel nu mi-ar fi dat banii ăștia.

— Sper că tu nu crezi cu adevărat ce spui, așa-i ?

Din nou rămase tăcut.

— Știi că domnul Isaacson a vrut acum zece ani să te concedieze, dar directorul general n-a fost de acord ?

— Nu !

— Știi că domnul Steward a vrut să te concedieze îndată ce a venit de la Glasgow ca să reorganizeze serviciul de contabilitate, și din nou directorul general n-a fost de acord ?

— Nu !

— Cine-i îngerul tău păzitor, Paul ?

— Nu știu ce vrei să spui.

— Pentru numele lui Dumnezeu, am exclamat eu. Făceai acolo o muncă pe care o putea face și un puști de șaisprezece ani. Crezi că treaba asta merita opt mii de lire pe an ?

Evită să se uite în ochii mei.

— Poate că nu, mormăi el.

— Și atunci cum de erai plătit cu atîția bani ? Trebuie să fi existat un motiv. Pe cine șantajai tu ?

Se înfurie.

— E o mizerie ceea ce insinuezi acolo, izbucni el. Nu ai dreptul...

— Cum ai obținut slujba asta ? i-am retizat-o eu.

— Mi s-a oferit. Am primit o scrisoare în sensul acesta.

— Când s-a întîmplat ? Acum cît timp în urmă ?

Billson se încruntă gîndindu-se și spuse :

— Trebuie să fi fost prin 1963.

— Cine ți-a trimis scrisoarea aia ?

— Un individ cu numele de McGovern. Era directorul general al firmei *Franklin Engineering*.

McGovern ! Directorul general de la *Franklin Engineering*, apoi președinte al consiliului de conducere, acum președinte al întregului *Grup Whensley*, făcut lord pentru serviciile pe care le-a adus dezvoltării industriei naționale. Sir Andrew McGovern, cel care-i amestecat ca mărarul în toată viața lui Billson și care îndată ce a dispărut Billson a ținut să-și aibă propriul lui serviciu de securitate.

— Ce scria el în scrisoarea aia ? l-am întrebat eu.

— McGovern îmi oferea o slujbă cu două mii de lire pe an, spuse Billson, și-și ridică privirea. Am înșfăcat-o.

Bineînțeles că a înșfăcat slujba asta. În 1963, când venitul mediu era cu mult sub o mie, două mii de lire nu era rău.

— Și nu te-ai mirat de ce-ți oferea McGovern slujba asta ?

— Bineînțeles că m-am întrebat și eu, spuse Billson și se uită țintă în ochii mei. Dar ce-ai fi vrut să spun ? Doar nu voiai să refuz numai pentru că salariul era prea mare.

Am fost silit să zîmbesc. Billson o fi fost el nătărău, dar nu chiar atît de nătărău încît să spună : „Dar, domnule McGovern, nu merit nici jumătate din banii ăștia“.

— Deci ai luat pur și simplu banii și ți-ai ținut gura, i-am zis eu.

— Chiar așa. La început am socotit că totul era normal și că urma să muncesc în așa fel în-

cît să merit banii. Am fost îngrijorat fiindcă nu știam dacă voi fi în stare să îndeplinesc munca aia. Dar după aceea am descoperit că munca era destul de simplă.

— Și că nu merita două mii de lire atunci, și nici acum opt mii, am comentat eu răspunsul lui. Dar spune-mi și mie ce interes avea McGovern să te plătească mai mult decît merita munca pe care o făceai ?

— Nu știu, spuse Billson și ridică din umeri, după care adăugă aproape mînios. Așa cum îți spun — habar n-am. De ani de zile m-am tot gîndit la treaba asta, dar n-am găsit nici un răspuns.

Îmi aruncă o căutătură urîță ;

— Și nici n-aveam de gînd să mă duc la McGovern să-l întreb.

Bineînțeles că nu avea de gînd. I-a fost frică să nu omoare gîsca ce-i făcea ouă de aur. Am lăsat la o parte aspectul ăsta și m-am oprit la altceva.

— Cum a ajuns Alix să lucreze și ea la *Franklin Engineering* ?

— Era un loc liber la serviciul de dactilografie, spuse Billson. I-am spus și ei și ea a făcut o cerere. A primit slujba, dar n-a rămas multă vreme la serviciul de dactilografie. A ajuns secretara lui McGovern și cînd s-a mutat la Londra a luat-o cu el. Alix e o fată deșteaptă, are minte.

— McGovern știa că e sora ta vitregă ?

— Habar n-am. Eu nu i-am spus, replică el și oftă din adînc. Ascultă, să știi că așa s-a întîmplat. Mai că nici nu l-am văzut pe McGo-

vern. Nu aveam o slujbă care să-mi îngăduie să fim toată ziua nas în nas cu directorul general. În primii şase ani nu cred că l-am văzut de şase ori, iar apoi nu l-am mai văzut chiar deloc. Atunci s-a mutat la Londra.

Foarte curios !

— Ei bine, e lucru ştiut că nu i-ai spus o vorbă surorii tale despre salariul ăsta exagerat. De ce-ai păstrat taina ?

— Ah, fir-ar să fie ! exclamă el şi apucă o mână de nisip. Doar ți-am spus, Alix e fată deşteaptă. Dacă ar fi aflat m-ar fi întrebat care era motivul şi eu n-aş fi putut să-i răspund. Apoi poate ar fi cercetat ea singură şi ar fi aflat.

Clătină din cap :

— Eu nu voiam să ştiu.

I-a fost teamă ca nu cumva Alix să scuture pomul în care-i creşteau lui paralele şi să-l lase golaş. Poate că Billson e cam nătărău în multe privinţe, dar nu se poate spune că nu-i viclean. Înainte de a începe să lucreze pentru *Franklin Engineering* trăise ani de zile dintr-un salariu modest şi era cât se poate de mulţumit să-şi încaseze noul salariu care-i îngăduia să strângă o mică avere. Dar cu ce scop ?

— Te-ai purtat ca un netrebnic cu Alix, așa-i, Paul ? Nu se poate să nu fi ştiut tu că fata avea greutăţi financiare şi că fusese nevoită să împrumute bani la bancă. Şi asta numai ca să te ajute pe tine, fir-ar să fie de treabă !

Nu scoase o vorbă. Îşi turna nisipul acela fin dintr-o mână în alta. Probabil că un psiholog ar fi numit gestul un fenomen de deplasare a atenţiei.

— Dar nici psihiatrul nu ți-a fost de mare ajutor, nu-i așa ? Ai căzut pradă unei subite tulburări psihice.

— La naiba, ce știi dumneata ! replică el iritat. Habar n-ai de ce-s eu aici. Nimeni nu știe.

— Crezi chiar că-s un nătărău ? l-am întrebat eu. Ai venit ca să descoperi avionul tatălui tău.

Rămase cu gura căscată.

— De unde mai știi și asta ? N-ai de unde... nimeni nu are de unde...

— Paul, Dumnezeuule. Se vede prin tine ca printr-o fereastră. Ai citit articolul acela al lui Michael English în suplimentul revistei *Sunday*, ceea ce te-a scos din țîțîni. Am vorbit cu English și el mi-a povestit ce s-a întîmplat în biroul redactorului șef.

— L-ai întîlnit pe English ?

Aruncă nisipul din mînă și-și scutură palmele, lovindu-le una de alta.

— De ce te-ai luat pe urmele mele ? De ce-ai venit tocmai pînă aici după mine ?

Era o întrebare inteligentă. La început îmi trecuse prin minte să arunc și eu cîteva întrebări în dreapta și-n stînga în Alger și apoi să las totul baltă. În nici un caz nu mă gîndisem că am s-o pornesc spre Niger în compania unui targui, a unui fals targui, și însoțit de un al treilea mai mult mort decît viu. Fusesse un lanț de circumstanțe, fiecare verigă nu foarte importantă prin sine, în afară de împrejurarea cînd l-am găsit pe Billson pe jumătate mort.

— Să zicem că pentru Alix fac tot ceea ce fac și să lăsăm lucrurile așa, bine ? i-am spus eu cam satisfăcut.

Era adevărat, poate, dar numai în parte.

— E îngrijorată de soarta ta, și să fiu al naibii dacă meriți.

— Dacă nu m-ar fi împușcat ăla l-aș fi găsit, spuse el. Aș fi găsit avionul, vreau să spun. Nu mai aveam decât vreo cîteva mile pînă la el, adăugă și izbi cu pumnul în nisip. Iar acum merg exact în direcția opusă, exclamă el exasperat.

— Și aici ai scrîntit-o, i-am replicat eu scurt. În Koudia e doar epava unui avion francez. Byrne știe toată povestea lui. Întreabă-l pe el. Ai pornit-o spre avion așa cum pornești tu întotdeauna, ca un apucat. Vrei, măcar o singură dată în viață, fir-ar să fie, să te gîndești înainte de a începe ceva ? De cînd ai plecat de la *Franklin* n-ai fost decât un ghem de necazuri.

N-am mai stat să aud ce-mi răspunde, ci m-am ridicat și l-am lăsat în plata Domnului, și de data asta nu i-am încredințat lui Byrne cele aflate. Cu partea asta el nu avea nici în clin nici în mînecă nimic. Habar nu avea de Anglia, sau de Londra, și nu ne putea ajuta cu nimic.

Am luat-o pe jos și m-am îndepărtat cu cîteva sute de iarzi de tabără, m-am așezat jos să mă gîndesc. Îl credeam pe Billson, asta era nebunia mai mare. Îi spuseseam că prin el se vede ca printr-o fereastră transparentă, și era adevărat. Și așa am ajuns la McGovern.

M-am gîndit multă vreme la acest pilon al industriei engleze, pentru ca să nu ajung nicăieri.

18

Și în felul acesta călătoream mai departe spre sud.

La postul de frontieră algerian, Mokhtar îl luă pe Billson și-l trecu granița, făcînd un ocol, în vreme ce eu și Byrne am trecut pe la punct. Acolo am avut parte de alte fișe de completat, în trei exemplare, dar de data asta nu ni s-a mai aplicat tot tacîmul ca la postul de control de la ieșirea din Tammanrasset. Am pornit, dar ne-am oprit curînd și l-am așteptat pe Billson în țara nimănui, ce se întindea între punctul de frontieră algerian și Fort Flatters din Niger. După care veni rîndul meu s-o pornesc pe jos, și Mokhtar mă purtă pe un drum lung și ocolit care evita fortul cu pricina. Dacă cele două puncte de frontieră și-ar fi comparat datele, lucru de care Byrne se îndoia foarte tare, atunci prin ambele puncte trecuseră doi oameni.

Cînd eu și Mokhtar i-am ajuns pe ceilalți și ne-am urcat în mașină, dincolo de Fort Flatters, Byrne arăta cu mult mai vesel, eu făcusem bățături la picioare, mă dureau mușchii și m-am trîntit cu satisfacție alături de Byrne în scaunul care scîrțîi. În clipa în care slobozi ambreiajul, Byrne spuse :

— Ce plăcere să te simți din nou acasă.

Cînd am făcut popas în seara aceea, parcurserăm de-acum vreo optzeci de mile prin Niger, dar înfățișarea ținutului nu se schimbase îndeostul ca să justifice veselia lui Byrne. Abia după aceea începu să arate mai bine, apărură mai multă vegetație, copaci de acacia, e drept, dar se ivi și iarbă mai multă în momentul în care începurăm să urcăm spre regiuni mai înalte, și am văzut chiar și o apă curgătoare, de fapt un pîrîiaș nu mai lat de un picior. După cum spunea Byrne, ieșiserăm de-acum din deșert, dar, așa cum am mai zis, lucrurile astea sînt foarte relative și pentru un ochi neexperimentat tot pustietate era și aici.

— Air e un fel de pînten al Sahelului în deșert, îmi spuse Byrne.

— M-ai făcut praf, i-am răspuns eu. Ce-i aia Sahel ?

— Zona de savană dintre deșert și pădurile din sud. E denumirea dată de un geograf. Pe vremuri i se spunea Sudan, dar cînd s-au retras englezii, în urma lor a rămas un stat numit Sudan, așa că geografil au fost nevoiți să caute alt termen fiindcă nu voiau să amestece geografia cu politica. Și atunci au dat la iveală cuvîntul Sahel.

— Nu arată cu mult prea diferit față de deșert.

— E cu totul altceva, spuse Byrne convins. Pe platourile acestea tot cad vreo șase inci de ploaie anual.

— Și asta-i mult ?

— E mult, fir-ar să fie, față de cît cade în Tam, răspunse el. Au existat și perioade de cîte zece ani cînd nu a căzut picătură de ploaie.

Ne-am oprit într-un sătuc, numit Iferouane și trebuie să fi fost o așezare importantă în Air fiindcă avea și un teren de aterizare. Cu toate că aici erau numai tuaregi, aceștia păreau a fi mult mai chivernisiți.

— Tot nomazi sînt, îmi spuse Byrne. Dar aici găsesc mai mult de mîncare, așa că nu trebuie să se deplaseze la fel de departe și nici tot atît de des ca ceilalți.

Se vedeau și mai multe animale, turme de cămile, oi, capre, ba chiar și cîteva vite cocoșate. Aici tuaregii păreau a fi mai puțin ceremonioși decît cei din nord, iar unele chipuri zărite de mine erau negroide. I-am spus și lui Byrne și el clătină din cap :

— Aceia sînt sau haratini sau sclavi.

— Sclavi !

— Bineînțeles. Tuaregii înainte făceau în mod obișnuit incursiuni dincolo de cotul Nigerului pentru a lua sclavi.

— Mai există sclavie ?

— Teoretic nu. Dar eu n-aș pune mîna foc. Acum cîteva ani un romancier englez a cumpărat un sclav în Timbouctou numai pentru a dovedi că se poate cumpăra și așa ceva. După care l-a eliberat pe bietul om, treabă idioată de tot.

Byrne văzu încruntătura mea.

— Omul nu avea pămînt, deci nu putea cultiva nimic, nu avea nici un ban, deci nu putea

cumpăra nimic. Și ce-i rămînea amărîtului de făcut ? S-a înapoiat la vechiul lui stăpîn.

— Dar e sclavie !

— Nu-ți face o părere greșită, îmi replică Byrne. Nu-i sclavia la care te gîndești tu, și sclavii n-o duc chiar atît de rău. Nu sînt bătuți cu biciul, nu sînt chinuiți, îmi spuse zîmbind. Aici, în Air, sclavii cultivă mei, adună curmale și împart recolta cu stăpînul. Teoretic ei iau cam o cincime, dar un om deștept ajunge pînă la jumătate.

Byrne părea să fie foarte cunoscut și apreciat în Iferouane. Pălăvrăgea pe un ton foarte serios cu bătrînii satului, glumea cu femeile tinere, și copiilor le împărțea dulciuri și alte bunătăți. Am rămas aici o zi întreagă, apoi am luat-o mai departe spre sud, străbătînd un ținut mai accidentat și am ajuns în cele din urmă la Timia, la sălașul lui Byrne.

De cînd părăsisem Fort Flatters, Billson mă evita. Nu putea să nu fie aproape de mine în mașină, dar nu voia să stea de vorbă, iar cînd coboram din mașină se ținea departe de mine. Bănuiesc că nu fusesem destul de iscusit ca să-mi ascund disprețul pe care-l nutream față de el și, bineînțeles, cît se poate de firesc, nici el nu mă prea iubea. Îi găurisem pielea destul de groasă și-i rănisem acel *amour propre* pe care-l avea el, și îmi purta pică. În vremea asta vorbea în schimb destul de mult cu Byrne, după cîte observasem eu, iar Byrne, la rîndul lui, părea interesat de ce-i spunea Billson. Byrne atunci nu mi-a împărtășit nimic.

Byrne fusese destul de netuareg ca să-și ridice o casă, mică e drept, pe o pantă care în Air trece drept versantul unei văi frumos împădurite. Tuaregii din zona respectivă nu locuiesc în corturi din piele ca cei din deșert, ci în colibe din trestie, făcute în mod inteligent din panouri detașabile care puteau fi desfăcute pentru a fi transportate în spatele unei cămile de povară. Însă Byrne își ridicase o casă cît se poate de mică, cu niște pereți care nu însemnau mare lucru, dar totuși era locuință, cu vreo cîteva încăperi. O locuință permanentă, și deci străină de obiceiurile tuaregilor.

Am ajuns noaptea tîrziu, pe întuneric și atunci n-am văzut prea mare lucru, fiindcă am mîncat și ne-am culcat aproape imediat. Dar a doua zi dimineață, Byrne m-a luat și m-a plimbat prin împărăția lui. În apropiere era un sălaș care, dacă ar fi fost stabil, ai fi putut spune că-i un sat. Acolo Byrne stătu de vorbă cu un bărbat, Hamiada, mi-a spus el, fratele lui Mokhtar. Hamiada era un bărbat înalt, înalt chiar și pentru un targui, iar pielea, atît cît am putut eu zări de sub vâl, era aproape la fel de albă ca a mea. Byrne îmi spuse :

— Cea mai mare parte a turmei e la păscut înspre Telouss, la vreo douăzeci de kilometri de aici. Mă duc mîine într-acolo. Vrei să vii cu mine ?

— Aș vrea, i-am spus eu. Dar ce facem cu Billson ?

Billson nu era cu noi. Dimineață, cînd plecasem, el încă nu se trezise. Byrne arătă tulburat.

— Despre el vreau să vorbesc cu tine, dar mai târziu. Acum vreau să-ți arăt ceva.

Hamiada plecase mai înainte, dar în câteva minute se întoarse, aducînd o cămilă. Una din cele mai mari pe care le văzusem vreodată și părea să aibă vreo zece picioare înălțime în dreptul cocoșei, deși nu se poate să fi avut atît. Și mai avea și o culoare cum nu mai văzusem, un fumuriu cu totul aparte.

— Asta-i frumoasa mea, îmi spuse Byrne. Perla turmei mele. O cheamă Yendjelan.

Vorbea cu atîta mîndrie încît am simțit că trebuia să i-o împărtășesc și eu, deși eram un ageamiu în ce privea rafinamentele creșterii cămilelor.

— Un animal foarte frumos, am zis eu. Cămilă de curse ?

Byrne pufni în rîs.

— Nu există cămile din astea. E o mehari, o cămilă de călărit.

— Mă gîndeam că aleargă.

— Cămilele nu aleargă decît dacă sînt îmboldite. Și dacă aleargă prea mult cad jos și-și dau duhul. Animale gingașe. Mîine cînd vii cu mine o să mergi călare pe cămilă. Nu pe Yendjelan, asta-i a mea.

Yendjelan se uită la mine cu aerul de trufie specific cămilei și-și răsuci buzele. Probabil că și pe ea o amuza în aceeași măsură ca și pe mine ideea de a călări o cămilă.

Ne-am mai uitat puțin la turma lui Byrne, la cele câteva cămile care pășteau în apropiere. Cînd le vedeam cum mestecă ramurile de aca-

cia, cu spini de cîte trei inci, mă întrebam cum naiba poate fi stăpînită o cămilă din asta, fiindcă au probabil o gură ferecată în fier. Am acceptat ospitalitatea lui Hamiada : friptură rece de ied și lapte de cămilă.

— Și acum despre Billson, spuse Byrne odată.

— Ce-i cu el ?

— Ce intenții ai cu el ?

— Nu prea știu nici eu, am oftat. Mă gîndeam să-l ducem mai departe în Nigeria și apoi poate reușesc să-l salt într-un avion către Anglia.

Byrne încuviință, dînd din cap.

— Da, spre sud, spre Kano, cu un avion de acolo la Lagos, și apoi acasă.

Rămase așa o vreme, mestecînd ca una dintre cămilele lui.

— Nu știu dacă treaba asta-i chiar atît de bună.

— De ce ?

— Individul nici așa nu-i prea stăpîn pe el. A venit pînă aici și a făcut o brînză. Dacă pleacă acum în Anglia, știe foarte bine că n-o să se mai poată niciodată întoarce, și chestia asta s-ar putea să-l facă să-și piardă cu totul busola. O să ajungă într-un balamuc și acolo o să-și sfîrșească zilele. Nu știu dacă mi-ar face plăcere. Ce zici, ți-ar conveni ?

Prin minte mi-a trecut preceptul biblic care zice că ești îndrumătorul fratelui tău, ca și cel chinezesc ce socotește că dacă i-ai salvat unui om

viața atunci răspunzi de el pînă la moarte. Și mai era și Sinbad cu Bătrînul Mărilor.

— Ce înseamnă Billson pentru tine ? l-am întrebat eu.

— Nu mare lucru, replică el, ridicînd din umeri. Poate pentru Hesther.

Mă întrebam, și nu pentru prima oară, care erau exact relațiile dintre Byrne și Hesther Raulier. Ea îmi mărturisise că nu se căsătorise niciodată, dar asta nu însemna mare lucru pentru un bărbat și o femeie.

— Și ce sugerezi ? l-am întrebat eu. Să ne lăsăm și noi mînați de fanteziile lui ?

— Fantezii ? În ce-l privește pe Billson, precis, în capul lui nu poate fi vorba decît de o fantezie cînd își închipuie că vine așa în Sahara și găsește avionul acela de unul singur... Dar în ce privește avionul, din cîte am discutat și cu el, pare să nu fie nici o fantezie.

— Vrei să spui că ți-a vorbit în așa fel încît te-a convins că avionul mai e încă pe aici, pe undeva ?

— Trebuie să fie, îmi replică Byrne scurt. N-a fost găsit de nimeni încă.

— Poate că nici nu putea să-l găsească cineva. N-avea cum dacă Billson a înșelat compania de asigurări.

— Credeam că Hesther te-a convins că nu e cazul să crezi una ca asta.

— Poate, dar pentru numele lui Dumnezeu, Sahara asta-i afurisit de imensă. De unde dracu să începem ?

Byrne își bău pînă la fund cana cu lapte de cămilă.

— Billson a cercetat cu multă atenție traseul ultimului zbor al tatălui său. Are toate detaliile la degetul cel mic. De exemplu, știe că atunci cînd bătrînul a decolat de la Alger, avea de gînd să zboare după un mare arc de cerc pentru a ajunge la Kano.

Rîse.

— Ți-am luat puțin harta cu împrumut și am trasat pe ea drumul. Au trecut ceva ani de cînd făceam și eu trigonometrie sferică, dar am reușit totuși.

— Și la ce concluzii ai ajuns ?

— Stai puțin. E o distanță de două mii opt sute de kilometri, cam o mie cinci sute de mile marine, aceasta-i unitatea de măsură în navigație. Pe drumul acesta ar fi trebuit să treacă pe deasupra Ahaggarului și la vreo sută cincizeci de kilometri est de Tam. Și ar fi ajuns apoi drept încoace, nimerind exact peste Agadez. Paul nu era chiar atît de nebun cînd s-a dus să caute un avion în Ahaggar. Bineînțeles că înainte de a porni ar fi trebuit să se consulte cu cineva, cu mine, de exemplu, dar ideea în general nu era greșită.

— Și unde ajungem în felul acesta ?

— Toate avioanele care au participat la cursa aceea — începu Byrne — au urmat același drum pe arcul de cerc, fiindcă arcul e cel mai scurt drum între două puncte pe suprafața pămîntului. Ei bine, Agadez e așezat exact pe acest drum și constituie un punct de reper bun. Mai mult, era o condiție a aceluia parcurs ca avioanele să zboare la joasă înălțime peste Aga-

dez, care reprezenta și un fel de punct de control. Toate avioanele, în afară de două, au trecut zbîrnîind pe deasupra Agadezului și au fost identificate. Unul dintre avioanele care n-a fost văzut la Agadez a fost cel al lui Billson.

— Iar celălalt ?

— Al unui italian care s-a rătăcit oarecum, dar, în cele din urmă a ajuns și el la Kano.

— Poate că Peter Billson a avut parte de vreme proastă, i-am zis eu. Și a trebuit să aterizeze forțat.

— A trebuit să aterizeze forțat, bine, bine, fu de acord Byrne. Dar nu din cauza vremii. Paul a verificat și aspectul ăsta. A făcut rost de datele meteorologice din timpul zborului. A făcut investigații foarte amănunțite. A fost vreme bună, nici un fel de furtună de nisip.

— Le-a făcut atît de amănunțit fiindcă era obsedat.

— Mda, fie și așa, dar tot amănunțit se cheamă. Ei bine, e probabil ca Peter Billson să fi aterizat undeva la nord de Agadez, dar un lucru e sigur, nu s-a întîmplat în Air. Aici e o zonă prea populată și avionul ar fi fost găsit. Același lucru a valabil pentru întreaga zonă de la nord de Ahaggar. Dacă ar fi căzut acolo ar fi fost găsit de beduinii chaamba...

— În felul ăsta nu rămîne decît Ahaggarul, iar tu ești sigur că acolo nu-i. Te-ai băgat singur în colț.

— Pe cînd franțujii se pregăteau să provoace explozia bombei atomice la Arak au pierdut în Ahaggar trei avioane. Despre unul ți-am spus.

Aşa că au cercetat Ahaggarul cu toată grija, atît din aer cît şi pe teren. Au găsit trei avioane, exact atît cît se aşteptau să găsească. Sînt foarte sigur că, dacă avionul lui Billson ar fi fost acolo, l-ar fi găsit franţujii.

— Poate că l-au găsit, am zis eu. Dar nu şi-au mai bătut capul să pomenească despre treaba asta.

— Era o descoperire importantă, mă contrazise el. Doar nu-ţi închipui că Billson a fost singurul pilot de seamă care a dispărut în Sahara. Un individ cu numele Lancaster a căzut aici, la sud de Reggan, în Tanezrouft, prin 1933. N-a fost găsit pînă în 1962, iar vestea descoperirii lui a fost menţionată cu titluri de o şchioapă.

Am calculat repede :

— Douăzeci şi nouă de ani.

— Omul era încă în avion şi a lăsat un jurnal, spuse Byrne. Nu era mare lucru de citit în jurnalul acela. Paul ştie însă totul despre Lancaster, şi ştie mai ales cît de multă vreme poate rămîne un avion nedescoperit în zona asta. De aceea el încă mai crede că-l poate găsi pe taică-su.

— Şi unde s-a prăbuşit Lancaster ?

— În Tanezrouft, la vreo două sute de kilometri sud de Reggan. Un iad ţinutul acela, un reg, adică numai pietriş cît vezi cu ochii, şi chiar şi mai departe. Cunosc cîte ceva din cele ce i s-au întîmplat lui Lancaster pentru că am citit despre el prin 1962, iar Paul mi-a împrăstiat amintirile. Lancaster pilota un avion uşor şi a aterizat la Reggan ca să facă plinul. A

decolat, a intrat într-o furtună de nisip și și-a pierdut direcția. Și a tot zburat spre est tocmai hăt pînă aproape de In Salah, ca să aterizeze la Aoulef pentru a-și da seama unde a ajuns. Avea de gînd să zboare spre Gao, spre Cotul Nigerului, adică spre sud, dar de-acum consumase prea mult combustibil, nu prea mai avea, așa că s-a întors la Reggan. A doua zi a decolat din nou și, după o vreme, l-a lăsat motorul și a căzut.

— Dar nu l-au căutat ?

— Bineînțeles, și din aer și pe teren. Nu-mi dau seama cît de bună era o cercetare aeriană prin 1933, dar au făcut tot ce-au putut. Nenorocirea a fost că au căutat tot unde nu era de găsit, spre Gao. Avea la el doi galoni de apă, nu mai mult, fiindcă motorul lui avea răcire cu aer. La opt zile după prăbușire a murit și a fost găsit abia după douăzeci și nouă de ani. Asta-i povestea lui Lancaster.

— Cine a dat de el ?

— O patrulă franceză, într-o acțiune obișnuită de recunoaștere, de la Bidon Cinq. Ce dracu căuta în Tanezrouft habar n-am. Probabil în vreo misiune de testare a unor mașini. Nu văd ce alt motiv i-ar fi împins în gaura aceea blestemată.

— Bine, în regulă, i-am zis eu. Ți-am ascultat părerea. Deci Peter Billon și avionul lui s-ar putea să mai fie încă în deșert. Propui cumva să batem drumul și să-l căutăm acolo... în Tanezrouft ?

— Nu pare probabil, fir-ar să fie. Cred că Billson a rătăcit drumul. Când a dispărut s-au făcut cercetări, ca și în cazul lui Lancaster, dar n-a fost găsit pentru că nu l-au căutat unde trebuia.

— Iar tu știi unde trebuie să-l căutăm, bănuiesc eu.

— Nu, dar mă gîndesc. Avionul lui Lancaster a fost găsit de franțuji. După cîte știm s-ar putea să fi fost găsit chiar mai înainte de către oameni din triburile haratini sau targui. Dar de ce să fi venit aceștia să dea relații? Pentru ei nu însemna nimic. Nu uita că avionul s-a prăbușit la numai trei ani după bătălia finală dintre franțuji și tuaregi, cînd, în cele din urmă, franțujii i-au înfrînt. Tuaregii, bineînțeles, nu consideră că au vreun motiv să le fie recunoscători. E sigur că dacă l-ar fi găsit pe Lancaster în viață l-ar fi scos la liman, dar nu și-ar fi bătut deloc capul cu un mort într-un avion la fel de mort.

— Bine, bine, l-am stîrnit eu. Acum spune ce vrei să spui. Încotro bați șaua?

— Uite, ai fi în stare să pui la bătaie, să zicem, cinci cămile ca să dai o mîină de ajutor pentru a fi găsit bătrînul lui Paul?

Întrebarea m-a luat într-atît de pe nepregătite, încît am început să fac ochii mari de mirare și bănuiesc că m-am cam înfuriat.

— Ce dracu vrei să spui?

— Vreau să zic dacă pui la bătaie prețul a cinci cămile.

— Cît naiba costă o cămilă ? l-am întrebat eu bănuitor.

Byrne își scărpină barba prin vâl.

— O cămilă obișnuită de povară ajunge pînă la o sută de lire sterline. O cămilă mehari ca lumea între o sută cincizeci și două sute.

Izbucni în rîs.

— Pe Yendjelan nu pui mîna nici cu o mie. În regulă. Să zicem cu totul cinci sute de lire.

— Adică vrei să viu și eu cu cinci sute de lire ? am zis eu prevăzător. Ca să-l găsim pe tatăl lui Paul ?

— Eu vin cu tot atît, îmi replică el, dar în cămile.

— Deci acum avem zece cămile, am zis. Cu ce ne ajută ? Le punem la o sută de iarzi distanță și le mînăm pieptănînd Sahara asta afurisită ?

— Nu, răspunse Byrne calm. Cele zece cămile reprezintă răsplata pentru cel care descoperă un avion prăbușit în 1936, răsplată pe care o dăm în momentul în care sîntem conduși să-l vedem.

Ideea era bună cu condiția ca eu să fiu dispus să mă scotocesc prin buzunare de cinci sute de lire pentru a-l ajuta pe Paul Billson, lucru care nu era deloc sigur. O idee bună, dar cu un singur neajuns — timpul.

— Și, fir-ar să fie, cam cît crezi că va dura pînă cînd vestea acestei recompense se va răspîndi destul de mult ? Două luni ? Trei luni ? Eu nu am chiar atît de multă vreme de pierdut pe aici, și dacă plec eu, pleacă și Billson,

chiar dacă va fi nevoie să urmez sfaturile date de Hesther, să-i dau una la mir și să-l vîr în sac.

Byrne rîse calm.

— Nu prea ai habar mare lucru despre deșert. În fiecare zi pleacă mașini din Agadez spre Tam, și e o călătorie de numai două zile cel mult. Șoferii de pe mașinile astea nu-și pierd timpul admirînd peisajul, îl cunosc de mult. De la Tam la In Salah încă o zi. De la Agadez spre est, spre Bilma — două zile. De la Bilma la Djanet în Tassili n'Ajjer, încă două zile, dacă merg repede. În cel mult șase zile vestea asta se poate întinde în toate oazele mai importante din deșert. Dacă vestea e destul de importantă, atunci Sahara devine un imens trunchi de rezonanță.

— Și se transmite așa prin viu grai ? m-am arătat eu neîncrezător.

— Prin viu grai ? La dracu', pufni Byrne. Zece mii de fluturași. Tipăriți în arabă, bineînțeles. Cei care nu știu să citească se duc la un copist public care să le citească ce scrie acolo îndată ce vor auzi că e vorba de o recompensă de zece cămile.

— Ești nebun de legat ? am exclamat eu.

Am început să mă uit în jur la copacii aceia ghimpoși și la cămilele care pășteau.

— Și unde naiba o să-ți tipărești tu aici zece mii de fluturași ?

— Păi scriu fluturașul ăsta la noapte, îmi răspunse el. Și apoi îl trag la xerox în Agadez. Au un xerox la bancă, zise și se apleacă spre

mine, privindu-mă scrutător. E ceva neclar ? se interesă el blînd.

— Nu, i-am răspuns eu fără vlagă. Nu-i nimic neclar. Mi se pare puțin ciudată ideea de a acoperi Sahara cu fluturașii din ăștia. N-ai lucrat niciodată pentru J. Walter Thompson, nu-i așa ?

— Cine-i tipul ?

— O mică agenție de publicitate din Statele Unite și din alte cîteva locuri.

— N-am auzit niciodată de el.

— Dacă te hotărăști vreodată să ieși din deșert, atunci am să solicit o slujbă pentru tine la el. O să te descurci de minune.

— Și tu ești trăznit ! îmi replică el. Dar ce zici de ideea mea ?

M-a podidit rîsul. Printre hohote i-am spus :

— Bine... bine... o fac și pe asta... dar n-o fac pentru Paul Billson. N-o fac decît pentru ca să pot spune că am făcut o campanie de propagandă pe cinste în Sahara.

Byrne clătină din cap.

— În regulă... nu-mi pasă de ce-o faci atîta vreme cît o faci.

— Și cum procedez ? l-am întrebat. Îți dau un cec ?

— Și ce dracu să fac eu cu cecul ? Pun de la mine banii și pentru tine și-i dai tu după aia prietenei noastre Hesther partea ta în bani peșini la Alger. Cînd o să poți.

Rămase pe gînduri.

— Păcat că n-avem o fotografie a avionului. Paul avea cîteva dar s-au dus o dată cu *Land-Rover-ul*.

— Aici te pot ajuta eu. Am cîteva fotocopii de la *Departamentul Aeronautic al Muzeului de Știință din Londra*. Nu chiar avionul lui Billson, dar unul exact la fel.

— Perfect, făcu Byrne. O punem și pe asta pe fluturaș. Sau poate că ar fi mai bine să facem un desen.

Își așază vâlul și se ridică în picioare.

— Dar mai e un lucru la care s-ar putea să nu te fi gîndit.

— Care ?

— Dacă individul care l-a împușcat pe Paul mai e pe undeva pe aici, s-ar putea să afle și el de fluturașii ăștia dacă are cunoștințe printre localnici. Și dacă află o să vină sfoară încoace ca viespea la borcanul cu miere. S-ar putea să fie foarte interesant pînă la urmă.

— S-ar putea, într-adevăr !

19

Cînd Paul Billson auzi ce avem de gînd să facem, primi totul ca și cum i s-ar fi convenit. Nici măcar nu ne-a mulțumit, și aș fi avut un chef să-l apuc și să-l salt în sus și să-l scutur ca pe-un cățel. Dar ăsta era omul, și nu avea să se schimbe niciodată. Byrne se apucă să-și conceapă fluturașul, iar eu m-am pornit, neavînd altceva mai bun de făcut, să mă gîndesc

în liniște, să mă gîndesc mai ales la Byrne, fiindcă mă cam săturasem să mă tot gîndesc la Paul Billson.

După cămilele pe care le văzusem eu, pentru Byrne era un titlu de mîndrie să crească animale de mare rasă. Dacă cele spuse de el în legătură cu prețul cămیلelor erau exacte și un animal de povară costa o sută de lire, era normal să socoți că animalele lui ajungeau la o sută cincizeci. În felul acesta însemna că Byrne era om de patruzeci și cinci de mii de lire, socotind numai turmele, fără să țin seama și de veniturile de la celelalte afaceri ale lui. Zicea că avea niște caravane cu sare, nu știam dacă aduceau profit, dar bănuiam că da. Și mai era și ce primea de la Hesther Raulier, pentru că se ocupa de afacerile ei din deșert, și probabil mai avea și alte surse de venit.

Se părea că, în lumea lui, Byrne era un om bogat. Nu știu în ce măsură tuaregii se apropiaseră de o economie a banului peșin — nu prea văzusem eu bani trecînd din mîină în mîină — dar chiar și socotind pe baza schimbului în natură, Byrne trebuia să fie bogat după toate canoanele deșertului.

A doua zi, eu și Byrne am plecat la Agadez, Paul rămînînd pe loc, la insistențele lui Byrne.

— Nu vreau să fii văzut în Agadez, spuse el. O să fii remarcat de departe, precum copacul din Tenere. Mai bine rămîi azi aici, și nu te arăta prea mult. Ai înțeles ?

Paul a înțeles. Nu ceea ce-i spunea Byrne, ci felul în care-i vorbea îi băgase mințile în cap. În vreme ce conducea, Byrne îmi spuse :

— Are el grijă Hamiada să nu se arate individul prea mult ! și în glasul lui am simțit o nuanță de veselie.

— Dar ce spuneai mai înainte despre un copac ?

— Copacul din Tenere ?

Arată spre răsărit.

— Într-acolo-i. Singurul copac despre care am auzit vreodată să fie trecut pe o hartă. Ei și pe harta ta, uită-te.

Așa am făcut, și iată-l : *L'Arbre du Tenere*, la vreo sută șaizeci de mile nord est de Agadez, în Erg du Tenere, zonă marcată cu galben pe hartă, culoarea nisipului.

— De ce e trecut pe hartă copacul ăsta ?

— Fiindcă în oricare direcție, preț de cincizeci de kilometri, nu-i altul, îmi spuse Byrne. E cel mai izolat copac din lume. Dar chiar și așa, un nebun de șofer de camion, franțuz aiurit, a nimerit în el prin 1960. E vechi, stă acolo de sute de ani. E și un izvor acolo, dar apa nu-i prea bună.

Și pe hartă scria — *eau mauvais à 40 m**.

Pînă la Agadez nu erau decît ceva mai mult de o sută de mile printr-un teren cam accidentat. Deși în ultimele patruzeci de mile am reușit să mai prindem ceva viteză pe un drum mai acătării, totuși ne-au trebuit cinci ceasuri ca să ajungem, ceea ce face cam o medie de douăzeci

* Apă nepotabilă la 40 de metri (în franc. în orig.).

de mile la oră, în tot timpul acestei expediții. Agadez părea un orașel prosper după standarul Saharei. Avea chiar și moscheie, cum nu văzusem la Tam. Am parcat mașina în față la *Hotel de l'Aïr* și am intrat să luăm câte o bere, după care Byrne s-a dus la bancă să-și xeroxeze fluturașul. Înainte de a pleca mi-a spus :

— Poate că o să ai chef să o apuci după cumpărături. Aici e mai bine decît la Tam. Ai ceva bani ?

Mi-a trecut prin minte că în cursul acestor plimbări ale noastre Byrne cam cheltuisese bani, și omul ar fi trebuit recompensat. Mi-am scos portofelul și m-am uitat în el. În bani algerieni aveam echivalentul a vreo sută de lire sterline, alte patru sute de lire în cecuri de călătorie și, într-o despărțitură, erau înghesuite cărți de credit.

Byrne se uită la visteria mea, și-mi spuse :

— Aici hîrțiile alea nu ți-s de mare folos. Dacă dai cuiva o bucată ciudată de hîrtie sau de plastic din acela o să rîdă de tine.

Scoase un teanc mic în monedă locală.

— Ține, nu-ți fă probleme, o să te taxeze eu cînd pleci, și o să rezolvi și asta tot cu Hesther, la Alger.

Și a trebuit să mă împac și cu asta. Am luat-o pe o stradă plină de praf și am descoperit că influența americană ajunsese chiar și la Agadez : exista un supermarket. Nu cred că un american ar fi recunoscut că avea de-a face cu un supermarket, dar era totuși corespunzător, deși raionul cu îmbrăcăminte europeană arăta cam sărac. Am cumpărat o pereche de blugi, Levi's,

cîteva cămăși și două cartușe de țigări englezești. După care am stat și m-am uitat lung la o expoziție întreagă de scotch whisky, uimit nu atît că o vedeam acolo, cît mai ales de prețul care se ridica abia la două treimi din prețul de la Londra. Am cumpărat două sticle. Mi-am săltat prada și am dosit-o în *Toyotă*, apoi am mai luat o bere în hotel în vreme ce-l așteptam pe Byrne. Cînd se întoarse, luă mașina și se duse cu ea la stația de benzină să facă plinul. Iar acolo, chiar lîngă pompă, o girafă ! Mă uitam la ea și nu-mi venea să cred.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce dracu...

Girafa își îndoi gîtul și se uită la noi cu niște ochi blînzi.

— Ce s-a întîmplat, mă întrebă Byrne. Pînă acum n-ai mai văzut cum arată o girafă ?

— Nu la o stație de benzină.

Byrne nu se arătă deloc surprins.

— Eu trebuie să mai întîrzii puțin. De aici începem să ne difuzăm mesajul.

Am încuviințat, dînd din cap, fără o vorbă și mă uitam mai departe la girafa care, în vremea asta, o luase alene pe principala stradă din Agadez. În timp ce Byrne deschidea portiera, i-am strigat :

— Stai o clipă. Fă-mi hatîrul de a-mi satisface și mie o curiozitate.

— Care ?

— Girafa aia, fir-ar să fie.

— Ah, aia ! E de la Grădina zoologică. În fiecare dimineață îi dau drumul, și seara se întoarce singură să mănînce.

— Aha !

Era și asta o explicație.

Am ajuns la Byrne acasă abia a doua zi, după ce-am făcut popas pe drum. Începeau să-mi placă popasurile astea de noapte. Te înconjura o liniște de necrezut, și cel mai arzător gând era să găsești cel mai potrivit loc pentru a face focul, cel mai bun loc de dormit, după ce adulemeai direcția vântului. Era mare diferență față de agitația neostoită — acum fără nici un sens — de la *Staffor Security*. La popasul acela i-am oferit lui Byrne un scotch, dar el clătină a refuz din cap.

— Nu mă ating de băuturi tari, doar din când în când trag câte o bere.

— Nu pot să nu remarc că aici e mai ieftin decât în Anglia, i-am zis eu.

— Pentru că aici nu-s taxe pe articolele astea, spuse Byrne. În Anglia e nevoie de o groază de bani pentru construirea unor lucruri esențiale, precum avioanele *Concorde*, deci și taxele sînt ridicate, adăugă el pe un ton răutăcios. Aici cine are nevoie de treburile astea ?

Apucă sticla.

— Chestiile astea sînt aduse din Niger mai ales pentru a fi vîndute turiștilor. La fel și țigările. S-ar putea să fi fost cărate pe cămile.

Whisky-ul era bun la gust, dar după primul pahar am simțit că nu-l mai doresc și pe al doilea.

— Cel mai de necrezut lucru pe ziua de astăzi a fost afurisita aia de girafă, am zis eu.

— Sînt oameni civilizați prin părțile astea, îmi aruncă Byrne. Nu le place să închidă animale în cușcă. Nici măcar cămilele.

— Ce vrei să spui ?

— O cămilă domesticită de tuaregi e mai de valoare decît una crescută de un arab, chiar dacă e vorba de animale la fel de bune. Un targui e mai blînd cu ele și cămilele sînt mai supuse. Sînt niște oameni cu adevărat minunați.

În noaptea aceea, în vreme ce mă uitam la stele, m-am gîndit mult la cele discutate.

Apoi mare lucru nu s-a mai întîmplat, doar că mi-am făcut rost de un costum nou și am învățat cum să călăresc pe cămilă, iar acestea două s-au dovedit legate între ele. Byrne s-a dus să-și vadă turma, iar cînd s-a întors tocmai soseam și eu de la lecția de călărie pe cămilă și eram în blugi. Byrne clătină din cap cu solemnitățe.

— Nu prea cred că merge, spuse el. Zău că nu.

Așa că m-am îmbrăcat ca un targui, cu niște nădragi largi, lăbărtați, dintr-o țesătură de bumbac neagră, strînși, bine la glezne, mi-am pus o gandoura albă, veșmînt tuareg, și o altă gandoura albastră pe deasupra celei dintîi. Și mai era și o djellaba, pentru cînd era rece sau noaptea. Și ca să le pună vîrf la toate, la propriu, un chech, o fîșie de bumbac negru, de vreo douăzeci de picioare lungime și de optsprezece inci lățime. Și Byrne s-a chinuit să mă învețe cum să mi-o înfășor. Iar după ce m-am văzut împoțonat cu frumusețea aceea de veșmînt, m-am

simțit puțin cam aiurea și foarte sfios, dar am scăpat iute de complexele astea, fiindcă nimeni nu mi-a acordat nici o atenție, în afară de Billson, iar pe părerile lui nu puneam preț. El n-avea să-și schimbe veșmintele și nici pe cămilă nu voia să călărească. Cred că-i cam intrase oarecum în cap că e reprezentant al imperiului și privea de sus ideea de a se coborî la nivelul băștinașilor.

Am descoperit că o cămilă nu se conduce cu frîul în gură ca un cal. După ce te-ai săltat în șa — șa tuaregă, cu spătar și oblînc înalt, în cruce, îți pui picioarele pe gîtul animalului și-l conduci frecîndu-l într-o parte sau în cealaltă. Cînd te afli pe o cămilă ce se ridică în picioare ai senzația că trăiești un cutremur de pămînt foarte serios, dar asta numai pînă te obișnuiești.

Eu, Byrne și Hamiada am pornit cu două cămile de povară, spre pășunile de lîngă Telouess, și urma să fim plecați vreme de vreo săptămîină, mai ales că Byrne socotea că vreme de două săptămîni campania lui cu fluturași nu avea să aibă vreun rezultat. Aranjase el cu proprietarul stației de benzină să se ocupe de difuzarea fluturașilor în pachete de cîte cinci sute de bucăți către principalele douăzeci de oaze de la sud de munții Atlas.

— Și o să fie nevoie de timp ca să-l punem pe Billson pe picioare, îmi spuse el. Fiindcă un lucru e sigur : dacă aflăm totuși de avionul acela, precis că-i pe undeva prin cea mai nenorocită regiune pe care ai văzut-o vreodată, altfel ar fi dat franțujii de el cu ani în urmă.

Habar n-am ce-a făcut Billson cît am lipsit. N-am aflat niciodată și nici n-am întrebat. Acum, privind în urmă, cred că acele zile de hoinăreală prin Aîr au constituit cea mai idilică perioadă din viața mea. Mergeam alene, în ritmul pasului cămilei, iar întinderea în jur era nesfîrșită și pustie. Ajungi ușor să trăiești într-un ritm domol, călăuzit nu de nevoile celorlalți semeni, ci de drumul soarelui pe cer, de stomacul care-ți cere de mîncare, de fireștile necesități ale animalului pe care călărești. Am dat de turma lui Byrne și el a părut mulțumit de felul cum arăta. De animale avea grijă o familie de tuaregi cu numele de Radbane.

— Sînt din neamul Kel Ilbakan, îmi spuse Byrne. Un trib vasal, de la sud de Agadez. Iarna aici își aduc turmele la pășune și mă ajută și pe mine.

Am fost oaspeții lui Radbane, și am rămas în tabăra lui vreo două zile, după care am luat-o spre vest, trecînd pe la poalele unui munte căruia i se spunea Bagzan. În ce-a de-a noua zi tocmai ne așezasem tabăra în apropiere de Timia cînd Hamiada scoase un strigăt și arătă ceva cu mîna. Aveam musafiri : veneau spre noi trei cămile cu doi oameni. Cînd s-au mai apropiat, Byrne mi-a spus :

— Păi ăsta-i Billson !

S-a încruntat și am știut de ce : numai ceva deosebit de important îl putea sălta pe Billson pe cămilă. Au ajuns în tabăra noastră și am observat că Billson mergea pe o cămilă purtată de frîu de un targui care-l întovărășea. Cămilele se lăsară în genunchi, Billson se clătină cumplit

În șa, se lăsă să alunece jos și arăta chinuit. Era îmbrăcat în costumul lui de oraș cu totul nepotrivit, care acum părea foarte jerpelit. Avea chipul cenușiu de oboseală, și se vedea că făcuse și răni de la șa. Și eu avusesem, dar îmi trecuseră.

— Paul, vino încoace și stai jos, i-am spus eu.

Byrne și Hamiada vorbeau cu însoțitorul lui. Am căutat prin traista mea de șa și am scos sticla cu whisky, încă pe jumătate plină. I-am turnat lui Paul într-o ceșcuță din alamă din care beam noi ceai de mentă. Aprecie gestul și de data asta spuse și el „mulțumesc“.

— Ce cauți aici, l-am întrebat eu.

— L-am zărit ! îmi răspunse el.

— Pe cine ?

— Pe individul care a tras în mine. Era în Timia și tot iscodea în toate părțile, după care a venit în tabăra lui Byrne.

Rămase o clipă fără să scoată o vorbă.

— Cu un *Range-Rover*.

— Și te-ai uitat la el ? L-ai recunoscut ?

Paul încuviință, dînd din cap.

— Mă cam săturasem acolo, n-aveam cu cine scoate o vorbă, și m-am dus să-i văd și eu pe tuaregi. Era unul care știa ceva franțuzește, cam tot atît cît știu și eu, dar ne înțelegeam. Eram în fața colibei lui cînd am văzut *Range-Roverul* venind, așa că m-am ascuns în coliba omului. Pereții erau din trestie, cu o mulțime de găuri pe unde te poți uita. Da, l-am văzut și l-am recunoscut.

— Era singur ?

— Nu, era și cu celălalt.

— Și ce s-a mai întâmplat după aia ?

Mi-am ridicat privirea și l-am văzut pe Byrne care se apropiase de noi și asculta și el.

— A început să stea de vorbă cu oamenii și să-i tot întrebe.

— În limba tamachek ? întrebă Byrne deodată.

— Nu, în franceză. Nu aflate mare lucru pînă cînd a ajuns să stea de vorbă cu omul la care eram eu.

— Trebuie să fie bătrînul Bukrum, spuse Byrne. Pe vremea cînd franțujii mai erau pe aici, omul a fost în *Corpul de cămile*. Continuă.

— Au stat puțin de vorbă cu bătrînul și apoi s-au cărat. Bukrum mi-a spus că se interesau dacă era vreun european prin împrejurimi. M-au descris chiar pe mine, și hainele mele.

Arată cu mîna spre costumul pe care-l purta.

— Bukrum nu le-a spus nimic.

Byrne zîmbi întunecat.

— I s-a spus să nu zică nimic, la toți li s-a spus același lucru. Poți să mi-i descrii pe cei doi ?

— Cel ce punea întrebări, care a tras în mine, avea vreo șase picioare înălțime, dar nu prea solid, dacă pricepi ce vreau să spun. Destul de subțirel. Blond, foarte bronzat. Celălalt era mai scund și mai lat. Brunet, măsliniu la față.

— Amîndoi în costume europene ?

— Da, spuse Paul, și-și întinse picioarele cu mare greutate. Am stat de vorbă cu Bukrum. El mi-a spus că e mai bine să mă trimită pe urmele voastre, fiindcă indivizii puteau să se întoarcă.

M-a lămurit că pe unde sînteți nu se poate ajunge cu mașina.

M-am uitat în jur la talmeș-balmeșul de stînci de pe pantele munților Bagzan. Bukrum avusese dreptate.

— Ți-am mai pus întrebarea asta o dată, i-am zis eu, dar am să ți-o repet. Nu-ți vine în minte vreun motiv, orice motiv, pentru care doi oameni să te caute în inima Saharei pentru ca să te împuște ?

— Nu știu ! izbucni Paul, strigînd. Pentru numele lui Dumnezeu, nu știu !

M-am uitat la Byrne și am ridicat din umeri.

— Eu și Hamiada mă duc la Timia, zise Byrne, să adulmec cum e treaba. Dacă o pornim numai noi, mergem mult mai repede. Arată spre targuiul care vorbea cu Hamiada.

— Îl cheamă Azelouane, e fiul lui Bukrum. O să vă ducă la un loc dincolo de colinele de lîngă Timia, și rămîneți acolo pînă trimit eu după voi. E și apă acolo, așa că o să vă descurcați.

Se uită la cele trei cămile pe care le adusese Azelouane.

— Azi rămîneți aici, animalele au nevoie de odihnă. Mîine, de cum se face lumină, porniți la drum.

În zece minute, el și Hamiada erau pe cămile și porniseră.

Ne-au trebuit două zile ca să ajungem la locul acela, dintre colinele Timiei, iar cu ziua aceea de odihnă absolut necesară s-au făcut trei. Acolo

am dat de un ochi de apă căruia Azelouane îi spunea *guelta*. O rupea și el puțin pe franțuzește așa că ne puteam înțelege cât de cât, folosindu-ne destul de mult și de limbajul semnelor făcute cu mîna. Am rămas acolo încă trei zile pînă a venit și Byrne.

În toată vremea asta Billson a stat posomorît. Era înspăimîntat și spaima i se citea pe chip. După ce te-ai ales cu o gaură de glonte în tine, făcută de unul care avea de gînd să te ucidă, nu prea îți mai vine să fii viteaz, dar pînă atunci Paul nu se arătase cu adevărat înfricoșat. Probabil că se gîndise că fusese luat drept altul și că incidentul se încheiase, cel care-l urmărise uitîndu-l de-acum, socotindu-l mort ca toți morții după ce-i arsese *Land-Rover-ul*. Însă gîndul că era iarăși urmărit îl tortura și-l cam doborî.

— De ce pe mine ? De ce tocmai pe mine ?

Nu găsea nici un motiv, cum nu găseam nici eu. Și nu-i trebui multă vreme ca să-mi termine și ce mai rămăsese din whisky.

Byrne sosi noaptea tîrziu, se arată ca o fantomă din întuneric, călărind la înălțime pe Yendjelan. Cămila se lăsă în genunchi, protestînd zgomotos, ca toate cămilele, și Byrne lunecă ușor din șa. Azelouane dădu șaua jos de pe cămilă, în vreme ce eu pusesem la fiert niște ceai de mentă să i-l dau fierbinte. În noaptea aia era cu adevărat frig. Se așeză lîngă foc, înfoclit în djellaba, cu vâlul lăsat.

— Vă descurcați ? îmi spuse el.

— Nu prea greu, i-am răspuns și am făcut un semn spre Billson, care dormea. El însă nu prea e în apele lui.

— E speriat, replică Byrne cu indiferență.

— Ai descoperit ceva ?

— Da, doi indivizi, unul cu numele de Kissack, englez, celălalt Bailly, cred că-i franțuz. Răscolesc tot Air-ul în căutarea lui Billson.

Rămase un moment tăcut.

— Și pe mine mă caută. De tine n-au aflat încă nimic.

— Dar de tine cum de-au aflat ?

— A trebuit să-mi pun numele pe fluturașul acela, îmi răspunse el. Așa îmi închipui. N-are nici un sens să oferi o recompensă dacă nu treci și numele și adresa celui care o oferă.

— Acum unde-s ?

— S-au dus la Agadez să-și facă plinul. Cred că se întorc ei.

M-am gândit pe îndelete, apoi am zis :

— Asta ne spune ceva interesant. Ei nu-l caută numai pe Billson. Sînt pe urmele oricui caută nenorocitul acela de avion. Pe fluturaș doar nu era trecut numele lui Billson, nu-i așa ?

— Nu, îmi răspunse Byrne scurt.

— Atunci asta-i ! Avionu-i totul, i-am zis și mi-am pus mîna pe brațul lui. Luke, vezi, ai grijă. Pe Billson l-au găurit de cum au dat ochii cu el. Ție ți-ar putea face la fel.

Mi-am dat apoi seama că pentru prima oară îi spuseseam pe numele mic. El încuviință, dînd din cap.

— M-am gândit și eu.

— Doamne, îmi pare tare rău că te-am vîrît în beleaua asta.

— Nu te necăji prea tare. N-am de gînd să-mi ofer singur tîrtăcuța drept țintă. Și nu tu m-ai împins. Am făcut-o singur.

— Deci avionul lui Peter Billson e miza, i-am zis eu. Dar de ce ? Ce interes are cineva să ne împiedice să-l găsim ?

— Habar n-am.

Byrne caută ceva pe sub djellaba de pe el și cînd scoase mîinile afară ținea o bucată de hîrtie.

— Au început să se arate primele rezultate. Poate că nu era nevoie să oferim decît o singură cămilă. Acum s-au apucat să semnaleze orice nenorocit de avion ce s-a prăbușit pe undeva prin deșert. Deocamdată avem parte de cincisprezece solicitanți la recompensă. Cinci nu fac decît să informeze despre același avion, așa că nu rămîn decît alte zece. Despre șase dintre ele știu și eu, inclusiv avionul acela francez din Koudia, despre care ți-am spus. Alte trei nu par să fie informații prea convingătoare, fiindcă localizează epava în zone în care ar fi trebuit să fie descoperită demult. Rămîne numai o singură epavă.

— Și unde-i asta ?

— Tocmai sus, în Tassili n'Ajjer. Necazu-i că e plasat departe de ruta în arc mare de cerc a lui Peter Billson.

— Cam cît de departe ?

— După busolă cam cu cincisprezece grade. Știu, am discutat că Billson trebuie să se fi abătut din drum, tocmai de asta cercetările în căutarea lui n-au avut nici un rezultat. Dar să iasă

din busolă cu cincisprezece grade e prea mult.

Acceptă ceaşca de ceai oferită.

— Şi atunci noi ce facem ?

— Stăm cuminţi şi mai aşteptăm să ne parvină şi alte informaţii.

Sorbi din ceai şi adăugă de parcă atunci i-ar fi venit ideea :

— Şi să ne ferim din calea lui Kissack.

— Şi lui nu-i putem face nimic ?

— Ce ?

— Păi, n-ar putea Paul să se prezinte la poliţia din Agadez şi să depună o plîngere împotriva lui pentru tentativă de crimă ?

Byrne mîrîi.

— Mai întîi au să-l întrebe de ce n-a spus treaba asta autorităţilor algeriene. Şi, în plus, sticleţii de-aici nu se vor arăta prea interesaţi de o crimă care a avut loc în Algeria.

Probabil că avea dreptate. Mă îndoiam că *Interpolul* avea legături de cooperare cu poliţia din Sahara.

— Sînt obosit, îmi spuse el, se înveli şi adormi într-o clipă în stilul lui obişnuit.

Mi-am chinuit creierii întrebîndu-mă de ce voiau Kissack şi Bailly să omoare pe oricine era în căutarea unui avion ce se prăbuşise cu mai bine de patruzeci de ani înainte. Deodată am încetat să mă mai gîndesc. Nici măcar n-am băgat de seamă cînd. Adormisem şi eu.

Byrne ne adusese provizii. Nişte mei ce urma să fie zdrobit într-o piuă, şi apoi dat în clocot pînă se făcea o fiertură fină, după care se adăugau curmale pisate şi făină şi sare ca pentru

clătite. Azelouane o luă la picior și se întoarse cu un ied, pe care îl înjunghie, așa că am avut și carne proaspătă. Și stăteam cuminți, la adăpost, printre coline, la numai jumătate de zi de drum de Timia.

Trei zile mai târziu Byrne o porni înapoi, plecând cu noaptea în cap și se întoarse în aceeași seară. Ne vesti că Kissack era încă foarte activ.

— Scormonește, scormonește serios, îmi spuse el. A bătut Tassil Oued, Grup-Grup, El Maki, toate locușoarele. Dar se pare că Timia îl atrage cel mai tare. Știe că locuiesc pe undeva pe lângă Timia. Azi la amiază era acolo.

— Fir-ar să fie, am exclamat eu. Fii atent. Byrne rîse.

— Stăteam la numai șase picioare de el, eram un targui ca oricare altul. N-avea el de unde să știe că nu eram un targui decît dacă-i spunea cineva, însă oamenii mei nu i-ar da nici o gură de apă în Tanezrouft.

În felul în care spusese *oamenii mei* se simțea o nuanță de mîndrie.

Mi-am dat seama că vălul tuareg avea și el avantajele lui, ca și faptul că toți tuaregii se îmbrăcau la fel, în alb și albastru.

— A mai venit o mîna de informații și fiecare speră să fie el cel care dobîndește zece cămile. Douăzeci și două. Cele mai multe fiind o repetare a celor dintîi.

— Vreo sugestie ?

— Doar cea din Tassili n'Ajjer. Hai să mergem să stăm de vorbă cu Paul. Unde-i ?

— În vale, la guelta. Stă o groază de vreme și se tot uită la apă.

Ne-am dus în căutarea lui Paul și l-am găsit, așa cum mă gândisem și eu, stînd pe un mal nisipos, lîngă apă.

Byrne se așează pe o piatră și-i spuse :

— Paul, vreau să vorbesc cu tine.

— Despre ce ?

— Sînt convins că știi mai multe amănunte decît oricine despre ultimul zbor al tatălui tău. Vreau părerea ta în legătură cu o problemă.

Pocni din degete spre mine.

— Harta.

Soarele scăpăta în spatele dealurilor, dar era încă destulă lumină. Byrne desfăcu harta pe nisip și cu degetul trasă o linie.

— De la Alger la Kano, aceasta-i ruta pe marele arc de cerc pe care intenționa să zboare tatăl tău. Așa-i ?

Paul cercetă urma lăsată de degetul lui Byrne.

— Da, cam așa-i.

— Nu-i *cam* așa. Asta-i ruta.

Scoase din tașca ce-i atîrna de gît un capăt de creion.

— Ei bine, acum ne-a rămas o singură posibilitate, și-i taman aici.

Făcu o cruce pe hartă.

Paul suci harta,

— Nu se poate, zise el hotărît.

— De ce nu ?

— Tatăl meu era pilot bun. Niciodată nu s-ar fi abătut el de la drum atît de mult.

— Amintește-ți că și eu am fost pilot, spuse Byrne, așa că știu ce vorbesc. Cam la ce oră a decolat de la Alger ?

— A aterizat la Alger îndată după prînz. Nu și-a făcut plinul rezervoarelor imediat pentru că mecanicul său voia să mai verifice odată avionul. Femeia aia de la Alger...

— Vrei să zici Hesther Raulier ?

— Da.

— Atunci spune-i așa cum o cheamă, îi replică Byrne cu asprime. Nu *femeia aia din Alger*. Continuă.

Paul bătu în retragere.

— Hesther Raulier spunea că au avut chiar un fel de ceartă pe chestia asta. Tatăl meu voia să facă plinul imediat și să decoleze, dar mecanicul nu era de acord. Spunea că voia mai întîi să pună avionul la punct.

— Paul, am intervenit eu, spune-mi, timpul petrecut la sol se scădea din timpul total, sau nu conta decît cine ajungea primul la Cape Town ?

— Cîștiga cine ajungea primul la Cape Town.

— Atunci înseamnă, i-am zis eu lui Byrne, că fiecare minut pe care Peter Billson îl petrecea la sol era un minut pierdut. Nu e de mirare că s-a ciorovăit să decoleze imediat.

— A trebuit să fie pe-a mecanicului, spuse Paul. Fe... Hesther Raulier mi-a spus că l-a dus pe tata la un hotel unde a furat puțin somn.

— Și cînd a decolat ?

— După-amiază, pe la cinci.

— La vremea aceea a anului se întunecă la șase, spuse Byrne. Deci avea înaintea un zbor de noapte. Uitîndu-se la sol n-avea de unde ști dacă era pe ruta cea bună sau nu. Fiindcă nu putea vedea solul.

— Hesther Raulier spunea că pe tata îl îngrijora tocmai ideea asta. Nu faptul că zbura noaptea, ci că trebuia să aterizeze la Kano pe întuneric. Nu știa dacă pista de aterizare avea să fie luminată.

— Mda, făcu Byrne. Avionul *Northrop* zbura cu 215 mile pe oră, dar precis că el mai și forța puțin. Să zicem șase ore pînă la Kano, deci aterizarea la unu noaptea. Dar n-a mai ajuns acolo.

De-acum se întunecase încît harta nu se mai vedea prea limpede.

— Deci, care-i mișcarea următoare ? am zis eu.

— Depinde de Paul, răspunse Byrne. Eu încă tot mai cred că avionul s-a abătut de la drum, iar acum știu că era vorba și de un zbor de noapte, ceea ce mă face să fiu și mai sigur de asta.

Bătu cu degetul în hartă.

— Aici s-ar putea să fie avionul lui Peter Billson.

— Mai ai chef să ne duci într-acolo ? l-am întrebat eu.

— Dacă vrea și Paul.

M-am uitat la Paul. Nu-i puteam zări fața, dar mișcările lui trădau nehotărîre. În cele din urmă spuse șovăielnic :

— Da, bine.

Nici de data asta nici un cuvînt de mulțumire. Byrne își pocni ușor palmele una de alta.

— Atunci mîine, în zori, plecarea.

Am ajuns acasă la Byrne a doua zi pe la unsprezece dimineața, Byrne fiind cel care pornise în cercetare înaintea noastră să vadă dacă puteam merge în siguranță mai departe. Odată ajuns, el nu mai pierdu nici o clipă.

— Am știut că Paul se va hotărî, îmi spuse el mie. Trebuie să trecem prin Agadez să umplem rezervorul cu benzină, dar Paul n-are ce căuta acolo, acum când Kissack dă tîrcoale. Pe Hamiada l-am trimis înainte. O să ne aștepte cu cămilele în partea asta a așezării ca să-l ia pe Paul și să-l ducă pe un drum ocolit în cealaltă parte.

Asta mi-a adus aminte de ceva.

— Pe Mokhtar nu l-am mai văzut pe aici. De cînd am venit din Algeria parcă s-a evaporat.

— Acum e pe la jumătatea drumului spre Bilma, îmi spuse el rîzînd. E *madugu*.

— Ce-i asta ?

— Conducător de caravană. Duce mei la Bilma și aduce de acolo sare. Ar trebui să-l ajungem din urmă dincolo de Fachi.

— Mergem la Bilma ?

— Trecem prin Bilma, mă corectă el. Și de acolo la dracu-n praznic, hăt, de cealaltă parte.

M-am apucat să cercetez neprețuita mea hartă, și nu prea mi-a plăcut ce-am văzut acolo. Aveam de traversat Erg du Tenere, și nu se vedea nici urmă de drum pe-acolo. Iar dincolo se făcea Grand Erg du Bilma. Se părea că aveam să văd și eu Copacul din Tenere, ca și apa aceea proastă de la patruzeci de metri. Mai apoi, cînd l-am

zărit pe Byrne am văzut că se străduia să curețe și să ungă un revolver, iar un altul odihnea alături.

— Ești cătană bătrână, ia-ți ostromentul, mă invită el.

Amîndouă revolverele erau de fabricație nemțească, un *Walther* și un *Lugger*.

— De unde ai făcut rost de ele ? l-am întrebat eu.

— Dacă-ți mai aduci aminte, pe vremuri, în nord, a cam fost oleacă de tărăboi, îmi răspunse el. Necazu-i că eu am rămas deoparte. Așa au pățit și o groază de arme, dintre care unele au ajuns și în sud.

Am încuviințat, dînd din cap. Amîndouă revolverele erau arme nemțești standard, pentru uzul ofițerilor. Am luat *Walther-ul*, iar Byrne dădu din cap aprobator.

— Lui Paul eu nu i-aș da pe mîină o armă din astea, i-am spus.

Byrne se uită la mine scîrbit.

— Ce crezi că-s nebun ? Dacă tot e să fiu împușcat, prefer s-o facă cine trebuie.

Îmi întinse o cutie de muniții și un încărcător de rezervă.

— Încarcă-l.

Am băgat gloanțele în încărcător și am împins unul dintre ele la locul lui, în patul revolverului. După aceea mi-a apărut dinainte o problemă — nu știam unde să țin arma aceea afurisită. La pieptul gandourei era un buzunar interior, dar nu era destul de rezistent ca să ții

în el un revolver greu. Byrne se uită la mine cu o privire sardonică, apoi îmi zise :

— În cămăruța din spatele tău e o centură și un toc de revolver.

Tocul avea și o despărțitură pentru încărcătorul de rezervă. Mi-am strîns centura în jurul mijlocului, pe sub gandoura. Nu era nici o dificultate să ajung la armă pentru că gandoura avea tăietura pentru introducerea brațelor prelungită mult în jos, așa că îți puteai pur și simplu retrage mîna înăuntru. Djellaba e făcută în același fel, și noaptea cînd e rece, dacă te întîmpli printre tuaregi nu ești tu de vină că ți se pare că ai nimerit lîngă niște oameni fără brațe.

Într-un ceas am și plecat, eu, Byrne și Billson cu *Toyota*, îndreptîndu-ne spre Agadez. Patru ceasuri mai tîrziu, Byrne se abătu de la drum și am dat de Hamiada într-o vale cu palmieri.

— De aici ne cam părăsești, îi spuse Byrne lui Paul. Hamiada te duce în cealaltă parte a orașului. Ajungem și noi acolo în noaptea asta mai tîrziu.

Schimbă cîteva vorbe cu Hamiada, după care i-am lăsat și ne-am reluat drumul pe șosea. Ne-am făcut plinul cu benzină și apă la stație în Agadez, și am băgat de seamă că Byrne acorda o atenție deosebită cauciucurilor. Stătu de vorbă puțin cu stăpînul stației și apoi am pornit din nou la drum.

— A mai sosit o mîină de informări, dar toate nu-s decît repetări ale celor dintîi.

Cînd am trecut pe lîngă moscheie am fost nevoiți să oprim din cauza girafei care o luase alene de-a lungul străzii. Byrne îmi dădu un ghiont.

— Uite !

Și-mi arată cu capul spre Hotel de l'Air. În fața hotelului era parcat un *Range-Rover*.

— Kissack ?

— S-ar putea. Ia să vedem noi.

Suci volanul, tăind strada aceea plină de praf și parcă chiar lîngă *Range-Rover*. Am coborît și am cercetat mașina, apoi Byrne scoase un cuțit și se aplecă asupra roții din spate.

— Ce faci ?

Se îndreptă și băgă cuțitul la loc.

— Mi-am pus emblema pe cauciuc, îmi răspunse el. Sînt mai liniștit cînd știu dacă Kissack e prin preajmă sau nu, îmi spuse și aruncă o privire spre intrarea hotelului. Hai să mergem să stăm de vorbă cu el.

— Crezi că-i înțelept ?

— Doar el mă caută pe mine, nu-i așa? Iar eu știu. E un gest de politețe ca între vecini să stau de vorbă cu el. Dacă-i Kissack noi știm că are un prost obicei de a trage în oameni fără să le spună o vorbă de bun venit. Iar dacă vreun individ are de gînd să tragă în mine, aș vrea să-l știu și eu mai dinainte. Uite de asta nu mi-a plăcut mie în *Forțele Armate Aeriene*, pentru că te trezești că trag asupra ta tot felul de oameni pe care nu i-ai văzut niciodată.

— Tu ești bosul ! i-am spus eu.

— Da, fir-ar să fie, îmi răspunse el. Acum trage-ți frumușel vâlul în jos, iar când o să intrăm înăuntru să nu te așezi, stai în spatele meu, atît. Și cu nici un chip să nu scoți o vorbă, indiferent ce s-ar întîmpla.

Întinse mîna în partea din spate a *Toyotei* și scoase la iveală o sabie.

— Puneți-o !

Mi-am aruncat sabia pe un umăr, cum văzusem că făcea Mokhtar, și am pornit după Byrne spre intrarea în hol. Deci eram un targui, deghezare destul de bună în cazul de față. Acum nu mă mai temeam că avea să mă trădeze propria-mi culoare. Nu mi se mai vedeau decît ochii și mîinile, iar dosul mîinilor mele erau arse bine de soare. Și erau și tauregi chiar mai deschiși la culoare decît mine.

Byrne se duse la bar și-i aruncă o întrebare barmanului care făcu un gest cu degetul mare spre o încăpere. Am intrat acolo și am văzut că nu erau decît doi oameni care stăteau la o masă în toată sala aceea goală. Paul ni-i zugrăvise bine. Kissack era înalt, zvelt, blond, și pielea îi era mai degrabă arsă decît bronzată, așa cum se întîmplă adesea cu cei deschiși la culoare. Pe frunte pielea i se jupuia în fîșii înguste. Bailly era mai tuciuriu și pe el soarele nu-l supăraseră prea tare.

— Eu sînt Byrne, le spuse Byrne. Am auzit că mă căutați.

Kissack ridică privirea și făcu ochii mari.

— Dumneata Byrne ?

— Mda !

Byrne își lăsă vâlul. Mă întrebam dacă Kissack știa că arătarea feței era un gest de dispreț. Kissack zîmbi.

— Ia loc, dom'le Byrne. Bei ceva ?

Era englez, probabil din Londra, după accent.

— Mulțumesc, spuse Byrne și se așează. Am să iau o bere.

Kissack trecu cu privirea peste el și-și opri ochii asupra mea gînditor. Byrne făcu un semn cu degetul spre mine.

— El nu bea. E împotriva religiei sale. O să servească doar o limonadă.

Kissack ridică o mîină și îndată se arată un chelner și-i luă comanda.

— Mă numesc Kissack, dumnealui e M'sieur Bailly.

Bailly doar mormăi ceva, și Byrne dădu scurt din cap.

— După cîte am auzit eu vă interesează avioanele, domnule Byrne, îi spuse Kissack.

— Mda.

— Avioanele care s-au prăbușit.

— Mda.

Kissack își miji ochii în vreme ce-l cîntărea pe Byrne. Omul îi răspundea la întrebările pe care i le punea, dar răspunsurile erau prea monosilabice pentru a fi pe gustul său.

— Aș putea să te întreb de ce ? făcu el numai miere în glas.

— Probabil fiindcă și eu am fost pilot la viața mea.

— Înțeleg, deci te interesează așa în general.

— Mda.

Kissack îi aruncă o privire iute lui Bailly care mormăi din nou. Era un mormăit care își dezvăluia neîncrederea.

— Te interesează numai un anumit avion ?

— Nu chiar. Toate sînt interesante.

— Aha ! Care-i cel mai interesant aparat peste care ai dat pînă acum ?

Chelnerul se întoarce. Puse pe masă o bere, iar mie îmi întinse o limonadă. Byrne nu răspuse deîndată, ci apucă paharul de bere și-i cercetă bulele de gaz.

— Cred că epava de la Avro Avian, din Tanezrouft. O poveste întreagă. Un avion cu numele de *Mica Cruce a Sudului*. Al unuia Kingsford-Smith, care a zburat cu el din Australia în Anglia în 1931. Apoi a fost cumpărat de un oarecare Lancaster care încerca să bată recordul lui Amy Mollison spre Cape Town.

Mai bău puțină bere și apoi adăugă scurt :

— Dar n-a reușit.

Kissack se ridică interesat.

— Și cînd s-a întîmplat treaba asta ?

— În 1933. Epava n-a fost găsită decît în 1962. Deșertul își păstrează tainele, domnule Kissack.

— Mai sînt și alte avioane vechi rătăcite pe aici ?

— După cîte știu eu nici unul de atît de multă vreme ca cel de care am vorbit.

Byrne se juca de-a v-ați-ascunselea cu Kissack, îl provoca pentru a-l face să spună singur ce voia. Eu mi-am băgat paharul cu limonadă

sub văl și am început să sorb din el. Era re-confortant.

— Nici o altă epavă atît de veche ?

— Eu, știu, să vedem, spuse Byrne gînditor. Mai sînt ele vreo cîteva zeci de avioane de pe vremea războiului împrăștiate prin locuri de unde-i tare greu să le mai scoți la iveală. Cu unul din avioanele astea m-am prăbușit chiar eu.

— Nu, nu de ele-i vorba. Din acelea de dinainte de război mai sînt ?

— Din acelea nu-s prea multe. Dar pe dumneata ce te interesează, domnule Kissack ?

— Sînt ziarist, răspunse el. Fac investigații.

— În Sahara ? îl întrebă Byrne în bătaie de joc.

Kissack făcu un gest de neputință, depărtîndu-și brațele.

— Ce să-i faci ? Meseria-i meserie chiar și în somn. Tocmai mă preumblam și eu pe aici, dar instinctul de ziarist nu m-a lăsat în pace.

Byrne făcu ușor din cap spre Bailly.

— Și dumnealui tot reporter ?

— Nu. M'sieur Bailly e ghidul meu.

Bailly arăta a fi mult mai potrivit de ghid prin mohorîtul Kazbah din Alger.

— Și numai pentru atîta lucru mă căutați ? spuse Byrne.

Își bău paharul de bere pînă la fund. Kissack întinse mîna spre el.

— Domnule Byrne, de cîtă vreme îți faci veacul prin locurile astea ?,

— De vreo treizeci și trei de ani.

— Atunci te rog, mai rămâi puțin. Vreau să mai vorbesc cu dumneata. E tare plăcut să mai poți sta de vorbă cu cineva în propria ta limbă. Eu cu franceza nu mă prea descurc, iar M'sieur Bailly nu se descurcă cu engleza deloc.

Era un mincinos ordinar. Lui Bailly nu-i scăpase nici un cuvânt.

— Mai servești o bere, domnule Byrne, dacă nu te grăbești cumva, spuse Kissack.

Byrne păru să șovăie, apoi spuse :

— Acum tot n-am treabă în altă parte. În regulă, mai iau o bere. Dacă vrei să mă tragi de limbă atunci o bere-i plată destulă.

— Minunat, făcu Kissack plin de entuziasm și-i făcu semn chelnerului să vină. Mă poți ajuta să înțeleg și eu treburile de pe aici. Cu Bailly mă descurc tare greu.

— Am să fac tot ce pot, îi răspunse Byrne cu modestie.

Chelnerul luă comanda, eu i-am dat și paharul gol înapoi.

— Ai întâlnit cumva pe unul pe care-l cheamă Billson ? îl întreabă Kissack ca din întâmplare.

— Am auzit de el. Dar n-am ajuns să-l întâlnesc.

— Ah ! exclamă Kissack încântat. Știi cumva pe unde-i ?

— A murit, domnule Kissack, îi spuse Byrne.

— Ești sigur ?

— Păi, n-aș putea zice că-s sigur, recunosc Byrne. Nu s-a făcut nici un certificat de deces. Dar e mort ca toți morții, totuși.

Kissack se încruntă.

— De unde știi ?

— La naiba ! făcu Byrne. Păi dacă avionul s-a prăbușit acum mai bine de patruzeci de ani, cum să nu fie mort. Cred că nu-ți închipui că încă mai bate pustiul asemeni copiilor lui Israel !

— Nu de Billson acela e vorba, spuse Kissack cu vocea sugrumată.

— Nu despre el ? se arată uimit Byrne. Credeam că încă te chinuie tot chestia cu avioanele.

Chelnerul îi puse dinainte paharul cu bere și Byrne îl ridică.

— Acela-i Billson al dumitale, făcu Kissack abia auzit. Când s-a întâmplat asta ?

— În timpul cursei Londra Cape Town, în 1936. Și nu-i Billson al meu, adăugă el ridicînd din meri.

— Știi pe unde-i avionul lui cumva ?

— Nimeni nu știe, spuse Byrne. Ți-am mai spus eu, pustiul își ascunde tainele bine. Dumnezeu, pe trei milioane de mile pătrate poți ascunde o escadrilă întreagă.

Mai sorbi din paharul de bere.

— N-aș zice că nu mă interesează epava aceea dacă ar da careva de ea.

— Dar nu epava aceea o cauți ? îl întrebă Kissack.

— De ce dracu aș face-o ? Am lucruri mai bune de făcut, nu-mi pot pierde vremea. Când o să dea cineva de avionul acela ai să vezi că o să fie în cine știe ce regiune nenorocită a deșertului, altfel l-ar fi găsit careva pînă acum.

Iar eu am și alte treburi, nu să risc să-mi frîng gîtul pentru o aventură ca asta.

Kissack duse mîna la buzunarul de la piept și de acolo scoase o bucată de hîrtie pe care o desfăcu și o puse pe masă. Era unul din fluturașii lui Byrne.

— Eu nu prea-s în stare să citesc ce scrie aici, dar mi-a mai tradus Bailly, spuse el. E nemaipomenit de interesantă chestia asta.

— Mda, pentru un reporter s-ar putea să fie.

— Și tot zici că nu cauți avionul acela ?

— Nu neapărat avionul acela.

Byrne arată spre fluturaș.

— La fiecare trei, patru ani răspîndesc cîte un fluturaș de ăsta, mai mult ca să-mi întretin o speranță. Ți-am mai spus, în timpul războiului, am fost și eu pilot. Am zburat și în Africa de Nord. Mă interesează avioanele dispărute în deșert, mai ales că și eu am lăsat unul pe-acolo. S-ar putea ca o dată și o dată să scriu o carte despre el.

— O monografie științifică, fără îndoială, replică Kissack sarcastic. *Unele aspecte ale catastrofelor aeriene în Sahara.*

— Știu că s-ar putea să pară o aiureală, îi răspunse Byrne. Dar e *hobby-ul* meu. Cele mai multe *hobby-uri* par altora cam aiurite. Te-ai gîndit vreodată ce aiureală e să strîngi timbre poștale ?

— Și cam scumpă afacere, răspunse Kissack. Zece cămile trebuie să coste o groază de bani.

— Poate pentru dumneata, spuse Byrne, ridicînd din umeri. Eu am o crescătorie întreagă de cămile.

Se uită zîmbind la Kissack.

— Le obțin la prețul de cost, cum ai spune dumneata. Și atunci nu costă chiar așa de mult, mai ales dacă împarți cheltuiala la trei, patru ani.

Kissack avea o mutră dezamăgită. Povestea pe care i-o turnase Byrne era destul de idioată ca să fie adevărată. Trase adînc aer în piept, după care spuse :

— Eu îl caut pe alt Billson, pe Paul Billson.

— Paul Billson ?

Byrne păru să cîntărească numele și gustul berii în același timp.

— Paul Billson ? repetă el, scuturînd din cap. Nu cred că am auzit vreodată de el! Vreo rudă?

— Nu știu nici eu, răspunse Kissack scurt. Lovi apoi scurt cu arătătorul în fluturaș.

— Și ai rezolvat ceva cu astea ?

— Pînă acum nu prea. Aceeași listă de epave pe care o am de data trecută cînd am trimis astfel de misive.

Kissack se uită la el multă vreme fără să scoată o vorbă. Byrne se foi în loc și întrebă :

— Mai vrei cumva să afli ceva ?

— Deocamdată nu, îi răspunse Kissack.

Byrne se ridică în picioare.

— Dacă mai ai nevoie de mine, știi unde mă găsești. Lîngă Timia. Domnule Kissack, mi-a părut bine să te cunosc. Sper că ți-am fost de ajutor.

Apoi își înclină capul înspre Bailly.

— Bonjour, M'sieur Bailly.

Bailly mîrîi.,

În vreme ce ne depărtam de hotel cu mașina i-am spus :

— Ei bine, de-acum știm.

— Mda ! răspunse el laconic, iar după o vreme adăugă : Individul acela îmi cam dă fiori.

— De ce e oare el pe urmele lui Paul Billson ? Doar trebuie să-l fi șters din rîndul viilor.

— E sigur că tipul a cam avut un șoc, spuse Byrne. Îl curăță pe Paul, și cînd colo deodată toată Sahara-i inundată de chestionare privind epavele de avioane, iar toată tărășenia fiind stîrnită tocmai din Niger, Dumnezeuule. Băiețelul trebuie să-și fi pierdut firea cu totul.

— Dar a ajuns repede la țintă !

Am stat și m-am gîndit la treaba asta.

— Bine că nu l-am plimbat pe Paul prin tîrgul ăsta, am zis eu și am rîs. Dar știu că l-ai îmbrobodit cu povestea aia aiurită.

— Dar n-o să-l încurce prea multă vreme, îmi replică Byrne. O să se intereseze și o să afle că niciodată n-am mai pus la cale o aiureală ca asta înainte. Sper că atunci or să se îndrepte spre Timia, și așa o să mai cîștigăm și noi un răgaz. Dacă pierde destul timp în Timia, noi o să fim de cealaltă parte a Bilmei înainte de a-și da el seama că ne-a pierdut urma.

21

Dinspre Agadez am luat-o spre est, preț de vreo cinci mile apoi am părăsit drumul pentru a ne întîlni cu Hamiada la locul stabilit. Hami-

ada așezase de-acum tabăra și ridicase cortul. Noaptea aceea am rămas acolo și ne-am culcat devreme, pregătindu-ne să plecăm de cu noapte pentru a traversa Ténéré. A doua zi dimineața, i-am dat lui Billson blugii și cămășile pe care i le cumpărasem.

— Nu poți bate Sahara în costum de stradă, i-am zis. Mai bine ia-le pe astea. Sper să ți se potrivească.

Individul nu le primi și atunci i-am spus :

— Paul, ești un zănatic nenorocit! Kissack, care a rămas în urmă, știe cum arăți și ce porți pe tine. N-ai decît să faci cum vrei, i-am zis ridicînd din umeri.

Paul își schimbă deîndată veșmintele. Băgasem de seamă că Hamiada tăiase a mulțime de crengi de acacia din care făcuse niște legături și le pusese în spatele mașinii. Cînd l-am întrebat pe Byrne care-i rostul sarcinilor acestora de crengi mi-a răspuns :

— Dacă vrem să avem parte de niște hrană caldă atunci trebuie să avem cu ce face focul.

Arată din cap spre est :

— Într-acolo nu mai găsim nimic.

Hamiada ne-a părăsit luînd și cămilele cu el, urmînd a se întoarce la Timia. Noi am apucat-o în direcția opusă, la început spre est, și apoi făcînd un ocol spre nord-est. Primele cincizeci de mile n-a fost chiar foarte rău, mașina era destul de bună și reușeam să facem în medie cam treizeci de mile la oră. Dar după asta drumul a dispărut și am dat de teren accidentat, iar apoi am intrat treptat în zone cu petece de

nisip, pentru ca, în cele din urmă, să trecem printre dune adevărate.

— Deci la asta spuneți voi *erg* ! am exclamat eu.

Byrne rîse scurt.

— Încă n-am ajuns acolo.

Îmi arată spre dunele în formă de semilună pe lîngă care treceam.

— Dunele astea sînt așa numitele *barchane*. Sînt în continuă mișcare, împinse de vînt. Nu se deplasează foarte repede, dar se deplasează. Aici tot nisipul se mișcă mereu, de asta nu-i nici un fel de drum.

Curînd, în locul *barchanelor* au apărut îngrămădiri de nisip mai mari — dealuri mișcătoare de nisip. Munții din Air dispăruseră de multă vreme în urma noastră, dincolo de orizont. Byrne conducea cu mare artă, reușind să țină mașina pe firul văilor, și găsind drumul printre dune. Mă miram cum știe pe unde trebuia s-o ia, dar el nu părea deloc îngrijorat. În vreme ce mergeam înainte îmi ținea prelegeri despre diferitele feluri de nisip.

— Și nisipul ăsta nici nu-i prea rău, îmi spunea el. Aici cel puțin poți să te oprești fără să ai necazuri. În schimb, cînd dai de fech-fech e cel mai rău.

— Ce-i asta ?

— Cîteodată nimerești o vreme plină de umezeală, multă umezeală pentru deșert. Iarna, umezeala asta condensează ca roua la suprafața nisipului și îngheață, formînd o crustă tare deasupra, dedesubt fiind nisip nestabil. Cînd

treci cu mașina pe nisipul ăsta e în regulă atîta timp cît mergi, dar dacă te oprești, atunci ai mari șanse să se rupă sub tine crusta aceea și să intri în nisip pînă la butuci.

Se opri puțin și apoi adăugă gînditor :

— Pe cămilă n-o deranjează cîtuși de puțin.

După o vreme continuă :

— Acum cîțiva ani eram pe undeva prin nord, cam prin preajma localității Hassi-Mesaoud, unde-s puțurile de petrol. Acolo am dat de un camion imens, putea căra vreo sută de tone. Și era folosit pentru transportul instalațiilor de foraj. Cei care-l conduceau mi-au arătat cum funcționa sărăcia aia. Avea opt diferențiale, șaisprezece cauciucuri balon și cînd voiai dădeai drumul la aer afară sau puteai pompa aer în cauciucuri, numai apăsînd pe niște butoane din cabină. Tipii spuneau că în felul ăsta puteau trambala hopo-hopo, fiarele de colo-colo, iar greutatea pe inci pătrat nu depășea pe cea exercitată de piciorul unei cămile. Grozavă jucărie.

— Ingenioasă.

— Mda, rîse el. Dar nu aveau ei mare grijă de ea. Cinci cauciucuri nu prea erau cum trebuia. Iar la cîteva săptămîni mai tîrziu, am auzit că au pățit-o. Transportau ceva și au hotărît să se oprească să facă popas de noapte. Așa că au tras pe dreapta, au înfulecat ceva și s-au culcat. Dar ghinionul lor a fost că se opriseră pe *fech-fech*. În timpul nopții, greutatea camionului a rupt crusta. Șoferii se culcaseră sub camion și au

fost amîndoi zdrobiți. Și nici alții n-au mai scos camionul de-acolo.

Un exemplu grăitor de macabru sugerînd pericolele care pîndesc în pustiu ! Byrne îmi spuse :

— Puturoase țucalele astea pe roți. Nu mi-au plăcut niciodată, decît atunci cînd sînt foarte grăbit, ca acum.

După o vreme dunele de nisip dispărură, locul lor fu luat de o cîmpie de nisip și deodată Byrne exclamă :

— Copacul !

Departe, la orizont, se zărea un punct minuscul, întunecat, care ar fi putut fi și o iluzie optică, un grăunte de nisip intrat în ochi, dar care, în cele din urmă, se dovedi a fi un copac spinos cu coroana largă. Lîngă copac era și un izvor, iar de jur împrejur erau căcăreze de cămilă, ca niște măslîne. Se vedeau și vreo cîteva schelete de cămilă, pe unele mai atîrna încă piele, mumificate în aerul uscat al deșertului.

— Ne oprim aici să mîncăm ceva, dar nu prea aproape de izvor, spuse Byrne. Sînt prea multe gînganii care te pișcă.

În vreme ce ne deplasam cu mașina mai departe, Paul, care se afla în spatele meu, spuse :

— Lîngă copac e cineva în picioare.

— Așa este, spuse Byrne. Dar nu-i decît un om. Nu e ceva obișnuit prin părțile astea. Haide să vedem cine-i.

Răsuci volanul într-acolo și ne-am oprit chiar lîngă copac. Cel de lîngă copac nu era un targui

fiindcă nu purta văl și avea pielea mai întune-
cată, de un maroniu închis. Era și mai scund
decît un targui de talie mijlocie, și nici nu era
atît de bine îmbrăcat. Avea o gandoura neagră,
iar acoperămîntul de pe cap arăta cam jerpelit.
Byrne coborî și stătu de vorbă cu omul cîteva
minute apoi veni din nou la mașină.

— Un om din neamul teda*, din Tibesti. De
vreo trei zile se așine prin preajmă și așteaptă
pe careva să vină încoace. Se îndreaptă spre
est și nu poate parcurge porțiunea asta de unul
singur.

— Dar cum de a ajuns pînă aici ?

— Pe jos. Dar n-a reușit să ajungă decît
pînă aci. În ultimele două zile n-a avut nici
măcar apă. Te deranjează dacă-l luăm și pe el
spre est atît cît mergem și noi în direcția aia ?

— Doar e mașina ta, i-am zis eu. Tu ești
bosul.

Byrne dădu din cap în semn de încuviințare
și-i făcu semn cu mîna omului care se apropie
de *Toyotă*. Ținea în mînă un burduf amărît din
piele de capră numită *djerba*, folosit pentru
cărat apă, după cum mi-a spus Byrne mai apoi.
Byrne lovi cu palma în burduf și-i puse omului
o întrebare arătînd spre izvor. Omul îi răspunse
ceva și, după aceea, la o poruncă a lui Byrne,
goli conținutul burdufului pe pămînt.

— Dacă ești silit, poți să bei și din porcăria
aia, spuse Byrne. Dar nu și atunci cînd nu te
obligă nimeni și nimic. Acum cîteva ani a căzut

* Teda sau toubou — populație islamică din Sahara.

în izvor o antilopă *addax* și de-atunci apa nu mai e chiar atât de bună.

În vreme ce mergeam mai departe l-am întrebat pe Byrne :

— Cum îl cheamă ?

— Nu mi-a spus. Dar m-a încredințat că înainte i se spunea de obicei Konti.

M-am încruntat :

— Cam încâlcită treaba asta.

— Nu chiar, replică Byrne. Cuvîntul arată că omu-i criminal.

Byrne nu arăta deloc tulburat. M-am răsucit pentru ca să mă pot uita la individul din spatele mașinii căruia înainte i se spunea obișnuit Konti.

— Ce dracu...

— E-n regulă, mă liniști Byrne. N-o să omoare pe niciunul dintre noi. Nu e criminal profesionist. Probabil că a ucis pe careva pentru un fel de răzbunare a sîngelui, acolo, în locul lui de baștină, și a trebuit apoi s-o șteargă. Probabil că acum socotește că nu mai e nici o primejdie să se întoarcă, sau poate că i s-a trimis vorbă că ai lui au plătit prețul sîngelui vărsat.

Opri mașina la vreo milă dincolo de copac.

— Acum e bine.

Am coborît cu toții. Din spatele mașinii Byrne scoase un capăt de burlan metalic.

— Ajută-mă să-l umplu.

La capătul de sus burlanul avea un capac pe care-l deșurubă. Eu țineam pîlnia, în vreme ce Byrne turnă în sărăcia aia apă din canistră.

— *È un vulcan*, îmi spuse el în vreme ce turna apa, cel mai economic mod de a fierbe apa din cîte există.

Într-adevăr, era foarte simplu, pentru că instalația forma un fel de brîu de apă, conținînd vreo două pinte, în jurul unui horn central. Byrne băgă o bucată de hîrtie aprinsă într-o gaură din partea de jos, mai puse vreo două crengi de acacia și, cînd focul se stîrni bine, adăugă o mînă de căcăreze uscate de cămilă pe care le luase de lîngă copac. Totul începu să ardă cu furie, dar fără să facă miros. În cinci minute apa fierbea.

Am mîncat pîine cu brînză și ceai de mentă, și criminalul nostru ne ținu tovărășie.

— Întreabă-l totuși cum îl cheamă, l-am îndemnat eu pe Byrne. Nu pot să vorbesc despre el ca despre unul căruia înainte i se spunea obișnuit Konti.

În vreme ce Byrne stătea de vorbă cu omul, Paul îmi spuse :

— N-am de gînd să merg în mașină cu nici un fel de criminal. Pe mine nu m-a întrebat nimeni dacă omul poate să meargă cu noi.

Byrne se opri deodată din discuție și se întoarse spre Paul.

— Atunci nu-ți rămîne decît s-o iei pe jos restul drumului, fie înainte, fie înapoi.

Scutură din cap.

— Probabil că e un om mai cumsecade decît tine. Și, trebuie să-ți spun, nu te-am întrebat nimic pentru că nu mă sinchisesc nici cît negru sub unghie dacă ție îți place sau nu. Ai priceput ?

Nu mai așteptă să audă vreun răspuns și începu iar să stea de vorbă cu omul în limba aceea guturală. M-am uitat la Paul și am văzut că se făcuse roșu ca sfecla. I-am zis încet :

— Ți-am spus să pășești cu grijă în preajma lui Byrne. Dar nu înveți niciodată nimic, așa-i ?

— Nu se poate să vorbească cu mine în felul ăsta, mormăi el.

— Ba uite că tocmai a făcut-o, i-am întărit eu. Și ce naiba ai să faci în situația asta ? Am să-ți spun tot eu : nimic. Fiindcă Byrne e cel care stă între tine și moarte.

Se închise într-o muțenie posomorită. Byrne încheie discuția cu omul și se întoarse spre mine.

— Zice că n-are nimic împotrivă să-i spui Konti și acum. Nu prea vorbesc bine dialectul lui, dar folosește și cuvinte arabe, și mi-am dat seama că am avut dreptate. Acum trei ani, în Tibesti, a ucis un om și a fugit. Tocmai a aflat că sîngele vărsat a fost răscumpărat, așa că se întoarce acasă.

Rămase o vreme tăcut.

— De fapt cu sîngele cămilelor. În Tibesti nu se prea găsesc bani gheață.

— Și cam la cîte cămile e prețuită o viață de om ?

— La cinci.

— Jumătate din valoarea unui avion în 1930, am comentat eu.

— Poți să socotești și așa, îmi răspunse el. Schimbarea numelui face parte din ritual, bineînțeles. Știi ce-a făcut atunci cînd a fugit ? A ucis o antilopă, a luat o bucată din intestinul

gros al animalului, și l-a tras pe picioare, ca niște ciorapi. Apoi a început să ȝopăie pînă cînd s-au făcut praf. E un mod simbolic de a o rupe la fugă. Vezi ?

— Vrajitorie, am zis eu.

— Da, ciudați oameni cei din neamul teda. Sînt înrudiți cu tuaregii, dar sînt mult mai înapoiți.

Ridică privirea și se uită la soare.

— S-o pornim la drum. Vreau să trecem dincolo de Fachi înainte de a se lăsa seara.

Am tras tare mai departe și am ajuns într-o zonă unde din nou și-au făcut apariția dunele mari, unele chiar de cîteva sute de picioare înălțime. Atunci mi-am dat seama că numai Byrne conducea mașina și m-am oferit să-l înlocuiesc, dar el respinse ideea.

— Poate mai tîrziu, dar acum nu. O să ne împotmolești. E mare artă să conduci pe nisip neîntărit și trebuie să abordezi denivelările exact în unghiul care trebuie.

La un moment dat am zărit în fugă un animal cu niște urechi mari alergînd pe creasta unei dune. Byrne mi-a spus că era un fenec.

— Vulpea deșertului. Apa de care are nevoie o dobîndește mîncînd insecte și rozătoare mici, jerboa. Iar jerboa își produce apa necesară chiar în corpul ei. Sau cel puțin așa mi-a spus mie un individ care venise aici tocmai ca să studieze animalele astea. Vara fenecul nu se arată niciodată în timpul zilei, e mult prea cald.

Fachi era o oază mică și nenorocită, la mai bine de o sută de mile de copacul din Tenere.

Aici se aciuiase o populație de negroizi, femeile purtau cercei în nas.

— Sînt fulani, îmi spuse Byrne cu o umbră de dispreț. Tuaregii nu-i prea iubesc, așa cum nici ei nu se omoară cu dragostea pentru tuaregi. Nu poposim aici, o să ne fure din ochi.

Nu ne-am oprit decît atît cît să ne umplem canistrele cu apă, să cumpărăm un ied, pe care Byrne îl înjunghie și-l căsăpi ca un expert, după care am mai mers vreo zece mile și ne-am așezat tabăra exact cînd apunea soarele. Ne-am pregătit masa, am mîncat și ne-am culcat, și în zorii zilei eram din nou la drum. Parcurgeam mile și mile printre dunele de nisip și, uneori, cînd n-aveam încotro, treceam și peste ele. La un moment dat i-am spus lui Byrne :

— De unde naiba știi pe unde s-o iei și pe unde nu ?

— Și asta-i o artă, îmi răspunse el. Trebuie să știi care au fost vînturile dominante în ultimele cîteva luni. Ele stabilesc unghiul dunei și în felul ăsta te și poți orienta în ce direcție mergi. Nu se schimbă direcția lor prea mult de la un an la altul, dar suficient ca să te deruteze și să te rătăcești. Și nu trebuie să pierzi din ochi soarele!

Se făcuse aproape amiază cînd am trecut de creasta unei dune și Byrne îmi spuse :

— Uite colo azelaiul.

— Ce ?

— Caravana de sare pe care Mokhtar o conduce spre Bilma. De două zile a plecat din F'achi.

În felul acesta mi-am dat și eu seama de diferența dintre viteza cu care se deplasează o cămilă și o *Toyotă*.

— Cît face de la Agadez la Bîlma ?

— Patru săptămîni. Două sau trei săptămîni stă în Bîlma să se întremeze animalele și apoi se întoarce cu sarea. Drumul dus și întors ține cam trei luni bune.

Caravana era formată din vreo trei sute de cămile și probabil douăzeci de conducători de cămile.

— Cincizeci sînt ale mele, îmi spuse Byrne și-l strigă pe Mokhtar.

Acesta se apropie de mașină cu mersul domol, alene al tuaregelui, se uită la mine cu mirare și apoi izbucni în rîs și-i spuse ceva lui Byrne care îmi lămurî.

— Mokhtar socotește că am mai făcut un prozelit. Vrea să știe dacă am început să-l concurez pe Profet în direcția asta.

Byrne își cercetă animalele, își arată mulțumirea pentru starea în care erau și apoi am pornit-o din nou la drum, iar caravana, care-și continua drumul cu pasul ei lenevos de trei mile la oră, rămase curînd în urmă. Să tot fi fost ora trei după-amiază cînd explodă cauciucul din dreapta față, iar volanul se smuci cu brutalitate în mîinile lui Byrne.

— Fir-ar să fie, blestemă el și opri mașina.

Pe la ureche am auzit o plesnitură și îndată parbrizul se făcu țandări. Se mai trăsese asupra mea pe cînd fusesem în Coreea așa că recunoșteam îndată un glonte cînd îmi trecea pe la ureche, chiar și fără să văd parbrizul spart.

— Afară toată lumea, am urlat eu. Trage cineva în noi.

Am smucit mînerul portierei și am sărit afară. Glonte venise din partea mea, așa că am alergat de cealaltă latură a mașinii pentru a mă pune la adăpost. În timp ce alergam, la numai un iard de mine, țîșni o trombă de nisip. Paul era încă tot în mașină, nefind destul de iute în a se feri din locul acela, și l-am găsit pe Byrne trăgînd de el să-l scoată afară. Mi-am dat seama că eram cu revolverul *Walther* în mîna, deși nu-mi aduceam aminte cînd îl scosesem. Împușcăturile continuau, răsunînd ca niște pocnituri seci în aerul uscat. Mi-am dat seama că era vorba de o pușcă. Dar nu mai auzeam nici un glonte șuierînd în jurul nostru.

— Uite, îmi dădu Byrne un ghiont.

Îmi arăta cu mîna spre duna din spatele nostru. Konti, cel din neamul teda, alerga la deal pe panta dunei, și străbătuse trei sferturi din cele vreo șaizeci de picioare cîte avea. Gandoura îi fîlfîia în bătaia curențului făcut de propria-i goană, iar gloanțele stîrneau nisipul la picioarele sale. Cînd ajunse pe culme, se profilă pe cer, păru să se poticnească deodată, apoi parcă mai mult se prăbuși decît sări în cealaltă parte a dunei și dispăru din cîmpul vederii noastre. Împușcăturile încetară și ele.

— Crezi că l-au atins ?

— Habar n-am, îmi răspunse Byrne și deschise portiera din spate a mașinii. Băgă mîna înăuntru și scoase arma *Lee-Enfield*.

— Cred că Kissack a ajuns înaintea noastră.

Scoase un încărcător întreg din desaga de la gît și încărcă arma. Se auzi încă o împușcătură și un pocnet, după care urmă mieunatul glonte-lui ricoșat de metal. Mașina se cutremură.

— Ticălosul, ne-a încloțit, spuse Byrne. Dacă încercăm să fugim la adăpost, sîntem niște oameni morți.

Se uită la duna din spatele nostru.

— Konti a reușit să ajungă pînă acolo numai pentru că a făcut-o pe neașteptate. Cred că a mai avut el ocazia să vadă cum e cînd trage cineva în tine.

— Numai să fi scăpat.

Un alt glonte lovi mașina dintr-o parte.

— Mda.

M-am uitat în jur să-l văd pe Billson și l-am zărit adunat ghem după roata din spate, căutînd să se facă cît mai mic. Byrne se uită și el în partea în care priveam eu.

— N-o să ne fie de mare ajutor, spuse el de-a dreptul. Putem să nici nu-l punem la socoteală.

— Și ce facem ?

— Tragem și noi.

Se auzi o pufnitură, pfss, și alt cauciuc se lăsă. Byrne spuse :

— Dacă mai face treaba asta încă o dată ne-a terminat. N-am decît două cauciucuri de rezervă. Vezi dacă îl poți repera pe afurisitul acela.

Mi-am ridicat cu mare grijă capul, și m-am uitat prin geamul mașinii. M-am zgîit la duna care să tot fi avut vreo sută de picioare înălțime, și am urmat cu privirea creasta. Se auzi o altă împușcătură care nimeri mașina și am zărit o mișcare ușoară pe dună. M-am lăsat iute jos,

— E pe culmea dunei, la vreo douăzeci de grade spre stînga.

— Cît de departe ?

— Greu de spus. Două sute cincizeci, la trei sute de yarzi. Și trebuie să tragi de jos în sus.

— Hmmm ! făcu Byrne în vreme ce-și regla cătarea puștii. Și acum să-i arătăm noi dulăului și iepurele. Pentru numele lui Dumnezeu, să ai revolverul la îndemîină și să fii atent la flancuri.

M-am tras înapoi și m-am săltat în poziția ghemuit, în vreme ce Byrne trecea țeava puștii prin geamul deschis al portierei mașinii. M-am uitat dintr-o parte în alta, dar n-am zărit nimic.

— L-am văzut ! spuse Byrne încet.

Au tras amîndoi odată și Byrne s-a lăsat iute în jos. Mașina se cutremură din nou.

— Cred că i-am băgat niște nisip în ochi.

Urmă o perioadă de tăcere, timp în care nu se auziră decît trozniturile metalului care se răcea și un fel de gîlgîit de lichid. Începusem să cred că Byrne are dreptate cînd deodată se auzi o altă împușcătură și glonteale trecu prin amîndouă geamurile deschise ale mașinii, spărgînd zidul sonic la vreo șase inci deasupra capului meu, și scoțînd un șuier parșiv.

— Pariu că și-a schimbat locul, spuse Byrne. Dacă mai reușesc o dată să-l localizez fii gata s-o iei la goană. Apoi caută să-i prinzi din coastă. Dacă nu facem ceva o să ne găurească ciur, tot stînd aici.

— În regulă.

Își ridică ușor capul și se uită la dună.

— Mda, s-a mutat individul. Dar unde dracu-i acum.

Și veni un alt glonte care avu un rezultat nenorocit : lovi un alt cauciuc, chiar cel în spatele căruia se adăpostise Billson și se auzi un alt pîss cînd aerul se slobozi afară.

— Ne-a venit de hac ! exclamă Byrne.

Paul scînci și încercă să se îngroape în nisip cu totul.

— În numai trei roți nu ajungem noi prea departe, dar în schimb l-am văzut pe individ unde-i.

Scoase din nou arma la iveală și se pregătea să tragă.

— Stai, Luke ! am strigat eu, punînd în glas toată îngrijorarea de care eram în stare.

Își lăsă din nou capul în jos :

— Ce s-a întîmplat ?

Acum știam ce era în gîlgîitul acela.

— A nimerit ori rezervorul de benzină, ori una dintre canistre. Nu simți mirosul ?

Byrne adulmecă izul benzinei.

— Trage tu cu sărăcia aia și o să vezi cum ne umplem de flăcări și nu așa în joacă. Benzina nu are nevoie decît de o simplă scînteie.

— Dumnezeu !

Își trase pușca înapoi și se uită țintă la mine, și amîndurora ne-a trecut prin minte același lucru. Era destul chiar și o scînteie de la un glonte ricoșat de metal pentru a aprinde vaporii de benzină.

— Am făcut o dată greșeala asta în Coreea, și pot să-ți arăt niște arsuri pe piele pentru a-ți dovedi ce înseamnă.

— Mă tot întrebam eu ce-i cu încrețiturile alea pe pieptul tău. Atunci mai bine fugim să

ne punem la adăpost. În direcții diferite. Cred că numai unul singur trage și n-o să ne nime-rească el chiar pe amîndoi.

— Cu Paul ce facem ?

— La dracu, facă ce-o vrea.

Un glonte nimeri un far și se auzi zornăit de sticlă spartă.

— În regulă, am zis eu, îndată după următoarea împușcătură.

Byrne încuviință dînd din cap. Nu se mai auzi altă împușcătură, însă, din depărtare, cineva scoase deodată un urlet, un fel de geamăt de animal aflat în agonie, care se prelungi mult. M-am răsucit, smuls din tensiunea aceea a așteptării pentru a o lua la fugă și m-am simțit aruncat în altă stare de tensiune. M-am uitat uluit la Byrne.

— Ce-i asta ?

Urletul încă tot se mai auzea, dar frînt acum de gemete întretăiate ca ale unuia care se chinuia să-și tragă sufletul.

— E careva rănit, precis ! spuse Byrne.

Se auziră niște împușcături în depărtare, dar de data asta nu de armă, ci de pistol, după cum mi se părea mie. Apoi urletul acela se curmă și se lăsă din nou tăcere. Am rămas multă vreme ascultînd, dar n-am mai auzit nimic. După o vreme am dat să zic !

— Cred...

— Taci ! mi-o reteză Byrne.

Departe, se auzi icnitul de neconfundat al unui demaror care se încapățîna să pornească motorul. Mai icni de cîteva ori și apoi probabil că

motorul, mult mai silențios, porni și el, fiindcă zgomotul de la început se opri.

— S-ar putea să plece, spuse Byrne.

— S-ar putea să fie numai un truc de-al lor ca să ne facă să ieșim la iveală.

Încuviință dînd din cap, așa că am rămas pe loc. După aproape zece minute se auzi un strigăt și m-am uitat spre dună, cu grijă ca să nu-mi părăsesc adăpostul. Sus, pe creasta dunei, stătea Konti care striga spre noi și ne făcea semne cu mîna. Byrne trase adînc aer în piept.

— Ei, fir-aș să fiu al naibii. Hai să vedem despre ce-i vorba.

Am urcat panta dunei și Konti începu să-i turuie lui Byrne, dînd foarte mult din mîini. Era foarte tulburat și era lesne de înțeles pentru ce. Avusese parte de cincisprezece minute de groază. Arăta cu mîna spre viroga din cealaltă parte a dunei și amîndoi o porniră la vale, eu pe urmele lor, fiindcă voiam să știu și eu ce se petrecuse. Se vedeau urme de cauciucuri, și cuiva îi cursese o groază de sînge, o pintă sau chiar mai mult. Byrne se lăsă pe vine și arată locul unde unul din cauciucuri trecuse peste nisipul îmbibat de sînge.

— Kissack ! spuse el. Uite semnul pe care i l-am făcut eu la roata din spate.

— Ce s-a întîmplat ?

— Ce s-a întîmplat, ce nu s-a întîmplat ! Poți mulțumi lui Dumnezeu că l-am luat ieri pe Konti cu noi. Probabil că ne-a salvat viața la toți.

— Cum ?

Byrne sporovăi cu Konti preț de vreo cîteva minute și apoi îmi spuse :

— Îmi zice că erau trei oameni aici. După descriere erau Kissack, Bailly și un al treilea individ, probabil un arab. Kissack și arabul erau sus, pe creasta dunei, cel dintîi fiind preocupat doar cum să ne împuște mai bine. Bailly rămăsese aici și stătea lângă mașină. Așa că lui Konti nu i-a fost greu să vină pe cealaltă parte și să arunce cu cuțitul în el.

— Cu cuțitul ! am exclamat eu. Și numai din cauza asta urla ăla în așa hal ?

Nu-mi puteam da seama care fusese pricina. Unul care se alege cu un cuțit în el nu face chiar atîta gălăgie, dar, bineînțeles, depinde și de locul unde îi fusese înfipt cuțitul. M-am uitat în jur și apoi am zis :

— Dar cum de-a reușit Konti să ajungă destul de aproape ca să arunce cuțitul ? Aici n-avea unde să se ascundă pentru ca să se apropie furios.

— Se pare că n-ai văzut cuțitul cu pricina, îmi spuse Byrne. După ce l-a lovit pe Bailly, cuțitul s-a băgat în nisip. Konti l-a scos de-acolo înainte de a ne striga și pe noi.

I-a spus ceva lui Konti și a întins mîna spre el. Konti începu să se caute și apoi scoase cuțitul, care nu semăna cu nici unul dintre cuțitele pe care le văzusem în viața mea. Lama era de vreo optsprezece inci lungime, făcută dintr-o singură bucată de oțel turtită pe lat, și groasă de vreo optime de inci. Mînerul avea și el vreo un picior lungime, iar restul e foarte greu de zugrăvit. Lama principală forma un fel de semicerc, în vreme ce alte două lame ieșeau la iveală în unghi drept față de prima și se terminau cu un fel de cîrlige. Păreau să fie o sumedenie de

muchii ascuțite, tăioase ca briciul. Și mai erau și foarte ruginite.

— Uite așa arată o *mouzeri*, îmi spuse Byrne. Cuțitul cu care aruncă cei din neamul teda. Se aruncă orizontal, cu o mișcare făcută de sub brîu și poate opri un cal în plin galop. Se folosește la vînatul antilopelor *addax* și *orynx*, dar poate foarte bine reteza picioarele unui om de la șaizeci de yarzi distanță. Bailly habar n-a avut ce l-a nimerit, iar Konti zice că aproape i-a retezat piciorul stîng, și i-a rănit rău de tot glezna dreaptă.

M-am uitat la lamele acelea ruginite.

— Dacă nu moare din cauza sîngelui pierdut, atunci tot nu scapă de infecție, am zis eu.

Ceea ce pățise Bailly de la arma aceea ar fi făcut pe oricine să urle.

— Așa sper și eu, replică Byrne tăios.

Luă cuțitul acela ciudat și i-l înapoie lui Konti, care zîmbi fericit.

— Konti spune că e același cuțit cu care și-a ucis dușmanul în Tibesti.

Apoi se uită la sîngele rămas pe nisip și ridică din umeri.

— Haide să vedem ce pagube avem.

Pagubele erau mari. Trei cauciucuri făcute praf și numai două rezerve. Dar nu asta era cel mai rău, fiindcă și rezervorul de benzină avea o gaură în el. Făcusem plinul nu cu mult înainte de a începe incidentul cu împușcăturile, și nu mai aveam destulă benzină ca să ajungem la Bilma, chiar dacă am fi avut cauciucuri ca lumea.

— Ei bine, avem în schimb destulă mâncare și apă, am zis eu. Nu ne rămâne altceva de făcut decât să stăm frumușel și să așteptăm să ne ajungă din urmă Mokhtar și apoi încercăm să facem o călătorie pe cămile...

— Mda, făcu Byrne. Bună idee, numai că Mokhtar nu vine în direcția asta

22

Lui Billson încă nu-i trecuse spaima. N-aș putea spune că-l învinuiam pentru asta. Când se trezește a fi ținta unui atac armat, fiecare om reacționează altfel, iar Billson încă de la început nu s-a arătat a fi foarte echilibrat. Și mai era ceva căruia Paul trebuia să-i facă față, și care nu se dobîndește nici în timpul războiului. Ideea că el era cel vînat, că un spirit rău îl urmărea cu intenția de a-l ucide. Pe fiecare glonte care se îndrepta spre noi era scris numele lui. Așa că el nu era deloc în stare să ia parte deocamdată la discuția noastră. Konti, care se pricepea în ale deșertului, nu știa mare lucru despre Ténéré. Nu era locul lui de baștină. Același lucru era valabil și pentru mine, în plus aveam și foarte puțină experiență a deșertului, așa încît greul hotărîrilor era pe umerii lui Byrne.

După ce mi-a spus foarte simplu că Mokhtar nu venea înspre noi, mie nu mi-a rămas decât să exclacăm : „Ah !” și să aștept să vedem ce avea să zică mai departe. Și, în cele din urmă, glăsui :

— Djerba aceea are să ne prindă bine. O să avem puțin de mers pe jos.

— Cît ?

— Eu am luat-o pe aici pentru că e un fel de scurtătură, numai bună pentru mașină. Drumul de caravane e la vreo cincisprezece mile mai spre sud.

După ce plecasem din Fachi, aș fi putut jura că Byrne mergea de la un schelet de cămilă la altul, dar pe ultimele mile nu mai văzusem niciunul. Și acum îmi limpezise nelămurirea.

— Cincisprezece mile, am făcut eu ușurat. Nu e chiar atît de mult.

— Trebuie să luăm cu noi apă, cît mai multă apă, spuse Byrne.

— Ca să mergem pe jos cinsprezece mile ?

Byrne mă luă de cot și mă făcu să mă îndepărtez în așa fel ca să nu ne audă Paul.

— Drumul ăsta o să ne ia și ziua de azi și și cea de mîine în întregime. Ai mers vreodată prin nisip afînat ?

— Nu prea mult, am zis uitîndu-mă pe firul văii. Nu pare să fie chiar atît de greu.

Byrne se uită și el în partea în care priveam eu.

— Drumul de cămile spre Bilma e un drum sigur pentru că urmează conformația terenului. Poți merge destul de bine pe firul văilor dintre dune. Noi în schimb o să mergem în sus și-n jos peste dune pînă o să amețim. Sînt cincisprezece mile în linie dreaptă, dar mai adaugă cinci de urcat și alte cinci de coborît. Și nu trebuie să uiți și alte lucruri neprevăzute.

— Ca de exemplu ?

Clătină din cap.

— Am să ți le spun eu dacă e nevoie. Lasă, nu trebuie să-ți mai faci probleme și cu ceea ce s-ar putea să nu se întâmple niciodată. Lasă-mă numai pe mine să le port de grijă.

Reuși astfel să mă tulbure cu totul. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să umplem djerba cu apă din canistră, după care Byrne mă măsură și în sus și în jos.

— Cam ce greutate socoți că ai să poți duce ?

Mi-am adus aminte de marșurile de pe vremea militariei care nu erau de mare folos în acele zile de mecanizare decât pentru a mai oțeli oamenii. Se socotea că ofițerii trebuiau să se dovedească mai de ispravă decât soldații. M-am gândit la o cifră, apoi iute am mai ajustat-o, micșorînd-o, fiindcă m-am gândit la nesfârșitele urcușuri prin nisipul acela afînat.

— Patruzeci de livre.

Byrne scutură din cap.

— Prea mult. Cîte o canistră pe jumătate plină pentru tine și Paul și asta înseamnă cîte treizeci de livre de fiecare. Konti o să poată lua djerba, fiindcă-i obișnuit cu ea.

Am luat o canistră întreagă și am împărțit-o între noi, apoi am făcut un fel de bretele ca să le purtăm în spinare, avînd grijă să ne punem tot felul de bulendre în spinare ca să nu ne julească. Byrne ne-a obligat să ne luăm fiecare cîte o djellaba.

— Noaptea se cam face frig.

Am băgat de seamă că în schimb canistra pe care a săltat-o el era plină. Pentru un om trecut de șaizeci de ani era o povară copleși-

toare, dacă ceea ce ne spusese el despre drumul care ne aștepta era adevărat, dar n-am scos o vorbă. Știa el ce face.

Apoi am mîncat și pîinea și brînză, iar cele cîteva bucățele de carne care ne-au mai rămas le-am îndesat în buzunarele de la pieptul gandourei.

— Beți acum cu nădejde, ne sfătui Byrne. Apa e mai bine să fie în burtă decît în spinare. Și o cămilă știe acest lucru.

Înainte, cînd vorbea de apă, Byrne socotea cînd în litri cînd în galoni, dar se referea la galonul american. Eu am calculat că acum porneam la drum cărînd vreo opt galoni jumătate, galoni englezești, în canistre, plus ce mai era în djerba lui Konti, mai greu de estimat, să zicem vreo doisprezece galoni în total. Părea să fie o groază de apă pentru un drum de numai cincisprezece mile, și mă întrebam la ce primejdii se gîndea Byrne.

Rareori am chef să mai re trăiesc amintirile acelei călătorii sau să mă gîndesc la ele. Cel mai adesea îmi vine în minte nisipul afînat și totuși zgrunțuros. Oricare antreprenor de construcții ar fi fost încîntat de nisipul acela pentru că era ideal pentru ciment de înaltă calitate și betoane și, fără îndoială, vreun isteț va găsi el mijlocul de a-l transporta de aici și a dobîndi profituri. Dar numai Dumnezeu știe cît de mult e. Eu însă nu mă mai pot uita de-acum la un petec de nisip fără să simt izbitura chinuitoare a canistrei în spinare.

Am trecut de locul unde Konti îl schilodise pe Bailly, am traversat valea și am urcat alte dune care în acele locuri aveau între șaizeci și o sută de picioare înălțime. Cred că, într-un fel, am avut și noroc pentru că panta pe care trebuia s-o escaladăm nu era atît de abruptă ca cea dimpotrivă. Dacă am fi fost nevoiți să mergem spre nord în loc de sud ar fi fost cu mult mai rău.

L-am urmărit pe Byrne care mergea în fața mea în vreme ce traversa fundul unei văi și abia atunci mi-a trecut prin minte că mersul acela molcom, legănat al tuaregilor venea din obișnuința de a merge prin nisip, cu minimum de efort. Am încercat să imit și eu mersul acela, dar fără prea mult succes. Trebuia să te fi născut cu mersul ăsta în sînge sau să te fi obișnuit cu el ani și ani de zile, ca Byrne. Picioarele mele erau mai date cu mersul pe pavajul orașului.

Am urcat altă dună, picioarele mi se îngropau în nisip, povara din spate mă apăsa și uneori cădeam pe spate. Cînd am ajuns pe culmea dunei m-am oprit să-mi trag sufletul și m-am uitat în jur. Byrne îmi zugrăvise exact un erg atunci cînd îmi spusese că e de fapt o mare de nisip. Tenere parcă era tabloul unei furtuni pe mare, cu valurile încremenite în plină mișcare. Dar numai că valurile acestea erau mai mari decît oricare valuri ale apei și se depăneau la nesfîrșit, cît vedeai cu ochii.

Soarele scăpătase spre apus, aruncînd umbre prelungi asupra văilor dintre dune, iar creasta

dunei pe care stăteam acum unduia mile și mile întregi, pînă se pierdea din raza privirii. Dunele, chiar și ele, erau rotunjite și afîinate, modelate de vînt și neatinse de picior de om sau animal. Byrne îmi făcu semne de nerăbdare și am pornit, mai lunecînd, mai căzînd, la vale, pe cealaltă pantă. De multe ori în cursul acestei îngrozitoare călătorii mi-am pierdut echilibrul la coborîre. Canistra din spatele meu părea că-mi dă brînci la vale, iar eu îmi pierdeam echilibrul și veneam cu capul înainte. Din fericire, nisipul era moale și amortiza căderea, dar firele de nisip, fiecare în parte nu erau atît de moi încît să nu te julească, iar palmele îmi deveniră foarte sensibile.

Dacă eu sufeream în halul acesta, atunci mă întrebam cam ce încerca Billson. E drept că dusesem o viață sedentară de orășean, dar încercasem să mă mai mențin în formă făcînd gimnastică și scrimă. Paul lucrase vreme de cincisprezece ani în același birou nenorocit din Luton și, din cîte aflasem eu în timpul cercetărilor privind viața lui, nu se prea omorîse cu gimnastica. Era totuși ciudat că în timpul acestui drum nu s-a plîns nici măcar o singură dată. Urca pantele cu încăpățîinare și cu aceeași încăpățîinare se ridica de jos cînd luneca și cădea, se ținea în pas cu noi ceilalți, și nu era deloc un pas domol atunci cînd Byrne era cel care impunea ritmul.

Încet, încet, începeam să-mi formeze o părere despre Paul. Sînt unii oameni care se dovedesc foarte buni sprinteri, buni la efort pe distanțe

mici, care se descurcă la înghesuială. S-ar putea ca Paul să fie exact opusul unui astfel de om. Deși nu reușea să facă față unei situații de criză, era însă încăpățânat și tenace, așa cum se dovedise în cazul acelei obsesii de o viață privind amintirea tatălui său, iar felul în care a străbătut deșertul Ténéré i-a dat la iveală cele mai de seamă calități. Indiferent cum o fi fost, în cursul acelei călătorii s-a dovedit a fi om de ispravă, la fel cu toți ceilalți, cu toate că nu era antrenat pentru o astfel de încercare.

Ne-am oprit pe culmea unei dune chiar când soarele se scufunda dincolo de orizont și Byrne ne spuse :

— În regulă. Puteți să dați jos poverile.

Încercam o mare ușurare scăpînd de canistra aceea din spate a cărei greutate părea să sporească odată cu fiecare pas pe care-l făceam. Billson se prăbuși secerat și, în lumina roșietică a apusului, chipul lui era cenușiu. Mi-am amintit că nu cu multe săptămîni înainte fusese împușcat în umăr, și i-am spus blînd :

— Paul, stai că te ajut eu.

L-am ajutat să-și scoată povara din spinare după care l-am întrebat :

— Cu umărul cum te mai simți ?

— E în regulă.

— Să mă uit și eu puțin la el.

Pieptul i se ridica cu greutate în vreme ce încă gîfîia după urcușul pantei din urmă, și nu făcu nici o mișcare. Așa că i-am descheiat cămașa și m-am uitat la umărul lui acum cînd încă se mai vedea, înainte de a se lăsa întune-

ricul de-a binelea. Rana care se vindecase bine, era acum roșie și inflamată. Se părea că hamurile improvizate ale canistrei îl cam rose-seră.

— Luke, ia vino să-ți arunci și tu o privire. Byrne se apropie și cercetă și el.

— Să bem atunci mai întâi apa din canistra lui.

— Poate mai punem o parte și în canistra mea.

— Poate, îmi răspunse el în doi peri. Hai să mâncăm.

În seara aceea am avut parte de o cină rece și neîmbietoare. În vreme ce spre apus lumina se stingea tot mai mult, pe cer apărură stelele și începu să se lase frigul.

— N-ar fi rău să-și ia fiecare djellaba lui, spuse Byrne.

Pe când îmi puneam veșmîntul pe mine l-am întrebat :

— Cam cît am făcut pînă acum ?

— O milă jumătate, poate două mile.

— Numai atît ? am replicat eu zdrobit.

Mi se păruse că făcusem cel puțin cinci sau șase mile.

— Mai mult decît mă așteptam eu, spuse Byrne și arătă cu capul spre Billson. Am crezut că o să ne cam poticnim cu el. Dar s-ar putea s-o facă abia de acum încolo. N-ar fi rău să mai iei tu o parte din apa lui. Și mai bine fă-o acum înainte de a porni din nou.

— Să plecăm ! ? Doar n-o să orbecăim mai departe prin întuneric !

— Ba da, fir-ar să fie ! Trebuie să ne grăbim. Și nici o teamă, am busolă și mai târziu răsare și luna.

Am turnat jumătate din apa lui Billson în canistra mea, gîndindu-mă că Byrne căra una întreagă. Apoi Byrne ne-a adunat pe toți laolaltă.

— Pornim din nou. Pînă acum nimeni n-a prea deschis gura. Și a fost bine așa pentru că trebuia să-și tragă fiecare sufletul. Dar acum trebuie să vorbiți pentru că e întuneric, și niciunul să nu piardă legătura cu ceilalți, și ceilalți să nu piardă legătura cu niciunul dintre noi. O să mergem mai încet, e drept, dar avem nevoie de fiecare pas în plus pe care-l putem face.

Îi comunică ceva și lui Konti, probabil repetîndu-i cele spuse nouă, apoi am început să coborîm panta dunei. Pe întuneric era afurisit de greu, dar Byrne scotea încontinuu un fel de mormăit :

— Ho ! Ho ! aducînd într-un fel cu un Moș Crăciun cam zănatic.

Dar sunetul acela era suficient ca să ne arate unde era, drept care m-am simțit și eu încurajat să-mi dau drumul la glas și să cînt. Cînd am ajuns pe firul văii, Byrne ne-a strîns pe toți și am pornit să traversăm valea sub lumina tremurătoare a stelelor. Eu m-am pornit din nou pe cîntat, un cîntec de pe vremea milităriei. Apoi m-am oprit :

— Billson, te ții bine ?

— Mda, răspunse el în sfîrșit. Mă țin bine.

Din stînga, Konti scoase un fel de nechezat, parcă era cal. Byrne mormăi mai departe :

— Ho-ho-ho !

Deodată am dat peste Byrne.

— Ei, ne-am cam făcut numărul pînă acum, îmi spuse el acru. Să ne apucăm de urcat.

Și am luat-o la deal, încet, încet. Habar n-am avut cît am orbecăit noi în bezna aceea, dar mi se părea că de ceasuri întregi. Mai tîrziu, Byrne mi-a spus că o să facem un popas chiar înainte de miezul nopții, deci însemna că făcusem un marș de noapte de șase ceasuri, și probabil că nu mai mult de jumătate de milă la oră. Ne opri pe neașteptate pe cînd eram la mijlocul unei pante.

— Ajunge. La pămînt !

Mi-am scos cu recunoștință canistra din spinare și mi-am masat umerii care mă dureau. La lumina lunii l-am văzut pe Billson trîntit grămadă. M-am tîrît pînă la el și l-am ajutat să-și scoată curelele, apoi am avut grijă să-l învelesc bine în *djellaba* și să ridic un mic mal de nisip înspre partea din vale ca să nu se ducă de-a dura pînă jos în somn. Încă înainte de a pleca eu de lîngă el, Paul era adormit buștean. M-am tîrît pînă la Byrne și l-am întrebat în șoaptă, pe un ton enervat :

— De ce dracu alergăm noi în halul ăsta ? Paul e pe jumătate mort.

— O să fie mort de-a binelea dacă nu ajungem unde trebuie să ajungem pînă mîine la miezul nopții, îmi spuse Byrne netulburat.

— Ce vrei să spui ?

— Ei bine, un azelai nu se oprește la apusul soarelui așa cum făceam noi de obicei. Mokhtar o să-i dea bățai pînă pe la unsprezece noaptea de fiecare dată. Bineînțeles pentru ei e treabă ușoară pentru că merg pe firul văii.

— Și cum se orientează ?

— Îi ajută stelele, îmi răspunse Byrne. Și experiența. Eu mi-am făcut socoteala să ajungem înainte de lăsarea serii pe la punctul pe unde o să treacă el în cursul nopții. Cămilele nu au nici faruri, nici stopuri. Și un azelai se mișcă într-o liniște desăvîrșită, fir-ar să fie. Noaptea o caravană poate trece la două sute de yarzi de tine și tu nici n-ai habar, deși dacă ar fi lumină ai vedea-o cît de colo. Uite de asta vreau eu să ajungem acolo cînd încă se mai vede cît de cît.

— Ce să vezi ?

— O să văd eu ce-o să fie de văzut cînd am să ajung acolo. Acum dormi.

Aproape că mă întorsesem pe-o parte ca să dorm cînd mi-a trecut un gînd prin minte.

— Și dacă nu prindem caravana ce se întîmplă ?

— Atunci o să mergem pe jos pînă la Bilma. Uite de asta v-am spus să luați toată apa. Eu și Konti o să răzbim. Tu poate. Dar Billson nu.

Acum mi-era destul de limpede. Mi-am săpat și eu un fel de șanț în coasta dunei ca să dorm sperînd că nu aducea chiar a mormînt. Apoi mi-am strîns și eu djellaba mai bine în jurul meu și m-am întins frumușel. Înainte de a adormi m-am uitat îndelung la chipul mîncat de vărsat al lunii. Să tot fi trecut vreo trei minute.

A doua zi dimineață am băut toată apa ce mai rămăsese în canistra lui Billson pe care am aruncat-o apoi.

— Îmbuibăți-vă de apă, ne sfătuiește Byrne. Băgați cât mai multă apă în voi.

La lumina zorilor am îmbucut în fugă nu mare lucru. Mi-am scuturat ultimele firmituri din buzunar, mi-am săltat canistra în spinare cu silă, și eram gata de drum.

— Stafford, mi-a zis Billson, de ce nu pui jumătate din apa aia în canistră aici ? și lovi cu piciorul canistra lui goală, care răsună. Încă o mai pot căra.

M-am uitat surprins la el. După câte știam, era prima oară când se oferea și el să facă ceva pentru cineva. Poate mai erau încă speranțe că putea fi recuperat pentru rasa omenească.

— Mai bine propune-i lui Byrne, fiindcă a lui e plină, i-am zis eu.

Byrne se apropie de Billson.

— Ia să vedem cum mai stăm cu umărul.

Îl cercetă și apoi clătină din cap.

— Paul, nu poți să cari. Dacă mai ai parte de rosături și de nisip aici te alegi cu o gangrenă. Ai grijă să-ți acoperi bine umărul. Să mergem.

Așa că am pornit din nou la drum. „Sus spre munți cu-nfiorare, jos spre văi prăvălitoare“. Și partea cu munții era destul de adevărată în dimineața aceea friguroasă : ne cam înfiorăm ; văile însă nu erau prăvalnice, ci, din contra, binevenite pentru că ne mai îngăduiau un moment de răgaz să ne mai tragem sufletul pe drum drept.

Mi-am închipuit că eram patru furnici trundind într-o cutie de nisip pe locul de joacă al copiilor. Pe la mijlocul dimineții, când ne-arn oprit ca să bem apă, am zis :

— Pe când eram ținci parcă îmi plăcea să-mi fac castele din nisip.

Byrne chicoti.

— Îmi aduc aminte de o poză pe care am văzut-o o dată, un desen într-o revistă, știi din care. Era zugrăvit acolo un detașament din Legiunea Străină care făcea un marș, traversînd ca și noi deșertul, iar un tip spunea : „Am intrat în Legiunea Străină ca să-i uit și numele, dar cum aș putea oare când o cheamă Sandra *?” Când am citit mi s-a părut că are haz.

— Mă bucur că nu ți-ai pierdut umorul.

Billson se descurca și el bine. Nu era prea vorbăreț, dar se ținea de noi, mergînd în fața lui Konti. Mi-a trecut prin minte că Byrne îl plasase pe Konti ca un fel de ariergardă, cu misiunea de a nu-l pierde din ochi pe Paul. Dar cu toate că acum se ținea în pas cu noi, mă îndoiesc că ar mai fi reușit performanța asta dacă ar fi trebuit să care apă în spîinare. Rana începuse să-l supere, nu se plîngea, dar băgasem de seamă că atunci când se împiedica și cădea prefera s-o facă pe umărul drept.

La amiază n-avea rost să ne oprim prea mult și să mai pierdem vremea degeaba pentru că tot n-aveam nimic de mîncare și nu trebuia decît să bem apă.

— Max, ei bine, scoateți povara, spuse Byrne.

* Joc de cuvinte, *sand* în engleză însemnînd nisip.

La popasul din mijlocul dimineții am băut apă din canistra mea, așa că i-am zis :

— Nu, ți-o dai jos pe-a ta.

În timp ce se uita la mine, ridurile din jurul ochilor îi deveniră și mai pronunțate, dar, în cele din urmă, spuse recunoscător :

— În regulă.

Așa că i-am mai ușurat canistra de câteva livre pe care le-am turnat în noi. În ziua aceea am descoperit că eram fericit că purtam vâlul tuaregilor ca și restul veșmîntului acela ciudat. Am văzut că Paul, pe lângă altele, începea să sufere și din cauză că nu-l apăra mai nimic de soare, pe cînd eu eram protejat. Restul zilei, pînă în amurg, s-a consumat într-o sfîrșeală ce-mi încetoșa mintea : pe pantă în sus, la vale de cealaltă parte, și urmau una după alta. Să mergi în răs-păr, împotriva configurației terenului, spusese Byrne. Era o frază care zugrăvea bine situația, dar abia acum îmi dădeam seama cît de nimerită era.

Orbește, îndobitocit, nu făceam decît să-mi păstrez ritmul pașilor, în minte îmi vîjîia un singur gînd — cum spun nemții : aveam o gînganie în ureche — ceva care îți dădea încontinuu tîrcoale și nu puteai scăpa de ea. Afurisitul ăsta de picior, înaintea celuiilalt picior afurisit, afurisita asta de dună, după afurisita aia de dună, afurisitul ăsta de picior, înaintea celuiilalt picior afurisit, afurisita asta de dună, după afurista cealaltă de dună, afurisitul ăsta...

Poate că m-a și ajutat. Și așa s-a depănat ceas după ceas, pînă cînd m-am izbit împleticin-

du-mă de Byrne ce se opri. Și afurisitele mele picioare făcură la fel.

— Am ajuns taman la timp, spuse și se uită la soare. Pînă la asfințit mai sînt trei sferturi de ceas.

— Am ajuns ? am făcut eu răgușit și m-am uitat la vale pe panta dunei.

Firul acelei văi dintre dune nu arăta cu nimic deosebită de atîtea altele pe care le traversasem.

— Mda. Pe aici are să treacă Mokhtar.

M-am uitat în jur.

— Unde-i Billson ?

— Poate la vreun sfert de milă înapoi. Are Konti grijă de el. Să coborîm.

Cînd am ajuns jos m-am uitat înapoi și l-am văzut pe Paul și pe Konti pe culmea dunei, profilați pe fundalul cerului.

— Și acum crezi că ne putem odihni și noi ?

— Nu, replică Byrne nerăbdător.

Pornii să bată valea de-a curmezișul, iar eu m-am luat pe urmele lui. Eram obosit, dar cel puțin acum mergeam pe teren drept, ca lumea, și nu mai eram nevoit să tot urc și să tot cobor. Dunele din ambele părți începură să se apropie ca după aceea valea să se lărgască iar. Byrne se opri.

— Aici ! Cam cît de largă crezi tu că e valea asta ?

— Vreun sfert de milă.

— Mai mult. Șase sute de yarzi. Vreau să săpăm trei șanțuri de-a lungul văii. Cam de zece yarzi lungime fiecare, deși aș fi vrut să aibă mai mult.

Părea să fie vorba de muncă, iar eu nu prea aveam chef de una ca asta.

— Și cât de adânci ?

-- Nu prea adânci, doar atît cît să-ți dai seama pe întuneric că ai nimerit cu piciorul în șanț.

Ideea lui era simplă și bună. Prin șanțurile acelea împărțeam lățimea văii în patru fișii egale și noi cei patru aveam să patrulăm înainte și înapoi pe cei o sută cincizeci de yarzi. Cînd nimeream cu piciorul în șanț știam că e cazul să ne întoarcem iute și s-o luăm înapoi, exact ca o santinelă în fața Palatului Buckingham. Cînd trecea caravana, atunci, după toate statisticele, era foarte probabil ca unul dintre noi să dea peste o cămilă. Iar mersul ăsta avea să ne țină și treji.

Am început să sap unde mi-a arătat Byrne, dînd nisipul la o parte cu mîinile goale fiindcă n-aveam nimic altceva potrivit pentru săpat. Dar mai întîi mi-am slobozit jos canistra și am băut. Au coborît și Billson și Konti și au fost puși la treabă, și la căderea nopții făcusem tot ce se putea face. Nu-l mulțumisem pe Byrne, dar asta era și gata.

Apoi am început patrularea înainte și-napoi, de-a latul văii, fiecare în sectorul lui. Eram sfîrșit și tîrîitul acela încet prin nisipul afînat nu-mi pria prea mult. De fiecare dată cînd dădeam cu piciorul de șanț mă întorceam pornind înapoi. Să zicem trei sute de yarzi pentru un dus și un întors, cam șase drumuri de astea la o milă. Mă întrebam cîte mile mai trebuia să bat și în noaptea aia. Dar oricum era mai bine aici decît pe dunele acelea afurisite.

De cîteva ori, cînd am ajuns la şanţ m-am întîlnit cu Byrne şi am schimbat cîteva cuvinte înainte de a ne întoarce şi a o apuca fiecare în direcţii opuse. Dacă ne-am fi putut sincroniza mersul, ne-am fi întîlnit de fiecare dată, dar pe întunericul acela era imposibil. Noaptea se scurgea încet şi paşii mei încetineau şi ei. Eram sfîrşit cu totul de oboseală şi numai pentru că mergeam, mergeam încontinuu, reuşeam să nu adorm, deşi uneori mă întrebam dacă nu mergeam din cînd în cînd dormind. Dar mersul acela şi junghiurile foamei mă ţineau treaz. L-am întîlnit din nou pe Byrne şi mi-a spus :

— L-ai văzut pe Konti ?

— Ne-am întîlnit acum cîteva ture. E treaz, dacă asta te îngrijorează.

— Nu, nu asta. Eu ar fi trebuit să-l întîlnesc pe Billson şi nu l-am întîlnit niciodată.

Am oftat.

— El a avut o zi mai grea decît noi. Probabil că a dat în primire.

— Asta înseamnă că avem o gaură în linia de patrulare. O să-mi vină inima la loc cînd o să răsară luna.

Dar n-a fost nevoie să aşteptăm atît de mult. Se auzi strigătul lui Konti şi un ţipăt de surprindere — „Hai ! Hai ! Hai !“ — în vreme ce cineva se chinuia să liniştească o cămilă care o luase la goană. Apoi din spatele nostru se arătară cîţiva tuaregi venind dispre capătul opus al văii. Jumătate de caravană trecuse pe lîngă noi fără ca cineva să simtă ceva pînă cînd Konti

nimerise peste careva. M-am așezat jos, exact pe locul pe care eram.

— Luke, i-am zis. Eu mă culc.

23

Și în felul acesta am ajuns eu în Bilma călare pe cămilă. Ca și Paul dealtfel. Byrne însă a luat-o pe jos după prima zi. Konti a mers pe jos de la început. Oamenii aceștia par într-adevăr a fi de nedoborât. Mokhtar a făcut popas chiar în locul în care a dat peste noi, dar a doua zi am pornit mai departe și am continuat să mergem așa cum îmi spusese Byrne mult după lăsarea întunericului, înainte de a face popas din nou. Apoi Byrne a luat-o pe jos, cum face orice tuareg, și am observat că era cu picioarele goale. Mergea fără să dea semne de oboseală pe lângă cămila pe care călăream eu.

— Așa se cuvine, să mergi pe jos ? l-am întrebat eu.

— Mda !

— Tot drumul de la Agadez la Bilma ?

— Și înapoi, spuse și ridică privirea spre mine. Toți sîntem niște umili conducători de cămile... precum Profetul.

Am rumegat cele auzite, gîndindu-mă cît de repede făcusem drumul acela cu *Toyota*.

— Aș fi fost în stare să cred că era mult mai nimerit să fi folosit niște camioane pentru căratul sării.

— Ei, bineînțeles, spuse și-mi arată înainte. Bilma produce patru mii de tone de sare pe an.

Tot exportul ar putea fi făcut cu numai douăzeci de mașini de câte douăzeci de tone. Dacă am fi fost în Algeria s-ar fi folosit mașini. Indivizii ăia din Maghreb sînt nebuni de-a binelea cînd aud de eficiență și se dovedește rentabilă.

— Atunci de ce n-ar fi folosită și aici ?

— Pentru că guvernul din Niger e mai cu cap. O cămilă poate căra abia a șaptea parte dintr-o tonă, deci pentru a transporta sare extrasă într-un an e nevoie de 28 000 de cămile. Așa cum spuneam, cămila e un animal delicat, și pentru fiecare zi muncită are nevoie de o zi de odihnă. Deci după trei luni pe drumul de caravane al sării urmează trei luni de odihnă și mîncare. Asta fac șase luni, ceea ce înseamnă tot sezonul de iarnă. Vara nu trece nimeni pe aici. În consecință, trebuie să ai douăzeci și opt de mii de cămile pentru că fiecare face doar o singură călătorie pe an. Dacă fiecare valorează o sută optzeci de dolari, asta face un capital de investiții de mai bine de cinci milioane de dolari. Adaugă la asta hamuri, învelitori, plata conducătorilor de cămile și atîtea altele și ai să ajungi la șase milioane.

— Dumnezeuule ! am exclamat eu. Atunci merită să folosești camioane.

— Stai că n-am terminat, spuse Byrne. O cămilă e bună de muncă vreo patru ani, deci în fiecare an e nevoie de vreo șapte mii de animale care să reîmprospăteze șeptelul. Trebuie să le crească cineva, indivizi ca mine de exemplu, dar în mod obișnuit din tagma lui Hamiada. Și cu una cu alta, din negoțul cu sare de la Bilma, două milioane de dolari ajung în

mîna crescătorilor de animale. Și Bilma nu-i singura sursă de sare. În Sahara de Vest mai este și Taoudenni, care furnizează sare la Timbuctou ca și în toată zona Cotului Nigerului și acolo e un trafic și mai mare.

Ridică privirea spre mine.

— Așa că e interzis transportul sării cu camioanele. Dacă s-ar îngădui folosirea caminelor asta ar distruge toată economia tradițională și ar ruina structura triburilor deșertului.

— Am înțeles, am zis eu gînditor. Umanismul împotriva eficienței.

Toată treaba părea cu scaun la cap, dar mă îndoiesc că vreun om de afaceri tare de cap din City ar fi fost de acord cu una ca asta.

— Uite, spuse deodată Byrne. Kaouar !

La orizont se ridicase un lanț muntos, pierdut în ceața albastruie a depărtării.

— Bilma ?

— Bilma, îmi răspunse cu satisfacție Byrne.

După altă jumătate de zi am putut vedea petice de verdeață binevenite, primele urme de vegetație de cînd părăsisem Fachi, și curînd puteam distinge siluetele curmalilor. Byrne a luat-o mai repede înainte pentru a sta de vorbă cu Mokhtar, apoi se întoarse.

— Noi n-o să intrăm în Bilma, cel puțin deocamdată, îmi spuse el. S-ar putea ca să fie acolo Kissack, așa că va trebui să ne apropiem cu prudență. O să ne oprim la salina de la Kalala.

Kalala se dovedi a fi o cîmpie pe care se ridicau movile de pămînt extras din galeriile de

unde se scotea sarea. Acolo am dat peste numeroși oameni și cămile, deoarece poposiseră mai multe caravane. A fost dată jos povara de pe cămilele noastre, iar Byrne mă făcu să mă uit în jur. Îmi arată un grup de oameni adunați în jurul lui Mokhtar.

— Tuaregi din Air. Bănuiesc că mîine o pornesc din nou înapoi. Par să fi terminat, îmi zise el și se întoarse. Cei de colo sînt canuri din Ciad. În Africa sarea e materia cea mai importantă. Dacă animalele nu au sare se îmbolnăvesc. Canurii din Ciad sînt crescători de vite, deci au nevoie de sare. La fel ca și cei din neamul hausa, din împrejurimile așezării Kano, în Nigeria.

— Și de cînd se face comerțul ăsta pe aici ?

— Nu prea știu. Să tot fie o mie de ani, poate mai mult. Max, stai aici și ai grijă ca Paul să n-o pornească razna. Eu mă duc la Bilma să fac rost de o mașină, vreau să recuperez *Toyota*. Și să văd dacă nu cumva Kissack dă tîrcoale și pe aici.

— Să fii cu mare grijă.

— Sînt un targui ca oricare altul, îmi spuse el. Vălul folosește și el la ceva.

A plecat, iar eu m-am dus și l-am luat pe Billson cu mine ca să vedem cum se lucra la mina de sare. Billson arăta mult mai întremat. Deși să călărești o cămilă vreme mai îndelungată nu e chiar o cură de refacere, în comparație cu chinul de a urca și a tot coborî dune de nisip e totuși odihnă. Mokhtar făcuse rost de o alifie asupra căreia își dădu și Byrne încu-

viințarea, și inflamația aceea agresivă din jurul răni de la umărul lui Paul se trase înapoi. Paul se refăcuse și sufletește și, comparat cu omul de dinainte, care păstra mereu o tăcere îmbufnată, acum devenise aproape vorbăreț. Poate că deșertul avea și el meritele lui.

Privind de sus în gropile de sare, ți se părea că vezi unul din cercurile Infernului lui Dante, numai că aici era cu mult mai nesănătos. Pământul amestecat cu sare era săpat și scos din puțuri și aruncat pe platforme pentru evaporare, unde, la suprafață, se depunea un strat de sare murdară în vreme ce apa dispărea sub razele fierbinți ale soarelui. Iar stratul acesta, rîcîit cu trudă, era făcut movile și apoi modelat în formă de coloane de cîte trei picioare înălțime.

— Știi, îmi spuse Paul pe neașteptate, pentru prima oară mi se pare că un pasaj din Biblie are înțeles... chestia cu nevasta lui Lot care a fost transformată într-o coloană de sare. Pînă acum n-am înțeles niciodată ce-i cu coloana asta de sare.

Mă gîndeam la drumurile de caravane ce traversau Sahara și mă întrebam dacă sarea din Bilma ajunsese cumva și în vechiul Israel. Nu prea părea probabil, Marea Moartă era mai sărată decît celelalte mări, dar probabil că modul de extragere a sării era vechi.

Îne-am întors la caravana noastră și ne-am odihnit. Cămilele se odihneau și ele, unele zăceau întinse pe-o parte după ce li se scosese răcoarea. Nu mai văzusem pînă acum cămilele zăcînd așa. Tocmai cercetam cu atenție una

dintre ele cînd trecu pe lîngă mine Mokhtar. El văzu interesul cu care mă uitam și se chinui să găsească cuvinte nimerite ca să-mi explice. După ce stătu destul de mult forțîndu-și mintea, reuși să spună : „*Fatigué... tres fatigué* *“.

Am dat din cap în semn că pricepusem. Dacă aș fi mers și eu vreme de o lună încheiată cîte șaisprezece ceasuri pe zi, aș fi fost și eu afurisit de obosit. Dar Mokhtar mersese și el la fel și acum arăta sprinten ca o ciocîrlie. Cămilei îi cam ieșeau coastele prin piele.

— E slabă, am zis eu, *maigre*.

Am lovit cu palma în propriile mele coaste și am repetat :

— *Maigre*.

Mokhtar a spus și el ceva în dialectul tamahek din care n-am înțeles nimic. Văzînd nedumerirea mea, Mokhtar apucă de frîul cămilei și sili animalul să se scoale în picioare. Îmi făcu semn cu degetul să viu după el așa că l-am urmat și am mers pe urmele lui cam vreun sfert de milă pînă la un jgheab de piatră care fusese cu trudă umplut cu apă de la o fîntînă. Cămila își băgă capul în jgheab și începu să bea. Bău vreo zece minute fără să se oprească și porni să se împlinească sub ochii mei. Cred să fi băut vreo douăzeci de galoni de apă și cînd termină era cea mai dolofană și mai bine hrănită cămilă din cîte văzusem.

Byrne nu se întoarce decît a doua zi pe la mijlocul dimineții, dar veni cu *Toyota*. În afară

* Obosită, foarte obosită (în franc. în orig.).

de faptul că avea parbrizul spart, nu arăta cu nimic schimbată față de cum fusese înainte de a trage Kissack în ea, și și atunci arăta tăvălită rău, dacă e să vorbim. Lipseau doar cele câteva găuri apărute ici și colo între timp ; iar o deosebite care nu înseamnă mare lucru nu e deosebite.

Eu și Billson ne-am odihnit ca lumea, somnul de noapte e lucru mare, însă Byrne arăta dărîmat.

— Ar trebui să tragi un somn și tu, i-am spus eu.

Încuviință dînd din cap.

— Am să mă odihnesc după-amiază și am să dorm la noapte, dar mai întîi avem treabă. Urcă sus.

M-am suit în *Toyotă* și Byrne dădu drumul la ambreiaj. În timp ce mergeam, prin cabină se porni să bată vîntul.

— O să fie cam curent de-acum pe-aici, i-am zis eu. Încotro mergem ?

— Să aținem calea unei bande de turiști, îmi spuse el spre surprinderea mea. Cum stai cu germana ?

— Potrivit, nu prea grozav.

— Poate că ne descurcăm și cu atît. Kissack e în Bilma. L-a dus pe Bailly la un fel de spital, să zicem, și a ticluit o poveste cu un accident de mașină pentru a explica nenorocirea cu piciorul. Și a ținut pentru că în Bilma nu există nici un doctor. Bailly va fi expediat cu avionul mîine.

— Nu-i prea convine să declare că a fost atacat, mai ales după cele făcute nouă. Dar noi de ce nu reclamăm poliției ?

— Și cum o să explicăm noi prezența ta aici ? Ai pătruns în Niger în mod ilegal.

Byrne clătină din cap cu hotărîre.

— La naiba, ne e gura cetluită și așa, fie că e vorba și de tine sau nu. În plus vreau să mă răfuiesc cu Kissack personal, așa cum știu eu.

— Și ce amestec au în treaba asta turiștii germani ?

— Mi-a trecut mie prin cap că Kissack habar nu are de existența ta.

Mă gîndisem și eu la asta și mi s-a părut că s-ar putea să aibă dreptate. Eu nu spuseseam nimănui în Anglia încotro o apuc. Toată lumea știa că mă prăjesc la soare în Jamaica, așa cum îmi sugerase Charlie Malleson, și nicidecum că aș fi făcut treaba asta într-un loc atît de greu de imaginat ca Bilma. Și, deși fusesem atît de aproape de Kissack încît l-aș fi putut atinge cu mîna, mă socotise doar un anonim targui. Nu mă văzuse decît în *Hotel de l'Air* și prin cătarea pustii în Tenere.

— Vreau să te plantez lîngă Kissack și să văd ce face.

— Dar cu turiștii germani ce-i ?

— Am stat de vorbă cu o călăuză pentru Tenere, un targui pe nume Rhossi. Îmi spunea că din nord o să vină un grup de turiști care or să ajungă la Bilma azi după-amiază. Și trebuie să-i poarte prin Tenere. E o hotărîre a guvernului ca orice grup care face vizite prin Tenere să fie însoțit de un ghid.

Nu eram deloc surprins.

— Și ce-i cu asta ?

— În Bilma nu sînt chiar atît de mulți europeni, așa că te poți duce drept la Kissack ca să intri în vorbă cu el. Dar oficialitățile din Bilma o să te vadă imediat și o să-ți ceară actele să se uite la ele. Însă, dacă sosești cu un grup de nemți, s-ar putea nici să nu te bage în seamă la înghesuială. Am să te las la vreo cinci mile în afara Bilmei și cînd trec nemții îi poți ruga să te ia în mașină.

Ar fi putut să meargă. Orice grup de europeni ar fi luat un european singuratic care face autostopul ca să-l ducă vreo cîteva mile.

— Și eu ce le spun ?

— La naiba, crice-ți trece prin minte și ai chef. Nu. Stai. La vreo șapte mile depărtare de drumul principal se află niște sculpturi rupestre. Spune-le că ai plecat din Bilma să vezi acele desene săpate în piatră, dar acum ai obosit și le rămîi îndatorat dacă te aduc cu mașina înapoi.

Rămase o clipă pe gînduri.

— N-ar strica să și vezi sculpturile acelea.

Așa că ne-am dus să le vedem, pe un drum foarte accidentat, la nord de Bilma. Cred că erau de fapt mai degrabă gravuri rupestre decît sculpturi, fiind scrijelate pe fața verticală a stîncilor, dar nu prea profund. Subiectele erau interesante, erau o mulțime de vite cu coarne răsfirate, un călăreț urcat pe un cal, fără îndoială armăsar, iar călărețul apărea doar ca o figurină trasată din cîteva bețișoare și, spre surprinderea mea, și un elefant conturat prin niște

linii de o siguranță de care ar fi fost mândru chiar și Picasso.

— Elefant ?

— De ce nu ? îmi răspunse Byrne. De unde îți închipui tu că și-a făcut Hanibal rost de elefanți ca să traverseze Alpii ?

Întrebarea asta nu-mi trecuse niciodată prin minte.

— Elefantul nord-african s-a stins cam acum două mii de ani. Eu totuși, am văzut schelete. Erau cam piperniciți, jumătate din talia elefantului indian.

M-am uitat la întinderea aridă din jur : nu era suficientă vegetație să ajungă nici măcar unui iepure pitic. M-am uitat din nou la gravuri.

— Cît de vechi sînt ?

— Să tot aibă trei mii de ani. Dar nu-s la fel de vechi ca picturile din Tassili.

Îmi arată o serie de semne-cruci, cercuri, pătrate și puncte.

— Astea-s mai recente. E în tiffinagh, forma scrisă a limbii tamachek.

— Și ce se spune acolo ?

Zîmbi.

— Probabil ceva de genul : „Te iubesc, Lucy“ sau „Kilroy a trecut pe-aici“. Mai bine ți-ai schimba hainele.

Așa că m-am transformat din nou în european, dar, după ce mă bucurasem de veșmîntul acela lejer, de gandoura, acum hainele mele mi se păreau ciudat de stîngenitoare. În vreme ce conducea mașina pentru a ieși din nou la drum, Byrne îmi spuse :

— Probabil că cel ce conduce grupul va aduna toate pașapoartele pentru a le duce la fort în vederea inspecției. Ție n-o să-ți ceară nimic, bineînțeles. E destul dacă te amesteci printre oamenii grupului ca să pară că ești unul de-ai lor. La Bilma o să se împrăștie toți ca să vadă orașul, prilej pentru tine ca să-l dibui pe Kissack.

— Totu-i în regulă atîta timp cît polițaii nu încep să numere oamenii.

Byrne clătină din cap.

— Și cam unde aș putea eu să-l găsesc pe Kissack ?

— Oriunde. Te uiți după *Range-Rover*, dar mai este și o șandrama nenorocită care-și zice restaurant. S-ar putea să dai de el acolo. Oricum, ai ocazia să bei o bere.

Mă coborî la marginea drumului și porni mai departe, nu înainte de a-mi lăsa, prevăzător, apă într-un bidonaș, care arăta a-și fi început cariera în armata britanică.

Grupul de turiști nemți s-a arătat vreo trei ceasuri mai tîrziu și erau optsprezece oameni în patru *Land-Rover-uri* lungi. M-am săltat în picioare și am ridicat mîna cînd s-a apropiat prima mașină, și aceasta s-a oprit. Nemțeasca mea, învățată pe cînd fusesem cu armata de pe Rhin, era la fel de corectă ca și franceza lui Byrne, dar și eu mă slujeam de ea la fel de bine. Nici un străin nu se supără că-i vorbești prost limba, totu-i să încerci. În afară de franțuși, bineînțeles.

Șoferul din prima mașină era și conducătorul grupului, și își arată toată bunăvoința de a mă

duce pînă la Bilma cu condiția să accept să mă înghesui pe scaunul din față. Mă privi cu multă curiozitate.

— Ce faceți aici ?

— Am pornit de la Bilma pe jos ca să văd niște sculpturi rupestre, am zis eu zîmbind. Dar înapoi aş prefera să nu mai fac drumul pe jos.

— Habar nu aveam că există sculpturi din astea pe aici. În nord, la Col des Chandeliers, sînt o mulțime. Unde-s sculpturile astea ?

— La vreo trei kilometri înapoi, imediat ce părăsești drumul principal.

— Puteți să mă duceți acolo ? Oamenii din grup o să fie interesați.

— Bineînțeles, cu cea mai mare plăcere.

Așa că ne-am întors să ne uităm la sculpturi, și m-am gîndit că nu fusese rea ideea lui Byrne de a mă duce pînă acolo. Am stat douăzeci de minute, nemții țacănind grăbiți cu aparatele lor de fotografiat japoneze. Erau oameni de toate felurile în grupul acela, de la adolescenți la bătrîni, și mă întrebam ce-i făcuse să vină în deșert. Cu siguranță că nu erau turiștii care vin aici în mod obișnuit.

Jumătate de oră mai tîrziu, o porneam pe panta care ducea la fortul din Bilma. Mașinile fură parcate cu o precizie pur teutonică, pe un rînd, chiar lîngă poartă. Am deschis portiera.

— Mulțumesc pentru plimbare.

Șeful grupului dădu din cap.

— Helmut Shaeffer. Ce-ai zice de o bere la restaurant ?

— Max Stafford. Bună idee. Unde-i restaurantul ?

— Păi nu știți ? îmi zise cu un fel de mirare în glas.

— Nu, prea am văzut mare lucru din Bilma la drept vorbind. Am ajuns aici aseară târziu.

— Aha !

Îmi arată cu degetul undeva în dreapta, cum mergeai la vale.

— Colo. Nu se poate să nu nimeriți.

Așa cum îmi spusese Byrne, omul începu să adune pașapoartele. Am mai zăbovit o vreme, discutînd cu un individ în floarea vîrstei, care vorbea cu mare entuziasm despre minunile pe care le văzuse în nord. Shaeffer luă maldărul de pașapoarte și le duse în fort, și grupul de turiști începu să se împrăstie. Eu am pornit-o alene în urma a trei turiști care păreau să se îndrepte cam în direcția restaurantului.

Restaurantul era cum mi-l zugrăvisese Byrne : o sandrama nenorocită. Nemții se uitară la firma arsă de soare și la pereții scoroiți și mîrîră cu îndoială, dar apoi se hotărîră și intrară. Am intrat și eu îndată după ei.

Am dat de o încăpere mai mult goală, cu o teighea pe una din laturi. Mai vedeai și cîteva mese grosolane, niște scaune împrăștiate, și o bancă de lemn care se întindea pe două din laturile încăperii. Am simțit cum mi se zbîrlește părul cînd l-am zărit pe Kissack stînd pe bancă, la una din mesele dintr-un colț. lîngă un individ îmbrăcat după obiceiul locului, dar nu era un targui fiindcă nu purta vâl. Probabil că era

arabul pe care-l văzuse Konti. Kissack tocmai mânca o omletă. Își ridică privirea și ne cercetă curios, așa că m-am întors și am început să vorbesc nemțește cu cel de lângă mine, întrebându-l dacă, după părerea lui, se gătea destul de curat. M-a sfătuit să mă mulțumesc numai cu niște ouă. Când m-am uitat din nou spre Kissack am văzut că nu mai prezentam nici un interes pentru el, arătînd mai atras de ceea ce avea în farfurie. Mi-a venit o idee. Am traversat încăperea și m-am înființat dinaintea lui întrebându-l în nemțește dacă-mi recomanda și mie tot omletă. Ridică ochii din farfurie și se încruntă.

— Ei, englezește nu știi să vorbești ?

Pe față mi-a apărut un zîmbet, deși mi se părea ciudat să-i zîmbesc acestui criminal cînd aveam atît de puțin chef s-o fac.

— V-am întrebat dacă îmi recomandați și mie tot omletă. Iertați-mă, dar am călătorit atîta vreme cu turiștii aceștia încît acum germana îmi vine automat pe limbă.

— În regulă, mormăi el.

— Mulțumesc. Omleta asta și o bere or să meargă unse.

M-am așezat la masa alăturată, destul de aproape de el. Kissack se întoarse și începu să discute cu voce scăzută cu arabul. Soarele nu fusese prea blînd cu Kissack. Avea toată fața arsă, și căpătase o culoare stacojie de om mînios, iar pielea i se cam cojea. M-a bucurat și asta ; nu-și cîștiga chiar atît de ușor banii pentru crimele lui. Cînd sosi chelne-

rul ca să-mi ia comanda, am auzit un avion zburînd destul de jos. Kissack făcu un gest brusc, iar arabul se ridică imediat și ieși. Am comandat o bere și omletă, apoi m-am întors și m-am uitat pe geamul din spatele meu. Arabul se îndrepta spre fort. Deîndată, în fața mea apărură o sticlă de bere și un pahar nu tocmai curat. În vreme ce-mi turnam berea mă întrebam cum să-l abordez pe Kissack. Lui Byrne îi era ușor să pună la cale, fără emoție, cum să ajung lângă Kissack și treaba fusese făcută. Dar mai departe ? Nu prea puteam să mă duc să-i spun degajat : „Ei, ai mai ucis vreun om cumsecade în ultima vreme ?“

Trebuia să fac totuși ceva și am socotit că șmecheriile vechi sînt cele mai bune, așa că i-am zis :

— Nu ne-am mai întîlnit noi undeva ?

Individul mîrîi și se uită la mine chiorîș.

— De unde vii ?

— Din nord. Am trecut pe la Col des Chandeliers.

— N-am călcat pe acolo.

Își fixă privirile din nou în farfurie. Eu am insistat.

— Atunci poate în Anglia.

— Nu, îmi răspunse el scurt, fără să-și ridice privirea.

Am mai băut niște bere și l-am înjurat în gînd pe Byrne. La îneput ideea păruse grozavă, doi oameni de aceeași nație care se întîlnesc în cursul unei călătorii de obicei stau de vorbă cu

plăcere, însă Kissack era un tip irascibil, morocanos și necomunicativ.

— Aș fi jurat că... am început eu.

Kissack se întoarse spre mine.

— Ascultă, amice. De zece ani n-am mai călcat în Anglia.

Și puse în răspunsul lui suficientă hotărîre ca să arate că socotea discuția încheiată. Am mai băut niște bere și am început să aștept omleta. Începuse să-mi cam fie lehamite de Kissack, și tocmai mă pregăteam să-i dau lovitura de grație cînd cineva mă strigă :

— Herr Stafford !

Am înghețat și cînd m-am uitat să văd cine-i l-am zărit pe Shaeffer care tocmai își făcuse apariția în local. Am aruncat o privire furișă la Kissack să văd dacă numele îi spune ceva, dar se părea că nu, și atunci am respirat ușurat.

— Hei, Helmut ! am zis eu, sperînd să nu se arate surprins că trecusem atît de ușor la familiarități, folosindu-mă de numele lui de botez, deși nu eram decît o cunoștință întîmplătoare. Vino să bei o bere.

După ce se așeză, am regretat imediat invitația făcută. Fără să-și dea seama, Shaeffer putea să arunce o vorbă și să mă trădeze arătînd că eu de fapt nu făceam parte din grupul lor. Singurul lucru care mă mai ajuta era engleza lui greu de priceput.

— La fort totul a fost în regulă ? l-am întrebat eu în germană.

Ridică din umeri.

— Acum sînt mult prea ocupați să-și bată capul și cu noi. Tocmai sosea de la Agadez un avion ca să ia un rănit și să-l ducă la spital. Am lăsat pașapoartele acolo. Le iau eu mai tîrziu.

Chelnerul puse omleta dinaintea mea, și i-am cerut o bere și pentru Shaeffer. Kissack își mai comandă și el o bere, deci avea să mai zăbovească o vreme. M-am întors spre el.

— Știu, totuși eu te-am mai văzut cîndva.

— Pentru numele lui Dumnezeu, exclamă el obosit.

— Nu cumva în Tammanrasset ? Erați la volanul unui *Ranger-Rover*.

Nimerisem la țintă, de data asta. Reacționă foarte încet, rămase cu paharul la jumătatea drumului, apoi se întoarse și se uită la mine cu niște ochi duri.

— Ce vrei să spui cu asta, amice ?

— Nimic, am replicat eu foarte calm. Numai că o treabă ca asta mă cam sîcîie uneori. Mă bucur că am avut dreptate. Deci ai fost la Tam.

— Și ce dacă am fost ? Te deranjează ?

M-am ocupat de omletă.

— Deloc.

M-am întors spre Schaeffer și am trecut la germană.

— Am uitat să-ți spun, Rhossi, ghidul vostru, e aici în Bilma. Cineva mi-a spus că aștepta un grup de turiști germani, și bănuiesc că despre voi era vorba. L-ai văzut cumva ?

Cu colțul ochilor l-am zărit pe Kissack cum se uita țintă la mine. Speram că nu știa nici o boabă nemțește. Shaeffer clătină din cap.

— Trebuie să-și fi făcut tabăra la Kala, lângă minele de sare.

M-am întors din nou spre Kissack.

— Tocmai îl întrebam pe Helmut dacă a dat de ghidul lor. Când traversezi Tenere, îți trebuie neapărat un ghid.

— Când ai fost la Tammanrasset ? mă întrebă Kissack pe nepusă masă.

— Bineînțeles tocmai când erai și dumneata acolo, i-am răspuns eu. Ah, apropo, ai auzit de tipul ăla care a dispărut cu totul ? Alt englez. S-a stîrnit un balamuc de groază în legătură cu treaba asta tocmai când plecam și eu.

Kissack își linse buzele.

— Cum îl chema ?

— Wilson, am zis eu. Nu, nu-i așa. Williamson ? Nu, nici ăsta. Memoria asta a cam început să-și rîdă de mine, mai înainte cu dumneata, acum cu tipul ăsta, am zis eu încruntîndu-mă. Billson ! am exclamat plin de triumf. Așa-l chema. Billson. Poliția îl căuta înnebunită, și doar știi cum sînt algerienii ăștia. Niște birorați afurisiți, cu puști automate în mînă !

Chelnerul veni și puse o sticlă de bere și un pahar în fața lui Shaeffer, și încă o sticlă în fața lui Kissack. Nici nu o luă în seamă.

— Ce i s-a întîmplat lui Billson ? spuse el cu o voce exagerat de stăpînită.

Nu i-am răspuns imediat, ci mi-am săltat o bucată de omletă în gură. Îi stîrnisem lui Kis-

sack interesul într-atît încît începuse el să-mi pună mie întrebări, și asta era un progres, iar omleta era chiar bună. Am înghițit și am adăugat :

— S-a dus la naiba, undeva în Atakor, fără să aibă autorizație și n-a mai venit. Umblau tot felul de zvonuri cînd am plecat.

— Ce fel de zvonuri ?

— Obișnuite, așa cum circulă întotdeauna cînd se întîmplă astfel de chestii. Cele mai multe greu de crezut.

Kissack era al meu de-acum fiindcă mă și întrebă :

— Adică ?

Am ridicat din umeri.

— Uite, de exemplu vine unul și spune că s-a găsit un Land-Rover ars dincolo de Assekrem. Cunoști părțile acelea ?

— Nu prea, îmi răspunse Kissack reținut.

— A dracului de bună omleta asta, am spus eu. Ei și altcineva spunea că i se găsise și cadavrul și că murise din cauza epuizării. Dar circula și o altă versiune cum că fusese găsit în viață, dar că cineva îi găurise pielea cu un glonte. Doar ți-am spus, tot felul de aiureli, de necrezut. În ziua de azi nu se întîmplă chestii din astea. Nu-i așa ? Deșertul e și el destul de civilizat de-acum.

— Despre ce vorbești acolo ? mă întrebă Shaeffer zîmbind. Vorbesc mai bine dialectul tamachek decît engleza. Am auzit că vorbești ceva de Tammanrasset și Atakor și Assekrem.

— Despre un englez care a dispărut lîngă Tam.

Kissack arăta întunecat de tot.

— Și mai circula vreun zvon în legătură cu ce i s-a întâmplat lui Billson după aceea ?

— La urmă am auzit doar că era în spital la Tam, cu un polițist la capul lui, un fel de arest la domiciliu. Dar și ăsta nu-i decît alt zvon afurisit.

Kissack rămase tăcut și-și turnă niște bere. Se gîndea intens. Aproape că puteam să-i văd roțițele minții cum i se învîrteau. M-am întors spre Shaeffer și am început să discut cu el numai în germană problemele traversării prin Tenere. După o vreme Kissack îmi spuse :

— Stafford... Stafford te cheamă, nu-i așa ?
M-am întors spre el.

— Da ?

— Și cum ai ajuns de la Tam aici ?

Eram la înghesuială. Întrebarea era cum nu se poate mai bună. În minte mi-a venit harta Michelin peste care-mi aruncasem ochii și i-am răspuns încîntat :

— Am luat avionul de la Tam la Djanet, iar apoi am pornit spre sud. Aveam reținut locul pentru grupul acesta de turiști. Dar de ce întrebî ?

— Dar la Tam ce făceai ?

M-am încruntat.

— Nu prea e treaba dumitale și nu văd de ce ți-aș răspunde, totuși, îți spun că mă interesează Charles Foucauld. Am vrut să văd unde și cum a trăit.

— Eu zic că ești un mincinos afurisit, îmi replică el.

Îmi arată cu capul spre Shaeffer.

— Orice grup de turiști care vine de la Djanet o ia apoi oricum prin Tammanrasset. Ce interes ai să treci de două ori prin Tam ?

M-am ridicat în picioare.

— Fiindcă mă despart de grupul ăsta la Agadez și să mă îndrept spre Kano. De asta. Și acum saltă-te de pe banca aia afurisită. Să nu mă facă pe mine nimeni mincinos.

Kissack se uită la mine, dar nu se ridică. Shaeffer mă întrebă :

— Ce s-a întâmplat ?

Nu pricepuse ce vorbisem cu Kissack, dar schimbarea de ton se poate înțelege indiferent de limba vorbită.

— Individul ăsta m-a făcut mincinos.

Deodată am simțit că mă apucă furia împotriva lui Kissack și voiam să-l tăvălesc de să-i scot toți dracii din el. M-am aplecat, l-am apucat de cămașă, și l-am săltat în picioare. Masa zbură într-o parte, paharele se făcură zob de podea. Kissack dădu să scoată ceva din buzunarul dinlăuntrul hainei, mi-am vîrît cotul în coasta lui și am simțit centura revolverului. Atunci Shaeffer m-a prins pe la spate și m-a tras deoparte.

-- Herr Stafford, nu-i locul potrivit pentru scandal, îmi spuse el încet la ureche. Închisoarea de aici e o nenorocire.

Kissack stătea cu mina sub haină. M-am scuturat de Shaeffer și am întins un deget spre Kissack.

-- Nici tu n-ai chef să ai de-a face aici cu sticleții, în orice caz, n-ai chef să vadă și ei ce

porți sub haină. Ar trebui să dai prea multe explicații.

Barmanul își făcu apariția din spatele teșghelei cu o rangă de fier de vreun picior lungime, dar se opri în clipa în care Shaeffer îi spuse ceva în arabă. Kissack scoase mîna din haină, o scoase goală.

— Nu știu ce vrei să spui.

Aruncă o privire furioasă barmanului.

— Și în plus mai e și un loc împruțit.

Băgă mîna în buzunar și aruncă pe jos cîteva bancnote, după care porni spre ușă. Dintr-un colț cineva spuse în germană :

— Engleji certăreți. Pariu că-s beți.

— Spune-i patronului că plătesc eu pagubele, i-am zis lui Shaeffer. Se pare că dumneata vorbești mai bine araba decît el franceza.

Dădu din cap și spuse ceva în limba aceea guturală. Barmanul încuviință scurt din cap, fără să zîmbească, luă banii de jos și se întoarse la bar.

— Herr Stafford, îmi spuse Shaeffer, nu-i deloc sănătos să stîrnești tărăboi pe-aici. Nu e deloc înțelept, adăugă el clătinînd din cap.

— Dar am fost provocat.

M-am uitat pe geam și l-am văzut pe Kissack mergînd spre îngrămădirea de case, toate de culoarea lutului, care însemna Bilma. Stricasem totul degeaba. Nu scosesem de la el nimic care să ne fie cît de cît de folos. Și, și mai prost, îi dădusem motive să intre la bănuială. Dar poate că ceva totuși se mai putea face, dacă eram destul de iute. M-am dus la bar, am pus o

bancnotă pe tejghea, barmanul se uită la mine fără să clipească, așa că am mai pus una deasupra. A trebuit să mai pun încă două înainte ca barmanul să dea scurt din cap. Apoi am ieșit iute afară, să-l caut pe Kissack. Dacă îl găseam singur avea să-mi spună el cîteva lucruri, indiferent că avea sau nu avea armă la el.

24

Bilma e ridicată cam după un plan asemănător Labirintului lui Daedalus. Străzi n-are, doar o puzderie de poteci și locuri de trecere, și dacă m-aș fi trezit nas în nas cu Minotaurul n-aș fi fost foarte surprins. Era deci greu să mă țin după Kissack, și de două ori i-am pierdut urma și am fost nevoit să dibui în dreapta și-n stînga. Nu fiindcă ar fi încercat el să scape de urmărire, nici nu s-a uitat înapoi să vadă dacă s-a luat sau nu cineva după el. Mai degrabă cred că și el se rătăcea cîteodată, ceea ce nu era prea greu la Bilma, și pot jura că de vreo trei ori am dat colțul aceleiași uliți.

L-am urmat tot mai adînc în labirint. Nu se vedeau prea mulți oameni prin preajmă, iar cei cu care m-am întîlnit se uitau la mine fără să manifeste vreun fel de curiozitate. Mi se părea că semănau cu cei pe care-i întîlnisem la Fachi, cărora Byrne le spunea kanuri. Din cînd în cînd treceam și pe lîngă cîte un loc ceva mai larg unde, în țarcuri, se vedeau capre, sau găini scurmînd. Dar în general nu zăreai decît ziduri din lut și uși tainice ici și colo. O aversă bună

de ploaie ar fi topit într-o singură noapte toată Bilma, restituind-o înapoi pământului din care fusese ridicată.

În cele din urmă, când m-am uitat după un colț, l-am văzut pe Kissack deschizînd o poartă și dispărînd înăuntru. M-am apropiat și m-am uitat la poartă și apoi la întinderea aceluia zid orb, fără urmă de geam. Nu era prea greu de sărit peste zid, dar ar fi fost o prostie să mă port ca un tâlhar ziua în amiaza mare, și chiar și un indiferent kanuri ar fi socotit gestul ca antisocial. În plus, eram conștient că la capătul unei ulițe se oprise o babă amărită, fără dinți în gură și se uita la mine, așa că nu mă simțeam chiar în apele mele. Și tocmai când mă chinuiam să văd ce pas urma să fac mai departe, mi-a dat brînci o voce care spunea în franceză :

— Și de ce n-a așteptat la restaurant ?

Glasul venea de după colțul pe care tocmai îl dădusem și eu. Și mi-a fost de-ajuns. Nu-mi rămînea decît un singur lucru de făcut. Așa că am deschis poarta și am intrat. M-am trezit într-o curte suficient de mare ca să încapă *Range-Rover*-ul în ea, dar numai atît. De jur împrejur erau cocioabe ridicate din același lut prezent pretutindeni. În spatele meu, de cealaltă parte a porții vocea zicea :

— Aici ?

Iarăși nu prea aveam de ales. M-am aruncat sub *Range-Rover*, fiind în sinea mea recunoscător că sub mașină era distanță suficientă pînă la pământ. Am aterizat dedesubt taman la timp, pentru că poarta s-a deschis larg și în curte au intrat mai mulți bărbați. Mi-am sucit capul, am

numărat picioarele, am împărțit la doi : deci patru bărbați.

— Unde-i Kissack ? spuse individul care întrebase și de restaurant.

Vorbea tot franțuzește.

— Kissack ! urlă el.

— Aici ! veni vocea lui Kissack dintr-una din șandramalele de lut.

Cel care vorbise franțuzește trecu acum la engleză.

— Vino-ncoace.

Se trânti o ușă și se arătară și picioarele lui Kissack.

— Dacă-ți închipui că am să intru în cotețul acela plin de păduchi te înșeli.

Avea un ton dezgustător și un accent de prezentator de clasă de la BBC.

— Salutare, Lash, îl întâmpină Kissack.

— Nu-mi arunca tu mie salutare, îi replică Lash acru. Iar pentru tine sînt mister Lash, după care se întoarse la franceză. Iar pe voi ceilalți, jumătate de oră să nu vă văd, dar după aceea să știu de unde să vă iau.

— Ce-ar fi să mergem la restaurant ? întrebă unul din ei.

— E în regulă, dar să nu plecați de-acolo ca să pot da de voi.

Trei indivizi o șterseră și ușa se trânti în urma lor.

— Ei, Kissack, ce naiba ai reușit să faci ? spuse Lash.

— Am făcut ce mi s-a spus, îi răspunse Kissack mohorît.

-- Ai făcut pe dracu ! explodează Lash. Pe capul lui Billson s-a încheiat un contract și el mai e încă în viață. De ce ?

-- Dumnezeu știe, eu habar n-am, îi replică Kissack. Trebuia să fie mort. L-am împușcat cu mîna mea în cel mai nenorocit ținut lăsat de Dumnezeu care mi-a fost dat să văd. N-avea cum să iasă de acolo.

— Deci cineva l-a ajutat, iar îndată după aia un individ face o reclamă nenorocită avionului aceluia. La dracu reclamă ! Fluturași prin tot deșertul ăsta afurisit. Am pornit de la ideea de a nu atrage atenția asupra avionului, dar, pentru că tu ești atît de greu de cap, toți arabii cu toată familia lor caută acum avionul.

— Nu e vina mea, urlă Kissack. Eu habar n-aveam despre Byrne.

— El e individul cu fluturașii ?

— El e. Un aiurit de yankeu care o face pe băștinașul.

— N-am de gînd să stau aici în soare și să-mi prăjesc creierii. Hai în mașină.

Range-Rover-ul se lăsă pe suspensie cînd se urcară în mașină și am profitat de ocazie ca să-mi găsesc o poziție mai confortabilă, fiindcă o piatră îmi răzbise în șold. Sosirea lui Lash schimba totul. Kissack, care eșuase în tentativele lui de două ori, trimisese după întăriri și sosise bossul. Din cele auzite, Lash era mai ager, fără îndoială, decît Kissack. Încă mai auzeam ce vorbesc pentru că stăteau cu geamurile coborîte.

— Când am auzit despre fluturași, îi spuse Lash, ți-am spus să stai liniștit la Agadez. Și ce-ai făcut ? Am sosit pentru a descoperi că ai pornit-o prin deșertul ăsta nenorocit. Apoi am primit un mesaj prin care ni se spunea că Bailly a avut un accident de mașină. De fapt ce-a pățit ?

— N-a fost accident de mașină, răspunse Kissack.

Apoi îi relatează cum organizase o ambuscadă și ne atacase.

— I-am băgat pe toți în găleată, doar unul a scăpat cu fuga, dar nu cred că o să ajungă prea departe pe jos. Și n-au nici o șansă. Apoi Bailly a început să urle de parcă era sfârșitul lumii.

— Dar ce-a pățit ?

— Dumnezeu știe. Nu știu ce i-a făcut arabul acela. Ce i-a făcut sau cum i-a făcut habar n-am, dar de pierdut are să-și piardă Bailly piciorul. Când am venit l-am găsit tăvălindu-se pe jos prin nisip și urlând mai mai să pleznească, iar arabul o ștersese printre dune. L-am fugărit noi, dar ne-a scăpat.

— V-a intrat frica în oase ! îi spuse Lash scurt.

— Și ție ți-ar fi intrat dacă ai fi văzut ce i-a făcut lui Bailly, îi replică Kissack. Urla continuu și nu se mai oprea. Ca să-l fac să tacă am fost nevoit să-l pocnesc.

— Și atunci l-ai pus frumușel în mașină și l-ai adus la Bilma. Kissack, ești un idiot.

— Dar ce altceva să fi făcut ?

— Puteai să-i închizi gura cu un glonte și apoi să te fi ocupat de ceilalți. Ai zis că i-ai băgat în găleată pe ceilalți.

— Dumnezeu... ce om ești..., îi reveni lui Kissack vocea. Ești o bestie cu sînge rece.

— Sînt un realist, îi răspunse Lash. Și cine erau cei în care trăgeai tu cu atîta foc ?

— Unul dintre ei era Byrne, yankeul care a răspîndit fluturașii. La Agadez mi-a turnat o poveste întreagă, dar nu m-a dus. Celălalt, sînt sigur, era Billson. Iar ceilalți doi erau arabi.

— Arabi sau tuaregi ?

— Ce importanță are ? Pentru mine sînt totuna.

— Repet, și nu-mi place să repet, Kissack, ești un indiot. Purtau vâl sau nu ?

— Byrne purta, și unul dintre ceilalți doi. Individul care l-a aranjat pe Bailly nu avea vâl.

Urmă o pauză în cursul căreia Lash rumegă cele auzite, după care Kissack spuse pe un ton defensiv :

— Dar care-i deosebirea ? Dumnezeu, urăsc deșertul ăsta blestemat.

— Gura !

Lash rămase tăcut o vreme după care reluă :

— Și ce li s-a întîmplat ?

— Nu știu. În orice caz n-au ajuns aici. Am tras în mașina aia a lor și am aranjat-o frumușel de tot. Le-am găurit trei sau patru cauciucuri. Și de acolo, din nisipurile acelea nenorocite, n-o să mai iasă nici unul din ei și n-o să mai ajungă ei înapoi, mister Lash.

— Ai mai spus treaba asta și mai înainte în legătură cu Billson, și n-ai avut dreptate, îi replică Lash cu dispreț. Și pun pariu că nici de data asta nu ai dreptate fiindcă ești un indiot. Înainte de a pleca cu avionul din Alger mi-am bătut capul să aflu cine-i americanul ăsta Byrne. Bate deșertul de vreo treizeci și cinci de ani, Kissack. Algerienii nu-l prea au ei la suflet, dar are prieteni printre grangurii politici așa că nu se dă dus de-aici. Și cea mai mare parte a timpului stă în Niger. Dacă nu l-ai ucis, atunci pot să-ți spun că o să iasă din deșert fiindcă știe cum s-o facă. L-ai ucis ?

— Nu ! răspunse Kissack mohorât.

— Mîine mă duci acolo și-mi arăți *Toyota* aceea găurită de tine. Dacă n-o găsim acolo atunci cred că o să regreti că nu ești tu în locul lui Bailly.

— Acolo o s-o găsim, mister Lash. Doar eu știu cum am găurit-o.

— Eu zic să nu pui pariu, îi replică Lash cu răceală. Pentru că presupun că nu mai e acolo. Ți-am spus să rămîi la Agadez și să mă aștepți pe mine. De ce dracu n-ai făcut așa ?

Kissack avu un acces de curaj :

— Adu-ți aminte ce mi-ai spus atunci cînd ai venit înapoi. Mi-ai spus că pe capul lui Billson s-a încheiat un contract și m-ai întrebat de ce mai e în viață. Pentru asta am plecat, fiindcă îmi făceam meseria.

— Dumnezeuule ! exclamă Lash cu violență. Afurisiții aceia de fluturași au schimbat toată povestea. Chiar și un cretin ca tine ar fi trebuit

să priccupă una ca asta. Acum avionul are să fie găsit, fie că Billson e în viață, fie că nu. Și dacă se întâmplă una ca asta, șeful meu e în pom și n-o să-i placă prea mult.

— Dacă l-am ras eu pe Byrne atunci nu mai are cine să dea recompensa. De asta am tras eu în el.

— Dar noi nu facem afaceri cu *dacă*, lătră Lash. Vreau certitudini. Și te mai și înșeli. Când avionul acela face pentru Byrne o mie de lire atunci dacă dă cineva de el o să-și închipuie că sărăcia aia e la mare preț pentru cineva, fie că Byrne mai e prin preajmă sau nu. Ascultă ce-ți spun eu, avionul are să fie găsit și o să se trângănească despre el.

— Și mă rog de ce-i atît de special avionul acela ? întrebă Kissack.

— Nu-i treaba ta.

Lash rămase pe gînduri. Deodată spuse :

— Ai vreo idee de ce s-au pornit așa pe ne-pusă masă Byrne și Billson încoace ? Știi cumva încotro au pornit ?

— Nu i-am întrebat.

— Lucrezi orbește, ca de obicei, replică Lash acru. Uite, de acum o să lucrăm așa. Pun pariu că Byrne și Billson sînt pe aproape, așa că trebuie să-i găsim. Iar cînd dăm de ei nu-i atingi nici măcar cu unul din degetele tale afurisite. Ba, mai mult, dacă dau de bucluc, o să-i ajuți frumușel să iasă la liman. Ai înțeles ?

— La dracu ! Acum vrei să știi de ce nu-s morți de-a binelea, iar în clipa următoare vrei ca eu să-i culeg de pe jos și să-i scutur frumușel de praf.

Lui Kissack i se făcuse silă. Lash era calm și neîndurător.

— Noi habar n-avem unde-i avionul acela. Așa-i ? Dar s-ar putea ca Byrne să știe de-acum, doar el e cel care i-a făcut atîta reclamă. Așa că o să-l lăsăm să-l găsească, și dacă e nevoie chiar o să-l ajutăm puțin. Apoi îl curățăm și pe Byrne și pe Billson și avionul, laolaltă...

— Bum ! făcu Kissack.

— Și de data asta am să fiu și eu prin preajmă ca să fiu sigur că nu faci și acum o ra-soleală, îi spuse Lash. Și acum zi-mi : crezi că mai există ceva ce ar trebui să aflu ? Nu contează cît de neînsemnat ar fi.

— Nu-mi mai trece nimic prin minte, decît că la Tammanrasset circulă tot felul de zvonuri caraghioase.

— Ce fel de zvonuri ?

— Am auzit că Billson ar fi într-un fel de spital-pușcărie la Tam. Dar nu se poate să fie acolo, nu-i așa ? Dacă era în Tenere nu putea fi și acolo.

— Cînd ai auzit treaba asta ?

— Chiar azi... la restaurant. Un turist englez care circula cu un grup de germani și-a dat drumul la gură. Că Billson ar fi murit de epuizare în deșert, că Billson ar fi viu, dar găurit de un glonte, că Billson e teafăr și nevătămat, dar e în închisoare. Însă toate numai zvonuri, după cum spunea Stafford ăla.

— Cum ?

— Spunea că nu-s decît zvonuri, nimic sigur.

— Cum ziceai că-l cheamă ?

— Pe cine ?

— Pe turistul acela englez, pentru numele lui Dumnezeu ! Despre cine altcineva discutăm noi aici ?

— Aha ! A spus că-l cheamă Stafford. Nu, nu el a zis. Ci neamțul ăla i-a zis Stafford.

— Dumnezeule ! făcu Lash încet.

— Și la numele ăsta a răspuns când am vorbit eu cu el. Are vreo însemnătate ?

— N-a spus de unde venea ? Parcă ai zis că a fost în Tammanrasset.

— A venit de la Djanet cu un grup de turiști germani. Spunea că de la Tam s-a dus cu avionul la Djanet. Mi s-a părut mie că e puțin cam ciudat, dar individul mi-a explicat cu gura lui. Spunea că părăsește grupul la Agadez și se duce spre Kano.

— Și avea un prieten neamț ?

Lash părea cam nedumerit.

— Sigur că da. Au trăncănit o groază în nemțește. Cred că celălalt era conducătorul grupului. Vorbeau de un ghid care să-i ducă prin Tenere.

— Și deci venea din nord cu nemții ăia ? Dar cum....

Lash se opri scurt.

— Când s-a întâmplat treaba asta ?

— Nu de multă vreme. Tocmai venisem aici de la restaurant și ai apărut și tu la câteva minute.

— Și s-ar putea deci să mai fie acolo ?

— Când am plecat acolo era.

Apoi în vocea lui Kissack se simți un fel de nedumerire.

— Ne-am cam ciorovăit noi puțin, mă cam călcase pe bătăture.

— Cum ?

— Toată discuția asta despre Billson și Tam mă cam îngrijorase.

— Deci, la urma urmei, ai și tu puțină imaginație. Haide, să vedem dacă mai e acolo.

— Dar cine-i ?

Au coborât din *Range-Rover* și au traversat curtea.

— O belea ! răspunse Lash.

Se auzi poarta trântindu-se.

25

Am ieșit de sub *Range-Rover* și m-am uitat în jur. În timpul discuției dintre cei doi o mică nedumerire stăruise undeva în străfundul minții mele și anume cum de reușiseră să bage mașina în curticica aceea. Prin Bilma nu putuseră trece cu ea, în orice caz nu pe potecile acelea de numai patru picioare lățime cel mult. Dar nedumerirea mea s-a lămurit când am văzut două porți mari. Am deschis una dintre ele și m-am trezit la marginea așezării, exact în partea opusă restaurantului.

Cele trei mile pînă la Kalala le-am făcut mai mult în pas alergător, în vreme ce mintea îmi era ocupată cu implicațiile celor auzite, cel mai interesant lucru fiind faptul că Lash mă cunoștea, sau auzise de mine, și fusese foarte surprins că eram la Bilma. Asta și una dintre frazele lui care se repetaseră de cîteva ori m-au

cam convins aproape că Lash fusese cel care mă cotonogise în Kensington. Și pentru treaba asta îi rămăsesem dator.

Cînd am ajuns la caravana care se odihnea, Byrne dormea, dar Billson era treaz.

— Unde-ai fost ? Unde te-a dus ? mă întrebă el.

Mă cîntări de sus în jos și de jos în sus, cercetîndu-mi costumul englezesc.

— Și de ce te-ai schimbat ? După ce s-a întors, Byrne n-a vrut să-mi spună nici o vorbă.

Dacă Byrne hotărîse că trebuia să-și țină gura, atunci așa aveam să fac și eu. În ultimele zile, Paul se mai întremase, dar dacă ar fi știut noutățile pe care tocmai le aflasem, s-ar fi putut să o ia razna din dou. Era ultima dovadă că cineva dorea să-l vadă mort o dată și că pentru a-l ucide era în stare să facă orice. Și cheltuielile nu contau, cel puțin așa se părea. Să plimbi prin Sahara cu avionul și pe jos vreo jumătate de duzină de oameni nu e chiar o distracție dintre cele mai ieftine, mai ales dacă e vorba și de ucigași plătiți, profesioniști ai crimei.

— M-am plimbat și eu prin Bilma, i-am zis indiferent, să văd și eu ce mai e pe acolo.

— Ai văzut *Range-Rover-ul* ?

— Dacă e pe-acolo atunci trebuie să fie ascuns pe undeva.

Lucru perfect adevărat.

— Și cu Kissack ce se aude ? mă întrebă el tulburat.

— Mi-am amintit că nici Byrne și nici eu nu-i spusesem nimic lui Paul despre întîlnirea

cu Kissack și cu Bailly în Agadez. Am mințit mai departe.

— Nici nu l-aș cunoaște pe Kissack, chiar dacă aș sta alături de el. Și nici el nu mă știe pe mine. Liniștește-te, Paul. Aici ești în siguranță.

M-am dus la *Toyota*, mi-am scos la iveală veșmîntul meu tuareg, m-am schimbat, simțindu-mă astfel mult mai bine. Fiecare zonă a pămîntului și-a șlefuit veșmintele ani și ani de zile, ca să fie cît mai potrivite condițiilor de acolo. Așa că mi se părea lucru cu cap să port veșmîntul tuareg, și nu mai aveam chef de costum sofisticat de bal, ci de unul care să-mi țină răcoare și în care să mă simt comod.

În noaptea aceea, pe cînd Paul dormea, l-am sculat pe Byrne și i-am spus toată povestea. Cînd am ajuns și i-am pomenit de sugestia pe care i-o dăduse Lash lui Kissack în legătură cu ce-ar fi trebuit să-i facă lui Bailly, Byrne spuse ironic :

— Drăguț băiat, Lash ăsta.

— El zice că-i un realist, i-am spus eu și apoi am continuat relatarea celor auzite.

După ce-am terminat, Byrne îmi spuse :

— Max, te-ai descurcat de minune, dar ai avut și mare noroc.

— Adevărat ! am recunoscut și eu. Încă de la început am greșit cînd l-am abordat pe Kissack.

— Norocul sare de unde nu te aștepți. Uite să-l luăm de exemplu pe Billson. E un noro-

cos fiindcă i-ai luat urma din Anglia. Altfel acum ar fi fost în Koudia, mort ca toți morții.

— Amîndoi am fost de fapt norocoși pentru că te-am avut pe tine alături, Luke, i-am spus eu zîmbind.

El mîrîi.

— Numai un lucru nu pricep eu. Ai spus ceva despre un contract. Ce fel de contract ?

— De prea multă vreme te-ai depărtat de lumea civilizată. E un jargon al lumii interlope, împrumutat din Statele Unite. Dacă vrei să scapi de cineva, care să fie ucis, atunci aranjezi un contract pe capul lui cu clauze cuprinzînd toate cheltuielile neprevăzute.

— Și tu numești asta civilizație ? Aici, dacă un individ vrea să-l omoare pe altul, atunci o face cu mîna lui, cum a făcut Konti, de exemplu.

Am zîmbit din nou, dar de data asta cam acru.

— Treaba asta se numește diviziunea muncii.

— Și cu asta ajungem din nou la vechea întrebare : cine dorește să-l vadă pe Paul mort ? Și la o întrebare și mai mare, după mintea mea : cine dorește să mă vadă mort și pe mine ?

— Cred că de-acum și eu sînt pe listă, i-am răspuns eu. Luke, habar n-am. Dar în minte îmi tot apare un nume : Sir Andrew McGovern.

— Un lord ! făcu Byrne plin de uimire.

— Nu ți-am spus prea mare lucru despre partea din Anglia a afacerii. Dar acum, că ai ajuns pe lista lui Lash, cred că trebuie să știi și tu.

Așa că i-am spus tot ce știam, după care am adăugat :

— Cred că Lash trebuie să fie implicat în cotonogeala aceea pe care am încasat-o. Nu toate contractele sînt pentru a ucide pe cineva. Voiau doar să mă descurajeze.

— Și individul acela McGovern, ce-i cu el?

— Toate firele par să ducă la el.

Și am început să-i enumăr pe degete punctele principale.

— Mai întîi și mai întîi el îl ia pe Paul ca subaltern și are grijă să fie plătit exagerat de atunci încoace. Îndată ce Paul are criza aceea psihică și dispare, McGovern se scutură de firma mea de la serviciul de securitate al *Grupului Whensley*. N-a făcut-o numai pentru *Franklin Engineering*, vezi, fiindcă atunci ar fi părut suspect. Nu voia să mă ocup prea mult de chestiunea cu Paul și de afacerile lui, și numai așa mă pulca împiedica să n-o fac. Apoi a încercat s-o scoată din calea mea pe sora lui Paul, înainte de a apuca cu s-o întîlnesc, trimițînd-o în Canada. Dar planul n-a mers, așa că l-a anulat și a menținut-o în Anglia. Cam la vremea aceea am încasat-o eu și am fost prevenit să-mi caut de treaba mea. Toate duc la McGovern.

— Bine, spuse Byrne. Dar acum spune-mi și mie de ce ? De ce un mare senior englez, cu blazon, face atîta tapaj pentru un avion care s-a prăbușit în 1936 ?

— Al naibii să fiu dacă știu. Dar cînd am să mă întorc eu la Londra McGovern are să-mi

răspundă la o groază de întrebări, pînă am să fiu pe deplin satisfăcut.

— Mai bine ai schimba și ai pune în loc de „cînd“, „dacă“ am să mă mai întorc la Londra, spuse Byrne strîmbîndu-se. Ce vîrstă are McGovern ?

La treaba asta nu mă gîndisem.

— Nu știu. Poate cincizeci și cinci spre șaizeci.

— Să luăm cifra cea mai mare. Dacă acum are șaizeci, atunci în 1936 avea optsprezece ani.

Sau treisprezece dacă luăm de bună cealaltă cifră.

— Toată treaba are din ce în ce mai puțin sens. Cum putea fi amestecat în ciorba asta un adolescent ?

Byrne făcu un gest care însemna s-o lăsăm baltă.

— Să ne oprim numai la prezent. L-ai văzut pe Lash da față ?

Am clătinat din cap.

— Numai picioarele. Eram întins pe burtă sub Range-Rover-ul acela. Nici pe ceilalți nu i-am văzut, în afară de Kissack și de tovarășul său arab.

— Deci acum sînt vreo cinci ?

Am încuviințat din cap.

— Trebuie să fi sosit cu avionul care l-a luat pe Bailly să-l ducă la Agadez. Iar planul lui Lash e să nu întreprindă nimic pînă cînd nu găsim noi avionul ?

— Deocamdată așa-i. Dar își poate schimba el planul.

— Trebuie să riscăm. Ei bine, noi știm ce are el de gînd să facă, dar el nu știe că noi știm, așa că avem un avantaj. Ba mai mult, vrea să ne ajute pînă cînd o să dăm de avion. Mie îmi convine și așa și-ți propun să-l lăsăm să ne ajute, iar în felul acesta e nevoit să iasă la vedere.

— Posibil. Dar poate că se mulțumește să fie cel care trage sforile din umbră.

— Nu-mi vine să cred, spuse Byrne. Pe Kissack nu-l mai folosește pentru că știe că-l cunosce, iar Kissack știe că am încercat să-l fac să vorbească, lucru pe care iar îl știe și Lash. Și din cîte mi-ai spus, ceilalți care-l însoțesc nu-s decît niște bătauși plătiți, năimiți la Alger.

— Sau mai degrabă criminali năimiți, am adăugat eu întunecat.

— După voce îl poți recunoaște ?

— Cred că da, doar dacă nu-i destul de deștept să și-o schimbe.

— În regulă.

În întuneric nu-i puteam vedea fața lui Byrne, dar după glas mi s-a părut că zîmbește.

— Max, știi, dacă indivizii ăștia se iau pe urmele noastre și ne mai dau și o mîină de ajutor, n-aș fi deloc mirat dacă au să dea de bucluc rău de tot. Deșertul poate fi uneori un loc foarte periculos, mai ales dacă-i mai dai și o mîină de ajutor.

— Și lui Paul îi spunem ceva din toate astea ? am întrebat eu.

— Ți-ai pierdut mințile ? îmi răspunse el. Nu-i spun nimic, fir-ar să fie. Doar atît că vine cu noi.

Am pornit la drum a doua zi devreme, avîndu-l cu noi și pe Konti.

— O să-l ducem pînă la Djado, îmi spuse Byrne. După care el o ia spre răsărit, înapoi, acasă, la Tibesti.

Am mers cu mașina prin Bilma fără să ne mai ferim, și am trecut pe lîngă fort. Nu l-am zărit nici pe Kissack și nici pe vreunul care să-mi fi amintit de Lash. Apoi am luat-o spre nord, trecînd pe la poalele munților Kaouar, numai țăncuri de stîncă, pe mile întregi. Chiar înainte de a părăsi Bilma, Byrne spuse :

— Cam la vreo patruzeci de kilometri de-aici e fortul Dirkou. Acolo o să trebuiască să poposim pentru ca să iau benzină. Tu însă nu te oprești acolo fiindcă ăia or să fie curioși să-ți vadă actele și tu nu le prea ai în regulă. Așa că te las ceva mai departe împreună cu Konti, că nici lui nu-i plac soldații.

Cînd în depărtare s-au arătat niște pîlcuri de palmieri, Byrne opri mașina și-mi arătă.

— O iei în direcția asta și o ții cît mai drept așa. În felul ăsta ajungi din nou la drum de cealaltă parte a postului de control, și nici nu te mai poate zări nimeni. Acolo mă aștepți.

Eu și Konti am coborît. Byrne era gata să pornească mai departe, dar se opri.

— Ai cumva o sticlă de whisky în plus ?

— În bagajele mele, la spate. De ce ?

— E unul la Dirkou căruia îi place băutura. La Dirkou, dacă știi unde să ungi, lucrurile merg mai ușor.

Porni mai departe. Eu și Konti am luat-o prin deșertul care, har Domnului, de data asta era drept și neted. Deodată, m-am aplecat și am ridicat ceva de jos. Byrne avusese dreptate — în deșertul de lângă Bilma erau scoici. După vreo jumătate de oră de mers anevoios am ieșit din nou la drum și am așteptat, avînd însă grijă să ne dăm după o stîncă potrivită ca să nu stăm la vedere. Curînd am auzit cîrîitul schimbătorului de viteză și, cînd m-am uitat, am văzut *Toyota* apropiindu-se, așa că am ieșit la vedere, iar Byrne a oprit exact cît să ne urcăm în mașină. Făcu cu degetul înapoi spre Dirkou.

— Și crezi că Lash e un individ mai înalt ?

— Avea niște picioare potrivite.

— Am lăsat acolo un englez. Sosit în douăzeci de minute după mine.

— Nu mai spune ! Într-un *Range-Rover* ?

— Nu, într-o rablă veche de mașină la fel de tăvălită ca și a mea. E destul de înalt, destul de lat, brunet.

— Mai era cu cineva ?

— Cu doi indivizi. După felul în care vorbeau araba între ei așa zice că-s din Maghreb, din Alger mai probabil. Englezul nu vorbea araba, discuta cu ei în franceză, limbă pe care ceilalți n-o înțelegeau prea bine.

— Se potrivește, am zis eu.

— Dar cînd vor pleca din Dirkou o să aibă față de mine o întîrziere mult mai mare decît

cele douăzeci de minute de la început, îmi spuse Byrne zîmbind. Am avut o mică discuție cu tipul căruia îi place băutura. Chiar acum le răscolește și le întoarce toate lucrurile pe dos, iar englezul înjură de ți se întoarce stomacul pe dos. Dar n-o să-i folosească la nimic. Se pare că și whisky-ul folosește la ceva.

— S-ar putea să ne prindă bine, am spus eu gînditor. Dacă prietenul tău căruia îi place whisky-ul le cotrobăiește peste tot cu grijă, s-ar putea să le găsească și armele. Și n-o să-i facă plăcere treaba asta, drept ?

— Așa mi-a trecut și mie prin minte, încuviință Byrne încîntat.

— Să nu netezim calea păcătosului.

Byrne rîse auzind meditația mea.

— Biblia e plină de cuvinte înțelepte.

Billson, care stătea pe scaunul din spatele meu, căpătă glas :

— Despre ce tot vorbiți ? Cine-i individul acela din urma noastră ?

— Un individ și atîta tot, spuse Byrne. Probabil că nu are nici o legătură cu Kissack, dar mie îmi place să mă știu în siguranță.

— Nu-ți face griji din pricina asta, Paul, i-am zis și eu.

Drumul era prost și, încet, încet, deveni și mai rău. Din cînd în cînd treceam pe lîngă vreun sat cu nelipsitul pîlc de curmali. Era limpede că sub piscurile munților Kaouar se găsea apă. Dar băștinașii nu doreau să-și facă

traiful ceva mai lesnicios întreținând drumurile ca lumea.

Am mers toată ziua fără oprire și nu numai drumul se înrăutățea, ci și vremea. Se porni un vînt care ridică nisipul și formă un fel de ceață ce învălui lumina soarelui, și peste tot în mașină începu să pătrundă o pulbere fină. Abia atunci am descoperit eu adevăratul merit al vîlului tuareg și l-am strîns mai bine în față.

Abia după-amiază am dat de bucluc. De undeva de la spatele mașinii se auzi deodată un scrîșnet și ne-am oprit cu o smucitură în nisipul afînat.

— Fir-ar să fie ! exclamă Byrne. S-a stricat ceva la transmisie.

Ne-am dat jos să ne uităm care-i buba. Roțile din spate erau băgate în nisipul fin pînă aproape de osie, și mi-am dat seama că avea să fie treabă afurisit de grea ca să scoatem mașina de acolo chiar dacă nu era nimic stricat la transmisie. Iar dacă transmisia era stricată, atunci aveam să rămînem împotmoliți acolo pe vecie. Byrne nu părea să fie îngrijorat, scoase de la spatele mașinii două cricuri și le așeză pe nisip.

— Abia acum începe treaba grea, spuse el. Avem nevoie de tălpicile acelea de nisip de pe portbagajul de deasupra.

Eu și Paul am dat jost tălpicile. Byrne se uită la Paul gînditor.

— Vrei să-mi faci un serviciu ?

— Bineînțeles, ce anume ?

— Du-te pe vîrful dîmbului aceluia din spate și fii cu ochii în patru. Dacă vezi că vine cineva, dă-ne de știre deîndată.

Paul se uită la Konti.

— Nu e mai bine să se ducă el ?

— De el am eu nevoie aici, spuse Byrne scurt.

— Ei, bine, făcu Paul și porni înapoi.

Byrne rîse scurt.

— Paul va fi mai vigilent decît oricare altul dintre noi. Se pare că pune mult preț pe pielea lui.

— Nu știu ce să zic, am comentat eu. Am început să țin la el.

După vreun ceas am aflat ce putea fi mai rău.

— Roțile diferențialului au cam rămas toate fără dinți, spuse Byrne. Nu e de mirare că făcea ca rîșnița lui tata mare de acasă, de la Ear Harbor. Nu se putea măcina cafea cu ea nici de doi franci.

M-am uitat mohorît la mașina ridicată pe cricuri.

— Și ce facem acum ? O luăm pe jos ?

— Cam la vreo zece kilometri de aici, în susul drumului, e un loc numit Seguedine. Nu-i mare lucru de capul lui, dar poate facem rost de cîteva cămile ca să ne scoată din bucluc.

— Și după aceea ? Diferențialul e praf. Doar nu-i și o stație *Service* la Seguidine.

Byrne rîse.

— Nu prea. Dar am eu la spatele mașinii un diferențial de rezervă. Nenorocitele astea me-

reu rămîn fără dinți, așa că mi-am făcut obicei să am întotdeauna unul de rezervă. Dar, înaintea de a-l schimba, aș vrea să ajungem undeva, la un fel de adăpost. La noapte o să bată un vînt afurisit și nisipul ăsta nenorocit se bagă peste tot. Și nu e bun deloc la diferențiale.

— Ei bine, și atunci cine se duce ? Eu habar n-am de limbă.

Byrne rîse cu toată gura.

— L-am trimis deja pe Konti de acum jumătate de oră. Eram aproape sigur că așa o să fie povestea.

M-am uitat în jur și am văzut că, într-adevăr, Konti nu mai era pe lîngă noi. Însă tocmai atunci Billson se apropie de noi fugind de mîncă pămîntul.

— Vine cineva ! urlă el. O să fie în cinci minute aici, sau chiar mai repede.

Cînd ajunse în fața noastră se opri derapînd.

— Ai vreo idee cine-s ? întrebă Byrne calm.

— Pare să fie mașina pe care am văzut-o în Dirkou.

Mîna dreaptă a lui Byrne dispăru sub veșmîntul său tuareg și, cînd apăru din nou, ținea mînerul unui revolver. Manevră resortul și piedica de siguranță, și apoi îl puse la loc. Paul se uita la el cu ochii mari.

— Paul, du-te și stai pe scaunul din față, îi spuse Byrne.

Billson ocoli în fugă mașina, iar eu mi-am verificat la rîndul meu revolverul.

— Dacă ăsta-i Lash, spuse Byrne, atunci vom afla îndată cît de sinceră e dorința lui de

a ne da o mână de ajutor. Pune-ți vălul și ține-ți gura.

Se aplecă și puse un bidon de ulei în picioare pe nisip.

— Dacă-l recunoști după voce atunci răstoarnă bidonul, ca din întâmplare.

Am rămas în așteptare, suflarea fierbinte a deșertului ne biciuia fața cu ace de nisip. Mi-am ridicat vălul și l-am strâns bine, așa cum mi-a arătat Byrne, atît ca să mă apăr de nisip, cît și ca să-mi ascund chipul. Apoi mi-am băgat mîinile sub gandoura, lăsîndu-le să atîrne pe lîngă corp, și ținînd revolverul în pumn ; în felul acesta arma nu se ghicea și nici nu aveam să mai pierd vreme scoțîndu-l din toc. Mașina apăru de după ridicătură, la vreo două sute de iarzi, și venea cu viteză ridicînd un lung evantai de praf, mînat de vînt într-o parte. Cînd se mai apropie, încetini, și apoi, ajungînd în dreptul nostru, opri. Se vedea bine că omul de la volan nu-i european, în schimb cel care coborî de pe scaunul din față era cu siguranță. Arăta așa cum îl zugrăvise Byrne, destul de înalt și brunet. Privirea îi luci spre Byrne și spre mine, apoi se uită la Paul, care stătea pe scaunul din față.

— Aveți necazuri ? spuse el. Poate vă pot ajuta.

N-am auzit ce i-a zis Paul fiindcă am făcut o jumătate de pas și am dărîmat bidonul de ulei care căzu cu un zgomot metalic. Byrne îi răspunse cu voce tare :

— Mda, s-ar putea spune că avem necazuri. S-a rupt diferențialul acela nenorocit.

Lash întoarse capul și se uită lung la Byrne apoi se duse spre spatele mașinii.

— Ești american ?

Lăsa să i se citească în glas o bine simulată neîncredere.

— Să trecem peste asta.

— Nu arăți a american, spuse Lash pe un ton amuzat.

Apoi arată cu capul spre mine.

— Bănuiesc că și el e tot american.

— Mțț ! făcu Byrne. E englez, ca și dumneata.

Lash ridică din sprâncene, dar nu zise nimic. Cred că Byrne reacționa așa cum trebuia. Lash știa că și eu eram prin preajmă, și nu mai avea nici un rost să mă ascund. Șmecheria oricum n-ar fi mers decît dacă m-aș fi prefăcut a fi și surd și mut. Se aplecă și se uită sub mașina noastră, după care spuse :

— Și, fiindcă tot stăm de vorbă, numele meu e Lash, John Lash.

— Luke Byrne. Iar el e Max Stafford, iar cel de pe scaunul din față e Paul Billson.

Mi-a fost teamă că Lash va întinde mîna, ceea ce m-ar fi pus în încurcătură fiindcă țineam revolverul în mîna, dar individul se mulțumi doar să dea din cap.

— Diferențialul nu contează, spuse Byrne, am unul de rezervă. Dar v-am fi recunoscători dacă ne puteți scoate din nisipul ăsta și ne remorcați cîțiva kilometri mai încolo.

— N-o să fie prea greu, spuse Lash care se întoarse și discută ceva cu cei din mașina lui.

După intonație, vorbea franțuzește, dar n-am putut prinde ce spunea. Am băgat doar de seamă că nu ni i-a prezentat. Byrne scoase mîna dreaptă de sub gandoura și, de data asta, era goală. Dacă el dorea să riște, atunci puteam risca și eu, așa că mi-am băgat fără fereală revolverul în toc și mi-am scos și eu mîinile afară.

— Să punem mai întîi dedesubt tălpicile de nisip, înainte de a coborî cricurile. O să fie mai ușor așa.

Cei doi însoțitori ai lui Lash se dădură jos din mașină. Eu m-am dus spre cabina mașinii noastre. Paul îmi spuse cu glas scăzut :

— El e individul care era la Kirkou.

— Și ce-i cu asta ?

— Dar nu zicea Byrne că e cam dubios ?

— La naiba ! i-am zis eu. Nu e decît un bun samaritean care a venit să ne scoată din bucluc. Nu fi paranoic, Paul. Coboară mai bine și dă-ne o mîină de ajutor.

Am așezat tălpicile sub roțile din spate, apoi am lăsat mașina jos și am scos cricurile. Lash n-avea cablu de remorcaj, dar avea Byrne și, în zece minute, eram gata de plecare. Abia atunci am băgat de seamă că unul din oamenii lui Lash dispăruse. Lash și celălalt tovarăș al lui s-au urcat în mașina lor și motorul porni. În șoaptă i-am zis lui Byrne :

— Dar unde-i celălalt ticălos ?

— S-a întors și a trecut dincolo de dîmb. Știu eu de ce.

— De ce, fir-ar să fie ?

— Nu pentru că ar fi un timid și s-ar rușina să nu-l vedem, spuse Byrne răutăcios. Bănuiesc că s-a întors ca să-i facă semne lui Kissack și să-l oprească din drum. Probabil că *Range-Rover-ul* nu e cu mult în urmă.

Avea dreptate. Lash n-avea chef să-l vedem pe Kissack.

— Și încă un lucru, am zis eu, să nu vorbim despre Lash în vreme ce ne remorchează, altfel o să-l speriem pe Paul.

— Am să am grijă, spuse el și ridică glasul. Paul, tu stai pe partea asta. Max pe cealaltă și, dacă socotești că ne împotmolim și mai tare, atunci strigă și tu cât poți.

Se urcă la volan și-i făcu semne cu mîna lui Lash, care ambală motorul. N-am mai avut nici un necaz. Mașina lui Lash era mai puternică decît părea la prima vedere și ne-a scos cu ușurință din nisip, deși e greu de spus cum a putut deforma una din tălpici. Byrne aruncă rabla aceea turtită cu totul fiind de nefolosit de-acum, după aia am adunat sculele împrăștiat prin jur. În vreme ce ne îndeletniceam cu treaba asta, în pas întins își făcu apariția din urmă și individul care dispăruse. Băgă de seamă că ne uitam la el așa că își trase ostentativ fermoarul de la pantaloni. Byrne se uită la mine și îmi zîmbi ușor. Și astfel chiar cel care voia să ne asasineze ne remorca acum spre Seguedine, așezare neînsemnată, unde era doar o ruină din care se mai țineau în picioare trei pereți și un acoperiș nenorocit, suficient însă pentru a adăposti *Toyota* de vînt, Lash ne-a ajutat s-o băgăm și înăuntru.

— Vă deranjează dacă-mi petrec și eu noaptea cu voi aici ? ne întrebă el. Poate că vă dau o mînă de ajutor să demontați transmisia.

— Nu e nevoie, îi răspunse Byrne. Mă descurc și singur.

Lash zîmbi.

— Și nici nu prea am chef să conduc pe furtuna asta de nisip. Te poți rătăci ușor. Îmi vine să cred că s-ar putea să iasă rău de tot.

— Bineînțeles că s-ar putea, fu de acord și Byrne. S-ar putea să și mori. Dacă vrei să rămîi, atunci rămîi. Doar sîntem într-o țară liberă. Mulțumesc pentru ajutor, mister Lash. Ne-ai scos dintr-un bucluc tare nenorocit, dar nu e nevoie să te mai și murdărești pe mîini acum.

Dar Lash a rămas oricum să ne ajute. Cred că socotea a fi în interesul lui să ne vadă porniți la drum cît mai curînd posibil. Gealații care fuseseră cu el dispăruseră, probabil ca să-i comunice lui Kisack ce se întîmpla. Trebuie să spun că Lash nu ne-a fost de prea mare ajutor totuși și s-a mulțumit doar să dea sculele la mînă ori de cîte ori i se cerea, așa cum făceam și eu dealtfel. Byrne ar fi putut face singur toată treaba și, deși declara fără ocol că-i era silă de țucalele alea puturoase pe patru roți, era totuși destul de american ca să se priceapă la ele.

Paul se foia de colo-colo, fără să-și găsească locul. La un moment dat, cînd Lash lipsea, Byrne îmi spuse :

— Să știi că Lash e un om foarte cumsecade. Nu-i așa ? Ne-a scos și din nisip, și acum ne ajută pînă la capăt.

— Da, da, am zis și eu, un bun samaritean, Paul.

M-am uitat peste umărul lui Byrne și l-am văzut pe Lash ieșind din umbră și apropiindu-se încet de noi, și mă întrebam dacă Byrne știa că Lash fusese în spatele lui ascultînd. Probabil că știa, fiindcă Luke Byrne nu era un ageamiu. Am terminat treaba la lumina petromaxului, după lăsarea nopții, apoi ne-am spălat și ne-am pregătit masa exact cînd se arătă și Konti. Byrne stătu puțin de vorbă cu el și apoi îmi spuse :

— A venit pînă aici, n-a găsit pe nimeni, așa că s-a dus mai departe, destul de mult, dar fără succes. Țștia din neamul teda sînt în stare să meargă ca nebunii.

Lash veni și el cu o sticlă de whisky pentru digestia de după-masă. Eu am băut un păhărel, ca și Paul dealtfel, dar Byrne refuză cu politețe.

— Unde-s prietenii dumitale, mister Lash?

Lash ridică mirat din sprîncene.

— Prietenii ? Vrei să zici... Nu-s decît niște oameni care-mi arată drumurile. Ghizi profesioniști.

M-am uitat la Byrne care nici nu clipi în fața unei declarații atît de prostești.

— Preferă să mănînce separat, spuse el după care se uită spre întunericul din jur. Ce loc e ăsta ?

— Seguedine. Pe vremuri erau și oameni pe aici, trei sau patru familii de kanuri. Dar de cînd am trecut eu pe aici ultima oară se pare că au plecat. Tuaregii din Tassili vin încoace dinspre nord cînd nu mai au hrană acolo. Dar încotro te îndrepti dumneata ?

Lash ridică din umeri.

— N-am o țintă precisă. Vizitez și eu regiunea.

Probabil că voia ca în felul ăsta să aibă un pretext să apară cînd te așteptai mai puțin și de unde te așteptai mai puțin, și totuși apariția lui să nu fie o surpriză. Dar de fapt era o prostie ce spunea el. Chiar și un ageamiu ca mine băgase de seamă că traversarea deșertului era o treabă pregătită pe îndelete și cu grijă, corelîndu-se distanțele și timpul necesar pentru traversare, calculîndu-se combustibilul și apa cu aceeași grijă. Nici un om cu scaun la cap nu se încumetă să țopăie încoace și-ncolo, ca un fluturaș fără griji. Dacă rămîneai cumva fără apă sau combustibil dădeai de bucluc. Lash își bea liniștit whisky-ul.

— Dar voi ?

— Cam tot așa, îi răspunse Byrne evitînd să-i dea amănunte.

Am crezut că Lash avea să continue discuția privind călătoria noastră mai departe, dar nu. Făcu tot felul de observații fără importanță, ne spuse că e director general al unei firme din Birmingham specializată în ambalaje și că aceasta era prima lui vacanță adevărată în ultimii șapte ani.

— De data asta m-am hotărît să fac ceva deosebit, ne spuse el.

Încercă să mă tragă de limbă în legătură cu ocupațiile mele în Anglia, așa că i-am spus adevărul, fiindcă el oricum știa totul în legătură cu mine și dacă l-aș fi mințit i-aș fi trezit bănuielile.

— Sînt în convalescență după o boală, i-am zis. Și încerc să trec mai ușor peste un divorț.

Ambele afirmații erau adevărate, probabil că el era cauza bolii mele, iar partea în legătură cu Gloria ar fi putut să-i dea oarecum bătaie de cap fiindcă era adevărată. Adevărul poate fi o armă mai bună decît minciuna. După o vreme, văzînd că de la Billson nu reușea să scoată nimic, se scuză și se duse la mașina lui să se culce. Îndată după asta, din întuneric apărură Konti, ce-i spuse ceva lui Byrne și acesta îl interogă apoi foarte amănunțit.

— Curios mai era, nu-i așa ? mă ispiți Paul.

— Nu văd nimic ciudat, parlamentări între două nave care trec noaptea una pe lîngă cealaltă.

— Nu-mi place tipul, spuse și-și strînse mai bine djellaba în jurul trupului. Nu cred că se ocupă cu ceea ce ne-a spus nouă.

Eu știam de fapt, dar Paul mă uimi vădînd o ascuțime a simțurilor la care nu mă așteptam. Probabil că era cel de-al șaselea simț al animalului hăituit. Cîteva minute mai tîrziu, destul de departe ca să nu audă și Paul, Byrne îmi spuse :

— Kissack și-a făcut tabără la vreo milă de aici. L-am trimis pe Konti să-l spioneze, spuse el și rîse. Nu prea cred că lui Kissack îi e prea moale acum acolo. Vîntul e tot mai puternic.

— Facem de veghe cu rîndul ?

Byrne clătină din cap.

— Veghează Konti toată noaptea.

— Destul de greu pentru el, nu crezi ?

— La naiba, deloc. Mîine o să doarmă în mașină. Pentru un teda e adevărat lux să meargă și să doarmă, lucru nemaipomenit la el.

A doua zi dimineață furtuna se potoli, iar Lash și mașina lui dispăruseră.

— A plecat exact înainte de a se crăpa de ziuă, îmi spuse Byrne. Grăbiți mai sînt prietenii ăștia ai tăi. Kissack trage în tine fără să scoată o vorbă, Lash se cară cum ai văzut. Aș zice că nu se poartă ca niște vecini adevărați.

— Și acum ce facem ?

— Înainte spre Chirfa și Djanet.

Chirfa era la aproape o sută cincizeci de kilometri de Seguedine și nu era decît o tabără de tuaregi și un fort părăsit al Legiunii Străine care ar fi putut fi Fortul Zinderneuf din *Beau Geste*¹, cu o singură deosebire : o ancoră gravată deasupra porții principale. Nicăieri pe planeta asta n-am fi putut fi mai departe de

¹ Celebru roman al scriitorului englez Percival Christopher Wren a cărui acțiune se petrece în Algeria franceză.

mare ca aici, mă uitam la emblema aceea nevenindu-mi să cred și l-am întrebat pe Byrne ce-i cu ea.

— Habar n-am. Poate că fortul să fi fost ridicat de niște marinari franțuji.

Tuaregii de aici păreau oarecum deosebiți de cei pe care-i întâlнисem înainte. Și erau și mai prost îmbrăcați. Byrne îmi spuse că făceau parte din ramura tuaregilor din Tassili. Cumpără de la ei un măgăruș pe care i-l dădu lui Konti.

— De aici ne părăsește, îmi spuse el. O ia spre est, prin Djado și apoi mai departe spre Tibesti.

— Cît de departe spre Tibesti ?

— Probabil vreo cinci sute de kilometri. E tocmai dincolo de Ciad.

— Și tot drumul îl face pe jos ?

— Mda. Măgărușul o să-i prindă bine.

— Dumnezeu !

Mă uitam la Konti care se pierdea în depărtare, ducînd măgarul de dîrlogi.

După ce ne-am întors unde era parcată mașina, Byrne îmi spuse :

— Pînă aici am fost urmăriți cea mai bună parte a drumului, dar acum vreun ceas i-am pierdut din vedere. Erau două mașini.

— Lash și Kissack.

— Așa cred. Aș fi vrut să nu-i pierdem. Sînt o pereche de indivizi pe care aș vrea să-i am mereu sub ochi.

La vreo zece kilometri după ce-am trecut de Chirfa, am urcat prin trecătoarea numită Col des Chandeliers, nume care pare a nu avea o semnificație anumită pentru că nu seamănă nicidecum cu o lumînare. Când am ajuns pe culme, Byrne opri mașina sub o stîncă pe care se afla o imensă gravură de vreo douăzeci de picioare înălțime ce înfățișa silueta unui primitiv ținînd o suliță în mînă. El nici nu se uită la ea pentru că văzuse destule stînci cu astfel de gravuri, ci se urcă mai sus, de unde avea o priveliște largă spre partea de unde tocmai venisem. Deodată coborî.

— Aș vrea tare mult să știu unde-i ticălosul ăla.

— Am știut eu, se băgă în vorbă Paul. Vorbești de Lash !

Byrne ridică din umeri.

— Paul, de-acum ești băiat mare. Mda, la Lash mă gîndeam.

— Cine-i individul ? Am simțit eu că ceva nu era în regulă cu el.

Eu am oftat.

— Luke, mai bine să știe și el, după care m-am uitat la Paul și am spus într-adins. Lash e șeful lui Kissack.

Paul se arătă jignit.

— De ce nu mi-ați spus mai înainte ?

— Pentru că nu știam cum vei reacționa, i-am răspuns eu. Mereu ești pe jumătate gata să-ți pierzi cumpătul. De la Bilma știam treaba asta.

— Dar cine-i ?

— Nu știu, dar precis că se ocupă cu ambalaje în aceeași măsură în care sînt eu candidat la paginile de reclamă masculină din *Playboy*. După părerea mea trebuie să fie un grangure mare în lumea interpolă a Londrei.

— De ce se apucă toată lumea de...

— Paul, pentru Dumnezeu ! Habar n-am. Termină și nu mai pune întrebări la care nu se poate răspunde.

M-am întors apoi spre Byrne.

— Să mergem.

Clătină din cap.

— Sau sînt în urma noastră, sau au luat-o înainte. Dacă sînt înainte atunci o să dăm exact peste ei mai repede sau mai tîrziu. Iar dacă sînt înapoia noastră vreau să știu și asta. O să stăm aici o vreme și așteptăm. Paul, urcă-te acolo sus și stai de veghe.

Paul șovăi puțin, apoi dădu din cap scurt și se urcă unde-i arătase Byrne.

— O să le acordăm o oră, spuse el.

Apoi se întoarse și porni cu pași mari, iar eu m-am luat după el și am început să merg alături.

— Max, doar n-o să-mi ascunzi ceva chiar și mie, nu-i așa ? Vreau să spun dacă nu cumva e ceva pe care ai omis să-mi spui ?

— Doar știi tot atît de mult cît știu și eu.

— Atunci poate știe Paul. Ar trebui să stăm de vorbă serios cu el.

Am clătinat din cap.

— Am încercat eu, l-am descusut cu grijă. Nu știe nici el nimic în plus.

Byrne scoase o exclamație reținută, apoi se aplecă și luă ceva de jos. Examină ceea ce găsisese și apoi îmi întinse mie.

— Amintire din Sahara.

Era o lamă mică, tăiată într-o bucată de piatră de vreun inci lungime și jumătate inci lățime. Era frumos lustruită și tăișul încă mai era ager.

— Un toporaș ! îmi spuse el.

— Tuareg ?

— La naiba, nu.

Îmi arată cu mâna spre uriașul cu sulița, gravat în piatră.

— Cei din neamul lui. Dacă deschizi bine ochii găsești cu zecile din astea pe aici. Au trei mii de ani vechime... poate mai mult.

Am mîngîiat cu degetul piatra aceea lustruită. Trei milenii ! Perspectiva asta făcea din mine și din preocupările mele ceva ciudat de neînsemnat. Trei sferturi de ceas mai târziu, cînd Paul strigă la noi să ne atragă atenția, eu mai găsisem o lamă din aceea, mai mare, lamă de topor, și cîteva vîrfuri de săgeți. Le-am băgat pe toate iute în buzunar și am luat-o la fugă spre *Toyota*. Byrne se urcase sus pe stîncă.

— Probabil că-s la vreo șase kilometri în urma noastră, mă informă el după ce coborî. Sînt amîndouă mașinile, ceea ce-mi convine de minune. Hai să-i dăm bătaie.

Am luat-o din loc, săltînd în toate chipurile, de cealaltă parte a trecătorii Col des Chandeliers și am pornit-o spre nord-vest. Mă uitam mereu înapoi și curînd am văzut evantaiul fin de praf,

ca o coadă de cometă. Se țineau la distanță bună de noi, fără să rămână în urmă și fără să încerce să ne ajungă, și vreme de cîteva ceasuri tot așa am mers. Apoi am dat de un indicator ridicat la marginea drumului.

— Baliza 593. Uită-te bine la kilometraj... vreau să-mi spui exact cînd am făcut cincizeci de kilometri de aici încolo, spuse Byrne.

N-am pierdut kilometrajul din ochi, urmărind cum se depăna kilometru după kilometru. Niciunul din noi nu mai vorbea. Byrne pentru că se concentra asupra volanului, eu pentru că nu aveam nimic de spus, iar Paul, bănuiesc, pentru că în mintea lui nu mai era loc decît pentru mașinile din urma noastră. Cînd s-au mai adăugat cincizeci de kilometri la cîți mai aveam noi de dinainte i-am spus :

— Gata.

— Nu încă, spuse Byrne, și mai conduse vreo jumătate de kilometru după care opri.

Coborî, se urcă pe capota *Toyotei* și rămase scrutînd drumul înapoi. Apoi se întoarse în mașină și spuse :

— Acum nu vreau deloc să ne piardă urma cei din spate.

— De ce ?

Îmi arată cu mîna spre stînga.

— Fie că mă crezi fie că nu, cel de colo se consideră a fi un drum și pe acolo o s-o luăm. Îndată o să aflăm noi cît de buni sînt ghizii aceia profesioniști ai lui Lash.

Așteptă încă vreo cinci minute și o porni, luînd-o pe drumul care abia se vedea. Ținutul

își schimbă înfățișarea, munții dispărură din zăre și ne-am trezit pe un imens platou de piatră neted ca o masă de biliard de la un orizont la celălalt.

— Se cheamă reg, îmi spuse el. Nu e o regiune rea de mers, dacă nu cumva te supără monotonia. Cred că pe vremuri aici era un fund de mare.

Și drumul era într-adevăr monoton, încît am început să simt că mă ia cu somn. M-am uitat înapoi la Paul și am văzut că oboseala îi învinsese chiar și spaima pe care o avea de Lash și Kissack. Dormea adînc. Kilometrii și milele se derulau unul după altul pe sub roțile mașinii noastre și totuși priveliștea nu se schimba deloc. La un moment dat i-am spus lui Byrne :

— Pare să fie cea mai întinsă cîmpie din deșertul ăsta.

— La naiba, nu ! îmi răspunse Byrne. Cea mai mare-i Tanezrouft, cam la fel de întinsă ca Franța. Pe lîngă aia, cea de aici e doar cît o marcă poștală. Dar în curînd se mai schimbă... în rău.

Și așa s-a și întîmplat. La început apărură doar niște barchane izolate, niște semilune galbene ridicate din pietrișul întunecat, apoi petice mai întinse de nisip pe care Byrne le ocolea. În cele din urmă se ivi mai mult nisip decît pietriș, iar acum nu mai avea cum să evite nisipul. Îmi spuse pe un ton indiferent :

— Dacă reușești să conduci prin locurile astea înseamnă că ai trecut examenul și nu mai

ești un țînc, ești bărbat. E *fech-fech*. Îți aduci aminte ce ți-am spus despre *fech-fech* ?

Mi-am adus aminte povestea macabră cu camionul care se afundase în nisip.

— Acum spune-mi tu mie !

Întoarse capul spre mine și-mi zîmbi :

— Nu e nici un pericol dacă menții viteza și luneci pe suprafața asta. Dacă însă încetinești, s-ar putea să dai de bucluc. Pariu că nenorociții aceia ai lui Lash habar n-au.

— Știai că o să dăm de o zonă ca asta ?

— Mda. M-am împotmolit și eu pe aici acum vreo douăzeci de ani. La vremea asta a anului e plin de *fech-fech* pe aici.

— Mie mi se pare nisip obișnuit, am spus eu.

— Are o culoare diferită. Și dacă te uiți înapoi ai să vezi că în urma noastră nici nu se prea ridică mult praf. Dar un lucru e sigur — n-o să oprim ca să ne convingem.

Deodată, după vreun ceas schimbă direcția și curînd după aceea opri. Se urcă din nou pe capota mașinii și se uită în jur. Iar cînd se dădu jos zîmbea cu toată gura.

— Nu se văd deloc. S-ar putea ca domnul Lash să ne fi ajutat la Seguidine, dar nu cred că acum e cazul să-l ajutăm și noi. Uite colo ne întoarcem la drumul spre Djanet. E baliza *Berliet 21*. Știi cumva ce înseamnă Djanet ?

— Nici baliza *Berliet 21* nu știu ce e.

— Compania de mașini Berliet își încearcă toate camioanele grele aici și de aceea a pus indicatoare prin deșert. Iar în arabă Djanet înseamnă Paradis.

Paradisul era construit în parte pe un teren deșertic și parte pe panta unei coline stîncoase și avea mai mult farmec decît majoritatea orașelor-oaze. Hotelul era cam spartan, dar curat și mai bun decît cele mai multe hotele întîlnite. Dormitorul era în zeriba, un fel de colibe din iarbă, pe ai cărui pereți atîrnau covoare viu colorate, și avea chiar și dușuri care funcționau. În vreme ce mă frecam cu buretele mă gîndeam că Byrne avusese iarăși dreptate — deșertul e un loc curat și oamenii nu încep să miroasă atît de repede. Acum făceam primul duș după aproape o lună de zile.

Byrne lăsă *Toyota* în împrejmuirea hotelului și se duse să dea de omul care-l informase cu privire la avion, fericitul prezumtiv cîștigător al celor zece cămile. Se întoarse ceva mai tîrziu însoțit de doi tuaregi pe care-i prezentă a fi Atitel și fiul său Hami.

— Ai fotografiile avionului, Northrop ?

— Bineînțeles.

Am căutat prin tașca mea și i le-am dat.

— De la Muzeul de științe din Londra, luate după *Lumea completă a avionului*, ediția 1935.

El întinse fotografiile pe masă și începu să-l descoase pe Atitel, arătînd mereu spre fotografia avionului *Northrop Gamma*. Modelul trebuie să fi fost unul din primele avioane folosite de către Liniile Aeriene Internaționale, pentru că pe fuselajul său, aproape de coadă, se vedea emblema TWA. Era un avion proiectat cu mult

gust, lung și zvelt, cu cockpitul așezat mult în spate. Fusese bineînțeles proiectat pe vremea când avioanele aveau doar cockpit și nu cabină, tren de aterizare neescamotabil, cu lonjeroanele și roțile îmbrăcate în apărători aerodinamice. Explicațiile fotografiei îl descriau drept un monoplan pentru transportul de mărfuri și poștă. În cele din urmă, Byrne se ridică.

— S-ar putea să fie ăsta. Zice că în Tassili, la vreo trei zile de mers de Tamrit, e o pasăre de metal făcută de *Kel Ehendeset*.

— Cît de departe-i și ce naiba înseamnă Kel și-mai-nu-știu-cum ?

— Probabil vreo șaptezeci de kilometri. Kel *Ehendeset* ești tu sau eu, oricine se pricepe la mașini.

Apoi se întoarce spre Atitel și schimbă cîteva vorbe cu el, apoi spuse :

— Zice că *Kel Ehendeset* are putere asupra angeloussenilor — îngerilor — și aceștia din urmă fac mașinile să meargă și ridică aeroplanele în aer.

— Pare logic ceea ce spune. Dacă e vorba de trei zile de mers, atunci cu puterea angeloussenilor se poate ajunge în șase ceasuri.

Byrne se uită la mine scîrbit, de parcă ar fi trebuit să am habar de ce spun.

— Pe platou n-o să ajungem cu *Toyota*. Iar de plecat într-acolo plecăm pe jos, zise și lovi cu mîna fotografia. Atitel pare destul de convins că epava din Tassili e exact ca asta. Spune cu tărie că pe aripi nu există nacele pentru motoare, iar fuselajul e cilindric chiar din față,

exact ca în fotografie. E vorba de motorul cel mare radial de aici.

— S-ar putea deci să fie al lui Billson ?

— S-ar putea, spuse Byrne și clătină totuși din cap. Știi, tuaregii ca și musulmanii nu pun mare preț pe fotografii. E împotriva religiei lor, așa că nu prea sînt obișnuiți cu fotografiile. Am cunoscut pe unul care prinsese pe peretele cortului său o fotografie, cum văzuse el că fac europenii în casele lor. Era o fotografie care-i plăcuse, decupată din vreo revistă. Dar o pusese cu fundul în sus.

Zîmbi.

— Era imaginea unei ambarcațiuni cu grementul pătrat și cu toate pînzele ridicate, dar tipul nu văzuse în viața lui o ambarcațiune așa cum nu văzuse nici afurisita de mare, așa că întreaga imagine pentru el era un motiv decorativ, care arăta la fel de frumos și cu fundul în sus.

— Dar dacă Atitel a văzut într-adevăr avionul, atunci ar trebui să fie în stare să-l compare cu fotografia.

— N-aș băga mîna-n foc pentru treaba asta, dar cred că merită să riscăm. N-am bătut atîta drum chiar degeaba.

— Cînd pornim ?

Începu să se lîrguiască apoi cu Atitel, trîncăniră o groază și Hami se băga și el în vorbă cu tot felul de fleacuri. Trecu un sfert de oră înainte ca Byrne să-mi comunice :

— Spune că el nu poate porni la drum decît mîine tîrziu de tot, sau poate poimîine devreme.

Trebuie să se ducă să prindă niște măgari care s-au răzlețit. Avionul e la vreo cincizeci de kilometri de Tamrit, la marginea culmii platoului. N-o să reușim să facem mai mult de cincisprezece kilometri pe zi cînd ajungem sus, așa că asta înseamnă apă pentru cel puțin o săptămînă, poate chiar zece zile, înseamnă animale de povară, măgari mai mulți decît poate găsi el acum pe loc.

Se întoarce din nou spre Atitel și banii trecură dintr-o mînă în alta. După ce plecă tuaregul i-am zis :

— Dar i-ai dat bani algerieni.

Byrne se uită uimit la mine.

— Mda, pentru că sîntem în Algeria.

— Cînd am ajuns aici ?

— Îți amintești de ocolul pe care l-am făcut ca să scăpăm de Lash ? îmi spuse el zîmbind. Ei bine, atunci am ocolit și postul de frontieră. Acum ești în regulă, Max, te afli în mod legal în Algeria.

— Dar s-ar părea că nu e și cazul lui Billson.

— Nu-ți bate capul, mîrîi el. De aici la Tam e tare mult deșert, s-ar putea ca să nu se fi aflat nimic aici.

Luă fotografiile.

— Ai ceva împotrivă dacă le mai păstrez eu ? Trebuie să calculez ceva.

Am încuviințat dînd din cap.

— Unde-i Paul ?

— Mai face duș și acum.

— Doar ți-am spus eu că în deșert te poți îneca, comentă el rîzînd.

Apoi se așează la masă, își scoase un capăt de creion și începu să facă niște calcule pe spatele fotografiilor, comparându-le mereu cu datele privind tipul *Northrop Gamma*.

N-am pornit la drum nici a doua zi, nici a treia, ci abia a patra zi. Byrne mîrîia cumplit.

— Uneori oamenii ăștia mă cam scot din sărite.

— Am crezut că și tu faci parte tot din rîndul lor, i-am zis eu zîmbind. Targui adevărat.

— Mda ! Dar uneori mă întorc la cel care eram odinioară. Mă gîndesc mereu la Lash și Kissack. Nu știu eu cît de rău s-au împotmolit ei în nisip, dar oricum n-or să stea acolo o veșnicie. Vreau s-o șterg de aici înainte de a apare și ei.

— Ce te face să crezi că se vor îndrepta spre Djanet ?

— E singurul loc unde-și pot face rost de benzină.

Dar răgazul acela mi-a prins bine mie fiindcă am avut timp să-mi revin după zgîlțîiala și scuturătura de care avusesem parte în mașină. Și, de cînd plecasem din Alger, era prima oară că aveam și eu prilejul să mai dorm într-un pat, iar salteaua hotelului nu era mai tare decît nisipul cu care mă obișnuisem de-acum. Iar în plus am mai avut cu toții parte și de niște bere binevenită. În cea de-a patra zi de la sosirea noastră am plecat din Djanet cu *Toyota* și Lash tot nu apăruse.

— E probabil tot acolo unde l-ai vîrît să se împotmolească, i-am zis eu.

— Mi se rupe inima pentru el, îmi răspunse Byrne, după care își săltă capul și se uită la Paul. Tu ce crezi ?

— Sper să putrezească acolo, răspunse Paul, răzbunător. Și Kissack laolaltă cu el. Cu toții.

Paul devenise cam sîngeros, dar nu era de mirare. E greu să fii milostiv cu cei care trag în tine fără măcar să-ți spună de ce. Am luat-o spre munți, spre pereții abrupti de stîncă care se ridicau asemenea unei bariere de piatră. În cele din urmă ne-am oprit cu o smucitură într-o vîlcea plină de tamarisc printre care pășteau niște măgari. Cînd ne-am dat jos din mașină, Atitel și Hami ne făcură cu mîna în semn de bun venit. Byrne mîrîi în silă.

— La vremea asta animalele ar fi trebuit să fie cu poverile în spinare.

— Încotro mergem ?

Ridică mîna la vreo patruzeci și cinci de grade față de orizontală și-mi arată, iar mie mi se puse un nod în gît cînd m-am uitat într-acolo.

— Sus !

— Dumnezeule !

Piscurile se ridicau vertical, la aproape două mii de picioare, iar Byrne îmi indică o despicătură, un defileu tăiat în pieptul muntelui, care spre culme avea o formă de V, exact ca o cătare de armă.

— Eu nu-s alpinist, fir-ar să fie.

— Nici măgarul nu-i și orice om poate trece pe unde merge un măgar. Nu e chiar atît de greu de urcat cum pare cînd privești de aici.

Se uită cu un ochi la soare.

— Să mergem. Aș vrea să ajungem pe culme înainte de lăsarea serii.

Se ținu de capul lui Atitel și Hami să spună poverile pe animale. Burdufurile de piele, djerba, ale tuaregilor nu erau atît de incomode pentru animale și nu le provocau rosături cum se întîmpla cu canistrele în care fusese pus restul proviziei de apă, dar cum nu aveau destule djerba a fost nevoie și de canistre. În cea mai mare parte poverile constau în apă pentru oameni și animale.

— Eu am socotit zece zile, spuse Byrne. 'Nțeles că s-ar putea să avem noroc și să dăm peste o guelta — vreo baltă într-o scobitură a pietrei — dar nu ne putem baza pe asta. Bălțile astea acum apar, acum dispar.

Așa că am încărcat apă și mîncare care să ajungă pentru cinci oameni și șapte măgari vreme de zece zile, la care Byrne mai adăugă un pachet învelit în pînză care scotea un sunet metalic. Iar deasupra puse arma *Lee-Enfield*, avînd grijă s-o lege bine.

— Mă întorc în zece minute, spuse Byrne, după care se urcă în mașină și demară.

M-am uitat după el pînă cînd nu l-am mai văzut și apoi i-am zis lui Paul :

— Ei ce zici ? Crezi că ai să faci față ?

Ridică privirea spre creste.

— Cred că da. Mai ales că n-am să car nimic în spinare. Nu va fi ca atunci cînd urcam și coboram dunele în Tenere.

Era palid și tras la față, în ciuda faptului că-l mai prinsese soarele. Nu cred că fusese el prea în formă nici cînd plecase din Anglia, fiindcă

dusesese o viață sedentară. Iar de atunci înapoi mai fusese și împușcat, era cît pe ce să moară din cauza epuizării, după care nu avusesem parte chiar de un concediu de odihnă.

— Poate că ar fi mai bine dacă rămînei. Am să-i spun lui Byrne.

— Nu, îmi replică el tăios. Ar fi de acord cu dumneata. Vreau să merg. S-ar putea... s-ar putea, zise el și înghiți în sec, s-ar putea să dăm peste rămășițele tatii...

Obsesia care-l apăsase aproape toată viața ajunsese acum la punctul culminant. În numai cîteva zile, avea șansa de a afla adevărul despre tatăl său, și nu avea de gînd să renunțe tocmai acum. Am dat din cap încuviințînd și m-am uitat din nou la piscuri. Drumul pînă acolo părea că avea să ne scoată sufletul. Byrne se întoarse pe jos.

— Am dus mașina undeva unde n-o să fie chiar așa de ușor de găsit, spuse el. Să pornim.

L-am tras de o parte.

— Te-ai mai urcat vreodată pînă colo sus ?

— Bineînțeles. Am cam fost peste tot.

— Odată ajunși sus, cum e mai departe ?

— Nu e foarte rău de mers, dacă ne aținem pe firul apelor.

— Firul apelor ? am făcut eu neîncrezător.

— O să vezi, îmi răspunse cu un zîmbet mohorît. E cea mai afurisită parte a lumii pe care ar putea avea cineva chef s-o viziteze. E ca un labirint, ușor să te rătăcești. Dar de ce ?

— Mă gîndeam la Paul.

— Mda. Și eu mă gîndeam la el. Dar dacă reușește să ajungă în vîrf, totu-i în regulă.

— Tassili n'Ajjer, am spus eu pe gînduri. Cum se traduce treaba asta ?

— *Platoul caprelor*, asta nu înseamnă că am văzut vreodată vreo capră pe-acolo. Doar vreo cîteva cămile sălbatice.

Scutură deodată enervat din cap.

— Haide să pornim odată, pentru numele lui Dumnezeu.

Și am pornit. La început drumul n-a fost prea greu, fiindcă străbăteam o regiune cu o pantă ușoară ce ducea spre poalele munților. Cînd am ajuns la defileu am văzut că era mai mare decît ni se păruse nouă la început, să tot fi avut o milă lățime la bază, și pe măsură ce urca se îngusta. Era ea un fel de potecă ce mergea în zig-zag dintr-o parte în alta, încît la fiecare o sută de iarzi distanță de înaintare noi făceam probabil vreo șase sute. Și mai și urcam, bineînțeles, dar nu foarte pieptiș.

Era o trudă continuă care puneă la încercare mușchii gambei, iar de acolo simțeau efortul asupra inimii și plămînilor în lupta cu altitudinea. Nu era mare ispravă de alpinist, ci doar un efort care nu se mai sfîrșea. Nu auzeam nimic altceva decît șuieratul respirației mele și, din cînd în cînd, sunetul scos de cîte o piatră clintită din loc și pornită la vale, în salturi mari, sau cel făcut de vreo canistră izbită de stîncă. Uneori sforăia vreun măgăruș. Dar fiecare își cruța suflarea și nu scotea o vorbă. Cred că am fi ajuns pe culme mai repede, dacă n-ar fi fost Paul care să ne încurce. Ne opream deseori să-l așteptăm și pe el, apoi mai zăboveam să se odihnească. Aveam în felul ăsta și eu răgaz să-mi mai trag

sufletul, lucru pentru care îi eram recunoscător. Atitel și Hami nu păreau să resimtă efortul, își aprindeau câte o țigară și fumau alene după care stingeau chiștocul și-l doseau cu grijă înainte de a reîncepe urcușul. Iar Byrne, ca de obicei, era de fier, doar nasul i se mai ascuțise și obraji i se scofîlciseră ceva mai mult. Și în chipul ăsta au trecut patru ceasuri ca să urcăm două mii de picioare, și dacă am fi măsurat pe hartă distanța parcursă nu cred că ar fi depășit o milă și jumătate. Îndată ce panta s-a mai îndulcit, ne-am oprit și, în câteva minute, Atitel și Hami au și încropit focul de tabără al tuaregului, iar apa pentru ceai începu să fiarbă.

— Am ajuns ? i-am zis eu abia suflînd lui Byrne.

— Ce-a fost mai greu aproape a trecut.

Byrne îmi arată soarele care scăpăta spre apus.

— De aici cred că poți vedea la optzeci de kilometri distanță.

Priveliștea era fantastică : dealurile, care în apropiere arătau cenușii, își schimbau culoarea odată cu depărtarea, trecînd la nuanțe albastrii și purpurii. Byrne arată apoi spre talmeș-balmeșul de dune.

— Erg d'Admer. Tot nisipul de acolo a fost cărat de ape de aici de sus, de pe platou. Trebuie să fi fost una dintre cele mai mari cascade din lume pe locurile astea, o cascadă de două mii de picioare înălțime !

— Cascadă ! am îngăimat eu slab.

— Bineînțeles ! Tassili, într-o vreme, era o regiune plină de ape. Rîuri într-adevăr mari, și era o zonă bună pentru vite, și multă hrană.

Bineînțeleș, acum multă vreme în urmă.

Bineînțeleș !

Îmi beam ceaiul dintr-o ceșcuță mică din alamă și mă uitam la Paul, care zăcea lat pe spate și părea sfârșit cu totul. Reușise să ajungă aici, dar cu ultimele puteri. M-am apropiat de el.

— Paul, ia și tu un ceai.

Coastele i se ridicau spasmodic.

— Mai târziu, gîfîi el.

— Max ! mă strigă Byrne.

Avea o voce blîndă, dar în tonul lui era o notă de poruncă. Mi-am ridicat privirea spre el, și mi-a făcut un semn cu capul așa că m-am apropiat de locul de unde privea înapoi spre defileu. Îmi arată departe, spre deșert, și acolo, la vreo două mile depărtare, și cu vreo jumătate de milă mai jos de noi am văzut o învolburare a nisipului.

— Vîrtejuri de nisip ?

În deșert erau destul de frecvente din cauza curenților de convecție stîrniți de căldură. Byrne se uită la soare.

— Nu la ora asta. Cred că avem musafiri. Și sînt două vîrtejuri.

— Cum naiba să știe Lash că sîntem aici ? Byrne ridică din umeri.

— Oricine urcă dinspre Djanet spre Tassili o ia pe drumul ăsta. Nu există alt drum mai lesnicios.

Auzi — lesnicios.

— Probabil că la Djanet a întrebat în dreapta și-n stînga. Nu era mare ispravă să ne dibuie, era suficient să fi pus cîteva întrebări la hotel.

— Ar fi trebuit să fim mai prudenți.

— N-ar fi ajutat la nimic. Nu poți angaja oameni și închiria animale fără ca să se afle nimic. Probabil că oamenii lui Lash vorbesc tamachek, dar chiar dacă nu s-ar descurca decît în arabă nu le-ar fi venit prea greu să afle ce doreau.

M-am uitat din nou în vale, dar acum nu se mai vedea nici o mișcare.

— Deci am dat de bucluc.

— Nu prea tare, spuse Byrne netulburat. Noaptea, pe întuneric, n-o să urce ei încoace, și într-o oră soarele apune. Bănuiesc că o să aștepte pînă mîine. Avem prilejul să ne facem nevăzuți.

Se uită spre Paul.

— Îi dăm răgaz cît să-și mai revină și apoi o luăm din loc.

— Încotro ?

— Dincolo de ridicătura aceea... către Tamrit și Assakao.

Nu mi-aș fi putut niciodată închipui un peisaj ca cel din Tassili n'Ajjer. Am mers prin albiile unor fluvii de mult secate, care, atunci cînd apa mai curgea prin ele, tăiaseră adînc gresia moale a solului, formînd ceea ce acum arătau a fi canioane, în pereții cărora de ambele părți fuseseră scobite o serie de peșteri puțin adînci. Cînd începuse seceta și apa dispăruse, vîntul continuase în Tassili opera apei, rozînd mai departe gresia vreme de mii de ani și sculptînd rocile în formă de coloane și turnuri fantastice, unele ridicîndu-se la două sute de picioare și chiar mai mult, altele mîncate de la

bază se prăbușiseră așa cum se prăbușesc copacii doborâți de tăietorii de lemne.

Tărîmul acela părea pătruns de dogoare ca o plăcintă prost făcută și lăsată prea mult în cup-tor și, într-adevăr, Tassili stătuse sub dogoarea nemiloasă a soarelui de mult prea multă vreme fără să fie apărat în vreun fel de haina vegeta-ției. Gresia se înnegrirea și împrumutase o pa-tină căreia Byrne îi spunea spoiala deșertului.

— În unele nopți pe stînci se pune roua, zi-cea el. Și apa trage manganul și fierul la supra-față. A doua zi apa se evaporă și manganul și fierul se oxidează. Și dacă lași treaba asta să continue vreme de cîteva sute de ani, obții și tu spoiala asta.

Așa cum mă prevenise, regiunea era un ade-vărat labirint, canioanele, ce fuseseră înainte al-bii, se uneau unele cu altele, aveau tot felul de canale de legătură, pentru ca apoi să se des-partă din nou. Aveam senzația că înainte fusese un fel de deltă, capătul călătoriei unui fluviu imens, involburat și iute mai înainte, care, o dată ajuns aici, devenea leneș și plin de mîluri ca delta Nilului. Dar, la marginea platoului Tas-sili, se arunca de la două mii de picioare, cărînd cu el mîluri ce deveniră apoi dunele imense din Erg d'Admer. Acum nu mai era nici urmă de apă. Pămîntul era uscat ca un os de cămilă în Tenere, dar nu albit ca acela, ci ars de soare și tăbăcit ca o mumie.

Toate astea le-am văzut în ultimul ceas de dinaintea apusului, și apoi, la insistențele lui Byrne, am pornit mai departe, și am mers pînă pe la ora nouă, cînd Byrne se înduioșă și făcu-

răm tabără. Paul era aproape leșinat, iar eu mai frînt decît în timpul marșului prin Tenere. Prea ostenit ca să mai mănînc, m-am tîrît pînă la una din peșterele acelea mici și am adormit îndată înfășurat în djellaba.

Dimineața m-am trezit și am descoperit un individ uitîndu-se la mine. Era tuciuriu, și nu avea decît o legătoare la brîu, iar în dreapta ținea o suliță. În urma lui era o turmă de vite, animale sănătoase, tărcate, și cu niște coarne mari. Iar și mai departe se vedea o ceată de vînători cu arcuri, unii chiar cu săgețile puse pe strună.

Am început să clilesc din ochi cuprins de uimire, m-am săltat în capul oaselor și m-am uitat mai bine. Omul pe care-l văzusem eu era desenat pe stîncă peșterii, ca și vitele și vînătorii. Mi-am sucit capul și l-am văzut pe Byrne aplecat lîngă peșteră, alimentînd instalația aceea de fiert apa căreia el îi zicea vulcan. În spatele lui, Hami puneă o seamă de djerba pe măgăruși.

— Luke, am făcut eu, ai văzut ce-i aici ?

Se uită la mine.

— E vremea să te cam scoli. Bineînțeles, le-am văzut... e una dintre frescele din Tassili.

M-am întors să mă uit la ea. Culorile păreau la fel de proaspete de parcă fuseseră puse cu o săptămîină în urmă, iar liniile aveau o eleganță și o cursivitate în siluetele vitelor pe care le-ar fi invidiat orice pictor modern.

— Cam cît de vechi să fie ?

Byrne veni la peșteră.

— Vitele ? Să tot aibă trei mii de ani, poate chiar patru.

Se deplasă de-a lungul peretelui pînă ajunse la capăt.

— Asta-i mai veche... muflonul.

M-am săltat în picioare și m-am dus lîngă el. Capra aceea sălbatică era executată într-un stil și mai primitiv.

— Opt mii de ani, spuse Byrne. Poate și mai mult, n-am de unde să știu.

Am început să cercetez peretele cu mai multă atenție, căutînd și alte comori, dar Byrne îmi spuse deodată :

— N-avem timp de astea. Avem mult de mers. Scoală-l pe Billson.

M-am depărtat fără prea mult chef, l-am sculat pe Paul, și apoi am dat o mîină de ajutor la făcutul mîncării. La numai jumătate de oră după ce mă trezisem, eram porniți la drum, bătînd canioanele din Tassili. Un ceas mai tîrziu zăream verdele copacilor, copaci mari, mîndri, de mai bine de cincizeci de picioare înălțime, cu coroane largi și crengile răsucite și noduroase.

— Trebuie să fie și apă aici, am zis eu arătînd spre copaci.

— Chiparoși, îmi răspunse Byrne. Aștia pot avea cîte o rădăcină de o sută de picioare care coboară drept în adîncul pămîntului. Și-s mai bătrîni decît Matusalem. S-ar putea să fi fost aici și pe vremea cînd tipii ăia se îndeletniceau cu pictatul vitelor acolo la peșteri.

Am lăsat copacii în urmă și am mers mai departe în tăcere, și iarăși totul în jur fu numai liniște, tulburată doar de zgomotul unei pietre lovite, de sforăitul vreunui măgăruș sau de cîte

un cuvînt schimbat între Atitel și Hami. Nu mai aveam nimic de vorbit despre obiectul cercetărilor noastre, totul fusese spus pînă la epuizare. Și nu mai aveam nimic de vorbit nici despre Lash. Dacă venea după noi, fie că avea să dea de urmele noastre, fie că nu.

La amiază am făcut un scurt popas ca să mîncăm, apoi altul la apusul soarelui, și apoi am mers mai departe la lumina lunii. Am socotit că nu era prea sănătos cum procedam și i-am spus lui Byrne, dar el s-a arătat încrezător în puterile lui Atitel care știa ce are de făcut, mult mai încrezător decît eram eu. Cam pe la nouă, ne-am oprit din nou și eu mi-am găsit o altă peșteră. Spre surprinderea mea nu eram chiar atît de obosit pe cît mă așteptam, și chiar și Paul se simțea mai bine. M-am uitat la el în vreme ce desfăcea o canistră din spatele unui măgăruș, și m-am gîndit la ceea ce spusese despre el Isaacson, la Luton. Un *nebbish*. Un nimeni absolut.

Așa era. Uneori treceau ore întregi și nici faptul că-l aveam în preajmă nu mă făcea să mă gîndesc la el. Cînd mergeam cu *Toyota*, el stătea totdeauna în spate și nu-l aveam sub ochi, Iar acum, ca și în cursul celorlalte marșuri prin deșert, el venea totdeauna la urmă. Vorbea puțin, nu comenta niciodată ceea ce vedea, indiferent cît de impresionant ar fi fost, însă își mișca mereu cu încăpăținare picioarele, punînd unul dinaintea celuilalt. Și nu se plîngea niciodată, indiferent ce simțea. S-ar fi putut spune și lucruri bune despre Paul, dar, cu toate astea, mai bine n-ar fi ajuns pe unde ajunsese.

Iar Luton, ehei, era la un milion de mile depărtare, pe altă planetă.

Am mâncat doar curmale și carne uscată de oaie și l-am întrebat pe Byrne dacă înaintăm satisfăcător. El mestecă plin de energie și apoi înghiți.

— Destul de bine. Atitel socotește că avem mai puțin de o zi jumătate pînă să ajungem. Spune că o să dăm mai întîi peste un fel de semn pe care-l știe el, mîine, încă pe lumină.

— Dar ce se mai aude cu Lash ? l-am întrebat eu. Și Kissack ?

— Ce-i cu ei ? La Tamrit i-am lăsat în urmă cu cel puțin opt ceasuri, și mai poți adăuga încă trei în seara asta pentru că ei noaptea n-or să umble, fii sigur. Bănuiesc că sîntem cu o zi bună înaintea lor. Și ei nici nu știu încotro mergem noi.

— Dar lăsăm urme. Am văzut eu. Urme în nisip și baligi de măgăruși.

El dădu din cap a încuviințare.

— Bineînțeles. Dar am trecut și peste porțiuni mari numai cu piatră și n-am lăsat nici un fel de urmă. S-ar putea să ne țină urma dacă se pricep, dar pentru treaba asta au nevoie de timp, să tot caute în dreapta și-n stînga. Și cu asta am mai cîștigat o zi, poate chiar două.

Mai luă o îmbucătură din carnea de oaie și spuse indiferent :

— S-ar putea să dăm peste ei la întoarcere.

— Drăguță treabă !

Îmi zîmbi.

— Am să-l rog pe Atitel să ne aducă pe un alt drum.

A doua zi dimineată, cînd m-am trezit, am început să cercetez cu nerăbdare peretele peșterii, dar, spre dezamăgirea mea, n-am văzut decît stîncă goală. În nisipul încins de sub locul unde făcuse el un foc, Hami copsese niște pîine care era foarte crocantă și gustoasă, dacă nu luai în seamă nisipul care-ți scîrțîia în dinți. După ce-am mîncat, am pornit din nou la drum, Atitel călăuzindu-ne prin acel haos de piatră din Tassili n'Ajjer.

Cea mai mare nenorcire de care puteam avea parte s-a întîmplat pe la amiază. Tocmai ne străduiam să parcurgem o porțiune foarte nenorocită, unde, dintr-un motiv sau altul, vîntul măcinase mai mult coloanele de gresie. Vîntul, mîinînd nisipurile, mîncase baza coloanelor și multe dintre ele se prăbușiseră, iar în cădere acestea se spărseseră în bucăți, formînd un talmeș-balmeș de bolovani printre care ne era foarte greu să ne croim drum.

Deodată măgărușul pe care-l ducea Atitel începu să ragă și se aruncă înainte, izbindu-l pe Atitel din spate încît acesta căzu. Scoase un țipăt și Byrne alergă la el și începu să calce cu piciorul ceva aflat pe jos. Cînd am ajuns lîngă el am văzut un șarpe.

— Viperă cu corn, spuse Byrne și-i strivi capul cu călcîiul pînă-l făcu de nerecunoscut. De șarpe s-a speriat măgarul.

Dar nu se întîmplase numai atît pentru că Atitel zăcea pe jos ținîndu-se de un picior.

Byrne îi examinează piciorul și apoi se uită la mine.

— Și l-a rupt, îmi spuse el scurt.

— Dumnezeu, am făcut eu. Acum ce facem ?

— Mai întâi și mai întâi să încropim niște atele.

Mai simplu de spus decît de făcut, fiindcă nu aveam nimic potrivit pentru atele decît poate o țeavă de armă. Dar, în mod cu totul neașteptat, cel care găsi soluția fu Paul. Lovi cu palma o canistră ce atârna în spinarea unui măgăruș și canistra sună a gol.

— E goală ?

— Mda.

— O putem turti cu niște pietre, spuse Paul. O lățim și trebuie să iasă un fel de atelă rigidă din ea.

— Ba avem ceva mai bun decît pietrele, spuse Byrne și se duse la un măgăruș, desfăcu pînza unei boccele pe care o cărase cu noi și scoase la iveală un ciocan și o daltă. Pune sărăcia aia pe jos.

Ne-a luat ceva timp și deșertul răsuna de sunetele care reverberau din coloană în coloană, dar, în cele din urmă, i-am făcut lui Atitel atelele de care avea nevoie și i-am fixat piciorul, mai întâi învelindu-l cu niște cîrpe și apoi legînd bine metalul deasupra cu șuvițe rupte dintr-o gandoura. Nu mai gemea și se uita foarte interesat la ce făceam noi. După ce am terminat, Byrne s-a așezat pe vine lîngă el și rosti primele cuvinte ale unei conversații ce se anunța foarte lungă.

— Dumnezeu știe ce o să facem acum, i-am spus eu lui Paul. După cîte mi-a spus Byrne aseară, pînă la locul unde a văzut bătrînul avionul mai sînt zece sau doisprezece kilometri.

— Mergem mai departe.

Pe chipul lui Paul se citea îndărătnicie.

— Vino-ți în fire.

Am făcut cu mîna spre haosul din jurul nostru.

— Fără o călăuză cum naiba o să găsim noi locul acela ? Paul, uite chiar afurisitul ăsta de ținut uitat de Dumnezeu e motivul pentru care n-a fost găsit nici pînă acum. Putem trece la zece iarzi de avion și să nu dăm de el.

Am clătinat din cap și m-am uitat la Atitel care desena cu degetul în nisip. Byrne îl tot întreba. Am ridicat din umeri și m-am dus să-l ajut pe Hami să pună ca lumea povara în spinarea unui măgăruș căruia marginea uneia dintre canistre, tot rozîndu-l, îi făcuse o rană. După vreo jumătate de ceas Byrne se ridică.

— În regulă. Atitel și Hami se întorc înapoi. Bătrînul poate merge călare pe măgăruș, iar Hami duce de dîrlogi un altul care să care destulă hrană și apă pentru amîndoi. Îl duce pe Atitel la Tamrit și apoi se repede la Djanet să facă rost de ajutoare.

— S-ar putea să nimerească drept peste Lash.

— Le-am spus și de Lash. Știu destul ca să se ferească de el. Hami se întoarce pe un alt drum.

Rîse scurt.

— I-am spus că e vorba de o vendetă de sînge. Au înțeles.

— Și noi ?

— Mergem mai departe.

M-am uitat la Paul care zîmbea.

— Semnul lui Atitel pare de neconfundat, după cum zice el. E vorba de o coloană mare de stîncă de vreo două sute de picioare înălțime, despîcată în două de la vîrf pînă la mijloc de parcă cineva ar fi înfîpt în ea o pană, știi așa cum se despîcă trunchiurile de copac. Zice că n-avem altceva de făcut decît să ținem mai departe drumul pe care am pornit și în cîteva ceasuri vedem semnul acela.

Paul avea o voce stridentă.

— Și avionul ?

— E cam la trei kilometri de coloana despîcată, spre nord-vest.

Mergeam la noroc. S-ar fi putut ca părerea lui Atitel despre nord-vest să nu coincidă cu busola lui Byrne, și nici nu-mi plăcea cum suna fraza aceea cu cei cam trei kilometri, fiindcă puteau să fie oricît, de la doi la patru kilometri. M-am gîndit că s-ar fi putut să fim nevoiți să cercetăm cinci sau șase kilometri pătrați. Dar chiar și așa situația se arăta a fi mai bună decît mi-o închipuisem eu atunci cînd vorbisem cu Paul.

— Ne poți călăuzi înapoi la Tamrit ? l-am întrebat. Eu nu cred că aș fi în stare.

— Mda. Am luat eu repere după busolă.

Byrne se uită de la mine la Paul.

— Ei, ce ziceți ?

Paul încuviință dînd energic din cap, așa că eu am ridicat din umeri. Dacă s-ar fi pus problema votului atunci pierdeam.

— Eu n-am nimic împotrivă dacă știu că Atitel ajunge la liman. Dar pînă la Tamrit e cale lungă și după aceea va fi nevoit să mai și aștepte singur în vreme ce Hami coboară defileul acela nenorocit ca să ajungă la Djanet. Crezi că ne purtăm corect față de el ?

— Dar e chiar ideea lui, spuse Byrne. Nu-l mai îngrijorează piciorul rupt dacă știe că o să fie pus bine la loc. Spune că și l-a mai rupt și mai înainte, tot pe ăla. Dar ceea ce-l îngrijorează cu adevărat sînt cele zece cămile nenorocite. Le vrea amarnic.

— Atunci spune-i să se roage lui Alah ca ăsta să fie avionul pe care-l căutăm.

Am împărțit poverile pe măgăruși după care cei doi tuaregi porniră înapoi, Atitel cu piciorul în atele, caraghios ridicat în unghi drept, stînd călare pe măgărușul dus de dîrlogi de Hami. Și am rămas numai noi trei, cu cinci măgăruși. Eu duceam după mine doi, ca și Paul, iar Byrne avea numai unul singur ca să aibă o mîină liberă pentru busolă.

Am fost ușor surprins cînd, după vreo două ore de mers, am văzut semnul lui Atitel. Nu-mi venea să cred că lucrurile pot să ne meargă și bine, mă așteptam mai degrabă să avem de căutat nu glumă pentru a da peste semnul acela afurisit, și uite-l chiar dinaintea noastră, exact așa cum mi-l descriesese Byrne, un turn înalt care arăta de parcă un uriaș fi arsese una cu o bardă și-l despicasse de la vîrf.

Ne-am așezat tabăra la poalele lui. Paul ținea morțiș să mergem mai departe și să facem

și cei trei kilometri spre nord-vest, dar Byrne nici nu vru să audă.

— E târziu, spuse el. Când era Atitel nu aveam nimic împotriva marșurilor de noapte. Aveam încredere în el. Dar pe întuneric oricare dintre noi își poate rupe un picior. Lăsăm pe mâine dimineață.

Așa că am lăsat pe a doua zi dimineață, când am mâncat înainte de revărsatul zorilor, și apoi am pornit la drum îndată ce s-a făcut destulă lumină ca să vedem pe unde mergem. De când mă știam eu, nici măcar când făcusem armata, n-avusesem parte de atâtea marșuri de dimineață ca acum în deșert. Am mers trei kilometri cu Byrne în frunte, el ținea direcția. Ne-a luat un ceas. Apoi ne-am oprit în mijlocul acelui haos, am despovărat măgărușii și i-am împiedicat ca să nu se răzlețească. În jur era talmeș-balmeș, coloane de piatră într-o totală dezordine, o harababură de cotloane numai bune de ascunzători. Avionul lui Peter Billson putea fi la nici o sută de iarzi și noi să nu avem habar. Și în liniștea care s-a lăsat am zis :

— S-ar fi putut să fi ars.

— Nu, îmi răspunse Byrne. Atitel zicea că era neatins. Mai văzuse el avioane și înainte, la aerodromul de la In Debiren și zicea că avionul acesta avea aripile întregi. Zicea că era exact la fel ca avionul din fotografie.

— De necrezut ! Vrei să spui că Billson a aterizat în mijlocul haosului de aici, ba și pe întuneric, fără să îndoiaie nici o tablă ? Nu cred eu una ca asta.

— Era un pilot bun, protestă Paul.

— Nu-mi pasă nici dacă știa să zboare la fel de frumos ca arhanghelul Gabriel. E de-a dreptul imposibil.

— Poate că l-au ajutat angeloussenii, spuse Byrne. Ei și acum trebuie să căutăm cu mare grijă. Nimeni nu se îndepărtează singur de capul lui. Nu ne depărtăm unul de altul decât la distanța la care să ne vedem sau să ne auzim. Dacă unul dintre noi se îndepărtează și nu-i mai vede pe ceilalți atunci să strige mereu.

Se uită la Paul.

— În haosul ăsta poți să te rătăcești afurisit de ușor, așa că ține minte ce ți-am spus.

Paul mormăi ceva în semn de încuviințare. Tremura tot, ca un copoi stîrnit, care voia s-o tulească, să hăituiască iepuri.

— Eu nu m-am prea uitat la fotografiile astea mai îndeaproape, am zis eu. Cît de mare e un Northrop ?

— Deschiderea aripilor patruzeci și două de picioare, spuse Paul. Lungimea treizeci și două de picioare, înălțimea maximă nouă picioare.

Era mai mare decât îmi închipuisem. Și-l căutam pe o suprafață de să zicem o mie cinci sute de picioare pătrate. M-am simțit puțin mai optimist, dar nu cu mult.

— Ne desfășurăm în linie, cu Paul la mijloc, spuse Byrne. Și țineți direcția după mine.

Și am început să căutăm. Am măturat zona aceea bătînd-o bucățică cu bucățică, în așa fel încît să nu ne scape nimic, și era treabă afurisit de anevoioasă. Acum nu mai era vorba să bați drumurile ca în timpul marșurilor. Trebuia să trecem toată zona prin sită și s-o cerce-

tăm, ceea ce însemna să ne cățărăm pe stînci, să ne uităm în spatele fiecărei coloane, prin tot haosul acela de piatră. Am căutat toată ziua fără să găsim nimic în afară de piatră. În noaptea aceea Paul s-a arătat descurajat. S-a învelit în djellaba și a început să-și tot arunce o piatră dintr-o mînă în cealaltă, uitîndu-se țintă înaintea lui, fără să clipească și fără să vadă. Nici eu nu mă simțeam prea fericit și i-am spus lui Byrne :

— Tu ce crezi ?

Ridică din umeri.

— Poate că Atitel n-a cîntărit exact direcția și distanța, mîine căutăm mai departe. Acum dormi.

— Dumnezeu ! am făcut eu. Acul în carul cu fîn. Și mai e și proverbul acela că nu trebuie să lași nici o piatră neîntoarsă.

— Dacă era ușor de văzut, ar fi fost găsit cu ani de zile înainte, mormăi Byrne. Atitel spunea că el a dat peste avion numai din pură înțîmplare acum patru ani. A ajuns pe aici încercînd să prindă pui de cămilă sălbatică și s-a rătăcit.

— Și atunci, cînd a ajuns la Djanet, de ce n-a informat pe cei în drept despre epavă ?

— Pentru el nu însemna mare lucru avionul. Dacă ar fi găsit acolo vreun cadavru atunci ar fi făcut-o, dar, după cîte spune, nu era nici meni prin jurul epavei.

— Crezi că Billson a încercat să iasă la li-man mergînd pe jos ?

— Dacă a făcut-o atunci era nebun de legat. Paul dădu semne de viață.

— N-ar fi încercat el una ca asta, spuse convins. Știa regulile în situații din astea. Tuturor piloților participanți la cursă li s-a pus în vedere să rămână lângă avioane dacă erau nevoiți să aterizeze.

— Mda, făcu Byrne. Era lucrul cel mai înțelept, iar din câte am auzit eu despre el, Peter Billson era un om cu scaun la cap.

Rămase tăcut câteva momente.

— Iartă-mă, Paul, că am adus vorba despre asta, dar când Atitel mi-a spus că nu a văzut nici urmă de om pe acolo am început să mă îndoiesc că acesta-i avionul pe care-l căutăm. Și, la urma urmei, cum naiba un pilot atît de bun ca tatăl tău a putut ajunge atît de departe de traseul lui? S-a abătut de la drum cu vreo două sute de mile.

— Atitel a identificat avionul, spuse Paul cu încăpăținare.

— Mda, dar adu-ți aminte că atunci când eu am optat pentru avionul din Tassili ai zis că tatăl tău era un pilot prea bun ca să se abată cu cincisprezece grade de la compas.

Totul era foarte descurajant.

L-am găsit a doua zi dimineață la numai zece minute după ce am reluat căutările. Eu am dat peste el și îmi sărea muștarul când mă gîndeam că de nu oprea Byrne strădaniile noastre în seara precedentă atît de devreme, în alte zece minute l-am fi găsit de atunci. Tocmai mă cățăram pe o coloană din aceea care se prăbușise fără să se frîngă în bucăți și am trecut apoi dincolo să văd ce mai era și de cealaltă parte. Și

taman acolo, într-o gaură de nici şaizeci de picioare pe lăţime apăru deodată un avion care arăta la fel de neatins de parcă atunci ar fi fost livrat de fabrică. Stătea în locul acela cu totul nepotrivit pentru un avion de parcă atunci ar fi ieşit pe pista de decolare din faţa hangarului.

— Luke ! am urlat eu. Paul ! E aici !

M-am repezit spre avion, şi ceilalţi doi apărură şi ei cu sufletul la gură.

— Asta-i ! strigă Paul. E avionul tatei.

M-am uitat la Byrne.

— Aşa-i ?

— E un *Northrop Gamma*, spuse el şi-şi trecu aproape cu respect mîna peste fuselaj. Mda, e avionul lui Peter Billson. Uite.

Cei mai bine de patruzeci de ani de vînturi şi nisipuri şterseseră însemnele de recunoaştere făcute cu vopsea, dar pe fuselaj se mai puteau desluşi liniile literelor care formau un cuvînt : *Zburătorul*.

— Ah, Dumnezeule, spuse Paul şi se sprijini de marginea aripii.

Deodată izbucni în plîns. Toate emoţiile ținute în frîu o viaţă întreagă izbucniră deodată şuvoi, iar el rămase acolo fără grai, plîngînd, scuturat de hohote. Pentru nişte indivizi crescuţi în societatea noastră de oameni scrobiţi, de neînduioşat, vederea unui bărbat care plînge e oarecum supărătoare, aşa că eu şi Byrne ne-am îndepărtat plini de înţelegere, pentru a-i da răgaz lui Paul să-şi revină. Ne-am dus pe firul viroagei, ceva mai departe de avion, şi Byrne se întoarse spre mine şi-mi spuse :

— Ei bine, spune-mi și mie cum dracu a așezat ăla avionul aici ?

Vocea lui era numai uimire. Mi-am dat seama și eu ce voia să spună. Gaura aceea era atît de îngustă încît abia încăpeau aripile avionului, iar dincolo de aparat locul se îngusta deodată, iar dacă avionul ar mai fi rulat încă vreo cîteva picioare și-ar fi smuls aripile. Și i-am zis și lui Byrne ce gîndeam eu.

— Nu asta voiam să spun, îmi răspunse el.

Se întoarse și cîntări, mijindu-și ochii, terenul în jur.

— Avionul ăsta afurisit e ca într-o cutie.

Îmi arată cu mîna spre peretele de stîncă ce închidea partea mai largă a viroagei.

— Și spune-mi și mie cum de l-a băgat în cutia asta !

Clătină din cap și se uită în sus spre cer.

— Trebuie să-l fi pus jos ca pe elicopter.

— Se poate una ca asta ?

— Nu prea. Ascultă. Tipul e la ananghie. E noapte și ceva nu mai merge ca lumea, și trebuie neapărat să aterizeze. Nu vede nimic, iar viteza la aterizare e de șaizeci de mile la oră, și cu toate astea pune sărăcia asta exact unde trebuie și pe roatele ei pe un spațiu pe care e imposibilă manevra asta.

M-am uitat în jur.

— Nu e de mirare că n-a dat nimeni de el. Cui i-ar fi trecut prin cap să-l caute tocmai în Tassili ? Și chiar dacă le-ar fi trecut, aici sînt niște coclauri de neînchipuit.

— Haide să mergem să aducem lucrurile încă, spuse el. Facem tabără aici.

Byrne îi strigă lui Paul să rămână pe loc, iar noi ne-am dus să strângem măgărușii, să-i încărcăm și să-i aducem la avion. Era greu de găsit un drum pînă acolo, dar am dat în cele din urmă de o despicătură destul de largă ca să îngăduie trecerea unui măgăruș, după care am descărcat poverile și am ridicat tabăra, într-un spațiu ceva mai degajat, chiar în spatele avionului. Apoi am scos din nou măgărușii afară din ocol, i-am împiedicat și le-am dat drumul să pască firele de iarbă rară pe care le mai găseau. Cînd ne-am întors, Paul își revenise, deși mai avea încă ochii roșii.

— Scuze pentru scena asta.

— Paul, nu-i nimic, i-am zis eu. Nu mă așteptam să te arăți de gheață și netulburat.

Byrne măsură cu pasul distanța de la perețele de stîncă din capătul viroagei pînă la coada avionului. M-am dus spre el.

— Șaizeci de iarzi, îmi spuse el și pufni în mod grăitor cu putere. Nici acum nu-mi vine să cred. Paul s-a liniștit ?

Am dat din cap și apoi am întins mîna făcînd un gest ca și cum aș fi mișcat manșa.

— Pare gata de zbor.

— Dar ar trebui să-l salți cu o macara. Și să faci și o pistă de zbor. Și mai e ceva. Uite.

Îmi arată cu mîna spre roata de la coadă care se desumflase. Cînd lovi cu piciorul în ea, se transformă într-o grămadă de pulbere.

— Asta-i veriga slabă. Avionul e neatins, toată partea metalică. După prospect e vorba

de aliaj de aluminiu 24 ST, și deșertul nu are ce-i face. Motorul e bun și el, nu trebuie decît să-i cureți uleiul uscat și o să meargă uns, ca nou. În schimb toate încheieturile s-au dus, și toate garniturile, tot ce e făcut din cauciuc. Și bănuiesc că și toate părțile din plastic. După cîte am auzit eu, materialele plastice de pe vremea aceea nu erau prea stabile chimic, spuse el și oftă. Nu, avionul ăsta n-o să mă mai zboare niciodată.

Cînd Paul se apropie de noi, Byrne îl întrebă:

— Ai ceva împotrivă dacă eu îmi arunc o privire în cockpit ?

Paul se arată nedumerit, și avea de ce pentru că era prima dată cînd Byrne îi cerea permisiunea în vreo privință. Byrne îi explică :

— Paul, prin moștenire, cred că avionul e al tău.

Paul înghiți cu dificultate și în ochi i-am văzut lucirea lacrimilor.

— Nu, răspunse el cu voce răgușită. N-am nimic împotrivă.

Byrne ocoli coada avionului, puse piciorul pe flanșa aripii și se săltă să-și arunce o privire înăuntru. Capota cockpitului era trasă înapoi, Byrne se uită înăuntru și spuse :

— Destul de mult nisip înăuntru.

L-am lăsat să-și vadă de treaba lui și m-am dus să-mi iau aparatul de fotografiat. M-am chinuit destul de mult ca să curăț lentilele, treabă nu prea ușoară pentru că aerul era foarte uscat, multă electricitate statică și vedeai nisipul fin cum se îngrămădea pe lentile sub acțiunea cîmpului magnetic. Am făcut cum am știut mai

bine, apoi am încărcat aparatul cu film și m-am întors să fac fotografii. Byrne era în cockpit și proba comenzile. Mașă se mișca, dar la fiecare mișcare scârțâia și scrișnea, apoi eleroanele s-au ridicat și s-au lăsat cu și mai multă ușurință. Paul stătea de-o parte, fără să facă nimic, doar se uita la *Zburător*. N-am văzut niciodată un om mai împăcat, și speram că de acum încolo va fi vindecat de necazurile care-l marcaseră, fiindcă n-aveam nici o îndoială că fusese un om tulburat pînă aproape de granița nebuniei.

Am terminat toată rola de film, fotografiind din diferite unghiuri, din care două poziții cu numele șters de vreme de pe fuselaj. Apoi am tras filmul înapoi în casetă și l-am pus de-o parte, la un loc cu instrumentele mele de bărbierit. Deodată mă strigă Byrne și m-am îndreptat spre avion. Era tot în cockpit.

— Urcă aici !

Am pus piciorul pe o treaptă și m-am săltat și eu sus. Byrne ținea în mînă busola lui prizmatică de buzunar.

— Ia uită-te și tu la treaba asta, îmi spuse el și lovi cu degetul cadranul unui instrument montat la capătul parbrizului.

— Ce-i aia ?

— Busola. Arată o sută optzeci și două de grade.

După care ținu și busola lui în așa fel încît să o pot vedea.

— Iar a mea arată o sută șaptezeci și cinci de grade.

— O diferență de șapte grade. Care-i bună și care nu ?

— A mea-i bună, spuse el sigur de sine.

— Dar o eroare de șapte grade nu explică de ce s-a abătut Billson cu cincisprezece grade de la traseu.

— Poate că nu.

Îmi dădu mie busola prismatică.

— Vreau să te duci acolo, mai departe de avion. Și vizează cîrma avionului. Vreau să iei exact direcția avionului așa cum e el acum. Apoi citește pe busolă și spune-mi și mie.

Am dat din cap, am coborît din avion și m-am retras cam pînă la locul unde lăsasem bagajele. Am vizat cîrma avionului și am obținut o sută șaizeci și opt de grade. Am crezut că am greșit cumva așa că mi-am verificat din nou poziția și am mai încercat o dată doar ca să obțin același rezultat. M-am dus la Byrne.

— O sută șaizeci și opt.

El încuviință dînd din cap.

— Paisprezece grade diferență, cam atît i-ar fi trebuit ca să ajungă aici.

Lovi în cadranul busolei avionului.

— Ascultă, Billson zboară noaptea. Da ? Așa că zboară după busolă. Să zicem că-și alege un drum la o sută optzeci de grade. De fapt, zboară pe o sută șaizeci și șase și e hăt departe de drum.

— Busola lui să fi fost chiar atît de dereglată ?

— Așa se pare. Și trebuie să se fi dereglat la Alger, pentru că pînă acolo a ajuns fără să aibă necazuri.

— De unde diferența asta la busola din mîna mea aici în cockpit și dincolo, afară ?

— Din cauza deviației magnetice, îmi spuse el. Îți amintești ce ți-am spus eu la Assekrem că fierul din munții aceia ne dă bătaie de cap ? Ei bine și aici e o mulțime de fier. Uite, colo în față, e ditamai maldărul de fier numit motor. Și influențează busola. Motorul e un Wright Cyclone cu nouă cilindri și în zbor bujiile toate funcționează din plin și fac scînteii și scînteile au cîmp magnetic. Se spune că busola poate fi izolată perfect ca să nu fie influențată de toate astea, dar n-am văzut pe nimeni făcînd o izolație ca lumea. Și, într-un avion, sînt și alte părți de fier, lonjeroanele de exemplu.

Lovi cu mîna în metalul avionului.

— Asta nu contează fiindcă-i aluminiu.

— Și atunci ce vrei de fapt să-mi spui ? l-am întrebat eu.

— Stai că ajung și acolo.

Byrne se uita gînditor la busolă.

— Uite, construiești un avion, iei o busolă perfectă și o montezi pe avion și cu toate astea acum arată greșit din cauza metalului din jur. Și atunci trebuie s-o reglezi și s-o faci să revină la normal, așa cum fusese înainte de a o monta pe avion.

Îmi arată spre busolă.

— Uite acolo în spate sînt montați niște magneți mici, așezați exact unde trebuie pentru a compensa influența metalului din jur.

— Și crezi atunci că vreunul dintre magneții aceia a sărit de la locul lui ? Poate din cauza vibrațiilor ?

— Mțț ! făcu el scurt. Aia nu-s puși acolo ca să cadă. Sînt strînși zdravăn în șuruburi. Și mai e ceva, orice busolă, indiferent cît de grozavă, o să-ți indice coordonatele cu o oarecare abatere atunci cînd zbori pe direcții diferite. Știi, acul arată totdeauna aceeași direcție, spre nordul magnetic, dar atunci cînd schimbi drumul, de fapt răsucești tot metalul avionului în jurul acului.

— Începe să devină prea complicat.

— Aici e chichița principală. Orice busolă, pe orice avion, e încercată separat, fiindcă fiecare avion are diferite caracteristici magnetice, chiar și cele care-s de același model. Avionul zboară pe diferite trasee bine cunoscute și se verifică busola. Și apoi un specialist în reglajul lor își face meseria și așează magnetii cum trebuie. E o treabă de mare pricepere, mai degrabă artă decît știință. Își face calculele și mai adaugă și data de marțea trecută, apoi întocmește o fișă cu deviația magnetică pentru abaterile pe care nu le poate elimina pe diferite coordonate. M-am uitat după fișa cu deviațiile magnetice a lui Billson și n-am găsit-o.

— Nu e de mirare după patruzeci și doi de ani. Dar, Luke, tu unde vrei să ajungi de fapt ?

— Poți pune pariu și pe ultimul gologan pe care-l mai ai în buzunar că Billson a avut grijă să pună să i se verifice busola așa cum scrie la carte înainte de plecarea în cursă. De ea depinde viața lui.

— Și busola l-a lăsat baltă.

— Da, dar numai după Alger. Și o busolă nu o ia razna cu paisprezece grade chiar așa ușor.

M-am uitat țintă la el.

— Sabotaj !

M-am întors cu gândul la English, ziaristul care-l infuriase atît de rău pe Paul.

— Ideea asta a mai trecut și altora prin minte, am spus eu încet. Cursa a fost cîștigată de un neamț, de un nazist. Nu cred că tipul putea face treaba chiar el cu mîna lui, dar un prieten de-al lui da.

— Vreau să demontez busola asta, spuse Byrne. În sacul cu scule pe care l-am adus e și o șurubelniță.

— Chiar mă întrebam ce-i cu ele, i-am zis eu. Te așteptai să dai peste una ca asta.

— Mă așteptam la ceva, nu știam la ce anume. Nu uita că există un ticălos pus chiar și pe crime numai să nu găsească nimeni avionul acesta.

— Mă duc să aduc șurubelnița.

Cînd am sărit jos, Byrne mi-a strigat :

— Nu-i spune nimic lui Paul.

Paul stătea jos pe pămînt, dinaintea *Zburătorului* și se uita la el. M-am dus, am luat șurubelnița și m-am întors ascunzînd-o în faldurile gandourei. Byrne începu să desfacă primul din cele patru șuruburi cu care era fixată busola. Părea să fie strîns bine de tot, dar, cu un efort suplimentar, se desțepeni și apoi se desfăcu ușor. Desfăcu toate cele patru șuruburi și scoase încet, cu grijă, busola de la locul ei, după care o răsuci încet în mînă.

— Mda, făcu el. Vezi tubulețele astea din alamă ? Înăuntrul lor sînt magneții aceia mici. Șurubul ăsta de aici face tuburile să se miște ca lamele unei foarfeci, și așa lucrează și cel care

reglează busola. Iar asta-i piulița de siguranță, ca să aibă garanția că, o dată reglate, tuburile nu se mai mișcă din loc.

Încercă piulița cu mîna.

— E strînsă bine... și asta înseamnă...

— ...că, dacă busola e dereglată cu paisprezece grade, atunci treaba asta a fost făcută în mod deliberat. Așa-i ?

— Exact ! îmi răspunse Byrne.

28

— Sabotaj ! Urît cuvînt. Iar fapta și mai urîță.

— Și cam de cît timp e nevoie pentru a deregla busola ? am întrebat eu.

— Doar ai văzut ce ușor se scoate busola. Ca s-o dereglezi și s-o pui la loc n-ai nevoie de prea mult timp. Pentru toată treaba îți trebuie cel mult cincisprezece minute.

— Iau busola aia cu mine în Anglia, am spus eu. Așa cum e acum. Au început să mă bîntuie gânduri ciudate.

— Dar asta nu-i decît o jumătate de poveste, continuă Byrne. Acum trebuie să resolvăm și cealaltă jumătate. De ce a aterizat ? Am eu niște idei și în privința asta. Vreau să văd și eu conductele avionului.

— Atunci te las să-ți vezi de treabă.

Am coborît de pe aripa avionului și m-am dus la Paul.

— Ei bine, Paul, uite am ajuns la capătul drumului.

— Da, spuse el încet.

Își ridică privirile.

— N-a fost un escroc. Sud-africanul acela spunea minciuni.

— Nu, n-a fost escroc.

Eram hotărât să nu-i spun lui Paul nimic despre busola dereglată, fiindcă vestea l-ar fi întors pe dos cu totul.

— Byrne acum încearcă să vadă de ce a fost nevoit *Zburătorul* să aterizeze aici, i-am zis eu cu menajamente. Ai ceva împotrivă ?

— Bineînțeles că nu. Și eu vreau să știu, spuse el și-și frecă umărul cu gândul în altă parte. Mă gândesc la ziarul acela din Anglia. Crezi că redactorul șef o să publice o dezmințire în care să-și ceară scuze ?

— Scuze ? Paul, pentru Dumnezeu ! Va face mai mult decât atât. Vestea va fi pe prima pagină a tuturor ziarelor. Va fi o răzbunare deplină.

„Dar ar fi mai bine dacă am găsi și rămășițele pilotului“, mă gândeam eu. M-am uitat în jur și am încercat să mă pun în locul lui Billson. N-avea de ales decât între a încerca să iasă pe jos la liman sau a rămîne pe loc. Și atât Paul cât și Byrne erau cât se poate de convinși că Peter Billson avea să procedeze așa cum se cuvenea într-un astfel de caz și deci să stea lângă *Zburător*. Era procedeul clasic. Trebuie să fi știut că urma să se facă o cercetare aeriană, iar un avion e mai ușor de localizat decât un om care merge pe jos. Nu știa însă că nici nu visa cineva să-l caute tocmai în Tassili. Și dacă n-o pornise pe

jos, atunci unde putea fi ? Atitel spusese că el nu văzuse nici un cadavru, dar îl căutase măcar ?

Nu i-am spus nimic lui Paul, ci am pornit prin jur, m-am urcat din nou pe coloana de pe care văzusem prima dată Zburătorul, și am început să merg de-a lungul ei. Îmi trecu prin minte că Billson fusese nevoit să-și găsească un loc la adăpost de soare, așa că mă uitam să văd pe unde putea fi vreo peșteră.

Jumătate de ceas mai târziu găseam și rămășițele cadavrului. Erau într-una din peșterile abia scobite în piatră, pe care le întâlnești atît de frecvent în Tassili, iar pereții erau acoperiți cu desene de oameni, vite și scene de vînătoare. Am folosit cuvîntul *rămășițe* într-adins pentru că după moartea lui Billson dăduseră peste el tot felul de prădători și unele părți lipseau. Ce mai rămăsese era pe jumătate acoperit de nisipul mînat de vînturi, iar în apropierea lui se vedea galbenul șters al unei cutii metalice care putea să fi fost o cutie de biscuiți. Nu m-am atins de nimic, ci m-am întors îndată. Paul nu se clintise din loc, Byrne era însă călare pe *Zburător* și tocmai deschisese un fel de ușă de magazie într-o parte a fuselajului. Cînd m-am suit lîngă el îmi spuse :

— Cred că am dezlegat toată tărășenia.

— Lasă asta acum, am găsit cadavrul.

— Aha !

Își răsuci capul și se uită la Paul, apoi reveni la mine.

— Arată rău ?

— Nu prea bine. Lui Paul nu i-am spus nimic. Doar îl știi cum e.

— Trebuie să-i spui și lui, replică Byrne hotărît. Trebuie să știe și să vadă cu ochii lui. Dacă nu-l vede o să se întrebe de-acum toată viața ce s-a întâmplat.

Știam că are dreptate.

— Dar deocamdată nu-i spune nimic. Mai întâi să descîlcim toată treaba aici.

— Ce-ai mai găsit ?

— Dacă te uiți în cockpit o să vezi acolo un mîner de alamă, la stînga. E un fel de resort care controlează admisia benzinei la motor. În poziția în care e așezat acum, vine combustibil din rezervorul principal. În poziția asta l-am găsit. Dacă răsucești mînerul în partea cealaltă, atunci vine benzina din rezervorul auxiliar care a fost montat în spațiul pentru mărfuri de aici. Ai priceput ?

— Cînd s-a prăbușit alimenta motorul din rezervorul principal.

— Exact.

Căută ceva în gandoura și scoase la iveală fotografiile pe care i le dădusem.

— După cum se spune aici, rezervorul principal are o capacitate de 334 galoni, ceea ce îi oferă o rază de zbor de o mie șapte sute de mile, folosind motorul la trei sferturi din putere, adică la viteza de croazieră. Dar Billson participa la o cursă, nu făcea croazieră. Bănuiesc că forța motorul la nouăzeci la sută din puterea lui, deci și raza lui de zbor trebuie să fi fost mai mică. Să zicem o mie cinci sute de mile. De la

Alger la Kano sînt o mie opt sute de mile, deci un minus de trei sute de mile.

— De unde nevoia rezervorului auxiliar.

— Mda. Deci are nevoie de combustibil pentru încă trei sute de mile, ba chiar mai mult. Are nevoie de mai multă pentru că s-ar putea să aibă vînt din față, și mai are nevoie de rezerve suplimentare fiindcă nu voia să meargă chiar la limită și să se trezească la Kano, pe întuneric, la ultima picătură de benzină. Dar în același timp nu voia să umple rezervorul auxiliar la refuz, fiindcă însemna greutate suplimentară, ceea ce i-ar fi încetinit zborul. Am încercat să mă pun în locul lui Billson și am ajuns la concluzia că ar fi putut pune în rezervorul ăsta o sută cincizeci de galoni. Și știi ce-am descoperit ?

— Zi-mi.

— E exact atît cît să ajungă de la Alger pînă aici, pe traseul pe care a zburat el.

— Vrei să zici că atunci cînd a trecut de pe rezervorul auxiliar pe cel principal motorul s-a oprit. Să fi fost rezervorul principal gol ?

— La naiba, nu ! Billson nu era idiot, trebuie să fi supravegheat chiar el alimentarea. În plus, avea instrumente de control și în cockpit. Motorul s-a oprit, așa-i, dar nu pentru că rezervorul era gol. Și tare vreau să aflu eu de ce.

— Cum ?

— Vreau să deschid rezervorul principal. Crezi că Paul ar avea ceva împotriva ?

— Am să-l întreb eu.

Paul mi-a spus că n-are nimic împotriva. De fapt chiar începu să-l intereseze treaba cînd îl

văzu pe Byrne cu un ciocan într-o mână și o daltă în cealaltă cercetînd avionul.

— Am luat firul conductelor de alimentare și cred că rezervorul principal e în secția asta de mijloc, aici, și s-ar putea chiar să se continue în lonjeroanele aripilor. Încep aici.

Ingenunchie, puse tăișul daltei în coasta fuselajului și ridică ciocanul.

— Stai ! strigă Paul. S-ar putea să sară o scînteie.

Byrne întoarse capul spre el.

— Și ce-i cu asta ?

— Benzina...

— Aici înăuntru nu mai e nici o benzină, Paul. După patru zeci și doi de ani nu mai e nici urmă. S-a evaporat.

— Dintr-un rezervor închis ? făcu Paul neîncrezător.

— Nici un rezervor de combustibil nu e închis etanș, spuse Byrne. Există un sistem de aerisire. Încearcă tu să tragi benzină dintr-un rezervor fără să lași să intre aer în loc și atunci ai să vezi că n-ai să poți. Paul, nu te teme. Aici nu mai e combustibil.

Cînd izbi în capul dălții se stîrni un răsunet metalic. Lovi din nou de mai multe ori și apoi m-am dus să-l ajut, oferindu-mă să țin eu dalta ca să poată lovi mai cu spor. Dar mai întîi i-am atras atenția să aibă grijă să dea în daltă și nu peste mîna mea. Încet, încet am reușit să tăiem o gaură în coasta *Zburătorului* și, ciudat, mi s-a părut că am comis un act de pîngărire. Gaura avea un picior lungime, pe șase inci lățime și,

în cele din urmă, Byrne reuși să îndoaie tabla de aluminiu ca să se poată uita înăuntru. Și, când îndoii tabla, pe ea căzu o pulbere maronie care se așeză pe nisip.

— Mda, făcu el. Un rezervor de benzină integrat.

— Ce-i cu pulberea aceea ?

— Indiferent ce ai face, pe fundul rezervorului totdeauna te trezești că ai reziduri. Benzina e filtrată și când se scoate și când se bagă în rezervor, dar nu există benzină curată, și mai intervine și instabilitatea chimică și deci modificarea ei.

Băgă mîna înăuntru și apoi scoase un pumn de pulbere.

— Dar aici e mai multă decît aș fi crezut eu. Dacă aș fi Billson și ar urma să particip la o cursă, aș pune să mi se spele și să se curețe rezervorul lună înainte de a porni.

M-am uitat la pumnul acela de sedimente uscate pe care Byrne le duse la nas.

— Mai mult decît ai fi crezut ! am repetat eu.

— Nu face pe chestia asta prea multe speculații, mă sfătui el. E de fapt prima oară când îmi arunc ochii într-un rezervor de benzină. Pînă acum n-am mai avut ocazia. În rezervorul ăsta au fost peste trei sute de gologani de benzină și numai Dumnezeu știe ce s-a întîmplat atunci când s-au evaporat. Modificările permanente de temperatură, cum sînt aici, pot provoca tot felul de reacții.

— Cu toate astea, am intervenit eu, vreau o mostră din mizeria aia.

— Atunci fă rost de ceva în care s-o pui.

Sînt destul de bătrîn ca să folosesc săpun de bărbăierit și săpunul pe care-l luasem eu avea cutie din plastic. În deșert se pare că nu-mi folosea la mare lucru, și-mi crescuse o barbă respectabilă, despre care Byrne îmi spusese că era cam înspicată cu fire albe.

— Curînd vei arăta la fel de respectabil ca și mine, mă încredință el.

Am scos săpunul, am umplut cutia cu pulbere și am înșurubat capacul la loc, iar ca măsură de siguranță am fixat capacul și cu o bucată de adeziv luată din trusa de prim-ajutor a lui Byrne. La vremea asta trecuse de acum de amiază, așa că ne-am apucat de pregătit prînzul. În timp ce mîncam, Paul ne-a spus :

— Și cînd plecăm ?

Byrne îmi aruncă o privire și la amîndoi ne-a trecut prin minte același gînd — mai trebuia să participăm și la o înmormîntare.

— Mîine dimineață, devreme, spuse el.

Nu i-am spus nimic lui Paul pînă cînd am terminat de mîncat și am băut ceaiul. Apoi am pus altă rolă de film în aparat fiindcă voiam să înregistrăm totul.

— Paul, am făcut eu, fii tare. Trebuie să-ți spun ceva.

Zvîcni din cap și făcu ochii mari la mine. Am priceput că ghicise.

— L-ați găsit ! L-ați găsit pe tata !

— Da.

Se ridică în picioare.

— Unde-i ?

— Nu departe de aici. Ești sigur că vrei să vezi ? Eu și Luke am face toate cele de cuviință.

Clătină încet din cap.

— Nu, trebuie să-l văd.

— Bine atunci. Hai cu mine.

Și ne-am dus toți trei la peșteră, iar când se uită și văzu rămășițele tatăului său, rîuri de lacrimi se porniră pe obrajii lui. Pe oase mai rămăsese bucăți de piele și carne, înnegrite și mumificate, iar cîteva șuvițe de păr atîrnau încă de țeasta pe care nu mai rămăsese decît osul gol. Am făcut cîteva fotografii și apoi am început să dăm la o parte nisipul de pe schelet. Sub stratul acela subțire de nisip era stîncă, deci nu-l puteam îngropa în pămînt pe Peter Billson. Așa că am început să ridicăm o movilă de pietre deasupra rămășițelor, în vreme ce Paul plîngea. Apoi ne-am întors la avion, Byrne cărînd sub braț cutia de metal găsită lîngă cadavru. Alături de Billson am mai îngropat cîteva lucruri : două pachete cu etichete *Brock* pe ele, compania pirotehnică. Într-unul erau rachete de semnalizare, în celălalt mijloace de semnalizare cu fum. Nu fuseseră folosite nici unele, nici altele pentru că nu fusese auzit sau văzut vreun avion trimis în misiune de salvare. Ajuns lîngă avion, Byrne îi întinse cutia lui Paul.

— E a ta, îi spuse el simplu.

Paul o luă, se așeză pe nisip cu cutia dinaintea lui. Se uită la ea multă vreme, în tăcere, înainte de a întinde o mîină tremurătoare ca s-o deschidă. Nu semăna deloc cu deschisul unui pachet de Crăciun. Înăuntru erau o mulțime de hîrtii.

În ultimele zile Peter Billson ținuse un jurnal scris chiar în caietul de bord. Nu vreau să intru în amănunte, fiindcă sînt prea sfîșietoare. Cineva a făcut chiar propunerea să fie publicat într-un viitor număr al *Jurnalului Societății Aeronautice Regale*. Eu nu sînt de părere. Chinurile minții unui om care se află în fața morții trebuie să rămînă cu totul intime. Mai erau în cutie permisul de zbor al lui Billson, un plic sigilat adresat „Iubitei mele Helen“, un portvizit din piele, cam ros, o pipă, o pungă goală de tutun, un carnet pentru petrol *Shell*, cîteva bancnote franceze, englezești și nigeriene — era ciudat să întîlnești vechi bancnote englezești de cinci lire — și alte cîteva lucruri mărunte.

Paul luă scrisoarea adresată mamei lui. Buzele îi tremurau.

— Ar fi trebuit să mă port mai frumos cu ea, murmură el, apoi mi-o înmînă mie. Vrei s-o arzi, te rog ? N-o deschide.

Am încuviințat. Byrne se aplecă și luă un carton.

— Diagrama deviației magnetice, spuse el. Nu consemnează mai mult de un grad jumătate chiar și în cea mai dificilă direcție, îmi zise și mi-o întinse. Nu contează dacă o busolă are o deviație, indiferent care, atîta vreme cît o știi.

Pe diagramă era imprimată o roză a busolei în jurul căreia erau scrise cu cerneală diferite cifre. Era semnată de cel ce făcuse reglajul busolei și datată la 4 ianuarie 1936. Am răsucit cartonul și pe spate am văzut mîzgălite cuvintele : „Mă întreb cît de adevărate sînt datele

astea nenorocite“. I-am dat un cot lui Byrne, i-am arătat și lui și i-am zis în șoaptă :

— În cele din urmă începuse să ghicească.

Jurnalul găsit i-a spus lui Byrne ce mai voia el să știe despre aterizare.

— Paul, era un pilot bun, îi spuse el. Uite cum a aterizat. Motorul l-a lăsat și a început să coboare în pantă, cu o viteză de cincizeci și cinci de noduri. Luna era destul de jos și deodată, dedesubt, a văzut numai stînci între el și lună, și a făcut o manevră de calaj. A săltat botul avionului în sus, pierzînd în același timp și viteză și înălțime, încît veni din cer aproape vertical, fir-ar să fie. Stilul ăsta se numește „a ateriza ca o plăcintă“. N-am mai auzit de una ca asta pînă acum. Auzi cum scrie : „Bătrîna a venit frumos ca o plăcintă, dar tare mi-e teamă că amîndouă picioarele de suspensie sînt rupte, unul chiar rău de tot. Dar nu contează, fiindcă de aici tot n-are să mai decoleze niciodată“.

Am citit și eu jurnalul. Billson a rezistat douăsprezece zile cu numai doi galoni și jumătate de apă. La început scrisul era ferm, sigur de el, dar, spre sfîrșit, degenera treptat, ajungînd o mîzgălitură. Se pare că în ultimele zile începuse să aibă febră și halucinații, și stătea de vorbă cu oamenii zugrăviți pe pereții peșterii. Ultimele rînduri vădeau un scris uimitor de ferm și consemnau de fapt rugămintea ca prietenii să aibă grijă de fiul și soția lui. Se pare că gîndul la asigurarea de o sută de mii de lire era o mare mîngîiere. Byrne mîrîi și se ridică.

— Un tip ca ăsta merită mai mult decît o grămadă de pietre. Îi trebuie un monument.

Se îndreptă cu pași mari spre avion, sări pe aripă, apoi o porni pe fuselaj, spre botul avionului, pînă ajunse călare pe capota marelui motor radial. Se auzi un sunet metalic și am văzut că se chinuia să scoată elicea. Mi-a venit și mie o idee. Am găsit bucata de aluminiu pe care o tăiasse din coasta fuselajului și, folosind dalta și un ciocan mai mic, am început să sap niște litere. Paul veni și el să vadă ce făceam și rămase să mă ajute. Cînd am crezut că am terminat i-am zis :

— Asta-i, Paul.

— Nu... mai e ceva ce vreau eu să adaug.

Și el apucă dalta și trasă conturul literelor, în vreme ce eu loveam ușor cu ciocanul, și în felul acesta am adăugat și cel de-al patrulea rînd, încît pe placa noastră, cam grosolană, se putea citi :

PETER BILLSON

pilot

1903—1936

Zboară, zboară, Peter

Treaba asta mărunță ne-a luat mai mult timp decît am crezut eu la început și, pe cînd terminam, soarele scăpăta și el. Am mîncat și ne-am dus la culcare devreme. A doua zi dimineața, eu și Paul l-am ajutat pe Byrne să scoată ultimele șuruburi care țineau elicea de ax, am coborît-o folosindu-ne de o funie încropită din

bucăți de hamuri de la măgăruși. Eu și Byrne am cărat elicea la peșteră, iar Paul a adus placa. Am așezat elicea în picioare, lângă mormînt, apoi Byrne a legat placa de butucul elicii cu niște sîrmă găsită în avion.

29

Am rămas o vreme acolo, fără să facem nimic, am stat pur și simplu așa.

— Cred, a spus Byrne, că Billson a fost cel dintîi care a văzut de cîteva mii de ani încoace picturile astea. Poate că o mie de ani de-acum încolo elicea și inscripția o să stea neclintite aici. Aluminiul nu ruginește, iar în deșert lucrurile se schimbă greu. E un monument frumos.

După o vreme ne-am îndepărtat, lăsîndu-l pe Paul cu gîndurile lui. În ciuda piedicilor de la picioare, măgărușii se cam răzlețiseră tot cău-tînd ceva de păscut, am pierdut ceva timp cău-tîndu-i și abia după vreun ceas am reușit să-i aducem înapoi în tabără. Paul se întorsese și arăta sobru. Ne-a ajutat să punem poverile pe măgăruși. Venise vremea să plecăm. Ne-am mai uitat încă o dată lung la *Zburător* și apoi am început dificila tentativă de a convinge măgărușii să treacă prin deschiderea îngustă dintre pereții de piatră. După ce i-am scos pe toți, Byrne mi-a spus :

— Ei bine, acum înapoi spre Tamrit. În trei zile poate sîntem acolo.

— Vrei să mai aștepți un minut ? murmură Paul. N-o să stau mult, mult, vreau doar...

Înghiți nervos și se uită la mine.

— N-ai făcut o fotografie cu placa. Aș vrea s-o fac.

M-am uitat la Byrne care spuse :

— Paul, bine. Dar nu mai mult de un sfert de ceas. Priponește bine măgărușii. Noi o luăm înaintea, zise și arată cu mîna. În direcția asta.

Am desfăcut unul din bagaje și am scos aparatul de fotografiat.

— Să vin și eu cu tine sau poți să faci fotografiile și singur ?

— Mă descurc eu, îmi răspunse el.

I-am dat aparatul și a dispărut prin trecătoare.

— Ciudată treabă cu sîngele neamului. Nici n-ai fi crezut că poate ține atît de mult la un om pe care nici nu l-a cunoscut măcar.

Trase măgarul de funie.

— Hai să mergem. Ne ajunge el din urmă.

Am pornit alene, croindu-ne drum printre stînci. Să tot fi făcut o jumătate de milă. M-am uitat înapoi și am zis :

— Poate că ar fi mai bine să-l așteptăm și pe Paul.

— Mmm ? făcu Byrne absent.

Se uita cu mare atenție în jos.

— Pe aici au trecut niște cămile.

M-am uitat și eu la urma aceea mare din nisip.

— Ziceai că-s și cămile sălbatice pe aici.

Byrne se lăsă într-un genunchi.

— Mda, știu că am zis, dar cămilele sălbatice nu-și bandajează singure picioarele.

Îmi arată o dungă la una din urme.

— Cămila asta s-a tăiat la picior și cineva i-a pus o bucată de piele pe rană.

M-am încruntat.

— Se poate una ca asta ?

— Bineînțeles, doar mai înainte ți-am spus. Se ridică și se uită în jur.

— Uite și cămila.

M-am întors și am văzut venind din spate un om călare pe o cămilă : arabul care fusese cu Kissack. Șuieră o dată strident, și, de undeva din față, veni un șuierat de răspuns. Erau cinci cu toții. Kissack și arabul, Lash și cele două gorile ale lui, toți pe cămile și cu nu mai puțin de șase animale de povară după ei. Nu era nici o armă la vedere, dar asta nu mai însemna nimic. Lash se uită de sus la noi, de la înălțimea dominatoare pe care i-o dădea cămila.

— Uite-l și pe mister Byrne, spuse el încântat. Și pe mister Stafford. La bună întâlnire. Nu mă așteptam să vă gădesc aici. Căutați fresce, după câte îmi închipui, nu-i așa ?

— Ești cam departe de Kano, Stafford, spuse Kissack. Ai cam greșit drumul.

— Dar lipsește cineva, spuse Lash și pocni din degete. Cum îl cheamă... stai ? A, da, Billson. Unde-i mister Billson ?

Unul din oamenii lui, aflat în spate, mormăi ceva iar el adăugă :

— Ca și tuaregii care erau cu voi, unde-s ?

Byrne lăsă din mână dîrlogii măgărușului pe care-l ducea și puse piciorul pe funie.

— Paul s-a îmbolnăvit, așa că l-au dus la Djanet.

Era o minciună ticluită destul de bine.

— Ciudat că nu ne-am întâlnit totuși, băgă de seamă Lash.

Îi făcu cu degetul un semn arabului care se apropie îndată de el. Lash îi aruncă frîul cămillei și coborî cu stîngăcie. Nu călărise pe cămilă după obiceiul tuaregilor cu picioarele pe gîtul animalului, ci folosisese șa cu scări. Se schimonosi.

— Afurisit de neconfortabile animalele astea.

— Dacă nu vrei, nu e nevoie să le călărești, îi spuse Byrne. Te-ai fi simțit mai bine cu o șa tuaregă decît cu încropeala aia cum fac cei din neamul chaamba.

Făcu un semn cu capul spre arab.

— E instalația lui, bănuiesc.

— Ai bănuit exact.

Lash făcu un semn cu mîna și toată lumea descălecă, în vreme ce cămilele răgeau multumite.

— Domnule Stafford, ce-ai pățit, ți-ai înghițit limba ?

— Deocamdată n-am găsit nimic interesant de spus.

— Dar o să găsești dumneata, mă încredință el. Sînt convins că o să găsești. L-ați întâlnit amîndoi pe Kissack, așa că nu mai e cazul să vi-l prezint. În ce-i privește pe ceilalți prieteni ai mei habar n-au de engleză.

— Prieteni ? m-am mirat eu. Nu-s călăuze de profesie ?

Lash zîmbi subțire.

— Călătoria îndelungată naște prietenie. După direcția în care ați pornit se pare că vă întoarceți la Tamrit. Să înțeleg din asta că ați găsit ce căutați ?

— Mda, am găsit niște picturi, spuse Byrne. Și bănuiesc că despre ele nu știe nimeni, și nu le-a mai văzut nimeni înaintea noastră.

— Doar n-o să spuneți că tot fresce căutați, îi replică Lash de-a dreptul. Hai să terminăm cu joaca asta de-a șoarecele și pisica. Bine ? Ați căutat un avion. L-ați găsit ?

— Nu văd ce te interesează pe dumneata treaba asta, i-am răspuns eu.

Lash se uită la mine și zîmbetu-i pieri de pe față.

— Sau pe dumneata. La Londra n-ai vrut să ții seama de avertismentul pe care ți l-am dat. Ai vrut să joci mai departe rolul eroului căpos și te-ai amestecat în treburi care nu te priveau.

Deci așa stăteau lucrurile și mi-o spusese fără ocol : Lash era vinovat pentru cotonogeala pe care o încasasem.

— Și cine te plătește ? l-am întrebat.

— Tot îți mai bagi nasul, da ? E periculos. Ei bine, și acum unde-i Billson ?

— Doar mai înainte ai auzit, i-am spus eu. S-a întors la Djanet acum trei zile. Avea o rană care s-a inflammat.

Am arătat cu mîna atingîndu-mi umărul.

— Aici !

Am avut grijă să nu mă uit la Kissack. Jocul expresiei de pe fața lui Lash era foarte inte-

resant, fiindcă ceea ce-i spuseseam putea fi chiar adevărat, ținând seama de împrejurări. Pentru moment îl lăsă pe Billson la o parte.

— Și avionul, unde-i avionul ?

— Ce avion ? întreabă Byrne.

Lash oftă.

— Ascultă Byrne, nu te juca cu mine. E stupid de-a dreptul.

Se întoarse și începu să șoptească ceva cu arabul lui. Arabul se urcă din nou pe cămilă, o îmboldi să se ridice în picioare, și începu să ia urma pe care venisem noi. Dacă ajungea destul de departe atunci ar fi dat peste măgărușii pe care-i priponise Paul. Lash se întoarse și se uită la noi.

— Unde-i avionul ? Și să nu mă mai întrebi care avion. Un Northrop Gamma 2 D, construit în 1934 și numit *Zburătorul*. S-a prăbușit pe undeva pe aici, cu Peter Billson în 1936.

Cînd Byrne deschise gura să vorbească, Lash ridică mîna și-l opri.

— Să nu-mi spui că nu știi despre ce vorbesc. Ar fi mare greșeală.

Și înainte de a apuca Byrne să răspundă, Kissack interveni :

— Mister Lash, îți pierzi timpul de pomană. Lăsă-mă să încerc eu.

— Fleanca ! i-o reteză Lash cu răceală.

— Nu știu despre ce vorbești, îi răspunse Byrne.

— Bine, cum vrei, făcu Lash obosit. Kissack, atunci să încercăm metoda ta.

În mîna lui Kissack apăru un revolver. Se apropie de noi și ne cîntări.

— Babalîcul ăsta știe mai multe despre deșert decît Stafford, cred eu. Așa că o să ne fie mai bună călăuză.

M-am uitat la pistolul pe care-l ridica. Țeava țintea drept între ochii mei, și am înțeles că eram aproape de moarte.

— Dacă nu ne spui, Stafford va fi mort ca toți morții.

Mi-a părut o veșnicie pînă să-l aud pe Byrne spunînd :

— Bine. E la zece kilometri de aici.

Lash scoase un mormăit de încîntare, iar Kissack întrebă :

— Mister Lash, să nu-l omor totuși ?

— Nu, spuse Lash. S-ar putea să mai avem nevoie de el... poate din același motiv. Percheziționează-i.

Bineînțeles că ne-au găsit pistoalele. Kissack cercetă încărcătura de pe cei trei măgăruși.

— Aveați o pușcă. Unde-i ?

Mi-am dat seama că fusese pusă pe unul din măgărușii lui Paul.

— Am lăsat-o la Tenere. Era prea mult nisip și închizătorul se bloca. Și ăsta-i motivul pentru care mai ești în viață, Kissack.

Kissack se albi la față și din nou ridică pistolul, dar de data asta îl îndreptă spre Byrne.

— Ce naiba i-ați făcut lui Bailly ?

— Ajunge, ordonă Lash. Pierdem vremea. Ajută-mă să mă urc pe cămila asta nenorocită.

Am încălecat cu toții și toți aveau acum arme în mână, la vedere, în afară de Lash, care părea să nu aibă nici un fel de armă.

— Stînga-mprejur ! ordonă el. Și acum condu-ne la avion. Byrne, de data asta fără șmecherii, altfel te alegi cu un glonte în spate pe loc, chiar unde te afli.

Și astfel am pornit-o înapoi. Am tras cu coada ochiului la Byrne al cărui nas arăta mai coroiat ca oricînd. Nu se uita la mine, ci privea mohorît înainte. Nu reușise decît să cîștige puțin timp, atît cît ne trebuia să facem zece kilometri, să zicem patru sau cinci ceasuri. După care totul avea să înceapă de la capăt.

Mă întrebam unde era Paul. Byrne îi îngăduise să stea un sfert de oră și pînă acum ar fi trebuit să se arate. M-am rugat Domnului să-și onoreze de data asta reputația. Paul, fii un nebbish, gîndeam eu în sinea mea. Fii omul invizibil.

Băteam drumul, fiind conștienți de armele ațintite în spatele meu, și prin minte a început să bîntuie, fără șir, o strofă aiurită :

„Mă îndreptam spre stele
Și-am dat de-un om ce nu era acolo.
Nici azi acolo nu era,
Cară-se din calea mea !“

Dar n-am mers prea mult și se arată arabul care-și opri cămila lîngă Lash. Urmă o conversație mormăită, după care Lash strigă : „Stop!“ M-am oprit și m-am uitat înapoi. Lash spuse plin de silă :

— Hei, Byrne, iar te ții de șmecherii ? Doar te-am prevenit. Luați-o pe urmele lui Zayid.

Arabul porni înaintea noastră și o coti la stînga, într-o direcție care ne-ar fi dus drept unde-l lăsasem noi pe Paul. Byrne gemu și ridică abia vizibil din umeri. Se părea că Zayid era un bun căutător de urme, în orice caz destul de bun ca să-l dea de gol pe Byrne cu șiretenia lui.

Am ajuns și la trecerea dintre stînci, dar nici urmă de măgăruși, nici urmă de Paul. Dacă era un *nebbish*, avea totuși și însușirile unui duh, fiindcă „nebănuț și iute se topi“, ca o fantomă. Byrne se uită la mine și ridică din sprîncene, iar eu am scuturat din cap, ca să-i arăt că nici eu nu aveam habar ce se întâmplase. Într-adevăr, *omul care nu era acolo* se cărase.

Zayid trăncănea în franceză și arăta spre urmele unui măgăruș în nisip, semn sigur că trecuse prin despicătura aceea în stîncă.

— Kissack, spuse Lash, coboară, ia-o pe acolo și spune-mi și mie ce-ai văzut.

Kissack coborî de pe cămilă, și trecu prin despicătura aceea cu arma în mînă. Dispăru din raza privirii noastre fiindcă la jumătatea drumului trecerea aceea făcea o curbă, după care se lăsă o liniște tulburată numai de forănitul unei cămile lîngă mine. Deodată se auzi un strigăt, incoerent, fără cuvinte, și ecoul printre coloanele de gresie îl amplifică. Kissack apăru strigînd de emoție :

— Mister Lash, e acolo. Avionul acela blestemat e acolo !

— Este ? făcu Lash netulburat. Zayid !

Arabul îl ajută să descalece.

— Și acum să ne ducem cu toții și să ne uităm la acest aeroplan care e, în mod inexplicabil, la zece kilometri față de poziția stabilită de domnul Byrne.

Nu aveam de ales, așa că am pornit într-ocolo. Cămilele erau prea mari ca să încapă prin trecerea aceea îngustă și Zayid le împiedică și le lăasă afară, însă măgărușii fură luați cu noi. Și iată și *Zburătorul*, exact așa cum îl lăsasem. Zayid și bandiții năimiți de Lash la Alger nu arătau prea interesați, spre deosebire de Lash și Kissack. Amîndoi se îndreptară spre avion, Lash în pas ferm, iar Kissack dansînd aproape.

— Mister Lash, acesta-i ? întrebă el emoționat ? E chiar acesta ?

Lash scoase o hîrtie din buzunar și o desfăcu, o studie și o compară cu imaginea de dinaintea ochilor lui.

— Da, Kissack, băiete. E chiar cel căutat.

— Dumnezeu ! exclamă Kissack și începu să sară ca apucat. Cinci mii de bătrîne ! Cinci mii !

— Mai ține-ți gura aceea afurisită ! îl admonestă Lash. Vorbești prea mult.

Se răsuci apoi pe călcîie și se uită țintă la noi.

— Iar voi veniți încoace !

Eu și Byrne am fost îmbrînciți înainte, iar Lash arată spre gaura tăiată de noi în fuselaj.

— Voi ați făcut treaba asta ?

— Mda ! făcu Byrne.

— De ce ?

— Am găsit cadavrul lui Billson. Și am vrut să-i lăsăm un semn la mormînt.

Făcu un semn cu capul spre motor.

— De aia am luat și elicea.

— Ați îngropat cadavrul ?

— Ce mai rămăsese din el. Pămîntul aici e cam tare. Așa că am ridicat un morman de piatră deasupra.

Lash își arată dinții, zîmbind întunecat.

— Deci așa ați făcut ! Atunci nu e totul pierdut.

N-am priceput ce voia să spună cu asta.

— Și unde-i cadavrul ?

Byrne îi explică.

— Kissack, adu elicea aia, spuse Lash. Ia-l și pe Zayid cu tine. Dar mai întîi leagă-i pe ăștia doi, cu mîinile la spate și priponiți și la picioare.

Așa că am fost legați zdravăn și lăsați să zăcem lîngă peretele acelei viroage. Kissack și Zayid se duseră să găsească mormîntul, iar Lash și ceilalți doi dispărură și ei prin spărtura aceea. Nu știam încotro o apucaseră.

— Luke, îmi pare rău că te-am vîrît în be-leaua asta.

El doar mîrîi și se încordă încercînd legăturile, dar, în eforturile sale, veni peste mine și mă trînti jos. Am căzut cît eram de lung și o piatră mi-a intrat în osul pieptului. Cînd m-am ridicat din nou în capul oaselor suflam din greu.

— N-are rost, îmi spusese el. Tipii știu cum să te cetluiască. Cu cît te zbați mai tare cu atîta nodurile se strîng mai bine.

— Da ! Și ce crezi că are de gînd să facă ?

— Cu avionul nu știu. Dar dacă ai auzit bine la Bilma ce ziceai că ai auzit, atunci poți fi sigur că ne curăță. Nu știu de ce n-a făcut-o încă.

M-am uitat la nisipul în care mă prăbușisem mai înainte. Se vedea limpede forma trupului meu acolo, dar nu se zărea nici o piatră. Și totuși o simțisem bine, pe pielea mea.

— Luke ! Îți aduci aminte de lama aceea de topor pe care ai găsit-o la Col de Chandeliers ? E în buzunarul gandourei mele. Crezi că poți ajunge la ea ?

M-am trîntit pe o parte, el s-a sucit cu spatele la mine, încercînd cu mîinile legate să ajungă la pieptul meu. Era o treabă caraghioasă dar reuși să-și strecoare mîinile în buzunar și să-l cotrobăiască.

— E chiar la fund.

— L-am apucat.

Mîinile lui apărură încet sub nasul meu și am văzut că ținea între degete un flecușteț. Nu era mare, doar de vreun inci lungime, și probabil că era mai degrabă o răzuitoare decît o lamă de topor. Dar avea în schimb un tăiș foarte ager.

— Încercați să vă desfaceți legăturile cu dinții ? se auzi o voce amuzată dinapoia noastră.

Byrne lăsă să-i cadă din mână răzuitoarea care ajunsese în nisip, iar eu m-am răsucit în așa fel încît am venit peste ea.

— Ca să tai niște curele din piele ai nevoie de niște dinți mai puternici, spuse Lash.

Mi-am răsucit capul și m-am uitat la el.

— Îmi faci reproșuri fiindcă încerc ?

— Bineînțeles că nu, domnule colonel Stafford. Fiecare ofițer are datoria să încerce să evadeze, nu-i așa ?

Se așeză pe vine.

— Dar voi doi nu scăpați, doar știți bine.

— Hai, cară-te, i-am zis eu acru.

— Nu, voi o să vă cărați, definitiv. Și dacă vor fi cumva găsite vreodată, cadavrele voastre o să arate cam ca al lui Billson, îmi închipui eu. Dar n-o să vă găsească pe aici, prin apropiere, nu, nu, fir-ar să fie. Nu putem noi înghiți chiar atîta coincidență.

Întoarse capul cînd auzi un sunet de metal lovit de piatră, și uitîndu-mă și eu într-acolo am văzut cum oamenii lui veneau prin trecătoare a ceea fiecare cu cîte două canistre în mînă. Le-au dus spre *Zburător*, acolo le-au așezat jos, după care au plecat din nou. Lash își concentrează din nou atenția asupra noastră.

— M-am tot gîndit — i se adresă el lui Byrne, la tot ce mi-ai spus de dimineață de cînd ne-am întîlnit și am ajuns la o concluzie: ești un mincinos nenorocit.

Byrne zîmbi tăios.

— Dacă n-aș avea mîinile legate, n-ai mai spune asta.

— Da, da, aproape tot ce mi-ai spus a fost minciună, în legătură cu poziția avionului, în legătură cu interesul vostru pentru fresce, așa că de ce n-ai fi mințit și în ce-l privește pe Billson ? Ar fi în stilul tău. Unde-i ?

— Ne-a părăsit încă de acum trei zile, îi răspunse Byrne. Îl supăra umărul din ce în ce mai rău. Exact unde l-a împușcat Kissack. În Tenere a avut parte de eforturi mari și rana i s-a redeschis și, ca un nebun ce-i, nu ne-a spus nimic despre asta, fiindcă voia să găsească el avionul lui papa.

— Deci știați și treaba asta, zise și se uită la mine. Amîndoi știați.

— Cînd am văzut cît de rău arată umărul, mi-a fost teamă de o gangrenă, îi spuse Byrne. Așa că l-am expediat înapoi cu Atitel și Hami. Bănuiesc că se deplasează încet, și la vremea asta probabil că abia coboară de pe Tamrit.

— Aș vrea să te pot crede.

— Nu dau nici o ceapă degerată dacă mă crezi sau nu.

Oamenii lui apărură cu încă patru canistre, pe care le puseră lîngă celelalte. I-am urmărit în vreme ce dispăreau din nou prin deschizătura aceea. Lash își lovi ușor palmele una de alta.

— Și așa, după versiunea ta Billson nici n-a călcat pe aici vreodată.

— N-avea cum, dacă s-a întors din drum acum trei zile.

— Oricum nu mai contează, spuse Lash și se ridică în picioare. Eu tot n-am să risc. Billson nu va părăsi Africa de Nord. E mort și el,

la fel de mort ca și voi dealtfel.

Se îndepărtă și Byrne îmi spuse :

— Foarte, foarte vesel tipul.

— Mă întreb unde o fi Paul, i-am zis eu în șoaptă.

— Habar n-am, dar nu-mi pun nădejdea într-unul ca el. Trag speranță în ajutorul lui cum sper să ningă în Tassili. Unde naiba-i lama aia ?

Am scormonit în nisip preț de cinci minute bune, cernînd nisipul printre degete.

— Am găsit-o !

— Atunci ține-o bine și n-o lăsa să-ți scape. S-ar putea să mai avem o șansă.

Kissack și Zayid se arătară cărînd elicea. Kissack îi prezentă lui Lash placa și acesta izbucni în rîs. Nu o aruncă, ci se îndreptă spre locul unde erau priponiți măgărușii ce așteptau liniștiți și o puse cu grijă în bagaj. Apoi se cățăară pe aripa *Zburătorului* și se uită în cockpit.

— O să vadă că lipsește busola, am murmurat eu.

— Poate că nu, îmi răspunse Byrne.

Lash nu se uită decît pe deasupra prin cockpit și apoi o porni pe fuselaj și deschise ușa de la magazia de bagaje. Se uită atent înăuntru, după care îi spuse ceva lui Kissack ce aștepta dedesubt. Părea foarte încîntat. Porni din nou pe fuselajul avionului spre motor unde se așeză călare pe capotă, exact cum făcuse și Byrne. Ridică ceva și cercetă cu atenție, rîse din nou și-i aruncă obiectul lui Kissack, după care arătă spre noi. Kissack se apropie de noi.

Se aplecă deasupra noastră ținînd ceva în mînă.

— Unde-i cheia care se potrivește la piulița asta ?

Era vorba de una din piulițele cu care se prindea elicea de ax.

— N-ai decît s-o cauți singur, îi spuse Byrne.

Kissack îi arse un picior în coaste. Am intervenit îndată :

— E pusă în trusa de scule de pe măgărușul ăla, cel din mijloc.

Kissack îmi expedie un zîmbet și se depărtă.

— Nu-i nevoie să-i mai și ajutăm, Max.

— Nici nu-i ajut. Dar nu vreau să răscolească prin toate bagajele. În trusa mea e busola.

M-am uitat spre Lash.

— Ai lăsat toate piulițele acolo ?

— Mda... și încă puse în ordine, ca lumea, deasupra capotei. Sînt un tip foarte dichisit.

Avea o notă de amărăciune în glas. Oamenii lui Lash își făcură apariția prin trecătoare cîrînd încă patru canistre, care, împreună cu celelalte făceau douăsprezece și se părea că se întorc să mai aducă. O canistră are în mod normal patru galoni, de fapt ceva mai mult, deci pe nisip acolo erau cincizeci de galoni.

— Ce naiba vor să facă cu toată apa aia ? am întrebat eu.

— Ce te face să crezi că e apă ?

Am clipit din ochi plin de uimire.

— Crezi că e benzină ?

— Doar pun și elicea înapoi, nu-i așa ?

— Sînt nebuni ! am exclamat eu. De aici doar n-au cum să decoleze !

— Dar nici nu le trece prin minte, îmi spuse Byrne. Nu-ți aduci aminte de Land-Rover-ul lui Paul. Bănuiesc că vor să-i dea foc.

Voiau să distrugă orice dovezi. Ce fel de dovezi ? I-am urmărit cum puneau elicea la loc. Era o treabă mult mai grea pentru ei să monteze elicea decît fusese pentru noi s-o scoatem. La un moment dat, toți cei cinci erau antrenați la treaba asta, am profitat de ocazie și am început să tai curelele din jurul încheieturilor mîinii lui Byrne. Tăiam cu lama aceea lustruită și ascuțită curelele fără să pot vedea ce fac, fiindcă eu și Byrne stăteam cu spatele unul la celălalt. Deodată îmi spuse :

— Gata ! Uite că termină !

Am ascuns lama în palmă și m-am sucit din nou ca să mă uit la *Zburător*. Kissack și Zayid îi dădeau canistrele lui Lash, care stătea pe o aripă și turna benzină în rezervorul auxiliar. Ceilalți doi erau ocupați mai departe cu căratul canistrelor. Lash a turnat cincizeci de galoni în rezervor și mai avea la dispoziție încă cincizeci, fiindcă numărasem acum douăzeci și patru de canistre cu totul.

— Poveri pentru trei cămile, spuse Byrne. Tocmai mă întrebam de ce aveau ei nevoie de atîtea animale de povară.

Lash și Kissack veniră spre noi. Byrne se uită la ei :

— „I-am zis și lui Wilbur, i-am zis și lui

Orville —

De zburat n-o să mai zboare niciodată !“

— Foarte amuzant, îi replică Lash. Kissack tocmai a venit cu o sugestie. Zice că n-ar strica să punem pe unul dintre voi în cockpit.

Ne cercetă, apoi se întoarce spre Kissack și obiectă :

— Nu-l putem pune pe Byrne, e prea bătrîn și s-ar putea să se vadă treaba asta. Dacă o să trebuiască să punem pe careva atunci acesta nu poate fi decît Stafford.

Kissack ridică din umeri.

— Mie îmi convine.

Lash se uită la mine.

— Nu știu, făcu el gînditor. Hainele nu corespund.

— O să ardă, nu-i nimic.

— Mmm. Și mai sînt și dinții. O dată și o dată avionul ăsta tot are să fie găsit, Kissack, și s-ar putea să-i treacă cuiva prin minte să întreprindă o cercetare amănunțită. Dacă găsesc în cockpit pe altcineva decît pe cel căutat, atunci o să ploaie cu întrebări, fir-ar să fie.

— După mai bine de patruzeci de ani ?

— S-au întîmplat și lucruri mai ciudate. Nu, dacă mă gîndesc mai bine, cred că o să lăsăm lucrurile așa cum sînt. Avem și cadavrul lui Billson, deci fie așa. O să pară că a reușit să iasă înainte de a exploda avionul.

Lash se uită de sus la mine și-mi zîmbi.

— Stafford, nu te lăsa purtat de speranțe. Nu e decît un răgaz.

— Ești un nemernic cu sînge rece.

Kissack îmi arse un picior în coaste, dar Lash îl apucă de braț.

— Să nu mai faci asta. Detest violența gratuită.

— Ce fel de violență ? întrebă Kissack.

— Vreau să spun că eu nu dau cu picioarele așa aiurea cum faci tu.

Lash se întoarse și se uită la avion.

— Nu arată ca și cum s-ar fi sfărîmat la aterizare, se plînsese el. Nu așa trebuie să ardă. Trebuie să-i ridicăm coada și să dăm tot avionul în bot, cu motorul în jos.

— La naiba, sărăcia aia-i grea a dracului.

— Nu chiar atît de grea, și doar sîntem cinci oameni. Nu trebuie decît să săltăm coada și să punem niște pietre dedesubt. Cînd o să-i ridicăm coada destul de sus, atunci o să vină singur în bot ca o basculă. Dar mai întîi să mai punem niște benzină, zic eu.

Se îndepărtară spre avion și Lash se urcă din nou pe aripă. Kissack îi întinse o canistră plină și el o turnă în cockpit, după care mai răsturnă una și în magazie. Apoi mai adăugă la acestea alte două canistre și am văzut deasupra avionului ceața vaporilor de benzină. Acum avionul era o veritabilă bombă și nu avea nevoie decît de o scînteie ca să explodeze.

Toți cei cinci se strînseră la coada avionului. În vreme ce patru ridicau, al cincilea băga pe rînd pietre dedesubt și, încet, încet, coada se ridică tot mai sus. Pe cînd toți erau ocupați și nu se uitau la mine, eu mi-am văzut de treabă cu lama de piatră la încheieturile lui Byrne. N-am văzut cînd avionul a basculat, dar cînd m-am uitat, fuselajul era la patruzeci și cinci de grade și coada țintea spre cer. Troznitura

pe care o auzisem fusese provocată de elice când se strîmbase izbindu-se de pămînt, sub greutatea motorului.

Au mai turnat iar benzină peste avion, și Kissack folosi benzina din ultima canistră ca să facă o dîră pe nisip. Nu voia să fie prea aproape când punea foc. Era un incendiator destul de priceput. Lash, ținîndu-se aproape de noi, scoase din buzunar o bucată de hîrtie, Cred că era aceeași pe care o folosisese pentru a identifica avionul.

— Nu mai am nevoie de asta, spuse el pe un ton foarte firesc și-i aprinse un colț cu o brichetă. O ținu în așa fel încît să fie sigur că se aprinsese, și apoi o aruncă în nisipul îmbibat de benzină. La început nu se întîmplă nimic. În lumina aceea puternică a soarelui era aproape imposibil să vezi flăcările alergînd spre avion. Dar deodată *Zburătorul* fu cuprins de foc. Flăcările izbucniră cu vuiet din cockpit, parcă împinse de un curent puternic, goniră pe fuselaj spre coadă și cîrmă pînă când tot avionul începu să ardă.

Măgărușii începură să ragă și să se zbată cuprinși de spaimă.

— Luații măgarii ăia de aici ! urlă Lash.

Cred că lui Lash nu-i trecuse prin minte ce căldură putea emana atîta benzină cîtă turnase el. Au prins măgărușii și i-au împins prin trecătoare, după care ieșiră cu toții, lăsîndu-ne numai pe noi să zăcem acolo. Am profitat de ocazie încercînd să tai curelele de la mîinile lui Byrne, dar el se smuci deodată.

— Pentru numele lui Dumnezeu, exclamă el, dă-te de-a dura pînă sub stîncă și ferește-ți capul. Afurisitul acela de rezervor auxiliar o să explodeze.

Ne-am rostogolit și ne-am înghesuit în stîncă, cu fața în jos să ne ferim de dogoarea avionului în flăcări. În spatele nostru, la șaptezeci de iarzi, rezervorul auxiliar explodează deodată ca o bombă și am simțit cum trece peste mine o undă de foc. De jur împrejur se auzi un sunet ca de ploaie și ceva mă izbi în șale. Cînd m-am uitat din nou la avion am văzut că se rupsese în două, iar coada și cîrma verticală zăceau aruncate la mare distanță de partea din spate. Una din aripi se desprinsese cu totul. Iar eu îmi pierdusem lama de piatră. Apoi flăcările s-au potolit destul de repede, iar Lash își făcu din nou apariția. Se uită la noi batjocoritor.

— V-a cam pîrlit ? Nu-i nimic, de la asta crește părul.

— Du-te dracului ! îi răspunse Byrne.

Lash nici nu-l luă în seamă și se uită la resturile avionului.

— M-am gîndit să folosesc exploziv plastic, dar s-ar fi putut să nu iasă cum trebuie. Acum însă arată cît se poate de natural. Oricine se duce la film știe că avioanele ard foarte bine.

Îi făcu semn lui Kissack.

— Ridică-i pe ăia doi în picioare și fă-i să meargă.

Kissack se aplecă și-mi tăie legăturile de la gleznă, dar nu se arată prea înclinat spre menajamente și reuși să mă zgîrie cu cuțitul și pe

mine. M-am ridicat cu greutate în picioare fiindcă aveam încă mâinile legate la spate și mi-am cam pierdut echilibrul. Lash și Zayid porniră înainte, eu și Byrne după ei, iar Kissack în spate, cu pistolul în mână. Ceilalți doi încheiau șirul. Grămada de pietre ridicată de noi fusese dată la o parte, încât acum se vedea iarăși țeasta lui Billson. Lash se uită netulburat la cadavru.

— Ei, cadavrul l-am găsit noi dar nu-l putem lăsa așa. Drept ? Doar nu s-a îngropat mortul singur.

Dădu ordine în franceză și oamenii lui începură să desfacă mormântul cu totul.

— De unde ai știut că avionul trebuia să ardă ? l-am întrebat eu.

Lash ridică din umeri.

— N-am știut. Dacă ardea acum patruzeci de ani m-ar fi scutit de multă bătaie de cap. Dar n-am vrut să risc. Niciodată nu risc. Am venit pregătit pentru orice eventualitate.

Se uită cum ieșea din nou la iveală cadavrul acela mumificat.

— Kissack a vrut să te pună în cockpit înainte de a da foc avionului... dar Kissack e un nebun, după cum ați avut ocazia să aflați. Îndată ce mi-a spus că lipsește cadavrului un braț, am respins ideea. Totul trebuie nu numai să arate firesc, ci să fie cu adevărat firesc. Nu risc niciodată.

Monumentul acela de deasupra cadavrului a fost desfăcut în întregime. Lash se uită la cadavru.

— Chiar așa l-ați găsit ?

— Da.

— Nu te cred. Trebuie să fi lăsat vreun mesaj oarecare, hîrtille...

Își răsuci capul și se uită la noi.

— Unde-s ?

— S-ar putea să le fi dat foc chiar mai înainte, îi spuse Byrne. Nu prea ai cercetat avionul acela ca lumea.

— Ați făcut-o însă voi, replică Lash. Se uită la Kissack și-i spuse deodată.

— Când ne întoarcem vreau să descarci măgarușii ăia și să cercetăm totul.

— În regulă, spuse Kissack.

Ținea pistolul neglijent în mînă cu țeava în jos. Hîrtille lui Billson nu mă îngrijorau pentru că erau la Paul, care acum probabil că era departe, dincolo de zare. Dar dacă ne răscoleau prin bagaje ar fi găsit busola. Nu știu de ce naiba mai eram eu îngrijorat de asta. Ar fi trebuit să fie cea mai mărunță dintre grijile mele în clipa aceea.

— Kissack, am strigat eu.

— Ce ?

— Când ai dat foc *Land-Rover*-ului lui Paul Billson, ai cercetat măcar mai întîi mașina ?

— De ce naiba ? Nu, n-am făcut-o. Dar ce te-nteresează pe tine ?

— Nimic. Pentru treaba asta o să primești cinci mii de lire, așa-i ? Pariu că Lash primește de zece ori pe atît.

Ochii lui Lash sclipiră.

— Domnul Stafford exagerează.

M-am uitat în continuare țintă la Kissack.

— Lash nu ți-a spus ?

— Ce să-mi spună, la naiba ? Ce legătură are *Land-Rover*-ul lui Billson cu cele cinci bătrîne ale mele ?

Am ridicat indiferent din umeri.

— Doar că Billson avea la el o groază de bani peșin. Peste cinci mii... mult mai mult. Nu cred că Lash ți-a spus.

— Cît de mulți ? făcu Kissack cu glas răgușit.

— Cincizeci și șase de mii de lire, valută britanică. Erau în valizele din portbagajul *Land-Rover*-ului.

Kissack făcu ochii mari și se răsuci spre Lash.

— Adevărat ?

— De unde să știu eu ? îi răspunse Lash cu voce plictisită. Calmează-te, omule. Stafford vrea să te stîrnească.

— Mai are el chef de asta acum ? Îndoi-m-aș.

Lui Lash îi dispăru subit plictiseala.

— Fir-ar să fie ! Dacă aș fi știut crezi că nu ți-aș fi spus ? Crezi că aș fi stat deoparte și m-aș fi uitat cum dai tu foc la bani ? Doar nu-s atît de...

N-a avut timp să-i spună mai mult pentru că se auzi o bubuitură cutremurătoare, pornită din apropiere, și scăfîrlia lui Kissack explodă, împrăștiind peste tot bucăți cenușii de creier. Genunchii i se muiară și se prăbuși la pămînt, iar pistolul îi scăpă din mînă în cădere.

Paul Billson reacționa totdeauna în mod exagerat.

O pușcă militară, chiar și una din vremea primului război mondial, e făcută ca să omoare omul aflat la o mie de iarzi distanță sau chiar mai departe, iar pentru un țintaș mediu e o sculă bună pînă la patru sute de iarzi. Paul Billson nu era un țintaș mediu. De fapt nu era chiar deloc țintaș, și mai tîrziu a mărturisit că era prima dată că trăgea și el cu arma. Dar de la cincisprezece pași nici chiar Billson nu putea să nu-l ucidă pe Kissack.

După cum ne-a relatat mai apoi, se dusesese la mormînt ca să facă fotografiile și apoi rămăsese cîteva minute în reculegere. Se întorsese, luase cei doi măgăruși și urmase direcția pe care i-o indicase Byrne. Ne-a văzut înconjuțați de oamenii lui Lash cocoțați pe cămile și, plin de tact, se trăsese deoparte. Din fericire, și pentru el și pentru noi se deplasase cu măgărușii lui numai pe piatră, altfel Zayid i-ar fi putut dibui urmele. Apoi a văzut cum eram duși în captivitate și se întreba ce-i rămînea lui de făcut.

Nu ne-a spus, dar cred că primul lui impuls instinctiv a fost să o șteargă, dar s-ar putea să fiu nedrept cu el. Și, în orice caz, încotro să fi fugit? Pînă la Tamrit erau trei zile de mers și chiar și el trebuie să-și fi dat seama că n-ar fi reușit să găsească niciodată drumul de unul singur. Dar, indiferent ce-o fi gîndit atunci, în cele din urmă se hotărî să se ațină pe aproape. Și descoperi că arma lui Byrne, carabina Lee-Enfield, era agățată la oblîncul unuia din măgăruși. Se îndepărtă, găsi un fel de grotă și priponi

măgărușii acolo. Unul dintre ei cam avea chef să ragă, ceea ce-l băgă în sperieți pe Billson, gândindu-se că putea fi auzit și atunci ar fi început să-l caute. Dar a făcut ceea ce trebuia. A scos poverile de pe măgăruși, i-a împiedicat cum văzuse că făcea Byrne și le-a dat drumul. Apoi s-a ocupat de armă.

Văzuse el arme de la distanță, dar nu pusese niciodată mîna pe vreuna, ceea ce nu era neobișnuit pentru un englez de vîrsta lui care nu fusese mobilizat în timpul războiului, fiind inapt. Și pe la Luton nu prea umblă cîinii cu arme în coadă. O întorsese pe toate părțile, avînd grijă să nu-i atingă trăgaciul, și apoi manevră închizătorul, căutînd să vadă cum funcționa. În cele din urmă, mai mult sau mai puțin întîmplător, apăsă pe resort și se trezi cu încărcătorul în palmă. Era gol, și înțelese că de aceea nu intra nici un cartuș pe țeavă.

Stătu o vreme să se dumirească, și îndată ajunse la concluzia că muniția nu se putea să fie prea departe de armă. Știa că Byrne avea obiceiul să țină un încărcător întreg în tașca pe care o purta după gît, dar trebuia să mai fie cartușe pe undeva. Începu să caute prin bagajele pe care le dăduse jos de pe măgăruși și, în cele din urmă, găsi un pachet cu unsprezece cartușe.

Cînd încercă să bage cartușele în încărcător acestea n-au vrut să intre așa că se chinui să le introducă pe cealaltă parte și atunci lunecară ușor, comprimînd treptat arcul. Pricepu că putea băga astfel cinci cartușe. Potrivi încărcătorul la armă, acționează închizătorul încet și, drept recom-

pensă, văzu cum un cartuş era împins ferm şi uşor în camera puştii. Acum avea arma încărcată. Mai ştia el ceva cum că arma ar avea şi un fel de piedică de siguranţă şi apoi descoperi micul buton care, plimbat dintr-o parte în alta, dădea la iveală sau acoperea un punct roşu. Problema era că nu ştia când era piedica pusă şi când nu. Nu-i trecuse prin minte să scoată încărcătorul, să extragă şi cartuşul de pe țeavă şi să încerce trăgaciul cu arma neîncărcată. În cele din urmă se gândi că roşu înseamnă pericol, așa că atunci când se vedea punctul roşu, însemna că piedica nu era pusă. Acoperi punctul roşu, se ridică ținând arma în mână.

Paul nu era om de acțiune, ci mai degrabă un om al reacției. Putea fi stîrnit de oameni, de eveniment, așa cum îl stîrnise English, ziaristul acela, dar nu era în firea lui să se aprindă singur. Așa că rămase o vreme pe loc nehotărît, întrebîndu-se ce era mai bine să facă. Se gândi că nu era nimerit să-l atace pe Lash şi şleahtha lui luînd-o prin trecătoarea dintre stînci, care devenise acum un fel de magistrală pe unde se ajungea la *Zburător*. Ci, din contra, socoti că era mai bine să încerce prin partea opusă. Fusesse o idee bună.

Găsi un bidon şi-l umplu cu apă, luă celălalte şase cartuşe şi apoi o porni în cercetare, ducînd arma cu multă delicatețe, de parcă ar fi putut lua foc din proprie inițiativă. Ştia care era direcția spre trecătoare, așa că o luă în unghi drept, trecînd pe la baza unei coloane de gresie. Oricine îl ştia pe Paul Billson, dacă l-ar fi văzut în acele momente, nu l-ar fi recunoscut.

Începu să-și numere pașii, pentru a ține socoteala distanței parcurse, și când ajunse la două sute de dubli pași, o coti la stînga și o ținu așa. După alte cinci minute se opri pentru că auzi glasuri. Cu mare băgare de seamă se uită pe după o stîncă și-i văzu pe Kissack și Zayid trecînd la un întins de mînă. Cărau amîndoi o elice.

Atunci își dădu seama unde se afla : undeva aproape de mormîntul tatălui său. Stătu o vreme pe loc, apoi ieși din locul unde se ascunsese și, odată ajuns pe poteca pe care trecuseră ceilalți, înțelese unde se afla. Mai merse puțin și nimeri la peștera unde era îngropat tatăl lui. Pietrele mormîntului fuseseră dărîmate cu brutalitate, și zări albul țestei mortului. Asta-l enervă atît de cumplit încît începu să tremure de furie.

Primul impuls fu să se ducă drept spre avion și să-l împuște pe Kissack, dar reuși să se stăpînească. Nu-și făcea iluzii în privința talentelor lui în a se descurca cu o armă și avea serioase îndoieli că atunci când va veni momentul îl va putea omorî pe Kissack, dar în nici un caz nu avea șanse într-o confruntare directă, fiind amîndoi cu armele în mînă. Și apoi mai erau și alții, nu numai Kissack. Mă îndoiesc că prin minte i-a trecut în clipele acelea ideea calvarului pe care-l înduram eu și Byrne.

Se opri deasupra mormîntului și apucă una dintre pietre, cu gînd să refacă mormîntul la loc. Apoi rămase cu piatra în mînă și se mai gîndi. Lui Paul Billson nu prea-i veneau de la sine gîndurile logice în minte. Așa cum am mai spus, era un om care de fapt reacționa la imbolduri din afară. Dar de data asta se gîndi cu ade-

vărat și puse cu grijă piatra exact de unde o luase, apoi ieși și se așeză după o stîncă, ascuns vederii dinspre peșteră, ca să se dumirească ce are de făcut.

Deodată zări fum ridicîndu-se în înalturi și abia apoi veni și bubuitura, atenuată, și ecourile ei repetate, cînd explodă rezervorul auxiliar al avionului. Își închipui, pe bună dreptate, că avionul era distrus. Nu știa de ce, dar atunci numai foarte puțini cunoșteau motivul. Se ridică și se uită în partea de unde se vedea fumul, și nehotărîrea îl încercă din nou.

Apoi se întoarse și se uită printr-o deschizătură dintre stînci, spre mormînt. Paul habar nu avea, dar stătea exact în spatele unei perfecte ambrazuri, cum ar fi socotit un trăgător : două pietre rezemate de o a treia, cu o deschidere între ele de vreo șase inci. Adîncimea deschiderii era de trei picioare, și de unde stătea putea vedea mormîntul la douăzeci de pași distanță. Existau chiar și două lespezi late de piatră pe care să-și rezeme cotul, să aibă mai multă siguranță la ochit. Întîmplarea, împrejurările și mecanismul gîndirii proprii au conspirat pentru a-l face să fie exact unde trebuia, și exact în momentul în care trebuia. Curînd auzi glasuri. Puțin mai apoi trase.

Bubuitul unei carabine militare este groaznic din apropiere. Mă gîndesc că în cazul unui pluton normal de execuție de opt oameni, chiar dacă nici unul dintre ei n-ar nimeri victima, aceasta probabil că tot își va da sufletul din cauza șocului. Împușcătura aceea solitară, venită pe ne-

așteptate, ne împietri pe toți tablou, în vreme ce Kissack se prăbușea grămadă la pământ.

Glonte, care-l izbise pe Kissack pe la spate drept în țeastă, trecut prin el ca prin nimic. Pătrunse în peșteră, ricoșă de pereți și ieși zbîrnîind afară, înspăimîntîndu-l pe Zayid. Dar nu asta tulbură acel tablou, ci sunetul metalic care nu știai de unde vine, în vreme ce Paul manevra închizătorul ca să bage alt cartuș pe țeavă. Din senin, Lash dădu la iveală un pistol, exact în aceeași clipă în care Byrne se arunca să apuce arma care-i scăpase lui Kissack. Cînd ai mîinile legate la spate e foarte dificil să execuți un blocaj de rugby, dar am făcut tot ce-am putut și m-am repezit la picioarele lui Lash. Pistolul lui bubui, am simțit o izbitură cumplită în brațul stîng, și m-am prăvălit într-o parte. Dar l-am dat jos și pe el.

După aceea, deasupra mea gloanțele începură să zbîrnîie ca niște albine înfuriate, în vreme ce Byrne trăgea pe deasupra mea, și cu coada ochiului l-am văzut pe Zayid prăbușindu-se grămadă. Paul își aduse și el contribuția la vacarmul acela de iad slobozind încă un foc, exact cînd Lash își revenise suficient ca să poată ridica arma ca să tragă în Byrne. Mi-am vînturat picioarele și l-am izbit peste încheietura mîinii chiar înainte de a-l nimeni Byrne. Byrne trăgea după tipicul poliției, cu corpul mult aplecat înainte, ținînd cu amîndouă mîinile patul pistolului, brațele întinse și arma îndreptată exact pe țintă. Trimise trei gloanțe în Lash, care zvîcni convulsiv, se prăbuși la pământ și începu să urle. Paul trase din nou, glonte, care-l izbise pe Kissack pe la spate drept în țeastă, trecut prin el ca prin nimic. Pătrunse în peșteră, ricoșă de pereți și ieși zbîrnîind afară, înspăimîntîndu-l pe Zayid. Dar nu asta tulbură acel tablou, ci sunetul metalic care nu știai de unde vine, în vreme ce Paul manevra închizătorul ca să bage alt cartuș pe țeavă. Din senin, Lash dădu la iveală un pistol, exact în aceeași clipă în care Byrne se arunca să apuce arma care-i scăpase lui Kissack. Cînd ai mîinile legate la spate e foarte dificil să execuți un blocaj de rugby, dar am făcut tot ce-am putut și m-am repezit la picioarele lui Lash. Pistolul lui bubui, am simțit o izbitură cumplită în brațul stîng, și m-am prăvălit într-o parte. Dar l-am dat jos și pe el.

în piatră. Byrne țipă ca să acopere urletele lui Lash :

— Paul, nu mai trage, pentru numele lui Dumnezeu ! O să ne omori și pe noi, pe toți.

Am încercat să mă ridic, dar am folosit din greșeală chiar mîna rănită și am simțit un șoc dureros... Cînd, în cele din urmă, m-am săltat și m-am uitat în jur, am văzut trupurile lui Zayid, Kissack și Lash, acesta din urmă urlînd la fel ca Bailly în Tenere. Ceilalți doi arabi se topiseră. Probabil că totul se petrecuse doar în intervalul a douăzeci de secunde. Byrne strigă din nou :

— Paul, arată-te ! Ieși de acolo.

Paul apăru de după o stîncă. Avea fața albă ca hîrtia, iar mîinile îi erau prinse de un tremur de nestăpînit. Byrne făcu un pas înainte și apucă arma în vreme ce-i cădea din mînă.

— Ai umplut încărcătorul ?

Paul dădu din cap fără să poată scoate un cuvînt.

— Mai ai muniție ?

Paul se căută prin buzunare și-i dădu cartușele. Se holbă la Lash și apoi își duse mîinile la ureche, ca să nu mai audă urletele acelea neostoite. Și mie îmi venea să fac la fel, dar nu-mi puteam ridica mîna stîngă. În filme cînd e omorît cîte unul, acesta se ghemuiește foarte expresiv, și are bunul simț să moară pe tăcute. În viață e însă altfel.

Byrne trase închizătorul înapoi și un cartuș gol de alamă sări afară. Împinse închizătorul înainte, îl fixă și apoi, fără nici o vorbă, făcu un

pas spre Lash, îi puse capătul țevii în tîmplă și apăsă trăgaciul. Arma bubui și, după ce ecoul împușcăturii se stinse, se lăsă o tăcere apăsătoare. Byrne se uită la mine. Era tras la față și avea o expresie chinuită.

— Îmi asum răspunderea, spuse el cu voce aspră. Avea trei gloanțe, unul în burtă. Tot n-ar fi trăit. Mai bine așa.

— În regulă, Luke, i-am zis eu încet.

Și așa sfîrși un om care spunea că detestă violența gratuită, dar care ar fi ucis cu sînge rece, dacă așa era înțelegerea. După opinia mea, Lash fusese mai rău decît Kissack. Byrne reîncărcă arma.

— Ești rănit ?

— M-a nimerit în braț, acum zbor numai într-o aripă.

— Așteptați amîndoi aici, mîrîi el, și ieși fără alte vorbe.

Paul se apropie și se uită la Lash.

— Atît de repede, spuse el în șoaptă.

N-am priceput dacă se gîndea la ce făcuse Byrne sau la toată secvența aceea. Întoarse capul.

— Ești teafăr ?

— Ajută-mă să mă ridic.

Mîna stîngă începea să mă doară tare. Mi se părea că la intervale neregulate mă trecea cîte un curent electric. În timp ce se chinuia să mă ajute să mă ridic i-am zis :

— Paul, te-ai descurcat bine. De minune.

— Crezi ? făcu el fără vlagă.

— Ticălosul ăla chiar voia să mă prăjească în avion și, din cîte-l cunosc eu, ar fi avut mare chef să mă ardă de viu, și ar fi scris și Lash

la treaba asta dacă ar fi socotit el că astfel contribuie cu ceva ca totul să pară cît mai real.

Am tăcut. Așteptam să aud răsunetul unor împușcături, dar nu se auzea nimic. Paul se întoarse spre mine cu o expresie nedumerită.

— Max, dar de ce toate astea ?

— Nu știu, i-am răspuns. Dar am să aflu eu. Și acum, pentru Dumnezeu, ai de gînd să-mi tai și mie legăturile ? Dar ai grijă de brațul rănit.

Jumătate de oră mai tîrziu, se întoarse și Byrne. Purta pușca aruncată pe după umăr, și mîna înaintea lui două cămile de povară. Rezemă pușca de o stîncă și spuse :

— S-a rezolvat.

Apoi își ridică încheieturile mîinilor :

— Nu-mi amintesc cînd m-am eliberat, spuse el. Am reușit, atîta știu. Te-ai descurcat bine cu lama aceea de piatră.

— Dar cu ceilalți doi ce-ai făcut ?

Arată spre Lash.

— Omul cu banii s-a dus, dacă s-au dus banii s-a dus și cheful de luptă. Niște otrepe. Le-am dat trei cămile și apă și le-am spus să se ducă dracului. N-o să ne mai plictisească de acum.

Îi aruncă lui Paul dîrlogii și desfăcu o cutie de la oblîncul șei.

— Să vedem ce-i cu brațul.

După părerea lui era rupt, lucru pe care-l știam, îl așeză cum se pricepu și el mai bine și încropi provizoriu o eșarfă.

— Și acum să revenim la civilizație, spuse el.

Dar înainte de asta mai aveam multe de făcut. Paul îl ajută să pună cele trei cadavre pe cămile și plecară. Nu știu unde s-au dus, dar după vreo

două ceasuri s-au întors fără cadavre. În vremea asta eu am terminat de refăcut monumentul din pietre peste rămășițele lui Billson. Byrne puse placa de aluminiu deasupra.

— Fără elice, spuse el cu o expresie de silă. Acum nu o mai putem scoate.

Am făcut ordine în jurul peșterii, am adunat cartușele goale, am înlăturat celelalte urme ale înfruntării și ne-am dus iar la avion. Paul privi rămășițele înnegrite și clătină din cap.

— De ce ? întrebă el din nou.

Nu i-a răspuns nimeni.

— Mîine dimineață în zori plecăm, spuse Byrne. Dar de data asta pe cămile.

Și așa am făcut, și Byrne bombăni toată vremea împotriva felului idiot în care cei din neamul chaamba își întocmeau șeile pentru a călări pe animalele acelea.

31

Cum ar fi spus Edward FitzGerald, „Djanel era chiar Paradisul“. Patru zile mai târziu, Byrne avu grijă să mă instaleze confortabil într-o cameră de hotel, apoi dispăru, probabil ca să-l găsească pe Atitel și să-i spună că piciorul acela rupt merita zece cămile, la urma urmei, și avea să le primească la Bilma, la începutul sezonului următor. Eu mă întrebam însă cam cît merita o mînă ruptă.

Cînd se întoarse, rezolvase treaba, ba făcuse și ceva în plus. Se dusesese la oficiul poștal și-i

trimise o telegramă ca s-o înștiințeze pe Hesther Raulier. Nu știu cu exact ce-a scris el în telegrama aceea, dar a fost suficient pentru ca Hesther să promită că trimite la Djanet un avion închiriat pentru ca să ne ducă pe mine și pe Paul la Alger.

— Vreau să știu că brațul e pus la locul lui ca lumea, îmi spuse el. Dar nu aici. Hesther cunoaște ea pe cine trebuie la Alger, și se aranjează totul în liniște.

Am dat din cap în semn de încuviințare.

— Atunci mai avem niște lucruri de făcut, i-am zis eu. Există în Djanet un împuternicit judecătoresc ?

— Cum ?

— Americanii ar spune un notar public. Se luminează la față.

— Bineînțeles că este. De ce ?

— Vreau să trecem pe hîrtie tot ce-am găsit noi în neregulă pe *Zburător*, totul în legătură cu busola și cu ce-am rîciit de pe fundul rezervorului principal. Și mai vreau să semnez declarația asta înaintea unui funcționar oficial. O semnez și eu, nu-l băgăm însă și pe Paul în treaba asta. Crezi că putem găsi pe undeva pe aici o mașină de scris ?

— E una la biroul hotelului, îmi spuse el. O aduc pe aia.

Mi-am pierdut jumătate de zi bătînd la mașină declarația, în care am făcut numeroase trimiteri la Byrne pentru a lămuri părțile mai tehnice. Am scris-o numai cu o singură mîină, dar nu mi-a venit mai greu ca de obicei, fiindcă,

oricum, stilul meu de a scrie la mașină era un fel de vînătoare de litere. A doua zi dimineață ne-am dus la un notar public și am semnat amîndoi fiecare pagină ce purta și ștampila notarului public. Nu conta că omul nu pricepea o iotă din conținut, era martor al semnăturilor noastre.

Apoi am scos cutia de plastic de la săpunul de bărbierit și am pus-o într-un plic pe care l-am sigilat, iar Byrne și eu ne-am semnat deasupra. Mă uitam la Byrne cum se chinuia să se semneze cu un scris cam neformat, și mai și scotea limba printre dinți ca un școlar. Dar, în cele din urmă, scrise clar — Lucas Byrne.

Pe cînd plecam din biroul notarului, Byrne îmi spuse :

— Ei, ai vrea idee care-i dedesubtul ?

— Mai multe... dar sînt cam ciudate.

— S-ar putea să nu fie nici un dar. Așa s-arată. Dacă afli vreun răspuns să-mi zici și mie.

— Așa am să fac, i-am răspuns eu.

Toți trei am luat masa la un restaurant și am ras cîteva sticle de bere, iar după aceea Byrne ne-a condus cu mașina înapoi la hotel, ca să ne luăm bagajele și apoi a mai făcut cîteva mile cu noi pînă la In Debiren, unde era terenul de aterizare și ne aștepta un *Piper Comanche*. Paul, cel care înainte nu făcea nimănui favoarea de a-i mulțumi, indiferent pentru ce, îl copleși pe Byrne, de data asta, făcîndu-l să se simtă încurcat și să adopte poziția celui ce se apără cu „ei fleacuri, mai nimic“.

— Paul, i-am zis eu, urcă în avion. Eu mai am cîteva vorbe de schimbat cu Luke.

Cînd s-a îndepărtat suficient ca să fiu sigur că nu ne mai aude, i-am zis :

— Are dreptate, ştii şi tu. Mulţumirile nu ajung.

Byrne zîmbi.

— O, Doamne, sper să ai dreptate.

Scoase un plic sigilat, cu numele meu pe el.

— Pentru tine. Doar ți-am spus că te taxeze eu. Poți aranja cu Hesther.

I-am zîmbit şi am pus plicul în buzunarul gîndourei mele, fără să-l deschid.

— Şi acum ce-ai să faci ?

— Mă întorc la Air şi la treburile mele, mă întorc la o viaţă paşnică. Pentru Hesther, din partea mea, toate cele bune.

— O să-i transmit toată dragostea ta, i-am zis eu.

Byrne se uită la mine sfidător.

— Fă tu una ca asta şi o să rîdă ca o hienă.

Mă apucă de mîină.

— Şi fii atent ce faci. Din cîte am auzit eu, oraşele acelea mari pot fi mai primejdioase decît deşertul.

— Am eu grijă şi nu uit, i-am promis şi am urcat în avion.

Am decolat, iar în vreme ce avionul făcea turul aerodromului, am văzut că Byrne nu mai zăbovise. *Toyota* tîra după ea un nor de praf, îndreptîndu-se spre sud, spre Bilma, şi de acolo la Air.

În timpul zborului spre nord, la început am rămas numai cu gândurile mele și mă uitam fără să văd ceva de fapt la întinderea aceea nesfârșită de dune care se derula sub noi. Erau prea multe fire aiurea care trebuiau legate între ele, fir-ar să fie, și nu reușeam să pricep de unde trebuia să încep. Am scos plicul lui Byrne și i l-am întins lui Paul.

— Vrei să fii amabil să mi-l deschizi ?

— Sigur.

Rupse plicul la un capăt, îl scutură să iasă scrisoarea dinăuntru și mi-o dădu. Așa cum îmi promisese, Byrne îmi făcuse nota de plată, și totul era pus pe hîrtie limpede, plătibil în lire sterline. Socotise că făcuse oficiul de ghid, prețuit la 30 de lire pe zi, și în treizeci și trei de zile asta făcea 990 de lire. Apoi mai trecuse benzină, atîția litri colo, atîția dincolo, și ulei și cauciucuri, cămile închiriate, ca și prețul a cinci cămile la o sută de lire fiecare. Mai adăugase și jumătate din valoarea unei mașini *Toyota Cruiser*, ceea ce mi s-a părut puțin cam exagerat, dar mi-am adus aminte cum i-a găurit Kissack în Tenere mașina ca pe un ciur. Și toate la un loc se ridicau la ceva peste 5 000 de lire. Pentru că ne salvase viața nu-și trecuse nici un comision. Byrne era un tip grozav ! În vreme ce puneam scrisoarea deoparte, Paul îmi spusese fericit :

— De-abia aștept să-i văd din nou mutra redactorului ăluia.

— Hmm ! Paul, vrei să-mi faci un hatîr ? Nu te apuca să bați toba peste tot de îndată ce

ajungem la Londra. Ba, din contra, doresc să nu spui nimănui nici o vorbă, fir-ar să fie, pînă nu-ți zic eu că se poate. Te rog.

— De ce ?

Am oftat.

— Acum pe loc nu-și pot spune. Dar vrei să mă crezi atunci cînd îți spun că e spre binele tău ? Și, în orice caz, n-o să spui nimănui nimic despre Lash și Kissack.

— De ce nu ? întreabă el din nou.

— Dumnezeuule, am făcut eu. Păi Paul, ai ucis un om ! I-ai zburat creierii. Doar nu vrei să umbli la cuibul ăsta de viespi ! Uite, o să poți vorbi ziariștilor despre descoperirea *Zburătorului*, despre rămășițele tatălui tău, dar dă-mi și mie răgazul să aflu niște lucruri. Bine ? Vreau să descopăr ce dracu-i la mijloc ?

— Bine, îmi spuse el. N-am să spun nimic nimănui pînă cînd nu-mi îngădui tu.

— Și nici nu întreprinzi nimic. Promiți ?

— Promit.

O vreme rămase tăcut, apoi spuse :

— Nu-mi amintesc mare lucru despre tatăl meu. Aveam abia doi ani cînd a murit. Știi ?

Știam.

— Singurul lucru pe care mi-l amintesc e că mă sălta pe genunchi și-mi cînta cîntecelul acela pentru copii. Știi acela cu „Zboară Peter ! Zboară Paul !“. La vremea aia socoteam că era o glumă nemaipomenită.

La fel ar fi socotit și taică-su. Paul își frecă bărbia.

— Dar pe tatăl meu vitreg nu l-am prea înghițit.

M-am uitat țintă la el.

— Aarvrik ? Ce nu-ți plăcea la el ?

— Nu, nu Aarvrik. Spuneam de celălalt.

— Vrei să spui că mama ta a fost căsătorită de trei ori ?

— Exact. N-ai știut ?

— Nu, n-am știut, i-am răspuns eu pe gânduri. Cum îl chema ?

— Nu-mi amintesc. Nu-l prea vedeam des și, în plus, eram și un ținț. După ce-am împlinit eu patru ani nu l-am mai văzut deloc. E mult de atunci.

„Așa e Paul, e mult de atunci, e tare mult.“

După dezvăluirea asta nu a mai spus mare lucru și nici eu. Am rămas tăcuți, și încă mai rumegam cele aflate când am aterizat la Alger. Mercedesul cel mare cu arabul la volan aștepta lângă hangar când avionul *Comanche* trase acolo și curînd goneam, lăfăindu-ne, spre înălțimile de la Bouzarea, care dominau Algerul. Nu știu dacă șoferul era mirat că ducea cu mașina un targui, fiindcă n-a lăsat să se vadă nimic.

Ne-am oprit la porțița ce se deschise la fel de tăcută și misterioasă ca și înainte, iar eu și Paul ne-am îndreptat spre casă. Hesther Raulier stătea tot pe șezlong, și dacă n-ar fi avut altă rochie, aș fi zis că nici nu se clintise de acolo. În timp ce ne apropiam, și-a pus trabucul deoparte și s-a ridicat în picioare. Deodată fața ei de maimuță se schimonosi într-un zîmbet imens și printre hohote îmi spuse :

— Dumnezeuule : Stafford ! Ce naiba ai de gînd să faci ? Dai o probă pentru *Cîntecul Deșertului* ?

Mă băgă îndată în pat și chemă doctorul care-și făcu îndată apariția.

— Luke mi-a transmis în telegrama lui cîteva cuvinte care voiau să spună că lucrurile nu stau tocmai bine, și de la revoluție n-am mai avut vești atît de proaste. Așa că l-am chemat pe Fahkri. E obișnuit cu răni de gloanțe și știe să-și țină gura.

Doctorul Fahkri îmi cercetă brațul, mă întrebă cît trecuse de la accident, și-mi spuse că glonte era încă înăuntru. Îmi anestezie brațul, tăie și scoase glonte, cusu la loc și-mi puse o atelă ca lumea.

— S-ar putea uita puțin și la Paul ? am întrebat-o eu pe Heshher. Acum vreo lună s-a ales cu un glonte în umăr și el.

Vorbi ceva cu Fahkri în arabă, acesta dădu din cap și ieși, după care Hesther se întoarse spre mine.

— Ce s-a întîmplat acolo ?

— S-a întîmplat să dăm de Kissack, i-am răspuns eu. De el și de un individ pe nume Lash și de încă vreo patru.

I-am prezentat o versiune șlefuită a celor petrecute și am încheiat spunîndu-i :

— Nu știu cum ne-am fi descurcat fără Luke Byrne.

— Luke e un om grozav, îmi răspunse ea simplu. Dar care-s dedesubturile tuturor acestora ?

— Indiferent ce anume a stîrnit toată povestea, resortul e în Anglia. Cred că Paul e cel care a dat drumul bolovanului la vale, dar el a declanșat ceva, un fel de bombă cu explozie întârziată, care zăcea neatinsă de patruzeci și doi de ani. Am și eu niște întrebări de pus. Și dacă aflu vreun răspuns atunci am să-ți spun și ție.

— Așa să faci.

Se ridică în picioare.

— Doar nu te poți întoarce în Anglia îmbrăcat în veșmînt de targui.

Am ridicat din umeri.

— De ce nu ? Londra e plină de arabi în ziua de azi, și acolo nimeni nu mai poate face nici o deosebire.

— E o prostie. Mîine aduc un croitor și a doua zi ai costumul gata. Și tu și Paul.

Am rămas la Alger patru zile, mai mult ca să mă refac după operația doctorului Fahkri. Am lenevit și am citit ziarele englezești pe care mi le adusese Hesther ca să mă pun la curent cu noulățile. Ca de obicei, totul mergea, la naiba, cu fundul în sus.

La un moment dat, referindu-se la Paul, Hesther mi-a spus :

— Tipul s-a cam schimbat... s-a schimbat chiar mult. Acum e mai potolit, nu-i mai zbîrnîie nervii.

Am zîmbit.

— Dumnezeu știe de ce. Experiența de care a avut parte e prea destulă ca să facă pe oricine să se urce urlînd pe pereți.

În cea de-a patra zi am plecat cu un avion al *Liniilor Aeriene Algeriene* pînă la Orly. Interiorul avionului era tapetat într-un verde smerald, de bun gust. S-ar putea ca verdele să fie culoarea arabă preferată, dar în avion erau și fotografii cu niște trăsurici irlandeze pe două roți, și priveliști din Killarney, fiindcă avionul fusese cumpărat de ocazie de la *Aer Lingus*. Cu toate astea ne-a dus teferi și nevătămați pînă la Orly, iar de acolo am urcat într-un avion britanic. Un ceas mai tîrziu eram la Heathrow. Ploua și parcă de cînd plecasem ploaia nu se mai potolise.

32

Telefonasem la Heathrow de la Orly, așa că ne aștepta la coborîre o mașină și un șofer, fiindcă nu puteam conduce deocamdată cu mîna ruptă. Am mers cu mașina doar pînă la *Post House Hotel*, și i-am spus șoferului să mai aștepte pînă cînd rezolv la recepție cu camerele. Și eu și Paul aveam reținute camere una lîngă alta, așa că ne-am dus și l-am instalat pe Paul. Paul era falit de tot, n-avea o lețcaie și asta-mi convenea de minune fiindcă voiam să nu se poate mișca deloc. Nu i-am dat nici un ban, dar i-am zis :

— Paul, rămîi aici pînă mă întorc eu. Dacă doreşti ceva n-ai decît să faci comandă, casa plăteşte. Dar să nu cumva să ieşi din hotel.

— Unde te duci ?

— Am nişte treburi, i-am zis eu, evitînd să-i dau amănunte.

Am coborît în hol, am schimbat o seamă de cecuri de călătorie, am găsit şoferul şi i-am dat o adresă din Marlow. În timp ce părăseam zona aeroportului înţesată de hoteluri, mă gîndeam că hotelul *Post House* era caravanseraiul ideal pentru a-l ascunde pe Paul. Nu voiam să se ştie deocamdată că se întorsese în Anglia, cum nu voiam să se ştie nici de întoarcerea mea. Maşina se opri în faţa casei lui Jack Ellis, m-am îndreptat într-acolo şi am sunat la uşă. Mi-a deschis Judy Ellis, care se uită la mine nesigură şi făcu un „Da ?” foarte interogativ.

N-o întîlnisem pe soţia lui Jack decît de trei sau patru ori. Firma *Stafford Security Consultants Ltd.* nu făcea parte dintre cele care amestecă şi nevestele în afaceri. Aveam alte metode de a ne asigura loialitatea faţă de companie, de exemplu un salariu bun.

— Jack e acasă ? am întrebat eu. Sînt Max Stafford.

— Ah, nu v-am recunoscut. Da, tocmai s-a întors. Pofţiţi înăuntru.

Deschise larg uşa, am pătruns într-un hol şi în vremea asta făcea uz de toate scuzele la care recurg nevestele atunci cînd pică în vizită pe neaşteptate patronul. Dar mie nu mi se părea deloc că n-ar fi destulă ordine în apartament.

— Jack ! strigă ea. A venit domnul Stafford.

Cînd m-am arătat în ușa sufrageriei, Ellis se ridică din fotoliu, punînd ziarul deoparte. Se uită la mine cu o mină întrebătoare.

— Max ?

Dintr-o dată mi-am dat seama că am barbă, de-acum frumos aranjată de un bărbier adus de Hesther, că am un costum de culoare deschisă și croială evident străină, și o eșarfă de mătase neagră care-mi susținea brațul. Cred că pentru Jack toate astea păreau să facă parte din deghizare.

— Salut, Jack.

— O, pentru Dumnezeu, intră.

Părea bucuros că mă vedea. Am simțit că Judy se foia în spatele meu.

— Hmm, ... Jack, nu e o vizită de curtoazie. Am venit să stau de vorbă cu tine.

— Sper, la naiba, să nu fie, îmi răspunse el. Pentru că și eu vreau să vorbesc cu tine. Unde mi-ai fost ? Vino în birou.

Mă luă pe sus, și în trecere am reușit să-i zîmbesc soției. Cînd am ajuns în birou, m-a invitat să iau loc pe un scaun.

— Ce-ai pățit la mîină ?

— Mi-am rupt-o, i-am zis și i-am zîmbit. Nu mă doare decît atunci cînd rîd.

— Dumnezeule, ce bine-mi pare că te văd. Ai dispărut așa cu totul și nu mai știam unde să te caut. Și parcă toți dracii au scăpat din iad deodată.

— Dar n-am lipsit chiar așa de mult, doar ceva peste o lună, i-am replicat eu blînd. Și într-un timp atît de scurt cred că n-ai scăpat hățurile din mîină. Nu-i așa ?

— Dacă vrei să zici așa, bănuiesc că mi-au cam scăpat.

Avea glasul încărcat de amărăciune.

— Și dacă-i să vorbim, niciodată nu le-am ținut eu prea bine în mână. Nu crezi ?

Era limpede că-l apăsa ceva, și i-am zis :

— Dă-mi ceva de băut, stai jos și spune-mi care-i povestea.

Trase adânc aer în piept și îngăimă :

— Iartă-mă.

Ieși din cameră, apoi apăru cu o tavă cu sticle și pahare.

— Scotch ?

Am dat din cap. În vreme ce turna în pahare îmi spuse :

— Îndată după plecarea ta, tot stilul de lucru al companiei s-a schimbat.

— În ce fel ?

— Hmm, ca să-ți dau un exemplu neînsemnat, acum închiriem cîini fără însoțitori.

Îmi întinse paharul.

— Și asta începînd cu cei de la *Electronics*, i-am suflat eu.

Se uită la mine surprins.

— De unde știi ?

— Nu contează. Spune mai departe.

Se așeză și începu să se uite gînditor la fundul paharului pe care-l ținea cu amîndouă mîinile.

— Dar cel mai important e că acum sîntem vîrîți pînă-n gît în spionajul industrial. N-ai plecat decît de șase săptămîni și acum am în curs ce-l de-al treilea exercițiu de efracție.

— Chiar așa ? Pentru Dumnezeu. Și din dispoziția cui ?

— Charlie Melleson mi-a forțat mîna.

M-am uitat țintă la el.

— Jack, te-am pus acolo nu pentru ca să primești dispoziții de la Charlie. El e doar un afurisit de contabil, executant al unui număr de jonglerie. Tu mie îmi ții locul, și te ocupi de partea operațională, și asta nu înseamnă acțiuni de efracție. Noi ne ocupăm de securitatea întreprinderilor, asta o declară numele firmei. Și acum spune-mi cum ți-a forțat ție Charlie mîna ?

Ellis ridică din umeri.

— Mi-a dat dispoziție s-o fac.

— Și n-ai cîrîit nimic ?

— Am cîrîit, fir-aș al dracului să fiu, cît am putut.

Începu să se înfurie.

— Dar ce naiba voiai să fac. Eu nu-s acționar, și l-a mai adus și pe Brinton ca să-l sprijine, iar atunci cînd stăpînul îți spune să faci un lucru îl faci. Max, săptămîna asta din urmă am fost pe punctul de a lăsa totul baltă și a pleca de la firmă, dar am mai rezistat numai în speranța că ai să te întorci.

Își îndreptă degetul spre mine.

— Acum, în orice clipă, pot primi dispoziție să întreprind o acțiune de efracție la una din firmele apărute chiar de noi. Ar fi de tot hazul, nu-i așa ? Să joci și rolul hoțului și al var-distului. Dar nu pentru asta am venit eu la firmă.

— Nu e prea etic, am recunoscut eu. Dar liniștește-te. Jack. Rezolvăm noi și treaba asta. Și zici că Charlie l-a luat de partea lui și pe lordul Brinton ?

— Afurisitul ăla bătrîn e acum toată ziua pe capul nostru.

Jack se redresă.

— Iartă-mă. Am uitat că e prietenul tău.

— Nu prea apropiat. Și zici că vine des la birou ?

— De două sau trei ori pe săptămînă. Și se fîîie cu Rolls-Royce-ul lui încoace și-ncolo preț de două străzi.

— Și are acces la dosare ?

Jack ridică din umeri.

— Nu prin mine. Nu știu însă ce face Charlie.

— Ah, nu se poate înghiți una ca asta.

Am stat o clipă și m-am gîndit, apoi i-am zis:

— Despre tine am vorbit cu Charlie înainte de a pleca. Ne înțeleseserăm că dacă te vei descurca în locul meu, atunci treci tu director general. Asta te-ar îndreptăți la o parte din acțiuni, fiindcă noi așa lucrăm. Eu urma să mă ocup de afaceri în Europa, pentru companiile multinaționale. Charlie nu ți-a spus nimic de treaba asta ?

— Nici un cuvînt.

— Mda !

Am băut încet din scotch.

— E o evoluție neașteptată, dar nu pentru asta te-am căutat. Îți amintești cu ce ne ocupam noi chiar înainte de a pleca eu ?

Dădu din cap.

— Căutai pe un aiurit cu numele de Billson.

— Ei bine, l-am găsit, și asta m-a pus și pe alte urme. Vreau să redeschizi contul acela la *Michelmores, Veasey și Templeton*, și asta de îndată. Nu întocmai un dosar oficial, și păstrează toate detaliile sub cheie, departe de ochi curioși.

— Ca și înainte ?

— Exact ca înainte. Și să nu cadă sub ochii nimănui, mai ales ai lui Charlie sau Brinton. Uite asta doresc eu să faci.

Și pe măsură ce-i expuneam ce voiam eu de la el, Jack făcea ochii tot mai mari. Și am încheiat, spunându-i :

— A, da. Și chimistul acela care face analizele să fie de la un laborator de criminalistică, pentru ca, în caz de nevoie, să se poată prezenta în fața instanței ca martor și expert.

Își ridică ochii de pe carnetul în care-și mîzgălise notele.

— Destul de multe.

— Da. Și acum nu te mai frămînta cu ce se va întîmpla cu firma. Lasă totul în mîna mea și rezolv eu. Încă un lucru, Jack. Eu nu-s în Anglia. Nici nu m-ai văzut în seara asta. Și, într-o bună zi, vin eu la birou pe nepusă masă. Bine ?

Zîmbi.

— Să-i prinzi cu mîța-n sac ?

— Cam așa.

Am plecat, lăsîndu-l pe Jack mult mai liniștit decît atunci cînd venisem. I-am dat șoferului adresa lui Alix Aarvik din Kensington și m-am așezat comod, întrebîndu-mă ce socoteli și-or fi făcut perechea aia de pungași ca să-și

poată manevra jocul. Nu reușeam să mă dumi-
resc pentru că tot eu dețineam majoritatea ac-
țiunilor.

Alix Aarvik era acasă și se arătă foarte în-
cântată să mă vadă. În vreme ce mă conducea
spre sufragerie îmi spuse :

— Ah, dar te-ai rănit.

— Nu e ceva incurabil. Te-ai descurcat bine?

— De minune. Vrei o cafea ?

— Mulțumesc.

Vreme de câteva minute fu foarte preocu-
pată cu treburile ei de gazdă, după care îmi
spuse :

— Îmi place barba, îți vine bine.

Roși deodată pentru că se arătase foarte in-
timă față de un om destul de străin încă.

— Mersi. După recomandarea asta s-ar pu-
tea să mi-o păstrez, i-am zis și am făcut o
pauză. Domnișoară Aarvik, l-am găsit pe fra-
tele dumitale.

Am ridicat o mână.

— E teafăr și nevătămat, și pe deasupra se
află și în Anglia.

Le lăsă să cadă pe scaun.

— Ah, mulțumesc Domnului.

— Mai bine mulțumește unui tip pe care-l
cheamă Byrne. El l-a scos pe Paul din cele mai
multe buclucuri în care se băgase singur. O
să-ți spună Paul cu gura lui.

— Și unde a fost ?

Mi-am amintit de Koudia și Atakor și Tassili.

— În Africa de Nord, domnișoară Aarvik.
L-a găsit pe tatăl său.

Își duse iute mîna la gură.

— Bănuiesc că o să apară curînd povestea asta în toate ziarele. Va fi o deplină răzbu-nare, arătînd cît de aiurite erau toate specula-țiile acelea răutăcioase.

— Ah, mă bucur atît de mult, spuse ea. Dar unde-i Paul acum ?

Mă întrebam dacă să-i dezvălui sau nu ce știam. Ea era cu capul mult mai pe umeri decît Paul, dar, în cele din urmă, m-am hotărît să nu-i dezvălui prea multe. Atunci cînd se va afla, adevărul va fi atît de exploziv încît cu cît vor fi mai puțini ce-i cel vor cunoaște cu atît mai bine, iar în plus s-ar fi putut ca lui Paul să nu i se poată spune niciodată acest adevăr. Așa că am zis cu precauție :

— Gazetarii foarte grăbiți pot răstălmăci uneori foarte mult adevărul. Așa că o să ținem o conferință de presă în cîteva zile și eu și Paul ne șlefuiim declarațiile, în așa fel încît să fim siguri de adevărul lor. Și pînă atunci aș pre-fera să nu-l deranjeze nimeni.

Ea dădu din cap cu înțelegere.

— Da, spuse ea. Îl cunosc pe Paul destul de bine. E mai bine așa.

— S-ar putea să-ți pară puțin cam schimbat, i-am zis eu. E alt om acum.

— În ce fel ?

Am ridicat din umeri.

— Cred că o să ți se pară mai de treabă decît înainte.

Stătu cîteva momente și se gîndi la cele au-zite, dar se pare că nu se dumirea.

— Țărai cu Paul cînd a descoperit... rămășițele tatălui său ?

— Da, și cu și Byrne. L-am ajutat pe Paul să le îngroape.

Am omis să-i spun că le-am îngropat de două ori.

— Cine-i Byrne ?

— Greu de zugrăvit un om ca ăsta, am zis eu zîmbind. Ai putea să spui că e un targui alb, numai că o multime de tuaregi sînt la fel de albi ca și noi. El spune că pe vremuri era american. Un om minunat. Fratele dumitale îi dă-torează foarte mult.

— Și dumitale.

Am schimbat subiectul.

— Ești tot secretara lui Andrew McGovern ?

— Da.

— Aș vrea să-mi faci un serviciu. Vreau să am o întîlnire cu el.

— Se poate aranja și asta.

— Dar nu va fi așa ușor s-o faci în felul în care vreau eu. Vreau să-l întîlnesc, dar nu la biroul lui și fără să știe el cine-s eu. E o treabă care cere discreție, o întîlnire în favoarea clientului.

— Va fi dificil, spuse ea și rămase puțin pe gînduri. Și cînd se duce să ia masă de obicei are întîlniri de afaceri. Nu vrei să-i faci o vizită la el acasă ?

— Nu prea. Nu vreau să amestec afacerile cu familia omului.

Dacă mă gîndeam că numai cu puțin înainte dădusem buzna acasă la Jack Elis, iar aici eram

în apartamentul fetei, nu s-ar fi putut spune că, de mă duceam acasă la McGovern, ar fi fost chiar un început, dar Alix nu băgă de seamă.

— Poimîine la prînz nu are stabilită nici o întîlnire, îmi spuse ea. În astfel de împrejurări abia dacă mănîncă ceva și, dacă e frumos, aproape întotdeauna face o plimbare prin parcul *Lincoln's Inn*. Dacă nu plouă s-ar putea să fie acolo. Dar dacă îl întîlnești o să-l recunoști ?

— A, bineînțeles.

Desfăcu brațele în semn că epuizase soluțiile.

— Atunci, asta-i.

Am început să mă foiesc ca să dau de înțeles că voiam să plec și ea mă întrebă :

— Și cînd am să-l pot vedea pe Paul ?

— Nu peste mult timp. Poate într-o săptămînă. În orice caz nu mai mult de zece zile.

Mă gîndeam că dacă în zece zile nu reușeam să găsesc ceea ce voiam atunci probabil că n-aveam să reușesc niciodată.

Nu i-am lăsat lui Ellis toată treaba pe cap. De exemplu, mi-am petrecut foarte interesant o dimineață întreagă în biroul stării civile și în drum spre McGovern m-am oprit la *Librăria Hatchard* și am răsfoit o ediție curentă a almanahului *Whitaker*. Deși de acolo am aflat exact ceea ce voiam să știu, am cumpărat și un exemplar pentru a-l pune la dosar.

După vreo opt zile aveam tot ce-mi trebuia. Și pentru început i-am zis lui Ellis să-mi dea

de veste cînd sosește în vizită la birou lordul Brinton, după care m-am așezat lîngă telefon și m-am pus pe așteptat.

33

Am apăsat butonul liftului și am urcat pînă la etajul la care erau birourile firmei *Stafford Security Consultants Ltd.* Fata care mergea în lift cu mine era una din tinerele dactilografe, și probabil că o trimisese cineva să cumpere un pachet de țigări sau un baton de ciocolată, sau altceva la fel de ilicit. Se uită la mine și apoi se întoarse indiferentă, ca apoi să se uite din nou la mine de parcă figura mea i-ar fi amintit de cineva pe care ar fi trebuit să-l cunoască. Probabil din cauza bărbii nu reușea să-și dea seama.

Am intrat în holul atît de familiar mie, am ajuns la recepție și am luat-o drept spre biroul meu. Barbara, fata de la recepție, îmi aruncă în grabă :

— Alo, nu se poate...

M-am întors și i-am zîmbit.

— Nu-ți mai recunoști patronul ?

Am pornit mai departe și din urmă am auzit :

— Ah, domnul Stafford !

Am intrat în secretariatul biroului meu și am găsit-o pe Joyce bătînd la mașină.

— Bună, Joyce. Domnul Ellis a venit ?

— V-ați rănit la mîna !

— Și m-am făcut un păros. Știu și asta. E în birou ?

— Da.

M-am dus la el în birou.

— 'Neața, Jack. Ai rezolvat și restul care ne mai trebuia ?

— Da.

Deschise sertarul biroului său.

— Raportul chimistului și certificatul de căsătorie. A avut loc în 1937, nu în 1936.

Am încuviințat, dînd din cap.

— Trebuia să fie și o perioadă de doliu, bineînțeles.

— Max, și de unde pornesc toate astea ?

Mi-am deschis geanta numai cu o singură mîna, iar el puse hîrțile înăuntru.

— E mai bine să nu știi. A venit Brinton ?

— Înălțimea Sa e cu Charlie.

— În regulă, și fii gata să guști spectacolul.

Am intrat direct în biroul lui Charlie, stăpîn pe mine, fără să iau în seamă mofturile secretaiei lui, și fără să mă las anunțat. El stătea la birou, iar Brinton se lăfăia într-un fotoliu alături de el. Era un fotoliu nou, Brinton era recunoscut ca om ce are mare grijă de confortul propriei sale persoane. Dacă Charlie socotise ni merit să-i aducă și un fotoliu, atunci însemna că Brinton era un musafir care venea destul de des. Charlie se uită indiferent la mine și apoi deodată îi căzu fisa :

— Max !

— Salut Charlie !

Am făcut un semn cu capul spre Brinton.

— Bună dimineața, my Lord !

— Ei, fir-ar să fie ! exclamă Brinton. De unde naiba ai răsărit așa deodată ? Văd că te-ai accidentat la o mîină. Cum ai reușit ?

— Skiul e uneori periculos.

Era o afirmație cît se poate de adevărată chiar dacă nu constituia un răspuns la întrebarea lui. Mi-am tras un scaun, m-am așezat și mi-am pus geanta jos, pe podea.

— Și pe unde mi-ai fost ? La Gstaad ?

Brinton era același om bine dispus, ca de obicei, dar lui Charlie Maleson parcă i se lipise limba de cerul gurii, și mai avea și o expresie de animal hăituit.

— Am auzit niște povești afurisit de curioase despre companie așa că m-am întors.

Privirea lui Charlie alunecă spre Brinton care nu păru să bage de seamă, și-și păstră zîmbetul neschimbat, în vreme ce-mi spunea :

— De la Ellis, bănuiesc. Ei bine, e destul de adevărat. Am mai făcut niște mici schimbări ca să mai creștem rentabilitatea.

— Fără să-mi spuneți și mie, am replicat eu cu răceală. Să-mi cereți și mie încuviințarea.

— Dar ce te-a apucat, Max ? îmi spuse Brinton. Or ție nu-ți plac banii ?

— La fel de mult ca oricui, dar eu sînt mai grijuliu cu felul în care-i cîștig.

M-am întors spre Charlie.

— N-ai scos clauza aia din contractul cu cei de la *Electronomics*. Deci treaba asta era ticluită încă de pe vremea aceea. Ce naiba te-a apucat ?

Nu mi-a răspuns așa că am continuat :

— Bine, de acum încolo ne întoarcem de unde am plecat.

În glasul lui Brinton se simți chiar o undă de regret în vreme ce-mi spunea :

— 'M-pare rău, Max, nu se poate. Cuvîntul tău nu prea mai are greutatea de dinainte.

M-am uitat la el. Încă mai afișa zîmbetul lui larg, dar zîmbetul nu reușea să i se oglindească și în ochii ce aveau o răceală de gheață.

— Despre ce naiba vorbești ? Eu dețin încă cincizeci și unul la sută din acțiuni, majoritatea care-mi asigură controlul.

Brinton clătină din cap.

— Înainte da. Dar acum nu. Ai făcut o greșală, greșeala elementară pe care o face orice bărbat îndrăgostit. Ai avut încredere în cineva.

Și atunci am priceput.

— Gloria !

— Da, Gloria. Ai plecat val-vîrtej și ai uitat de cele șapte procente în acțiuni de-ale firmei pe care i le-ai dat. I-am cumpărat eu partea.

Clătină din cap.

— Ar trebui să dai mai multă crezare proverbelor. E mult adevăr în ele : iadul nu are un diavol mai turbat decît o femeie disprețuită. Înțelegeți ce vreau să-ți spun ?

— Șapte plus douăzeci și cinci fac treizeci și doi, am zis eu. Asta nu înseamnă că deții controlul asupra firmei.

Zîmbetu-i deveni grimasă reptiliană.

— Ba da, dacă și Charlie votează cu mine... și va vota. Se pare că în ultima vreme a cam avut necazuri, situația lui financiară a devenit cam nesigură și e numai și numai în avantajul lui dacă sporește rentabilitatea firmei. Da, mie

mi-a revenit sarcina să subliniez acest fapt foarte simplu.

— Nu cred că ai vreun amestec în nesiguranța lui financiară, i-am replicat eu acru.

Zîmbetul lui Brinton deveni și mai generos cînd m-am întors spre Charlie și l-am întrebat foarte liniștit :

— O să votezi cu el ?

Înghiți nervos.

— Sînt nevoit.

— Ei bine, fir-ar să fie, afurisită pereche mai formați. Mă așteptam la o lovitură din partea Înălțimii sale, dar nu m-am gîndit deloc că și tu o să faci la fel, Charlie.

Acesta roși.

— Chiar înainte de a pleca ai venit la mine la club să mă vezi. De atunci mi s-a părut că voiai ceva, dar nu-mi puteam da seama ce anume. Acum știu. Voiai să afli dacă plecam totuși în vacanță, chiar dacă o părăsisem pe Gloria.

Am făcut un gest brusc cu degetul, arătîndu-l pe Brinton.

— El te-a trimis să iscodești. Nu e de mirare că amîndoi nu știați cum să faceți să mă urniți din loc. Și m-ați tras pe sfoară pentru ca Brinton să poată pune mîna pe acțiunile Gloriei.

Brinton chicoti.

— De fapt a fost ideea ei, pe cuvînt. Ea a venit la mine și mi le-a oferit. Max, ești un naiv. Doar nu-ți închipui că am să las să se ducă pe apa sîmbetei toate informațiile acelea prețioase din dosarele tale. Cu ce ai tu aici, un om poate cîștiga milioane.

— M-ai lăsat pe mine să clădesc reputația companiei, iar acum o calci în picioare. Așa-i ?

— Ceva de genul ăsta, spuse el neglijent. Dar numai legal, numai legal.

— Brinton, am ceva numai pentru urechile domniilor voastre, ceva ce cred că nu dorești să afle și Charlie.

— Nu există nimic care să-mi spui și să nu poată auzi și altcineva. Dacă ai ceva în gușă atunci dă-i drumul.

— Cum vrei, i-am replicat eu. Știi, Kissack nu se mai întoarce.

— Despre ce naiba vorbești ? mă întrebă el. Kissack ? Cine dracu' mai e și ăsta ?

Cu asta se vede că nu nimerisem la țintă. Bineînțeles că s-ar fi putut să nu știe nimic de Kissack, care era probabil destul de neînsemnat pe răbojul ierarhiei, un năimit. Am încercat din nou.

— Dar nici Lash nu se mai întoarce.

De data asta nimerisem. Am simțit-o în aproape insesizabila schimbare a trăsăturilor feței lui Brinton. Dar se ținea încă pe o poziție.

— Și cine-i Lash ?

— E chiar omul care i-a angajat pe cei ce m-au cotonogit, am spus eu cu adresă. Lash e omul care l-a angajat pe Kissack ca să-l o...

Brinton ridică deodată mîna sus ca să mă oprească.

— Nu pot rămîne aici chiar toată ziua. Am treburi la mine la birou. Poți veni la mine ca să-ți deșerți toate aiurelile astea.

Se ridică în picioare făcînd fotoliul să scîrîie. Eram încîntat, dar n-am lăsat să se vadă nimic. Îl aveam la mîină pe pungaşul acela bătrîn, şi ştia şi el. O luă înaintea mea, eu m-am oprit la uşă şi m-am uitat la Charlie.

— Păduche ! i-am spus. Vin şi termin eu şi cu tine mai tîrziu.

Am coborît cu Brinton la subsol şi am mers foarte solemni cu maşina preţ de două străzi, pînă la subsolul unei alte clădiri, de unde ne-am urcat în bîrlogul lui, în care focul de cărbune ardea vesel. Tot drumul n-a scos un cuvînt, dar odată ajuns pe terenul lui, îmi aruncă :

— Stafford, să fii foarte atent cu afirmaţiile pe care le faci, altfel te jugănesc !

I-am zîmbit, am trecut pe lîngă el, m-am aşezat într-un fotoliu lîngă foc şi mi-am pus geanta jos. Nu i-a convenit figura, nu-i plăcea să nu fie stăpînul situaţiei, şi asta însemna că trebuia să vină el după mine. Se deplasă şi se lăsă să cadă într-un fotoliu din faţa mea.

— Ei, şi acum ce ai de spus ?

— Am plăcerea să-ţi spun povestea unui tînăr, strălucit şi ambiţios mecanic, care s-a căsătorit cu o femeie ce tocmai pusese mîna pe nişte bani. Nu cîştigase potul cel mare, banii erau de la fostul soţ a cărui viaţă fusese asigurată cu suma de o sută de mii de lire. Treaba s-a petrecut în 1937, aşa că de fapt e vorba de mai mulţi bani decît s-ar părea acum, probabil că acum ar însemna vreo jumătate de milion, la cursul de azi.

M-am oprit, dar Brinton n-a scos nici o vorbă. Se uita doar țintă la mine cu o privire rece.

— Dar femeia asta nu știa un lucru — că acest tânăr și strălucit mecanic, care din întâmplare era canadian ca și tine, era cel care-i ucisese bărbatul. Îl chema John Grenville Anderson, dar i se spunea în mod obișnuit Jock. Se născuse în 1898, și, deci, printr-o altă coincidență, avea exact vârsta pe care o ai.

Brinton îmi spuse în șoaptă :

— Dacă repeți cuvintele astea în public, te aduc în fața tribunalului și te jupoi.

— Uite, știi tocmai numele ăsta m-a păcălit, i-am zis eu. Avem și noi cîțiva canadieni în-nobilați, dar nici unul nu a încercat să se ascundă în dosul unui nume. Lordul Beaverbroock era, fără îndoială, canadian ; Thomson of Fleet nu numai că și-a păstrat numele, dar și-a făcut chiar și reclamă din legăturile sale cu presa. Dar Brinton nu înseamnă nimic, nici aici, nici în Canada. Există un loc neînsemnat în Norfolk cu numele de Brinton, dar, după cîte știu eu, nici n-ai călcat pe acolo.

M-am aplecat și-am deschis servieta.

— Proba numărul unu, o fotocopie a unei pagini din almanahul *Whitaker*.

I-am citit rîndul care lămurea totul :

— Brinton (întîiul), John Grenville Anderson, născut în 1898, titlu creat în 1947.

— Hai, dă-i mai departe cu prostiile astea.

— Proba numărul doi — o copie a înregistrării căsătoriei tale cu Helen Billson, la începutul lui 1937. Dar n-ai rămas prea mult cu ea, nu-i

aşa Jock ? Doar atît cît să-i salţi banii. O sută de mii de bătrîne era exact ce-i trebuia unui om ca tine ca să pună pe roate o frumuşică companie mecanică. Apoi veni şi războiul şi, Dumnezeu, cîţi bani au început să curgă. Erai în industria aeronautică, bineînţeles, scoţînd costurile şi procentajul de profit, pînă cînd compatriotul dumitale, Beaverbrook, a pus capăt sistemului. Dar, pînă la sfîrşitul războiului, reuşiseşi să-ţi cloceşti un ouleţ, de vreo cîteva milioane bune, plus mulţumirile pline de recunoştinţă ale suveranei care te-a mai şi înnobilat pentru fondurile cu care ai contribuit la activitatea partidului politic care trebuia. Şi nu era un biet titlu de bătrîneţe cum avem atîtea. Dar asta tot nu schimbă cu nimic situaţia pentru că nu ai copii legitimi.

Stătea cu buzele strînse.

— Sînt foarte răbdător.

— Eşti, bineînţeles. Ar trebui să-ţi pui oame-nii să mă ia de gît şi să mă azvîrle cît colo. De ce n-o faci ?

Ochii îi sclipiră.

— Mă distrezi. Vreau să aud şi sfîrşitul acestui basm.

— Să nu spună nimeni că nu-s om plin de amabilitate, i-am zis eu. Bine atunci. Prin 1946 tocmai te porniseşi. Ai descoperit că ai un fler deosebit pentru afaceri. În perioada anilor cincizeci, cînd afacerile imobiliare erau aur curat, ai făcut milioane, şi faci în continuare milioane, pentru că banii trag la bani. Şi totul s-a născut din asasinarea lui Peter Billson, cu văduva căreia te-ai căsătorit.

— Și cam cum l-am ucis eu pe Billson ?

— Erai mecanicul lui în cursa Londra Cape Town, din 1936. În Alger, l-ai făcut să întârzie ca să fie nevoit să plece spre Kano noaptea. Și după aceea i-ai aranjat frumușel busola ca să zboare în altă direcție.

— Niciodată n-o să fii în stare să dovedești asta. Stafford, ai pătruns în niște ape primejdioase.

— Proba numărul trei, o fotografie color, opt pe zece, a *Zburătorului*, avionul lui Billson, făcută de mine acum mai puțin de două săptămîni. Te rog să bagi de seamă cît de nevătămat arată. Proba numărul patru, declarație semnată de mine și de un om care a demontat busola și a verificat-o, declarație la care a asistat ca martor un notar public.

Brinton cercetă fotografia, apoi citi documentul.

— Apropo, și astea sînt în fotocopie, ca de altfel toate celelalte documente, i-am zis eu. Originalele celor care sînt de domeniul public, se găsesc acolo unde trebuie să fie, iar celelalte se află în seifurile băncii mele. Avocatul meu știe exact ce are de făcut cu ele dacă mi se întîmplă cumva ceva.

Mîrîi.

— Și cine-i Lukas Byrne ?

— Mecanic aeronautic, i-am zis eu, exagerînd puțin. Te rog să reții că vorbește de o substanță aflată în rezervorul principal. Iată și raportul unui chimist care a analizat substanța. Zice că se întîlnesc *mai ales* hidrocarburi ai derivaților petrolului.

— E firesc să fie așa, mîrîi Brinton.

— El zice *mai ales*, i-am arătat eu. Dar a mai găsit și alte hidrocarburi, dizaharide, D-gluco-piranoză, D-fructopiranoză, și altele. Tradus în engleză, asta înseamnă că s-a pus zahăr în rezervorul principal și atunci cînd Billson a trecut de pe rezervorul auxiliar pe cel principal, motorul s-a gripat complet.

M-am lăsat pe speteaza scaunului.

— Dar să revenim acum spre epoca modernă.

Brinton întinse mîna și lăsă declarația lui Byrne să cadă în foc. Am rîs.

— Mai sînt o groază acolo de unde am luat-o și pe asta.

— Ce ziceai de epoca modernă ?

— Paul Billson a început să te îngrijoreze cu adevărat, nu-i așa ? Mai ales cînd ai descoperit că îl apuca într-adevăr nebunia atunci cînd auzea de taică-su. Așa-i ? Era singurul care avea motive și mai era și stăpînit de obsesia de a porni în căutarea avionului pentru a curăța de pată numele tatălui. Alix Aarvik nu te-a îngrijorat, dar Paul a devenit ideea fixă. Am avut o lungă discuție în legătură cu treaba asta cu Andrew McGovern ieri.

Brinton ridică iute capul cu o smucitură.

— Ai stat de vorbă cu McGovern ?

— Da. Nu ți-a spus ? Bănuiesc atunci că am cam reușit să-l sperii. El n-a avut nici un fel de obiecții ca să-l angajeze pe Paul fiindcă tu-i plăteai salariile mult umflate. Atunci a ajuns la concluzia firească : Paul era unul din copiii dumitale din flori, amintire a tinereții cam rău

părăduite, și de care te îngrijeai în chipul ăsta plin de tact. Și uite așa l-ai ținut pe Paul în frâu vreme de cincisprezece ani, dându-i un salariu de care era conștient că nu-l merita. E o ironie în treaba asta, dar chiar dumneata i-ai finanțat călătoria în Sahara atunci când l-au apucat pandaliile. Aș zice că plățile pe care le-ai făcut către el prin *Whensley Group* pot fi urmărite prin acte.

Strîmbă din buze.

— Mă îndoiesc.

— McGovern mi-a spus cu totul altceva. Mai departe, nu el a dorit ca *Stafford Security* să-și întrerupă activitatea la *Whensley Group*, asta a fost ideea ta. L-ai forțat mîna. Nu știu de unde-ți vine puterea pe care o ai asupra lui McGovern, dar, indiferent de natura ei, ai folosit-o din plin. Și ai făcut asta numai pentru a mă împiedica să fac investigații asupra lui Paul Billson. Tot tu l-ai pus pe McGovern s-o expedieze pe Alix Aarvik în Canada, dar treaba asta nu ți-a reușit. Așa-i ? Pentru că am ajuns la ea înainte de a pleca. Atunci l-ai pus pe Lash să mă cotonogască. Nu cred că McGovern te mai simpatizează. Bănuiesc că tocmai din cauza asta nici nu ți-a spus nimic despre faptul că s-a întâlnit cu mine. Probabil că de asta, dar și pentru că l-am informat că ar fi mai bine să nu se bage în lăturile tale.

Brinton înlătură gîndul la McGovern cu un simplu gest din deget.

— Ziceai că Lash nu se mai întoarce. Ce-a pățit ?

— Două gloanțe în plămîn, unul în stomac și un altul, tras de la foarte mică distanță, prin cap. Uite asta a pățit Lash. Acolo au rămas morți trei oameni, un altul s-a ales cu un picior amputat. Și toate astea din cauza ta, Jock. Te-ai înspăimîntat atît de mult gîndindu-te ce-ar putea descoperi Paul Billson încît ai pus un contract pe capul lui.

Mi-am lovit brațul aflat în eșarfă.

— Nu la Gstaad, Jock. În Tassili. Și pentru treaba asta îmi datorezi și mie ceva.

— Nu-ți datorez nimic, îmi replică el disprețuitor.

— Și acum ajungem la un anume Torstein Aarvik, care s-a căsătorit cu Helen Billson.

Am scos din geantă o fotocopie a certificatului de căsătorie.

— Cînd l-am văzut prima dată am avut un fel de șoc pentru că în mod legal ea era doamna Anderson, nu-i așa ? Helen nu te-a mai zărit la față, așa că te-a socotit dispărut. S-a căsătorit cu Aarvik ca văduvă a lui Billson, fără să divorțeze de tine. Era război și pe vremea aceea lucrurile astea erau destul de ușor de împlinit, lumea fără prejudecăți, și în plus femeia nici nu era prea isteată. În privința asta am mărturia lui Alix Aarvik. Dar tu știai unde era pentru că o urmăreai îndeaproape. Nu știu cum ai reușit s-o sfeterești de bani, dar în schimb te-ai folosit de căsătoria asta ce aducea a bigamie pentru a o face să stea liniștită tot restul vieții. Nu se putea lupta cu tine, așa-i ? Poate că nu era prea isteată, dar avea în ea destul de mult bun simț pentru a face totul ca nu cumva Alix să afle că

era un copil bastard. Dar cine era de fapt bastard, în cazul de față, bestie ?

— N-o să reușești să demonstrezi toate astea niciodată, replică el. În orice caz, nu după patruzeci și doi de ani.

— Ba cred că da, și ești convins de asta și tu, altfel n-ai fi fost atât de îngrijorat din cauza lui Paul Billson. În ce privește crima, nu există termen de prescriere, Jock.

— Încetează și nu-mi mai spune Jock, exclamă el enervat.

— De-acum ești bătrîn, am reluat eu. Optzeci de ani. Curînd ai să mori. Mîine, anul viitor, peste cinci ani, în zece o să fii mort de-a binelea, ca și Lash. Acum nu mai există pedeapsa capitală. Așa că probabil o să mori în spitalul penitenciarului. Numai dacă...

— Numai dacă ce ?

— Ce rost are să te bag în pușcărie ? N-o să trăiești în aceeași bunăstare ca acum, dar o să te descurci bine. Astăzi lumea e mai indulgentă cu criminalii ăștia bătrîni, și treaba asta nu mi-ar da suficientă satisfacție. În plus, nu le-ar folosi cu nimic celor pe care i-ai înșelat atîția ani.

Am băgat mîna în buzunar și am scos un calculator, am lovit cîteva clape, apoi am scris cifra pe o bucată de hîrtie. Era o sumă frumoasă, chiar dacă nu era chiar rotundă : 1. 714. 425,68. I-am aruncat hîrtia s-o vadă.

— Uite la atîta ajunge o sută de mii de lire sterline, cu dobînda de șapte la sută, în patruzeci și doi de ani. Chiar dacă *Scotland Yardul* sau

procurorul general nu întreprind nici o acțiune, ziarelor o să le facă mare plăcere, am adăugat eu. Echipa operativă de la *Sunday Times* o să-și ospăteze copios cititorii. Gîndește-te numai la îmbucăturile astea pline de sos — *Lady Brinton moare de cancer, în adevărată sărăcie, în vreme ce soțul ei se lăfăie*. Numele tău o să pută de departe, chiar și în City, unde-s oameni cu stomacuri rezistente. Îți închipui că o să mai îndrăznească să aibă de a face cu tine vreun om cinstit, sau chiar vreunul moderat necinstit ?

Mi-am vîrît degetul sub nasul lui.

— Și mai e un lucru. Paul Billson habar nu are de toate astea. Dar pot să-i spun, și atunci e ca și cum l-aș încărca și aș ținti cu el spre tine în chip de pistol. Te-ar ucide, și n-ai avea nici o șansă să scapi. Mai bine dă la iveală carnetul de cecuri.

Bătu în retragere, dar mai făcu o încercare, ultima.

— Cifra asta-i imposibilă. Doar nu-ți închipui că dispun cînd vreau de banii ăștia !

— Nu încerca să mă duci pe mine, bastard bătrîn ce ești, i-am replicat eu. Orice bancă din City o să-ți împrumute banii ăștia doar cît să ridici receptorul și să ceri. Haide !

Se ridică în picioare.

— Ești neîndurător.

— Am avut profesor bun. Faci două cecuri. Unul către *Fondul Memorial Peter Billson*, în sumă de un milion jumătate. Restul pe numele meu, e comisionul meu de doisprezece jumătate la sută.

Cheltuielile au fost foarte mari. Și-mi dai și acțiunile Gloriei, și vinzi și toate acțiunile tale la *Stafford Security*. Nu mă interesează cui vinzi tu acțiunile, dar în nici un caz lui Charlie Malleson.

— Dar cum știu eu că n-ai să-ți încalci cuvîntul ? Vreau să-mi predai mie toate hîrțiile pe care le deții acum.

— La dracu, n-ai nici o șansă să pui mîna pe ele. Ele constituie polița mea de asigurare. Nu vreau să mai apară în viața mea un alt Lash.

Se așeză și scrise cecurile.

În după-amiaza aceea, am bătut multă vreme străzile Londrei, în buzunar cu cecurile pentru mai mulți bani decît avusesem vreodată asupra mea. De acum încolo Alix Aarvik și Paul Billson aveau viața asigurată pînă la sfîrșitul zilelor lor. Încredințasem banii pentru a fi administrați de un fond prin procură, fiindcă nu voiam să ajungă în mîna lui Paul, deoarece nu merita. Dar copilul acela nu prea isteț al unei mame nu foarte strălucite va avea tot ce-i trebuie.

În ce mă privește, am socotit că un procent de doisprezece jumătate la sută constituie un onorariu rezonabil. Îmi îngăduia să cumpăr toate acțiunile lui Charlie Malleson, un act regretabil, dar necesar, pentru că n-aș mai fi putut lucra cu el. Jack Ellis va continua să fie mare grangure și va avea și el partea lui la firmă, și o să angajăm și un contabil și o să-l plătim bine. Iar Byrne va primi și el mult mai mult decît onorariul acela ridicol pe care l-a

pretins pentru că ne-a salvat viețile și și-a pus pielea la bătaie pentru noi.

Cînd mi-am amintit de Byrne m-am oprit deodată și m-am uitat în jur. Eram în Piccadilly Circus, în înserarea aceea în jur era forfotă de lume și lumini. Și totul mi se părea ireal. Eram acolo, dar inima orașului din inima lumii nu mi se părea a fi realitate. Realitatea trăia în Atakor, în Koudia, în Air, în Tenere, pe Tassili.

Am simțit deodată gustul cumplit al nimicu-lui. Voiam să fiu alături de Byrne și Mokhtar și Hamiada, cu omul acela plin de viață care, pentru că înainte i se spusese în mod obișnuit Konti, rămînea un criminal. Voiam să salut din nou girafa din Agadez, să stau lîngă un foc la tabăra de seară și să mă uit la stele, să încerc din nou senzația de libertate a unui targui.

Am stat și am cumpănit acolo, în mulțimea aceea grăbită, a londonezilor, și m-am hotărît să-i dau eu, cu mîna mea, lui Byrne onorariul. În plus, aveam astfel ocazia să fac un schimb de versuri deșuchete cu Hesther Raulier.

Desmond Bagley

Zburătorul

Socotit unul dintre cele mai reușite romane ale scriitorului englez Desmond Bagley, Zburătorul este o carte de aventuri în care natura continentului african devine unul din personajele principale.

EDITURA UNIVERS

Lei 17

GLOBUS

